

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

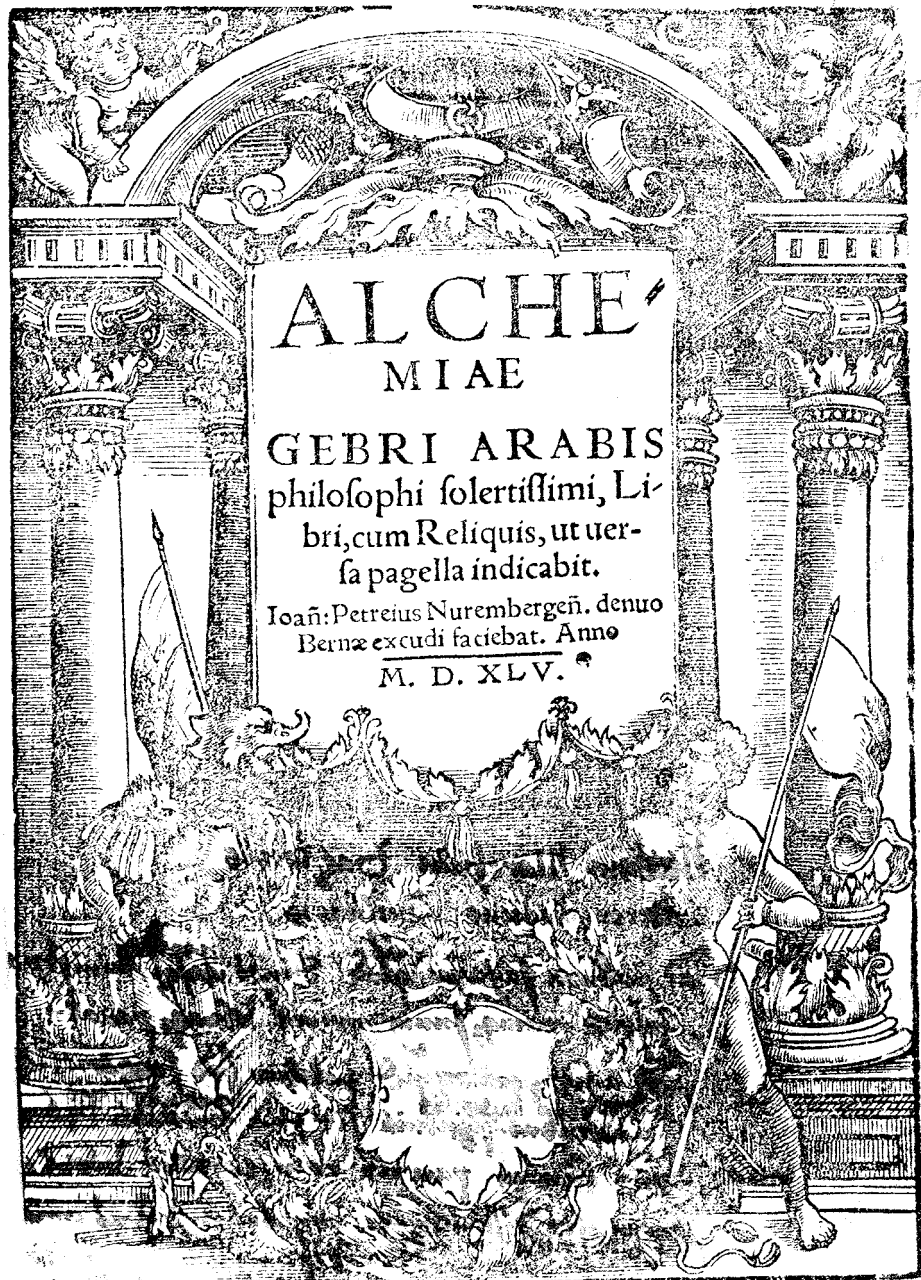
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

GEORGI, De inuestigatione perfectionis metallorū. Liber I.
 Summæ perfectionis metallorum, siue perfecti magisterij. Libri II.
 Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallorum. Liber I.
 De Fornacibus construendis. Liber I.

Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallo-
rum. Liber I.

De Fornacibus construendis. Liber I.

RELIQVI SCRIPTORES.

Speculum Alchemiæ, doctissimi uiri Rogerij Bachonis.
Correctorium Alchemiæ doctissimi, uiri Richardi Anglici.
Rosarius minor, de Alchemiâ, Incerti authoris.
Liber Secretorum Alchemiæ Calidis filij Iazichi Iudæi.
Tabula Smaragdina de Alchemiâ, Hermetis Trismegisti.
Hortulanus philosophi, super Tabulam Smaragdynam Herme-
tis, Commentarius.

Omnia collatis exemplaribus, emendatissima, nouoq; modo ad mentem authorum distincta, & argumentis atq; p.cturis necessarijs illustrata, ita ut merito iam renata uideri queant.

Nicolaus Marcham Sagiensis
doctor medicus Varisicensis

[illegible]

CHRYSOLOGONI POLYDORI IN LIBEL=

los aliquot Πρὸς Χρυσεῖας Prefatio ad Lectorem.

VM selectos aliquot ueterum libellos πρὸς Χρυσεῖας, ἐβ. bibliotheca
nostra Typographis permittere uellem excudendos, quo maior inde
ad Philosophiæ studiosos permaneret utilitas, non h. l. præfatum
mibi esse sum arbitratus. Non enim dubito, quin plerq; boni quidem
uri, sed naturæ tamen rerum imperiti, totum hoc genus artis omnino assernandum,
& silentio tegendum esse censent: siue quia illi penitus falsam, siue quia difficilio-
rem opinentur, quam ut magnis laboribus incerto euenta sit inuestiganda. Ego uero,
etsi aliquando in eadem opinione fui, descendit tamen cupiditate allectus, hoc genus au-
thorum per occasionem d. l. genter inspexi, tantumq; cognitionis rerum inde tuli, ut
& mihi non parum grater & alijs, ut eosdem & ipsi cognoscant, author esse non du-
bitem. Cum enim omnis Philosophia, aut sermonem dirigat, aut mores formet, aut oc-
cultæ naturæ inquirat, & sermonis cura propter aliud sit, morum autem regula iam
aliunde, quam Philosophia petatur, quis non uidet, eam Philosophiæ partem, quæ na-
turæ rerum atq; causas explicat, esse præstantissimam? sunt autem metalla non mini-
ma portio rerum naturæ, quibus nulla pars humanæ uitæ siue detrimento carere po-
test, cum sint omnium artificum instrumenta, omnium rerum præcia, & omnium di-
gnitatum ornamenta. Taceo quod & medicinam copiose instruunt, & præturæ uari-
os colores subministrant, alioqui uel sola contemplatione sui magnæ admirationi fu-
tura. Quare utilior ne, an iucundior sit eorum naturæ cognitio, mecum ipse consi-
dere non dum possum. Scripserunt de his Aristoteles & Theophrastus, exacte haud dubie
uterq; (ita enim credi par est) quæ si extarent, nihil fortassis opus erat, ut Philosophiæ
studiosi, ad hoc genus authorum sese demitterent. Verum cum illa nunc desiderantur,
nihil iam aliud superest, unde certam & exactam eorum cognitionem hauriamus.
Quod si quem dictionis impuritas, siue inculta barbaries in hoc scripti-
um genere of-
fenderit, cogitare debet, paucissimos, qui insignem rerum cognitionem cum eloquen-
tia coniunxerint, tanto æuo extitisse: nec thesaurum tam preciosum propter sermonis
inconmoda esse negligendum, aut etiam abiiciendum. Est enim operæ præcium audire
homines ingeniosissimos, partim Philosophiæ principijs, partim experientia documētis,
partim uero utriusq; fideos, de hac arte, atq; adeo de omni metallorum naturâ dispu-

ad 2 tantes.

P R A E F A T I O

tantes, quæ scilicet prima & propinqua sit materia metallorum, quæ illorum causa
 efficiens, quomodo inter sese differant, substantiali ne aliqua forma, an uero acciden-
 talibus tantum, quæ habeant affinita, an possit unum in alterum transformari, & quo-
 modo ad summam perfectionem debeant perducī. Quæ omnia, & alia huius generis
 multa, dum uel inquirunt, uel iam olim inuenisse se, magna constantia & autoritate
 asseuerant, tantum lucis afferunt, & cognitionis, ut equidem non illibenter dubitem,
 an uel Aristoteles, uel Theophrastus tantundem potuerint prestare. Non debet igitur
 hæc Philosophiæ accessio tam insignis, à studiosis negligi, aut contemni, utcumq; sit è
 Barbaro scriptorum genere passim emendicanda, & quasi aurum è stercorebus, colli-
 genda. Est & alia causa non parua, cur eosdem cognoscere uelis. Nam postquam fama
 huius artis orbè terrarum iam semel impleuit, multi passim uagantur nebulones, qui
 eam profitentur, cum nihil sciant minus, ac simplices, tam lucri, quàm artis admiran-
 de auidos, inani spe lactatos uel furto uel fraude compilant. Quorum nequitiam, frau-
 dem, & præstigia, nemo citius deprehendet, neq; efficacius conuincet, quàm qui in huius
 artis adyta penetrauit. Hæc enim ars, sine Philosophiæ cognitione, (quam illi si-
 mulare non possunt) nemini contingit, & examina ueri auri & argenti tam certa &
 efficacia tradit, ut nulla fraus, neq; tam scita, neq; tam tecta illis adhiberi queat, quam
 illa non detegant, ac penitus disperdant, id quod Reipublicæ quoq; plurimum interest.
 Cum igitur hoc genus authores, Philosophiam locupletent, & falsarios, Reipublicæ
 noxios, prodant, cognitione digni erant, etiam si ars ipsa in se nulla esset. Quanquam
 causam nullam uideo, cur eam non esse ueram existimemus. Nam ab hominibus in Phi-
 losophia exercitatisimis probabiliter asseritur. Et artifices quidam sine ulla mani-
 festa fallendi causa, eam se repperisse, per omnia sacra, etiam æditi libris, iurando con-
 firmarunt. Quibus testimonium perhibent affectus animi, leticia & gaudio inuenta
 artis apud se gestientis, tam uehementer erumpentes, ut nulla arte tantam simulatio-
 nem fingi posse credibile sit. Habet & historiæ testimonia. Nam Suidas author minime
 cōtēnendus. Aegyptios, opibus ex hac arte, fretos, rebus nouādis studuisse, et à Diocle-
 tiano coercitos fuisse scribit. Sed uerba eius recensere: Χημεία (inquit) ἡ τῶ χρυ-
 σοῦ καὶ ἀργυροῦ κατασκευὴ, ἥς τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλε-
 τιανὸς ἐκαστε, διὰ τὰ νεωτερισθέντα αἰ γυπτίους Διοκλητιανῶ. Τὰ
 τοῖς αὐτῶ μερὸς καὶ φονικῶς χρήσαστο, ὅτε δὴ καὶ τὰ πέντε χημεία σ τῶ
 χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ τοῖς παλαιῶς γεγραμμένα βιβλία διερευνησά-
 μενος ἐκαστε πρὸς τὸ μῖκτε πλοῦτον αἰ γυπτίους ἐκ τῆς τοιαύτης
 προσγίνεσθαι τέχνης, καὶ ἐ χρημάτων αὐτοὺς βαρύνοντας περισσεία,

AD LECTOREM.

τὸ λοιπὸν τοῖς ἑσπερίοις ἀνταρταῖς. Id est, Chemia, est auri & argenti confectio, cuius libros Diocletianus perquisitos exussit, eò quod Aegyptij res novas contra Diocletianum moliti fuerant. Duriter atq; hostiliter eos tractauit. Quo tempore etiam libros de Chemia auri & argenti à veteribus conscriptos, conquisiuit & exussit, ne deinceps Aegyptijs diuitiæ ex arte illa contingerent, neue pecuniarum affluentia confisi, in posterum Romanis rebellarent. Hæc ille. Nec abluunt à reliquis historiographis Diocletianum describentibus. Veteres autem Poetæ, hanc non solum extitisse, uerum etiam quomodo exercenda sit, fabulis lepidissimis absolutissimæ, sed ætνικῶς tamen insinuauerunt. Quid enim aliud est, Vellus aureum ab Argonautis ex Colchide petittum, quàm huius artis indagatio & adumbratio. De quo Suidas alibi: τὸ τοῦ οὐχ ὡς ποικτικῶς φέρεται, ἀλλὰ βιβλίον ἔν ἐν δέμασι γεγραμμένον. περιέχον πῶς δέτ γίνεσθαι δία χημίας χρυσός. ἐκότως οὖν. οἱ τότε χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ δέρας, δία τὴν ἐνεργίαν, τὴν ἔξ αὐτοῦ. Id est, Hoc autem non ut ficticie dicitur, sed liber erat, in uelleribus conscriptus, continens quomodo per Chemiam fieri debeat aurum. Merito igitur eius seculi homines Aureum uellus nominabant, propter efficaciam, quæ ex eo hauriebatur. Non datur uellus aureum i asoni, nisi prius certos & periculosos labores obierit, hoc est, nisi prius πρᾶξι suis manibus exercendo didicerit. Frustra enim possidet librum, de hac arte conscriptū, qui πρᾶξιν ignorat. Caterum, periculosa nauigatio, difficultatem indagandæ materiæ lapidis philosophorum (ut uocant) indicat. Ea, quia telluris uicem obrinet, & metallica est, à Marte metallorum deo, Ager martius appellatur: & quia in igne purganda, præparanda, & perficienda est, ut sit idonea ad recipiendum semen, fingitur à Tauris ignem spirantibus exaranda & excolenda. Hi Tauri fornaces sunt, qui nisi rite constructi fuerint, & ignem continuum debita quantitate exhibuerit, aut materia corrumpitur, aut uasa destruuntur. & artifex odore noxio afflatur, aut incendio etiam perit. Deinde Draco perwigil Argentii uiuum est. Dentes Draconis, sunt Mercurius sublimatus, eò quod eboris candorem, osium duriciem, & incredibilem mordacitatem, non sine ueneno possideat. Is dum sublimatur, in uase uitreo galeæ simillimo, (Arabes alembicum uocant) excipitur: itaq; dentes Draconis i asoni in Galea asseruntur, ut seminis eos loco in agrum martium spargat. Nam Mercurius ex ea terra toties sublimari debet, donec in ea figatur. Quod dum fit, hastularum modo è terra surgit, quarum quædam erectæ, quædam inclinatæ, quædam omnino transuersæ, & quasi iugulis hostium intentæ, continue in longum crescunt, ut moueri uideantur, & speciem confusissimi exercitus iamiam accerrime

P R A E F A T I O

Confligētis exhibere. Ideo uiri armati finguntur enasci, qui mutuis uulneribus cadāt, id
 est, tandē in ea terra sepulti figantur. Et nisi uasculi. m. esset uitreū, seu sili. cū. sine po-
 ris, artifex odore afflatus periclitaretur. Ideo Iason apud Ouidiū, sili. cū. periculū a se,
 in hostes cōuertisse fingitur. Hactenus lapis philosophorū perfectus est, super est, per-
 uigilem sopire draconem, id est, Argentū uiuū ill. us efficacia conuertere in aurū uel
 argentum: quod ubi succedit, uellus aureum Iason uictor aufert, id est, hanc artem pre-
 ciosissimam Artifex assequutus est. Sed antequam hoc fiat, Hecati apud Orphen. m. sa-
 crificant, in quo sacrificio, magnum latet mysterium. Porro quia idē lapis philoso-
 phorū, etiam corporibus humanis mederi, eaq; sana & incolumia usq; ad uitae extre-
 mū conseruare dicitur, ideo Medea, patrem Iasonis in iuuentutem restituere fingitur.
 Hanc artem, & horū Hesperidum, & Cadmi fabula insinuant, & Cadmus immensis
 opibus ex ea quæstis, Thebas Aegyptias condidit, ne quis miretur hanc artem in Ae-
 gypto potissimum uiguisse. Hæc magna sunt huius artis testimonia, sed longe maiora,
 quæ Iudæi ex Sacris literis, iuxta Hebræe linguae proprietatem asserunt. Ait enim,
 hanc quoq; Cabala suæ parit esse. Et principem Tyri, apud Ezech. elem. c. m. exercu-
 isse, ideoq; prophetā illi exprobrare, quod eius artis fiducia, Deus sibi esse uideretur.
 Nam propheta (ut ipsi aiunt) narrat, quod aurum & argentum, quod in thesauris suis
 haberet, non ē terra effudisset, non ā subditis exegisset, nec hostibus eripisset, sed sibi
 ipse fecisset, hac scilicet arte fretus. Ideoq; Daniele sapientior esse, & omnia secreta
 nature perlustrasse illic dicitur. Itidem de patribus suis asserunt, Oseam prophetam
 huius artis abusum illis exprobrasse, quum sub persena Dei diceret ad eos: Multi l. ea
 ui eis Argentum, & ipsi fecerunt idolo suo Aurum. Quodq; magis hoc credas, aiunt
 Dauidem Psalmo iuxta ipsos duodecimo, gustum quendam huius artis testim. exhibe-
 re, dum dicit: Verba Dei uerba pura, argentum in aludele exustum in terram, seu pul-
 uerem, refusum septies, sic enim illi de uerbo ad uerbum interpretantur. (recte an se-
 cus, eius linguae periti iudicent.) Et addunt, Nemo tam stultus est, ut argentum sic tra-
 ctare uellet, cum sit maximi laboris, & summæ industriæ, nisi sic tractatum preciosius
 esset. Nec propheta uerbum Dei argento tali, sed sincero potius auro, compararet,
 nisi tale argentum auro æquipolleret. Et hoc sanē ualde consentit cum uerbis Gebri-
 de argento dicentis: Qui nouit ipsam magis subtiliare, & post subtiliationem inspissa-
 re & figere, cum auro coniunget &c. Hæc sic diximus, ut non admodum cupiamus
 persuadere. Nam si quid solida ueritatis hic est, ingenia philosophica non segruius eā
 agnoscent & apprehendent, quā sanus oculus lucem, & ferrum Magnes. Scriporū
 huius artis, quatuor ferē genera sunt. Quidam Methodum sequuntur, sine figuris &
 enigmatibus,

A D L E C T O R E M.

enigmatibus, more philosophico. sed materiam lapidis ita tegunt, ut nemo, nisi Dei munere quid uelint, assequatur. Hoc in genere primas tenet GEBER, quæ recentiores quidam longo sequuntur intervallo, ut Rogerius Bachon, cuius etiam Picus Mirandulanus noster meminit, & alij plerique. Quidam artem methodice informatam, totam enigmatibus inuoluunt, ut Poetæ in Cadmi, Hesperidum, & Argonautarum fabulis, & quidam recentior in dialogo, de Libello aureo. Quidam omnia methodo, præcipua tantum, figuris & enigmatibus ita adumbrant, ut solum ab ijs intelligi uelint, qui in Philosophia tantum profecerunt, ut hanc artem per se ipsos propemodum conijciant: huius generis est Hermes, Maria prophetissa, Morienus, & Turba philosophorum. Quartum genus traxit v. tantum scribit, sed tam simpliciter ac rustice, ut nihil omnino abstrusi inesse, appareat. Verum in eo genere, prorsus ovis & v. d. y. s. (ut in proverbio dicitur) sed omnia erronea, falsa, & mendacia reperiuntur. Studiosi à GEBRO potissimum incipendum. Is quatuor scripsit opuscula, mutuo sibi testimonium perhibentia, Investigationis scilicet, Inventionis, Fornacum, & Summam perfecti magistri. Hanc quidam uarie corrumpere, uel in tres, uel in quinque, uel in septem libros diuidentes, cum sint duo tantum. Nos collatis exemplaribus, quam fieri potuit, emendatissimè, d. l. gentis meq; distinctum, amicis communicauimus, addidissimus & Librum radicū eidem à plerisque, ascriptū sed alterius esse, manifestissime deprehendimus. Super est, ut lectorem etiam de uocabulo artis admoncamus, quam miror ab Erasmo barbaro & prodigioso nomine Alchimiam appellari. Dicitur autem uero nomine à Græcis ΧΗΜΕΙΑ, id est Infusoria, eo quod metalla, & illis affixa, sales scilicet, alumina, & atramenta, quæ in igne fluunt, & in hac arte potissimum tractantur. & τὸ τὸ χέω, χῶ χύματα, id est fusilia, (sicut & τὸ τὸ σέω, σῶ, σχύματα) dicuntur. Arabes autem hoc nomen à Græcis mutati, suo more articulum præposuerunt, & Alchemiam dixerunt. Sicut & Ptolemæi compositionem Μεγίστην Almegistum uel Almegestum uocauerunt. Habet autem hæc ars, ut reliquæ omnes, sua quædam peculiaria uerba & uocabula, uulgo non satis nota, partim quia barbara sunt & exotica, ut Alembicus, Botus barbatus, Sal alkali, Elixir, & similia. Partim quia uerba χύματα seu abusua sunt, ut Imbibere, pro irrigare: Figere & Fixare, pro efficere, ne materia in igne corrumpatur, aut euaporet: Descendere, pro conflare & eliquare, & alia huius generis multa, quæ sola diligenti authorum lectione innotescunt. Hæc præfatus, beneuolum & studiosum lectorem, ad huius admirandæ artis adyta, iam dudum (nisi fallor) gesfienti animo anhelantem, diutius non remorabor.

Iius præfationis.

INDEX

INDEX EORVM

QVAE IN SINGVLIS CA-

PITIBVS LIBRI DE INVESTI-

gatione perfectionis, continentur.

Caput

- I. Praefatio, in qua explicat cur hunc librum scripserit. Folio. 1
 - II. De rebus corpora metallica perfici entibus & corrumpentibus. 2
 - III. De lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad album & ad rubrum, & ex quibus rebus extrahatur, deq; possibilitate perfectionis. 3
 - IIII. De rebus preparationem iuuantibus & earum mundatione. 4
 - V. De preparatione & melioratione corporum in genere. 7
 - VI. De preparatione Iouis. 8
 - VII. De preparatione Saturni. 10
 - VIII. De preparatione Veneris. 11
 - IX. De preparatione Martis. 12
 - X. De preparatione Solis. ibidem
 - XI. De preparatione Lunae. 13
 - XII. De proprietatibus Elixiris maioris. ibidem
 - XIII. Epilogus & conclusio operis. 14
- Finis libri inuestigationis.

INDEX EORVM, QVAE IN
singulis duorum librorum Summae perfe-
ctionis capitibus continentur.
Libro primo haec continentur.

- I. Praefatio, de modo tradendi huius artis, & de idoneis discipulis. 15
 - II. Diuisio huius libri primi in quatuor partes. 17
- In prima parte de impedimentis haec continentur.
- III. Diuisio impedimentorum. 18
 - IIII. De impedimentis huius operis ex parte corporis artificis. 19
 - V. De impedimentis ex parte animae artificis ibidem
 - VI. De impedimentis externis huius artis opus impediens. 21
 - VII. Epilogus huius primae partis, qualem oporteat esse artificem. ibidem
- In secunda parte de negantibus artem haec continentur.
- VIII. Diuisio dicendorum generalis. 24
 - IX. Rationes variae artem simpliciter negantium. ibidem
 - X. Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quod ars naturam in omnibus differentiis proprietatem actionis imitetur, & quaedam de principijs metallorum erudita. 28
 - XI. Confutatio rationum artem simpliciter negantium. 29

XII.

INDEX.

- XI.** Diuerſe opiniones eorum, qui
artem eſſe ſupponunt. 34
- XII.** Rationes negantium artem in
ſulphure ſuppoſitam. 35
- XIII.** Conſutatio rationum præce=
dentium. 36
- XV.** Rationes negantium artem in
Arſenico ſuppoſitam eorumq;
conſutatio. 37
- XVI.** Rationes negantium artem ſup=
poſitam in ſulphure, Argento
uiuo, Tutia, Magnesia, Mar=
chaſita, & ſale ammoniaco,
earumq; conſutatio. ibidem
- XVII.** Rationes negantium artem ſup=
poſitam in ſpiritibus, una cū
corporibus figendis, & eorū
conſutatio. 38
- XVIII.** Rationes negantium artem in
corporibus ſuppoſitam, &
primo in plumbo albo, id eſt,
ſtanno, ſeu loue, & earum
conſutatio. 39
- XIX.** Rationes negantium artem in
plumbo nigro ſuppoſitā. 40
- XX.** Rationes negantium artem in
mixtione durorum cū duris,
& mollium cum mollibus cor=
poribus ſuppoſitam. 41
- XXI.** Rationes negantium artem in
mixtione durorum cum mol=
libus, & perfectum cum im=
perfectis ſuppoſitam. 42
- XXII.** Rationes negantium artem in
extraſtione animæ, uel ignis
regimine ſuppoſitam. ibidem
- XXIII.** Rationes negantium artem in
uitro & gemmis ſuppoſitam,
& eorum conſutatio. 43
- XXIII.** Rationes negantium artem in
medijs mineralibus, uel uer=
tabilibus uel quarūcūq; rerū
cōmixtione ſuppoſitam. ibidē
- Intertia parte de principijs naturalibus,
& eorum effectu hæc continentur.
- XXV.** De principijs naturalibus cor=
porum metallicorū, ſecundū
opinionem antiquorum. 44
- XXVI.** De principijs naturalibus me=
tallorum, ſecundum opinionē
recentium & authoris. 45
- XXVII.** Diuiſio dicendorum de tribus
principijs, Sulphure ſcilicet,
arſenico, & argento uiuo. 47
- XXVIII.** De ſulphure. ibidem
- XXIX.** De Arſenico. 49
- XXX.** De argento uiuo, ſiue Mercu=
rio. ibidem
- XXXI.** De effectibus principiorum na=
tura, quæ ſunt corpora me=
tallica. 50
- XXXII.** De Sole, ſiue auro. 51
- XXXIII.** De Luna, ſiue Argento. 52
- XXXIII.** De Saturno ſiue Plunbo. ibidē
- XXX.** De loue ſiue ſtanno. 53
- XXXVI.** De Venere, ſiue ære. 54
- XXXVII.** De Marte, ſiue Ferro. 55

INDEX.

In Quarta parte de principijs artificialibus hæc continentur.

XXXVIII. Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secundo libro tradeda. 56

X XXXIX. De Sublimatione, cur sit inuenta. 58

XL. Quid sit Sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. 59.

XL I. De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate. 61

XL II. De moderando igne in Sublimatione. 63

XL III. De erroribus circa quantitatem fecu, & dispositionem fornacis, in sublimando Sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis. 64

XL IIII. Ex qua materia, & qua forma uas aludel sit faciendum. 67

XL V. De sublimatione Mercurij siue argenti uiui. 70

XL VI. De sublimatione Marchasitæ. 71

XL VII. De uase, in quo Marchasita recte possit sublimari. 72

XL VIII. De sublimatione Magnesie & Tutie. item corporum imperfectorum, & de additione materie subleuantis ea. 75

XL IX. De descensione, & modo purifi-

ficandi per passillos. 76

L. De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet per alembicum per descensorium & per silium. 78

L I. De calcinatione tam corporum quam spirituum cum causis & modis suis. 81

L II. De solutione. 88

L III. De coagulatione & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij & medicinarum solutarum. 90

L IIII. De fixatione & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora & spiritus. 95

L V. De Ceratione. 99

LIBRO SECUNDO SUMMAE perfectionis continentur hæc.

L VI. Prefatio diuidens secundum librum in tres partes. 101

In prima parte de cognitione rerum, ex qua perfectionis possibilitas et modus deprehendi potest, hæc continentur.

L VII. Quod cognitio perfectionis huius artis à cognitione nature spirituum & corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose uelit tradere. ibidem

L VIII. De natura Sulphuris & Arsenici. 102

De natura

INDEX:

- LIX.** De natura Mercurij siue Argenti
uiui. 103
- LX.** De natura Marchasite, Magne-
sie & Tutie. 105
- LXI.** De natura Solis siue Auri. 106
- LXII.** De natura Lune siue Argenti. 108
- LXIII.** De natura Martis siue ferri. Item
de effectibus sulphuris & Mer-
curij, deq; causis corruptionis &
perfectionis. 109
- LXIII.** De natura Veneris siue aeris. 111
- LXV.** De natura Iouis siue Stanni. 114
- LXVI.** De natura Saturni siue Plumbi. 117
- In secunda parte de medicinis & necessita-
te perfectionis &c. hec continentur.
- LXVII.** Vniuscuiusq; corporis imperfe-
cti, sim. I. ter & Argenti uiui
necessario fore duplicem me-
dicinam, unā scilicet ad albū,
alteram uero ad rubrum, à qui-
bus tamen omnibus excusamur
per unicā perfectissimam. 120
- LXVIII.** Vnicuiq; imperfectorum corpo-
rum suam preparationem esse
adhibendam. 122
- LXIX.** Imperfectorum metallorum defe-
ctum medicina suppleri, super-
fluum uero preparatione tolli
oportere. 124
- LXX.** De preparatione Saturni &
Iouis. 125
- LXXI.** De preparatione Veneris. 128
- LXXII.** De preparatione Martis. 129
- LXXIII.** De modificatione Argenti uiui. 130
- LXXIII.** Quoniam differentes proprietates
necessario asserre medicinā
perfectissimam, scilicet mū-
diciem, colorem, fusionem,
perpetuitatem, & pondus,
unde coniectura sumenda,
ex quibus rebus eliciatur. 131
- LXXV.** De preparationibus medicinæ
adhibendis, ut differentias
proprietas debitas ac-
quirat. 132
- LXXVI.** De differentiis medicinarum,
scilicet quod quædam sunt
primi ordinis, quædam se-
cundi, quædam uero tertij. 133
- LXXVII.** De medicinis primi ordinis Ve-
nerem dealbantibus. 135
- LXXVIII.** De medicinis Martem dealban-
tibus. 137
- LXXIX.** De medicinis Lunam citrinan-
tibus. 138
- LXXX.** De differentiis proprietatum
medicinæ sed i ordinis. 141
- LXXXI.** De medicina Lunari & Solari
pro corporib. imperfectis. 142
- LXXXII.** De medicina coagulante Ar-
gentum uiuum. 144
- LXXXIII.** Quomodo medicinis ingressio
per artem conciliatur. 145
- LXXXIII.** De medicina tertij ordinis in
genere. 146
- LXXXV.** De medicina Lunari tertij or-
dinis. 147
- LXXXVI.** De medicina Solari tertij ordi-
nis. 148

INDEX.

In ter t i a p a r t e, d e p r o b a t i o n i b u s p e r f e c t i o n i s h æ c c o n t i n e n t u r .	11.	D e s e p t e m m e d i c i n e p r o p r i e t a t i b u s .	166.
LXXXVII. D i u i s i o d i c e n d o r u m .	150	III. D i u i s i o t o t i u s l i b r i i n q u a t u o r p a r t e c u l a s .	167
LXXXVIII. D e c i n e r i t i o , q u a r e q u æ d a m c o r p o r a i n e o p e r d u r e n t , q u æ d a m n o n .	i b i d e m	IIII. P r i m a p a r t i c u l a d e m e d i o r u m m i n e r a l i u m p r æ p a r a t i o n i b u s .	168
LXXXIX. C i n e r i t i j e x a m e n q u o m o d o s i t e x e r c e n d u m .	152	V. S e c u n d æ p a r t i c u l æ p r æ f a t i u n c u l a d e s p i r i t u m u n d i f i c a t i o n i b .	171
XC. D e C e m e n t o , q u a r e q u æ d a c o r p o r a p l u s , q u æ d a m u e r o m i n u s i l l u d p e r f e r a n t .	153	VI. D e S u l p h u r i s p r æ p a r a t i o n e .	i b i d e m
XC I. C e m e n t i e x a m e n , q u o m o d o c o n p o n e n d u m e x e r c e n d u m .	155	VII. D e A r s e n i c i p r æ p a r a t i o n e .	172
XCII. D e i g n i t i o n e .	156	VIII. D e A r g e n t i u i u i p r æ p a r a t i o n e .	173
XCIII. D e f u s i o n e .	157	IX. D e M a r c a s i t æ p r æ p a r a t i o n e .	i b i d e m
XCIII. D e e x p o s i t i o n e s u p e r u a p o r e s a c u t o r u m .	158	X. D e T u t i æ p r æ p a r a t i o n e .	i b i d e m
XCIV. D e e x t i n c t i o n e i g n i t o r u m .	159	XI. T e r t i æ p a r t i c u l æ p r æ f a t i u n c u l a , d e c o r p o r u m p r æ p a r a t i o n e .	174
XCVI. D e a d u r e n t i s s u l p h u r i s a d m i x t i o n e .	160	XII. D e p r æ p a r a t i o n e S a t u r n i .	i b i d e m
XCVII. D e c a l c i n a t i o n e e t r e d u c t i o n e .	162	XIII. D e p r æ p a r a t i o n e I o u i s .	i b i d e m
XCVIII. D e f a c i l i s u s c e p t i o n e A r g e n t i u i u i .	i b i d e m	XIIII. D e p r æ p a r a t i o n e M a r t i s .	176
XCIX. R e c a p i t u l a t i o t o t i u s a r t i s .	163	XV. D e p r æ p a r a t i o n e V e n e r i s .	i b i d e m
C. Q u e m m o d u m a u t h o r i n a r t e t r a d e n d a s e r u a u e r i t .	164	XVI. Q u a r t æ p a r t i c u l æ p r æ f a t i u n c u l a d e m e d i c i n i s .	177
F i n i s S u m m æ p e r f e c t i o n i s .		XVII. D e m e d i c i n i s a l b i s p r o I o u e e x S a t u r n o .	i b i d e m
		XVIII. D e m e d i c i n i s s o l a r i b u s p r o I o u e , e x S a t u r n o .	178
		XIX. D e m e d i c i n i s a l b i s p r o V e n e r e e x M a r t e .	179
		XX. D e m e d i c i n i s r u b e i s p r o V e n e r e e x M a r t e .	180
		XXI. D e m e d i c i n a t e r t i j o r d i n i s a d a l b u m .	i b i d e m
		XXII. D e m e d i c i n a S o l a r i t e r t i j o r d i n i s .	181.
		XXIII. D e a q u i s s o l u t i o n i s , e x a l i j s i n c e r a t i u i s	

INDEX EORVM, QVAE IN Singulis capitibus Libri de inuentione ueritatis, continentur.

I. D e s e x p r o p r i e t a t i b u s r e r u m e x q u i b u s m e d i c i n a e l i c i t u r .

165

INDEX.

ratius.
Finis inuentionis ueritatis.

INDEX EORVM, QVAE IN singulis capitibus Libri fornacum con- tinentur.

- I. Praefatio diuidens librum fornacū
in quatuor partes. 184.
In prima parte de modis operandi haec con-
tinentur.
- II. De furno Calcinatorio. 185
- III. De furno Sublimatorio. ibidem
- IIII. De furno Distillatorio. 187
- V. De furno Descensorio. 188
- VI. De furno fusorio. 189
- VII. De furno Solutorio. 190
- VIII. De furno Athamoris, uel fixato-
rio. 191
In secunda parte, De rebus preparandis
haec continentur.
- IX. De preparatione spirituum, me-
diorum mineralium, & alu-
minum. 193
- X. De Calcinatione Iouis. 194
- XI. De calcinatione Saturni. ibidem
- XII. De Calcinatione Veneris. ibidem
- XIII. De Calcinatione Martis. ibidem
- XIIII. De Calcinatione mediorum mine-
ralium. ibidem
- XV. De ablutionibus corporum combu-
storum. 195
- XVI. De incerationibus Calcium ablu-
torum. ibidem

- 182 XVII. De reductione Calcium in solidam
massam. ibidem.
- XVIII. De solutionibus corporum pra-
paratorum, et de eorum con-
iunctionibus certis, cum pro-
portione certa, ut meliora ap-
pareāt, cum fulgore, post eo-
rum reductiones. 196
- In tertia parte, De perficiendis, & altera-
tuis, haec continentur.
- XIX. De modo perficiendi tertij ordi-
nis. 198
- XX. De regimine Iouis & Satur-
ni. 199
- XXI. De regimine Veneris & Satur-
ni. 200
- XXII. De regimine Martis. ibidem
- XXIII. De regimine Lunae. 201
- XXIIII. De regimine Mercurij. ibidem
- XXV. De fermento Lunae ad azymū. 202
- XXVI. De fermento Solis ad rubecū. ibidem
- XXVII. De fermento fermenti, tam albi
quā rubei sup Mercuriū. ibidem
- XXVIII. Recapitulatio experimentorum
authoris. 203
- XXIX. Ludi Mercuriales. 205
- XXX. Citrinatio Lunae. ibidem
- Finis libri Fornacum.

INDEX EORVM, QVAE IN Speculo Alchemiae doctissimi uiri Ro- gerij Baconis continentur.

Praefatiuncula. 208
bb s De

INDEX.

- I. De definitionibus Alchemiæ. ibidē
 - II. De principiis naturalibus & procreationibus mineralium. 209
 - III. Ex quibus propinquius materia cælix sit elicienda. 210
 - IIII. De modo agendi, & igne moderando & continuando. 214
 - V. De qualitate uasis atq; fornacis. 215
 - VI. De coloribus accidentalibus & essentialibus in opere apparentibus. 216.
 - VII. De modo proijciendi medicinam super quodlibet imperfectum. 218
- Finis Speculi.

INDEX EORVM QVÆ in correctorio Richardi Anglici, continentur.

- I. Præfatio, quomodo ars imitetur naturam. 220
- II. Studium Philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. 221.
- III. De principiis naturalibus. 222
- IIII. Quot sint partes mineralium. 223
- V. De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. ibidem
- VI. Quomodo metalla ex Mercurio fiunt in specie. 224
- VII. De generatione Mercurij, & quæ ex eo oriuntur metalla. 225
- VIII. De formatione mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt.

- cunt. 226
 - IX. De generatione sulphuris vulgi & simplicis, & Mercurij. 228
 - X. Quod impossibile sit media mineralia, artificialiter fieri metalla. 229
 - XI. De differentia sulphuris vulgi, & philosophorum simplicis non urentis. 232
 - XII. Quomodo sulphur album & rubrum existat in Luna & Sole. 235
 - XIII. Quod in alijs corporibus ægris nō est utile hoc Sulphur quere. 236
 - XIIII. Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora metallica. 237
 - XV. Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. 241
 - XVI. De secundo particulari quod est in Luna. 245
 - XVII. De particularibus sophisticis. 246
 - XVIII. De uia uniuersali, sermo generalis. 248
- Finis Correctorij Richardi Anglici.

INDEX EORVM, QVÆ IN Rosario minore continentur.

- Præfatio habet § tres.
- § I. Aenigma de arte Alchemiæ, & de modo tractandi authoris. 250
 - II. Admonitio, cauenda duo generæ seductorum,

INDEX.

	seductorum, & quod ars constat in Mercurio fixo.	251	XV III. Apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum.	264
III.	De eodem, quod Mercurius fixus perficiat, & diuisio operatum & libelli in duas partes, siue in duo capita.	253	XIX. Compositio aquæ fortis, quæ est clauis Rosarij.	ibidem
	Caput primum habet § uiginti unum.		XX. Laudes aquæ fortis prædictæ.	265
§ I.	Promissio & diuisio dicendorum de operatibibus Alchemiæ.	254	XXI. Reclusio Rosarij per eandem a-	quam.
			Caput secundum habet §. sex.	
II.	De calcinatione Saturni & lo-	ibidem	§ I. Perfectionis causam solum Mer-	curium esse.
III.	De calcinatione Veneris & Mar-	255	II. De differentia Mercuriorum.	269
IIII.	De calcinatione Solis & Lu-	ibide	IIII. Similitudo, uiam uniuersalem in-	sinuans.
V.	De calcinatione aliarum rerum & mixturarum.	256	V. De tincturæ perfectæ proprietatibus.	271
VI.	De sublimatione spirituum.	ibidem	VI. Epilogus seu recapitulatio omni-	um dictorum.
VII.	De sublimatione corporum imper-	ibidem		Finis Rosarij minoris.
VIII.	De sublimatione corporum perfe-	257	INDEX EORVM, QUAE IN	Libro secretorum Calidis
§ IX.	De Fixatione.	ibidem		continentur.
X.	De Distillatione.	ibidem		
XI.	De Solutione.	258		Præfatio de difficultate artis.
XII.	De Ceratione.	ibidem	I.	De quatuor magisterijs artis, sci-
XIII.	De coagulatione.	ibidem		licet Solutione, Congelatione,
XIIII.	De Particularibus ad albū in gene-	259		Albificatione, & Rubificatione.
XV.	De particularibus ad album in spe-	260	II.	De rebus & instrumentis huic o-
XVI.	De particularibus ad rubeum in-	262		peri necessarijs & oportu-
XVII.	Particulare ad rubeū in specie.	263	IIII.	De naturis rerum ad hoc opus per-
				tinentian.
				De deco-

INDEX.

IIII. De decoctione & eius effectu.	282	Precatio Hortulani.	295
V. De Subtiliatione, Solutione, Coagulatione, & Comixtione lapidis, et eorum causa, atq; sine. ibidem		Præfatio.	ibidem
VI. De Fixione spiritus.	284	I. Quod ars Alchemiæ sit uera & certa.	295
VII. De decoctione, contritione & ablutione lapidis.	285	II. Quod lapis debeat diuidi in duas partes.	ibidem
VIII. De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo.	ibidem	III. Quod lapis habeat in se quatuor elementa.	ibidem
IX. De separatione Elementorum lapidis.	286	IIII. Quod lapis habeat patrem & matrem scilicet Solem & Lunam.	297
X. De natura lapidis, & eius origine.	287	V. Quod coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio.	ibidem
XI. De commixtione Elementorum separatorum.	ibidem	VI. Quod lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit.	298
XII. De solutione lapidis compositi.	288	VII. De mundificatione lapidis.	299.
XIII. De coagulatione lapidis soluti.	289	VIII. Quod pars lapidis non fixa, debeat superare partem lapidis fixam, eamq; eleuare.	ibidem
XIII. Quod unus tantum sit lapis, & de eius natura.	290	IX. Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus.	300
XV. Modus operationis lapidis ad album.	291	X. De fructu artis, & efficacia lapidis.	ibidem
XVI. Conuersio prædicti lapidis in rubrum.	293	XI. Quod magisteriū hoc imitetur creationem uniuersi.	301
Finis libri secretorum Caldis.		XII. Insinuatio ænigmatica, quæ sit natura lapidis.	ibidem
TABVLA Smaragdina Hermetis Trismegisti.	294	XIII. Quare lapis dicatur perfectus.	302
INDEX EORVM, QVAE IN expositione Hortulani continentur.			

Finis expositionis Hortulani, ac totius etiam indicis.

GEBRI

GE BRI A R A B I S P H I L O S O P H I S O L E R T I S =

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE
Metallicarum) peritissimi, *Ῥόφι Χημείας* libellus, quem inscripsit,
De inuestigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXPLICAT,
cur hunc librum scripserit. Cap. I.

Inuestigationem huius nobilissimæ sciētiæ, ex continua, & frequenti operis sedulitate, & huic compari studio nimio, necnon cogitationibus nostris profundissimis, & uarijs annexis, emissam uobis tradam: ut melius et apertius à uobis uolumina subsequentiā intelligantur, et ut intellecta, & circa eadem ingeniata & perscrutata, facilius & promptius ad effectum perducantur. Et quia est aliud, artis inuestigare rationem, quàm attentare & probare subtilitates & ingenia horum: donec operando, & perscrutando, & experiendo, ad intentum perueniatur completum. Ideo in hoc nostro libro, quęcunq; per narrata inuestigauimus, secundum nostre mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamen quis, quod hanc inuestigationem composuerimus ante librum nostrum, qui Summa perfectionis magisterij est intitulatus: in quo quęcunq; uidimus & tetigimus, completè, secundum sciētiæ ordinem determinauimus, secundum experientiam & cognitionem certam, quam scrutatione nostra, de naturalium, & mineralium effectibus, & transformantibus diuersis, in opere apparētibus notauimus. Et ingeniati sumus sciētiā nostram prius compositam cum hoc inuestigationis

2 DE INVESTIGATIONE

commento, quod super ipsam declarandam composuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librum inuestigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corruptentibus. Cap. 11.

CVmergo hæc sciëntia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc, duo considerauimus, Imperfectionem scilicet, & Perfectionē. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem. De rebus autem perficientibus, & corruptentibus, secundū quod per nostram inuestigauimus experiētiam, hunc librum componimus, quia opposita iuxta se posita, magis elucescunt. Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti uiui & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam & temperatam decoctionem, in uisceribus terræ mundæ inspissata & fixa, cum obseruatione suæ humiditatis radicalis, non corruptentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis, leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corruptentis. Et est illa, quæ a contrario sensu habet intelligi, uidelicet substantia impura argenti uiui & sulphuris, sine proportionē debita commixta, uel minus decocta in uisceribus terræ immundæ, nec recte inspissata, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corruptentem, & raræ substantiæ, & porosæ: uel habens fusionem sine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, uidelicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet

iussu libet perfectionem. Secundam uero in his quatuor, scilicet in stanno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quæ operatio uel contrariatio fit per præparationem, igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præparare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent uero præparatione tali, quæ eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficiënter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta, ut de eis elixir album, uel rubeum fiat magnum.

*De lapide Philosophorum, quod unus tantum sit, ad album
& ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur.
Deq; possibilitate ac modo perfectionis.*

Caput III.

INuenimus autem modernos nobis unicum tantum scribere lapidem, ad album uel rubeum completum, quod & uerum esse concedimus. Nam ex quocunq; elixir conficiatur album uel rubeum, nihil tamen ibi aliud est, quàm argentum uiuum & sulphur, quorū unum sine altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo unus lapis à philosophis nuncupatur, quāuis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & uanum, ut quidam fatui

putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento uiuo composita sunt, & sulphure, puris uel impuris, per accidens, & non in prima sua natura innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiuuatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem præparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia.

*De rebus præparationem iuuantibus, & earum
mundatione. Cap. IIII.*

Res autem præparationes iuuantur sunt istæ, scilicet omnia genera salium, aluminum, atramentorum, etiam uitrum, borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, & ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præparare, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primo comburatur, combustum in aqua communi calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem
in pa-

in parapside uitreata congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alcali.

Sal alcali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen utri. Primo teratur, & totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemmæ.

Primo teratur, deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

Teratur primo cum præparatione salis communis mundati. Postea sublimetur in alto aludele, donec totaliter fuerit extractum purum. Postea soluatur super porfidum, sub diuo, si de eo uis aquam facere, uel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa autem adhuc inueniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsum præparari sine ipsius mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota humiditas, quæ multum in arte ista ualet. Feces in fundo uasis remanentes, uel dissoluantur supra lapidem in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta, uel referuentur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, quemadmodum glaciale præparatur, excepto quod in hac arte maioris est uirtutis.

DE INVESTIGATIONE

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ omnia, ut iam dicta præparantur, & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur: Primo soluatur in aceto mundo, post distilletur, & coaguletur. Vel ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur. Feces in hac distillatione calcinatæ super porcellum, uel in sua aqua soluantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua secundum uelle artificis reseruetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa, siue uitriolum mundatur ut atramentum nigrum. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento uitridi terrestre itatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerfa sunt atramenta, & inveniuntur diuersi coloris, quæ ut prædicta mundantur.

De uitro, & boracibus.

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum autem, & cuiuscunque generis acutum, seu acerbum, subtiliantur & depurantur, & illorum uirtus siue effectus per distillationem melioratur. De eorum mundatione, & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igne semper debito mediante.

De

PERFECTIONIS GEBRI.

De præparatione, & melioratione corporum in genere. Caput V.

Preparantur autem & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis generantem, ipsa quoque corruptentem. Habent etiam terreitatem immundam, seculentam, & combustibilem, nimis grossam, in gressionem impediens & fusionem. Ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti uiui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtilisatio horum, substantię pure remanentis, fit multis modis, secundum quod indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta, in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænaratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea uero delenda, seu deponenda est totalis terre-

fircitas.

streitas immunda, & feculentia combustibilis & grossa, cum rebus prædictis, mundatis uel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fusione, seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundam prædictam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato. Et hoc totum descendendo, Meliorationis & subtiliationis horum substantiarum puræ in generali modus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum, est iterum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædictis, deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum. Hæc enim aqua lapidis noster est, & argentum uiuum de argento uiuo, & sulphur de sulphure, ex corpore spiritali abstractum & subtiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest, confortando in ipsam uirtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ sunt ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixationem, pondus, puritatem, fusionem, & alia omnia, quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem, seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationem, cum omnibus modis suis, etiam perfecti corporis mineralis. Et primo de Ioue.

De præparatione Iouis in speciali.

Caput VI.

PRæparatur autem Iupiter multipliciter, melius tamen per hunc modum. Et est, ut ponatur in furno calcinationis, in uase ad hoc apto, & proiciatur subtus ignis usque ad corporis ipsius

ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata : scoriam quæ super ipsum creatur contrahendo, iterumq; corpus mouendo in ignis calore æque perdurâte, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quousq; alternata uice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonum, ipsius fusionē non superantem, & mouendo multoties. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem, uel circiter, donec tota humiditas accidentalī, & superfluitas fuerit deleta, cum sulphure combustibili & corrumpente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam, & inflammabilem eleuat, & consumit de prædictis, scilicet cum sale communi mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerbō multum lauando, & ponatur ad solem, uel ad aërem, & iterum teratur, & lauetur, & desiccetur, & hoc alternatim per uicem reiteretur, donec per acuitatem salium, aluminum, atq; aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immundicia fuerint consumptæ, corrosæ, & deletæ. Tunc apponatur de uitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impastatum fuerit, descendatur per Botum barbatum, cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum uitro & salibus, siue aluminibus, tota substantia terrea & feculenta. In illo enim corpore mundo descenso, & reducto, est æqualis & perfecta proportio argenti uiui mundi, & sulphuris albi non urentis. Nam ignis & corrosiua totam humiditatem, & substantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiserunt, & per descensorium ipsius, siue per pastillum salium & aluminū, & uitri, diuisa est tota substantia

b terrea

terrea feculenta, substantia pura & temperata cum sua proportionem remanente. Postea uero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale ammoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, uel circiter. Cum autem bene & minutissime fuerit calcinatum, tunc illud totum peroptime, & bene diu teratur super porfidum, & ponatur sub diuo, in loco frigido & humido: uel in uesicis uitreis in furno solutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit dissolutum, augendo sal, si fuerit necesse. Quam aquam honorare debemus, ipsa enim est quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione Iouis dicta sufficiant.

De præparatione Saturni.

Caput VII.

PRæparatur & Saturnus sic: Ponatur similiter in furno calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum: Cribretur, & reponatur ad furnum, Stet in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua substantia, & inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur, & teratur frequentissime & minutissime, cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerbo multum. De istis uero ad rubeum utaris, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine lameno, & aceto. Tunc multoties, ut de Ioue dictum est, deficcetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum, dicta immundicia fuerit deleta. Tunc apponatur de uitro cum his prædictis, & descendat per Botum barbatum corpus purum, descēdendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ammoniacopuro, ut de Ioue, teratur subtilissime & dissoluatur per modum

PERFECTIONIS GEBRI.

11

dum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti uiui, & sulphuris, proportionabiliter facta, qua utimur in rubei elixiris compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris.

Caput VIII.

PRæparatur etiam Venus optime per hunc modum: Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crucibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratum, & desuper lamina, & sic uicissim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponantur laminæ cum sale nouo. Et sic alternata uice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superfluum humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cū proportionē debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna uice de sale nouo & aceto imbebe, & tere, & post contritionem, ad furnum calcinationis in uase aperto reponatur, stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & subtiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. Desiccetur ad solem bene, tunc aponatur medietas eius de sale ammoniaco, bene & diutissime terendo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal ammoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam

b ij sulphuris

sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usq; ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis.

Caput IX.

MArs autem per hunc modum melius preparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, et cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccat: desiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam uidelicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis.

Caput X.

Perfecta uero corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtilientur, & attenuentur, talis eisdem præparatio est adhibenda: Accipiat Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime præparato solariatim in uase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam clarissimam dissolutum. Hoc est fermentum ad elixir rubeum, preciosum, & uerum corpus spirituale factum.

De

P E R F E C T I O N I S G E B R I .

17

De præparatione Luna, Caput. XI.

Subtiliatur autem argentum & tenuatur, & ad spiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsius subtiliatione sicut de Sole fecisti. Et aqua Lunæ dissolutæ, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

De proprietatibus Elixiris maioris. Caput XII.

Iam imperfectorum præparationem, & perfectorum subtiliationem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discretus possit ad implere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compositionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus substantiam unam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quam super ignem positam, ignis non exprimat, & liquatis permisceatur, & lique scat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est in ea de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo, quod est in ea de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurum & argentum, & afferat consolidationes & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus, uel horis possit prima uice confici. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam nature operationis ueritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare uobis dico, ut sustineatis patienter, quia forte moratur, & festinantia quidem ex parte diaboli

b iij est,

est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impedit eum festinantem credulitas. Omnis namque actio naturalis suum habet modum, & tempus determinatum, in quo maiori uel minori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus, in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter uersatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quam spiritum fetentem, & aquam uiuam, (quam & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & unitam unione tali, quod sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Epilogus, & conclusio operis.

Caput XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est propinqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione uera nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam considerauimus omnia uerba uera esse, quæ iam per nos solos in nostris uoluminibus scripta sunt: secundum quod uidimus per experimentum & rationem, in uoluminibus istis relata. Ea uero quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & uidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri perfecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uoluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo,

& ex-

& experimentando cum laboris ingeniosi instantia perueni-
rit totalem. Exerceat ergo se artifex, & inueniet huius iā mo-
dum inuestigationis, (commotis amore uisceribus) per nostrā
considerationem, ueritatis cognitionem etiam dare plenari-
am, perficientis & corruptentis materiæ & formæ. Conside-
rauimus enim inuestigatione nostra, perfectorum materiam
cum forma, à radice suæ commixtionis usque ad complementū,
puram esse, sine corruptione superueniente aliqua. Considera-
uimus etiam à contrario sensu imperfectorum substantiam, &
perfectorum unam esse ubique, scilicet argentum uiuum & sul-
phur: quæ ante commixtionem suam, pura sunt & munda. Et
per hanc considerationem per nostrum exercitium inueni-
mus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superue-
nisse, quæ materiæ nouam & corruptam dedit formam. Nam
cum corpora imperfecta, per nostram experientiam, & per in-
genium nostrum uidimus præparata, & mundata ab omni su-
perflua corruptione, & immundicia fugitiua, seu terrestri de-
liberata. Inuenimus ipsa maioris claritatis & fulgoris, seu pu-
ritatis, quàm ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam con-
siderationem peruenimus ad finem huius scientiæ perfectum
& completum, quam perfecte & complete scripsimus in co-
dicibus nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam no-
stram scientiam, quam ex antiquorum libris abbreviauius.

Finis libri de Inuestigatione
perfectionis Gebri.

15
GEBRI ARABIS
PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPV-
Metallicarum) peritissimi, Γεωγρ. Χημείας Libri duo, quibus titulum se-
cit: Summa perfectionis, siue perfecti magisterij. Ex Arabico in La-
tinum translata, Incerto interprete.

SVMMAE PERFECTIO-
NIS GEBRI LIBER PRIMVS.

PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI HVIVS
artis, & de idoneis discipulis. Caput 1.

Totam nostram γεωγρ. χημείας scientiam, quā ex libris
antiquorum compilatione diuersa in nostris uolu-
minibus abbreviauius, hic redeimus in summā
unam. Et quod in alijs libris à nobis scriptis est diminutum, id
sufficienter in hac traditione huius nostri libri compensaui-
mus, & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui. Et
quod occultatum fuit à nobis in parte una, manifestum feci-
mus illud in parte eadem, in hoc nostro uolumine, ut sapienti-
bus patefiat complementum tam excellentis, nobilisq; partis
philosophiae. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totam ei-
us artis operationem in capitulis generalibus, uniuersali di-
sputatione, sine diminutione aliqua sufficienter contineri.
Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerū
finem huius artis se adinuenisse laetabitur. Sed scias charissi-
me, quod qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iā
multum remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radi-
cem ueram, supra quam intentionem suā fundet. Et qui prin-
cipia

cipia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, nondum tamen adeptus est uerum finem & proficuum huius artis occultissimæ, habet uero facilio rem aditū ad artis huius principia, quam cui ignorantia cadit super intentionem eius de modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium principia, & causas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ consistit, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento, sine quo tamen non potest scientia nostra perfici, quoniam ars imitari non potest naturam in omnibus operibus, sed imitatur eam sicut rite potest. Charissime igitur fili, secretum tibi pandimus, quod in hoc artifices errant, quod naturam in omnibus differentiis proprietatum actionis imitari desiderant. Labora itaq; studere in nostris uoluminibus, & ea sæpissime in mente tua reuoluere nitaris, ut intentionem ex nostræ loquelæ modo ueram acquiras, quia in eis inuenies, super quæ mentem tuā fundare debeas, & scies ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

*Diuisio huius libri primi in quatuor
partes. Caput II.*

PONEMUS igitur tibi breuiter primo impedimēta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adipiscatur, dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Secundo uero disputabimus contra ignorantes & sophistas, qui propter suam ignorantiam & imperitiam, huius artis magisterium & proficuum inquirendo, artem interimunt, & eam nullam esse contendunt. Ponemus autem omnes rationes illotū, & postea ipsas destruemus euidentissime: ita ut prudenti-

c bus

bus satis aperte patefiat, nullam illorum sophismata ueritatem continere. Tertio disputabimus super principijs naturalibus, quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & super eorū effectū, secundum antiquorum philosophorum sententiam. Quarto uero monstrabimus principia, quæ sunt ad intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruū naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

P R I M A P A R S H V I V S

P R I M I L I B R I D E I M P E D I M E N T I S

*tis, quibus impediuntur artifices, quo minus
uerum huius artis finem adipiscantur.*

Diuisio impedimentorum.

Caput III.

SVnt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessariæ impensæ defectus, uel occupationes & labores. Naturalem tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte animæ. Ex parte etiam organi artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, uel ex toto corruptum. Ex animæ denique impotentij multipliciter, uel quia sit anima peruersa in organis, propter organa nil rectitudinis, uel rationis in se habens, sicut anima insani, uel fatui. Vel quia sit fantastica, contrarariū facile formarum susceptiua indebite, & de uno scibili ad eius oppositum extensiua subito, & de uno uelle ad eius oppositum similiter.

De im-

SUMMAE PERFECTIONIS GEBRI. 19

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Caput IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero specialiori sermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime, seriatim. Dicimus igitur: quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per se, uelut si cæcus fuerit, uel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus, ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si uero fuerit artificis corpus debile & ægrotum, sicut febrientium, uel leprosum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentibus impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte animæ artificis. Caput V.

Præmissimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimēta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime impediunt huius operis complementū. Dicimus igitur quod qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi naturam possint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius præciosissimæ scientiæ ueram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem,

c ij in omni

in omni perscrutatione uacuum ingenio qui & uix communem intelligere queunt sermonem, & opera similiter cum difficultate discunt uulgo cōmunia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantasiam quamlibet, sed quod credunt se uerum inuenisse, fantasticum est totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & semotum à principijs naturalibus, quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumositatibus, non potest recipere ueram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de uoluntate in uoluntates, sicut qui modo credunt hoc, & idem uolunt, sine rationis ullius fundamento. Paululum uero post illud, & aliud credunt similiter, & aliud uolunt. Et hi tam mobiles sunt, ut uix minimum eius ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui non possunt uidere ueritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis quam bestia, uelut mente capti, insani, & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam non putant esse: quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosque ab huius preciosissimi operis sine repellit. Et sunt, qui serui sunt, pecunie deseruietes, hanc scientiam mirabilem & ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent. ideoque licet ipsam affirmant, & secundum rationem ipsam inuestigent, tamen ad operis experientiam non perueniunt, propter pecunie auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc scientia nostra. Qualiter enim qui ignorans fuerit, uel scientiam inuestigare neglexerit, faciliter ad ipsam perueniret.

*De impedimentis externis, huius artis opus
impedientibus. Caput VI.*

Reduxi-

REduximus ad duo capitula, omnia impedimenta, huius artis finem retardantia, quæ sunt ex principijs radicalibus, secundum naturam artificis huius preciosissimi negotij. Expediit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius superuenientia, ex contingentibus fortunis & casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturæ, & ipsius, in quibus est possibile, sequaces principijs & operibus, quibus est etiam inuestigatio nō fantastica, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen ultima paupertate oppressi, ex dispensationis indigentia, hoc tam excellens Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos, curiosi, uarijs huius mundi curis, & sollicitudinibus detenti, se omni negotio seculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia preciosa prorsus refugit. Iam ergo tibi satis ex præmissis capitulis patet, quæ sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

*Epilogus huius primæ partis, qualem oporteat
esse artificem. Caput VII.*

COncludimus igitur ex iam dictis, quod oporteat artificem huius operis in scientijs philosophiæ naturalis eruditum & perfectum esse, quia quantamcunq; pecuniam, & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio, nō tamen ipsius finem acquireret: nisi ex doctrina philosophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium naturale non adipiscitur, huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Propter doctrinam enim, quantam-

c iij cunq;

cunqꝫ scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur naturali, ad epulas tam preciosas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret, per suam industriam: cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret: & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem, quem per solam industriam euitare nō posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis uoluntatis in opere fore, ut non modo hoc, modo illud attentare presumat: quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec perficitur. Est enim lapis unus, medicina una, in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuiamus, nisi quod in præparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi usqꝫ ad consummationē ipsius insistere: ut non opus detruncatum dimittat, quia nec scientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem, & damnum. Expediit etiam ipsum huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare: quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum huius nostræ artis exigentiā. Expediit similiter artificem temperatum & tardum ad iram esse, ne subito propter iræ impetum, iam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniam suam custodiat, nec presumptuosus eam uane distribuatur, ne si forte artem non inuenierit, relinquatur in miseria, & desperatione paupertatis: uel ne forte, cum iam ad finem huius magisterij per suam indagationem approximaauerit, consumpta sint ipsius impendia, & uerum finem miser uiolenter ob paupertatem relinquat. Sicut cum in principio, qui

ignorant,

ignorant, prodigaliter suum thesaurum totum exterminant, cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore sepeliuntur, & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus, & quia scientiam, quam protinus indagassent nobilissimam amittunt. Non enim oportet tua bona consumere, quoniam uili precio (si artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus, rectè intellexeris) ad complementum magisterij peruenies. Si ergo æs tuum perdideris, non attendendo nostra monita, quæ tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta, non nos ini- que corrodas, nec nobis blasphemias iniungas, sed tuæ imputa ignorantia & præsumptioni. Igitur hæc scientia non bene conuenit pauperi uel indigenti, sed potius est ei inimica & ad- uersaria. Nec etiam adinuenire nitatur sophisticam metam o- peris, sed soli sit complemento intentus, quoniam ars nostra in potentia diuina seruator, & cui uult, elargitur & subtrahit, qui est gloriosus, & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus, forte enim ex sophistici uindicta operis, tibi artem denegaret, & in deuium erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in infœlicitatem, & miseriam perpetuam. Miserrimus enim & infœlix est, cui Deus semper post operis sui atq; laboris finem, ueritatem denegat conspiciere: quoniam uitæ suæ spacium sem- per in errore concludit & terminat, hic enim in labore confi- tutus perpetuo, omniq; infortunio, & infœlicitate obsessus, to- tâ huius seculi cōsolationē, gaudiū, & delectationē amittit, & uitā suā in merore sine proficuo cōsumit. Studeat similiter, cū in opere fuerit, omnia signa, quæ in qualibet decoctione appa- rēt, in mentē sigillare, & illorū causas inquirere. Hæc itaq; sunt quæ necessaria sunt artificij, ad artē nostrā idoneo. Si uero alterꝝ eorū, quæ narrauimus, eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

Secun

SECUNDA PARS HUIUS

PRIMI LIBRI, IN QVARE

*consentur rationes, hanc artem negantium,
deinde uero confutantur.*

Diuisio dicendorum generalis. Caput VIII.

QVoniam in summa una huius libelli nostri iam præmissimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis huius adhaerentiam sufficientem, expedit modo secundum nostri propositi intentionem, contra sophisticos & ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes, secundum quod promissimus à principio nos determinaturos esse. Ultimo uero eas omnes interimemus, ut manifeste demonstratione sapientibus pateat, nihil ueritatis illas continere.

Rationes uarie, artem simpliciter negantium. Caput. IX.

SVnt autem diuersi, qui eam negant & destruunt. Alij enim simpliciter, alij uero ex dictis à supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, suam opinionem sophisticè taliter corroborantes, dicunt enim: Distinctæ sunt rerum species & diuersitates, quia diuersæ sunt & distinctæ elementorum adinuicem in commixtione proportionēs. Est enim alinus diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorū in sui cōpositione proportionē: sic & in cæteris reꝝ diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportione, qua adipiscitur forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miscendum formare

formare sciemus: Sed ignoramus Solis & Lunæ ueram elementorum proportionem, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his itaq; concludunt. Igitur inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. Dicunt enim: Et si proportionem elementorum scires, modum tamen mixtionis adinuicem eorum ignorares, quoniam in cauernis, & mineris, & absconsis locis hæc natura procreat, ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, & hæc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiam si hoc debite scires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certā enim habet natura caloris quātitatem, qua metalla inesse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura ueraciter intentum perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiam tibi adducūt. Tam diu enim, inquiunt, est à uiris sapientibus hæc perquisita scientia, ut si possibile esset ad eam per aliquam uiam perueniri, iam eam millies compleuissent. Similiter etiam, Cū philosophi uisi sint in suis uoluminibus eam tradere, nec tamen in eis ueritatem reperiamus, manifestum satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desiderauerunt, non tamen ad huius preciosissimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utiq; satis sufficiens est argumentum, quod ars sit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi naturam nō ualemus. Asinum enim fingere ignoramus & cetera similia, quarum mixtiones sunt debiles, & manifestæ

d quasi

quali sensibus. Quare & multo magis metallorū mixtionem (que est fortissima) fingere ignorabimus: que est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam transmutari, uel per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie, niteris inuicē secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis uidetur, & à ueritate illata ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam, in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo autem tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris? cum uix ad annorum centum metam pertingere ualeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui per artificium nostrum implemus: quoniam artificium in multis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quod & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint sumi subtilissimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua contusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum uolueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatiuus, & mixtionis perfectiuius, non ignis excedēs. Similiter etiam, esse & perfectio dantur à stellis, tanquam à primis perficientibus, & mouentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non esse

esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit una stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia una quæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solum unus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, & distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cum nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum? Et tamen si situm unius, aut plurium stellarum certum, quo datur metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non enim alicuius operis præparatio ad suscipiendam formam per artificium in instanti, sed successiua. Ergo operi forma non dabitur, cum præparatio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm construere. Sed uix aurum possumus destruere, quomodo igitur & construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se artem diuinam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter esse negantium. Rationes uero eorū, qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Ab hinc uero ad harum interemptionses nunc positarum, transeūdum à nobis est: prius ponentibus nobis super has ueram intentionem, ad operis complementum.

*Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam
in omnibus differentijs proprietatum actionis imi-
tetur, & quædam de principijs metallorum
crudita. Caput X.*

d ij Dicimus

Dicimus itaq; quòd principia, super quæ actionem suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atq; fortissimæ: & sunt sulphur & argentum uiuum, ut dicunt quidam philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositionis, difficillimæ sunt etiam resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum ad inuicem & induratio, taliter, quòd fiat in eis contusio & extensio per mallei compulsionem, & non confractio: non est nisi per hoc, quod humidum uiscosum in eorum ad inuicem commixtione, saluatur per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalē: quòd non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exhalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in commixtione superans siccum, & uera mixtio siccī & humidī: ut humidū contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hæc substantia una in suis partibus homœomera, & temperata inter durum & molle, & extensiuā in contusione. Sed hoc non fit, nisi per diuturnam mixtionem humidī uiscosī, & subtilis terreī per minima, quousq; humidum idem cum sicco, & siccum cū humido fiat. Et huiusmodi subtilis uaporis non fit resolutio subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia uniformis est substantia principiorum naturæ, ergo si subito fieret ab eis superflui humidī resolutio, cum non differat humidum à sicco, propter fortem mixtionem, quam habent, huius utiq; rei solueretur humidum cum sicco, quare totum in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem, quam habent ad inuicē. Huius itaq; uidemus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidū à sicco, nec siccū ab humido,

ita

ita ut diuidantur in partes totales mixtiones eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiua, & diuturna & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspissationē per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non ualemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatū actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportionē miscibilium elementorū, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantiū.

*Confutatio rationum, artem simpliciter
negantium. Caput XI.*

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, æquationem item caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare. Concedimus eis utique, sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quia nec scire uolumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis metallorū modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse. Respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdā Principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere
d iij uolue.

uoluerunt, cum indigni sint eius. Ergo cum non uiderint alios quos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut æstimant nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiã, si arguant fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse saltẽ in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorẽ suũ multiplicem, quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrã non esse concedere, quia à simili, uel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorẽ, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoq; per aliã uiam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem commixtionem, & compositionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione adinuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarũ primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore, & hoc etiã secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quod non est defectus ex parte mixtionis, quod non perficiamus bouem uel capram, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiã fortem & magis fortem compositionem facere, uiam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & uersatur illorũ perfectio

perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quam in alijs, quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa uero non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est secundum naturam fuit debilis, in illis maiorem & nobiliorem perfectionem posuit, scilicet eam, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est ex mixtionis modo. Patet itaq; quod non est eorum similitudo bona, quia non ignoramus bouem uel capram formare ratione compositionis, sed formæ perfectiue, quoniam perfectio in boue uel in capra nobilior est, & magis occultata, quam quæ in metallo consistit. Si autem aliter arguant, quod non mutetur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum, sicut consueuerunt potius, quam uerum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem, secundum hanc uiam, cum indiuiduum speciei unius in alterius mutatur speciei. Videmus namq; uermem, & naturaliter, & per artificium naturale, in muscam uerti, quæ ab eo differt specie, & uitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in uermes per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem natura, cui administramus. Similiter & metalla non mutamus, sed natura, cui secundum artificium illam materiam preparamus, quia ipsa per se agit, non nos. Nos uero administratores illius sumus. Et, si per aliam rationem similiter taliter arguant, & suam corroborant sophistice opinionem, quod in millibus annorum natura metalla perficit, tu uero millib. perdurare non potes. Dicimus quod natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum

philosophorum agens perficit in millibus annorum, sed quia principia illa sequi non ualemus, ideoq; siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, uel momento, hac natura perficiat, non tenet illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus, iam ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreviato determinauimus, & completiore sermone in subsequentijs demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum prudentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit, scilicet una die, uel breuiori tempore. Et si hoc uerum sit, non tamen ualemus in principijs naturam imitari, id quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius quæstionis confitemur, quia totum uerum concedimus esse. Et si dicant, quod à situ unius uel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus: Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni die, per quod patet utiq; situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Nō igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum naturæ disponere, ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum: Non enim suum motum potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consideraueris, quæcūq; ex contingentijs huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem, absq; consideratione illius. Cum enim uidemus uermem ex cane uel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositiones aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfecti-
uas,

uas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus uermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectionem in instanti dari, & præparationem nostrā non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorū fatua, uacuaq; esse ratione humana, eosq; magis bestijs, quam hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio, A sinu currit, ergo tu es capra, quantum & ipso-
rum. Et hoc ideo, quia etsi non fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma uel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & fix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus ets taliter: quod non concludunt de necessitate, qua coartemur concedere aurum non posse cōstrui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur, nō autem impossibile est, illud posse construi, huius autem assignamus causam, quia fortem habuit compositionem, ideoq; difficiliorem habuit resolutionē, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilem esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quam fortis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficienter itaq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentū promissione fecimus, secundum illam promissionē ad ea quæ determinanda sunt, ex rationibus artem negantium, a datis
e transire.

transire. Quæ cum debite determinata fuerint, tum ad ea uenire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius insequentibus. Post illam uero determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione uniuersalem, in sequenti uero singularem de unoquoque principiorum faciemus sermonem. Nunc uero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuerse opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Caput XII.

*muli fallaci
horum et ceteri*
Hanc itaque artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus. Alij uero in corporibus. Alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus. Alij uero in omnibus rebus uegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male, hi uero secundum totum male, hoc diuinum magisterium æstimantes illud tradiderunt posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegisse, difficilis & laboriosæ cautelæ coniectura, longaque & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sapissime militauit, & quasi desperationem adduxit. blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non ueritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia prout melius exigit hæc ars uera. Hoc enim magisterium occulto

occulto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trademus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet: hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuis autem utrosque terminos irreferabiliter cōcludet in hac una, & eadem nostra traditione. Redeunt igitur ad propositum, dicimus eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipliciter. Alij quidem ex Argento uiuo, Alij autem ex Sulphure, & huic affini Arsenico, lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et alij quidam ex Marchesita, quidam ex Tutia & Magnesia, & ex sale Ammoniaco quidam. Qui uero in corporibus, alij quidam in Plumbo, alij in quolibet aliorū corporum esse dicunt, alij utique in Vitro, & quidam in Gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum & boracium, & alij in omni genere rerum uegetabilium. Et illorum unicuique supponenti aliud est aduersariū, secundum suam suppositionem. Et his aduersans credit se arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum utriusque sectam inuenimus rationibus uacuum.

Rationes negantium artem in sulphure suppositam. Caput. XIII.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam præparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purificationē, præparationem perfectionis fore, hæc aut per sublimationem fit, ideoque adductū est intentioni eorū, ut existimarent, quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis ipsius, & similiter in suo cōpari, uidelicet in arsenico aut mannes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est

e ij ad in.

ad intentionem alterationis, uiderunt illud aduri, & euanesce-
re, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora re-
linqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante proie-
ctionem illius: quia ergo uiderunt hanc delusionem in operis
sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum
in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperi-
ri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc in-
ueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio inueniatur, arguunt
nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium.

Caput XIIII.

Respondemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hoc pa-
rum intelligere, & minime sapere, quia supponunt solum
sulphur esse materiam nostram: Et si uera hæc esset suppositio,
tamen in modo utiq; præparationis decipiuntur, quia solam
sublimationem credunt sufficientem esse. Sūt enim tanquam
puer, qui ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutē in do-
mo concluditur, non putans mundi latitudinem extendi, ultra
suæ domus latitudinem, uel ultra, quam oculo possit in domo
conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum
adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire, ex quo medicina
nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à la-
borum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectius sit
uel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus il-
lorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure di-
miserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, uerum eti-
am dissipant & destruunt.

*Rationes negantium artem in Arsenico suppositam,
earumq; confutatio,*

Caput XV.

Alq;

Alii uero in eodem & suo comparari Arsenico hunc lapidē inueniri existimantes necesse esse, & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, uerum etiam remouere conati sunt terreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorum proiectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euauit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus, & eam scimus esse, quia uidimus, & ueritatem tetigimus.

*Rationes negantium artem suppositam in Sulphure,
Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchesita,
& sale Ammoniaco, eorumq; confu-
tatio. Caput XVI.*

Alii quidam profundius in ipso uiderūt, & mundauerūt illud, & fugam, & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore fusionē bonam, sed solam uitrificatoriam, & ideo non potuerunt in proiectione corporibus permiscere, ideoq; arguunt ut primi, & eisdem respōdemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiuum ultimū, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus præparationis, nisi quod in argēto uiuo & Tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & in flammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesiæ uero & Marchesitæ omne genus sulphureitatis habēt, plus Marchesita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes
e iij habent,

habent, plus argentum uiuum & sal ammoniacum, minus uero sulphur, adhuc uero minus compar illius, quarto uero adhuc minus marchesia: quinto uero magnesia minus illa, sexto uero & ultimo, minime omnium Tutia. Vtraq; autem fuga participans est, alia tamen plus, alia uero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio uehemens in operationibus præparationum illorum, & ipsorum projectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & intermunt ut in sulphure supponentes, & eisdem, ut in sulphure supponentibus, respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, una cum corporibus figendis, & eorū confutatio. Caput XVII.

SVnt & alij nitētes spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione huic præueniente, sed eisdem delusio angarians similiter mœrorem attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea, non esse hanc scientiam credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorū causa ac incredulitatis hæc, quòd in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adhærent, imò asperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter quandoq; delusio, quia eisdem & cum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporibus in profundo inseparabiliter adhæserunt, quoniam uolatilis summa, summam fixi superat. Vnde & similiter ut primi arguunt, & similiter ut primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est: Si corpora filij doctrine uultis conuertere, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus

spiritus ipsos utiq; fieri necesse est: sed ipsos non fixos corporibus utiliter adhærere non est possibile, imo fugiūt, & immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint, quæ non funditur: & cum inclusi corporibus fixi apparent, nō tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis remota non inuenietur, ergo nusquam. Responsio utiq; nostra hæc est, quod quicquid scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt, consequentis igitur uitium per insufficiētiā ponunt ipsorum robur.

*Rationes negantium artem in corporibus suppositam, &
primo in plumbo albo, id est stanno, seu loue, & earum
confutatio. Caput XVIII.*

Quidam autem posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illusi sunt, ut existimantes Plumbum utrumq; liuidum scilicet & album, albedine non pura, multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ uero parū: album uero Lunæ multū, Soli uero parū. Propterea horū aliqui autumantes stannū, seu louem multū Lunæ assimilari, & stridore, mollicie, & liquefactionis uelocitate solummodo differentem, credentes ex superfluitate suæ humiditatis, liquefactu esse facile, & molle similiter, ex substantia uero fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes stridorem possidere, exposuerūt illud igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne, quem potuit tollerare, quousq; album factū est in calce sua, quem postea uolentes reducere non potuerunt, sed æstimauerūt impossibile fore.

Et horum

Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & fridorem, ut prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atq; liquefactionis uelocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impossibile per uiam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse. Horum uerum aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, uiderunt iam illud induratum, atq; sine fridore: quia uero uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud nō posse perueniri. Horum itaq; & alij uolentes eidem duriciem & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, ut frangeret illis quodcunq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec iuuat in hoc eos ulla præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excusauerunt se de longa morâ inuentionis artis, quia eam impossibile crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, uiderūt illa nullam immutationem facientia, nec ei conuenientia, sed potius corrumpentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retrorserunt, & artem ueram & diuinam friuolā esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

*Rationes negantium artem in plumbo nigro
suppositam. Caput XIX.*

EVndem etiā est in Plumbo nigro reperire illusionis modum, solo excepto, quod corpora non frangit, & quod
citius

citius redit à calce sua,quàm Iupiter,liuiditatem uero eius remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illud de albare non possunt dealbatione bona,nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus tam stabiliter associare, quin contingat illud per fortem ignis expressionem recedere à cōmixto.Et illud quidem maxime decipit illos, in huius præparatione supponentes, in nullo posse scientiam inueniri,nisi in ipso, quia post duas reductiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non uiderūt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putātes propinquius & melius inueniri,non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores.

*Rationes negantium artem in mixtione durorum
cum duris, & mollium cum mollibus corpori-
bus suppositam. Caput. XX.*

ALij uero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus,propter conuenientiam uoluerunt corpora se se inuicem transmutari & transmutare,& illud non potuerūt, propter suam ignorantiam, ut permiscentes Solem uel Lunā cum Venere,uel alio quocunq; metallorum, non transmutāt illa in Solem,uel Lunam transmutatione firma, quin experiantur ignis expressione fortī unumquodq; illorum à commixtione separari, & comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quædam uero ex eis plus durant in commixtione,quædā uero minus,ut à nobis sufficienter determinatum est.Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hostes de hac diffidere arte,& illam arguere non esse.

f Rationes

*Rationes negantium artem in mixtione durorum cum
mollibus, & perfectorum cum imperfectis
suppositam. Caput XXI.*

Alij autem intimius & profundius super hoc inquiren-
tes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & uiam uoluerunt
inuenire, ut dura mollibus unita, ea stabiliter indurarent, &
perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & gene-
raliter à se inuicem transmutarentur & transmutarent, trans-
mutatione firma. Et ideo uoluerunt similitudinem & affinita-
tem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum uero
per ignis administrationem attenuando grossa, sicut Venerē
& Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia
illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perfice-
re, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum,
uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle
non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli.
Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse nega-
uerunt.

*Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis
regimine suppositam. Caput XXII.*

Alij uero adhuc intimius & profundius inspicientes, alter-
are uoluerunt corpora cum animarum suarum extractio-
ne, & cum extracta anima omnia alia similiter. Et ad id non po-
tuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt in inten-
tione sua, per hoc æstimantes artem nō posse inueniri. Alij ue-
ro solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fue-
runt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non
esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

Rationes

*Rationes negantium artem in vitro, & gemmis suppositam,
& earum confutatio. Caput XXIII.*

Qui uero in Vitro, & Gemmis illam posuerunt, experti sunt per Vitrum & Gemmas in corporibus alterationes fieri non posse, quia non alterat quod non ingreditur, at nec Vitrum quidem, nec Gemmae ingrediuntur, ideoque non alterant. Sed & si conati sunt Vitrum cum illis unire, cum tamen uix hoc fieri possit, non tamen propositum habent, quoniam Vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc aestimant hunc errorem super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia, ideoque indubite terminantes, non possunt hanc ex suis erroribus interimere.

*Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetalibus,
uel quorumcunque rerum commixtione suppo-
sitam. Caput XXIII.*

Sunt & alij supponentes eam artem inueniri in Salibus & Aluminibus, Nitris & Boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eam inueniri minime putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando, & assando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est ualde, & maxime laboriosa. Adhuc uero & in alijs crescētibus omnibus supponentibus, magis laboriosa fore probatur. Ideoque qui eam in omnibus uegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam

f. n. prius

prius deficerent in labore, quam laboratum perfici sit possibile, ideoque si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumētari non licet. Omnes autem prius dicti, errantes, unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diuersa proportionem facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his possibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcētes, super infinitis insistere uolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus, qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc uero prius naturalia principia differamus, secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQVITVR TERTIA PARS

HVIVS LIBRI PRIMi, DE PRINCIPIIS

pijs naturalibus, & eorum effectu.

De principijs naturalibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum. Caput XXXV.

INnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principia naturalia in operæ naturæ sunt spiritus foetens, & aqua uiua, quam

quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autē ferentem diuissimus, est enim albus in occulto & rubeus & niger uterq; in magisterio huius operis. In manifesto autem, uterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generationem uniuscuiusq; istorum, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulū Capitulū de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod unumquodq; ipsorum est fortissimæ compositionis, & uniformis substantiæ, & illud ideo, quod in eis partes terræ taliter partibus aërijs, aqueis & igneis per minima sunt unitæ, ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cum qualibet resoluitur, propter fortem unionem, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ uisceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentiæ, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris. Caput XXVI.

ALij autem aliter dixerunt, quod principium non fuerit argentum uiuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terrā mutatum. Vnde dixerunt quod aliud fuerit principium, quā spiritus foetens, & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, uel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum uiuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imo per se inueniunt unumquodq; illorum separatim in pro-

pria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quoq; affirmant. Non est transitus inquit, à contrario in contrarium, nisi per dispositionem mediam. Ergo cum sic sit, coguntur confiteri & credere, quòd non sit transitus à mollicie argenti uiui ad duriciem alicuius metallorum, nisi per dispositionem, quæ est inter duritiem & mollicitem illorum: sed in mineris non inueniunt aliquid, in quo saluetur hæc media dispositio, ideo hac ratione compelluntur credere, argentum uiuum, & sulphur in sua natura non esse principium de intentione naturæ, Imò aliud quod sequitur ex illorum essentiarum alteratione, in radice naturæ ad terream substantiam. Et est iste modus, quòd prius unumquodq; eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus à calore multiplicato in uiscere terræ, & hic duplex fumus est materia metallorum immediata. Hic fumus cum à calore temperato mineræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiusdam terræ, ideoq; fixationem quandã suscipit, quam deinde fluens aqua per uiscera mineræ & terræ spongiositatē dissoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali & firma, Ideoq; sic dixerunt sic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ in uisceribus illius, & illā soluit, & uniformiter cum illa unit, quousq; & substantia terræ in uisceribus dissoluta, & aqua fluens dissoluēs, unū fuerint unione naturali, & ad talē mixtionē ueniunt omnia elementa secundū debitam naturalem proportionē, & miscentur per minima, quousq; faciant uniformē mixtionem. Et hæc mixtio per successiuā decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis sint affines ueritati, non tamen ueritatem conijciunt puram.

Diuisio

Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, Arsenico, & Argento uiuo. Caput XXVII.

IAm sermone uniuerfali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur ut nunc ponamus uniuscuiusque principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum uiuum. Primo ascribemus capitulum de Sulphure. Secundo de Arsenico. Tertio de Argento uiuo. Deinde uniuscuiusque metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignabimus.

De Sulphure. Caput XXVIII.

Dicimus igitur quod Sulphur est pinguedo terræ, in minera terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur, & sicca fiat, & cū indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionē, & est uniformis substantiæ in suis partibus homœomera, quia homogeniū est. Ideoq; nō aufertur eius oleū ab ipso per distillationē, sicut ab alijs rebus oleū habentibus. Qui ergo quærūt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliqd, de quo sit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centū enim partibus uiuæ tibi tres sufficienter reseruabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attramen, & aliquantulum illius

illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo opus elicere, illud per se præparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium usq; ad desperationem. Et cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq; metallorum, & ipsum à fœditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere & amicarî corporibus nouerit, sciet unum de secretis nature maximum, & uiam perfectionis unam, cum multæ sint uia: ad unum effectum, & unum intentum. Et quodcunq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoq; assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoq; associatur, & per sublimationem fit Visur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile, præterquàm Sol & Iupiter. Sol uero difficillime. Et non coagulatur argentum uiuum ex eo in Solem uel Lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile, sicut Philosophorū quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quòd quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur, quam quæ multam. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Difficillime quoq; soluitur, quia non habet partes falsuginosas, sed oleagineas, quæ non facile in aquam soluuntur. Quæ autem facile uel difficile soluuntur in aquam, in Capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur uero, quia spiritus est. Et si commiscetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile uiolaceum. Cum Mercurio quoq; miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem cœlestinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quòd sulphur per se opus compleat

compleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi uanum credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta sufficiant,

De Arsenico. Caput XXIX.

Restat nos de Arsenico determinare ad præsens. Dicimus igitur quod est de subtili materia, & simile cū sulphure, iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime; sulphur uero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & Arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeū, quæ sunt huic arti utilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem Arsenicum sicut sulphur. Vtriusque uero sublimatio ex metallorū calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & Arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

De Argento uiuo, seu Mercurio. Caput XXX.

Argentum autem uiuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorū usu, est aqua uiscosa in uisceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, uiscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhære præmittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorū cum sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili,

g

Saturno

30 TERTIA PARS LIBRI PRIMI

Saturno uidelicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficili-
ter. Veneri uero difficilius quam Lunæ, Marti autem nullo
modo, nisi per artificium. Ex hoc itaq; maximum elicias secre-
tum. Est enim amicabile, & metallis placabilis, & medium
coniungendi tincturas, & nō submergitur aliquid in Argen-
to uiuo, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna
& Venus ab eo, & commiscuntur, & sine ipso aliquid metal-
lorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis
exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris, & non re-
cedit à commixto, donec est in natura sua. Non est tamen me-
dicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest simili-
ter in casu.

*De effectibus principiorum naturæ, quæ sunt corpora
metallica. Caput XXXI.*

DIcamus de metallicis corporibus, quæ sunt effectus ho-
rum naturæ principiorum. Sunt autē sex numero. Au-
rum, Argentum, Plumbum, Stannum, Aes & Ferrum. Dici-
mus igitur quod metallum est corpus minerale fusibile, sub
malleo ex omni dimensione extensibile. Est autem metallum
(ut diximus) densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis &
firmæ. Habent autem affinitatem magnam metalla adinuicē,
non tamen perfectum diminutum perficit per eius commi-
xtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, nō
fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit plumbū ab admixtio-
ne, & aduritur, Aurum autem in examinatione remanet. Simi-
liter in reliquis inducendo cadit secundum communem cur-
sum. Secundum uero nostrum magisterium perfectum imper-
fectum adiuuat, & imperfectum in nostro magisterio per se
perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ, & im-
perfectum.

perfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum, se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum unumquodq; perficitur, sine alicuius adminiculo.

De Sole, siue Auro. Caput XXXII.

ATtulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem tibi tamen faciemus de unoquoq; sermonem. Et primo de Auro. Dicimus ergo quod Aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutū, fulgidum, æqualiter in uentre terræ digestum, aqua minerali diutissimæ lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examinationem cineritij & cementi tolerans. Ex hac diffinitione itaq; elicias, quod aliquid non est aurum, nisi causas diffinitionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus namq; in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas. Ipsaq; diuturno, & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde uero aqua cessante fluere, uidimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est inuentum aurum uerissimum. Aestimauimus itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per Solis autem calorem in arenæ siccitate æqualiter digestū, & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes aut naturam cū possumus, similiter alteramus, nō tamē in hoc seq naturā ualemus. Aurū quoq; est preciosissimū metallorū, & est tinctura rubedinis, quia tingit ac transformat omne corpus. Calcinatur aut & oluitur sine utilitate, & est medicina lætificans, & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum Mercurio, &

odore plumbi teritur. Non est autē in actū aliquid quod magis in substantiā illi conueniat, quā Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & putrescibilitate Saturnus, in colore autem Venus, in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus, ultimo uero Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscetur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

De Luna, siue Argento. Caput XXXIII.

Solis itaq; Capitulo præmissō, dicamus sermonem nostrū de Luna, communi uocabulo argento. Dicimus igitur quod argentum est corpus metallicum, album albedine pura, mundū, durū, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, ignibile fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouē per artificium, & conuertit ad se, & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cum eo non perseverat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumū acutorum, sicut acetī, salis Ammoniāci, & agrestæ, fit cœlestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata, & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcīnatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

De Saturno, siue Plumbo. Caput XXXIII.

DE Plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quod plumbum est corpus metallicum, liuidū, terreū, ponderosum,

ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cineritium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione uacui, nullam ueritatem coniungere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant, Et quia uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approximare, sed hoc totum est erroneum, ut latius à nobis in sequenti negocio probatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stagnum per lauacrum uertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter aduritur, & fit minium, & ponitur super uapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue Stanno. Caput XXXV.

IOuis ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrinæ, quod est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreitate pauca participans, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione uelocitatem, in radice possidens, cineritium & cementum non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ, Lunæ magis, Soli uero minus. Hoc itaque in sequentibus

g iij bus

bus lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora deasbat. Vitium est tamē ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur uero & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius uitium fractionis auferre, subito ex eius, proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere, siue Aere. Caput XXXVI.

DE Venere uero sermo noster sit ad præsens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritium & cementum refugiens. Venus itaq; (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri prætendit, malleatur uero & igitur ut argentum & aurum. Ideoq; secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumq; conuerrere naturam illius accidit, & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum tutia uehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaq; per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori uero minime. Hoc tamen præ Ioue uitium habet, quod liuescit de facili, & infectionem ex acribus & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De

MArtis uero narratio, & secretum illius totū est ex operæ naturæ, quia est corpus metallicum liuidum multū parum uero rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, & multum sonans. Est autem Mars duræ tractationis, propter im-
 potentiam suæ fusionis, qui si medicina illius naturam immu-
 tante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & nō separatur per
 examen, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur,
 & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixationis
 non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo
 tinctura rubedinis de facili, albedinis uero difficulter. Et cum
 coniungitur non alteratus, non immutat colorem commixti,
 sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter
 insplendidus, & lucidus, fulgidus & perfectus in solare
 & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facili tracta-
 tionis, & longi laboris. Post illum uero Venus minus perfe-
 ctæ mutatiōis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris uero
 quàm Iupiter laboris. Saturnus uero post Venerem perfectio-
 nem in transmutatione ab illa diminutam habet, facili tracta-
 tionis, longissimi uero laboris. Mars uero inter cætera minimæ
 perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; diffi-
 cillimæ, & laboris longissimi. Quæcūq; igitur a uelocitate lique-
 factionis corpora remotiora sunt, difficilioris inueniuntur in
 transmutationis opere tractatiōis. Et sunt huiusmodi Venus &
 Mars. Quæ uero magis, magis: & quæ maxime, maxime: Quæ-
 cūq; uero maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt par-
 ticipantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris per-
 fectionis. Quæcūq; autem perfectionum diuersitates paulò
 prius a nobis determinatæ sunt, in minoris & medijs operis
 artificio

artificio repertæ sunt, in maiori uero unius perfectionis sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione uera, quæ est ex intentione naturæ perscriptissimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis ueraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ uidere potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uero secundum quod innuimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis ultima parte, & perfectionem quam uidimus, secundum eius exigentiam, cum causis suis monstrare.

Q V A R T A P A R S H V I V S

PRIMI LIBRI, DE PRINCIPIIS

artificialibus huius artis.

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in secundo libro tradendæ, Caput XXXVIII.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim unus modus Sublimatio, & Descensio alter, & unus etiā Distillatio, & unus ex modis est Calcinatio, & alius Solutio, & alius Coagulatio, Septimus uero modus est Fixatio, Octauus uero Ceratio. De quibus singulis singulas narrationes faciemus.

mus . Perfectio uero consistit ex consideratione eorum, quibus peruenitur ad eā, & ex consideratione rerum iuuantium, & ex consideratione ipsius rei, quæ ultimo perficit, & ex qua cognoscitur , an in perfectione fuerit magisterium, uel non. Consideratio eorum, quibus peruenitur ad operis complementum, est consideratio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquodque corporum mutantorum, & eorum corporum, quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturā suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesti, cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quæ corporibus sine artificio uidemus adhærere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis Lazuli, & consideratio eorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracia, & quæ illorum naturæ sunt, atq; consideratio uitrificationis mundantis per consimilem naturam. Consideratio uero rei quæ perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ argenti uiui, & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum uiuum in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est. ipse enim illustrat, & ab adustione

h conseruat,

11 Q V A R T A P A R S L I B. P R I M I

conseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio uero rei ex qua cognoscitur, utrum magisterium in perfectione sit, uel non, est consideratio cinerici, cementi, ignitionis, expositionis super uapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis argenti uiui. Hæc autem omnia deinceps narrabimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione, cur sit inuenta. Caput XXXIX.

PRosequentes igitur nostrum propositum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inuentionis eius, quia non inueniunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos, uel aliquod, quod naturam corporis & spiritus in se contineret, & hos proiectos super corpora sine illorum mundatione, uiderunt uel non perfectos colores dare, uel ex toto corrumpere, adurere, denigrare & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur & arsenicum & marchesita, & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij uero non adurant, ut omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quia quæ adurant, & denigrant & fœdant, duplici de causa hæc faciunt. Una, quia unctuositas adustiva sulphuris, de cuius proprietate est, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare, ab eis non est ablata. Altera uero causa est terreitas, quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest etiam adustio liuidum creare colorē. Ideoque ingeniati fuimus
hos

hos mundare ab unctuositate uidelicet adurente, eam habentes scilicet, & à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuat, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. Ex hoc patet, per sublimationem spiritus à terreatate mundari, quæ & ingressionem impedi-
bat, & colorem immundum dabat. Experientia uero notum tibi facit satis peruisum tuum, illos ab ea absolutos esse. uides enim eos splendidiore & magis peruios, & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare, & non fœdum ut prius, colorem facere. Quod uero per sublimationem adustio remoueatur, patet experimento, quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimationem, impium & proum erat ad adustionē, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit, & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia autem in nullis alijs quàm in spiritibus uidimus adhærentiam ad corpora cum alteratione, per nullam aliam causam fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem, ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione, & ipsius causam.

*Quid sit sublimatio. & de tribus gradibus ignis
in ea obseruandis. Caput XL.*

Dicimus igitur, Sublimatio est rei sicæ per ignem eleuatio, cum adhærentia sui uasis. Sublimatio uero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione, quædam uero cum mediocri, quædam uero cum igne remisso. Si igitur

h ij sub

sublimetur arsenicum uel sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas uniformiter grossis ascenderet utiq; illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imò denigrata & combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scilicet ignis, & mundificationem cum commixtione fecum, quoniam commixtio cum fecibus partes comprahendit grossas, & tenet illas in aludelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste uiderit ipsa mundari à terrea feculentia. Alter uero gradus est, ut quod in fecibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, uidelicet cum ignitione aludelis & ipsarum fecum, quam uidere poterit oculis suis. Tertius uero gradus est, ut administretur ignis debilissimus sine fecibus, ei quod sublimatum à fecibus, & iam depuratum est, ita ut uix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ in hoc opere nihil ualet, quia illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intentio hæc, ut remota terreatate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod uero subtilissimum sit adustum, manifestissimis argumentationibus probatur. Quia ignis ad suam conuertit naturam unumquodq; eorum quod magis affine illi est, quia

ex unaquaq; re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est, Ergo & maxime affine quod subtilissimum est. Ab experientia similiter, quoniam sulphur uel arsenicum non sublimatum uelocissime inflammatur, Sulphur uero facilius. Sublimatum uero directe non inflammatur, sed euolat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaq; patet, sermonem nostrum ueridicum esse.

*De fecibus corporum metallicorum, spiritibus in sublimatione addendis,
& earum quantitate ac qualitate. Caput XLI.*

PROBATIO uero administrationis fecum, cum proportionē sua est, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant spiritus sublimandi, & cui permisceatur profundius, quoniam illa cui magis uniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quam cui non. Huius rationabilis satis est & manifesta probatio. Probatio uero quod necessaria sit fecum administratio, est, quia si non coniungerentur sulphur uel arsenicum sublimandum, cum fece de aliqua re fixa, tunc necesse esset ea cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia uero sciunt, nos uerum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio uero, quod necessaria sit talium fecū administratio, quibus sublimanda conueniant & uniantur in profundo suo, quia si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecem non haberent, scilicet ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter à fecibus sublimata quibus non uniuntur, accidere necesse est. Experientia scit uerum hoc esse, qui hoc uidit & nouit, quia cum sublimauit à re extranea à corporum natura, sublimauit

12 Q V A R T A P A R S L I B. P R I M I

in uanum, ut nullo modo de purata post ascensionem illorum inueniret. Si uero cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cū rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficilissimam & longissimi laboris & protelationis usq; in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet, quia quod sublimatur absq; fecibus, uel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ, quod uero cum fecibus, minoris. Adhuc uero & quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed facilissimi laboris & breuissimi. Illud uero quod plus nos excusat à fecibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & huius consimilium in natura. Et est nobis cum eis sublimatio multæ quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum fecum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio uero fecum est, ut quantitas fecum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit. mediocrem uero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitatio uero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

De mo.

Sed quoniam ignis non est res quæ mensurari possit, ideo contingit in illo errare sapissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm uasorum & coaptationis illorum, De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quod in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignē subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cū autē iam nihil uel modicum ascēderit (quod experiri poteris cū intromissione bombicis lycini in superius foramen aludelis) uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycini ostendet. Si enim parum de sublimando uel mundū exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si uero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si uero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum autem uel mundum per extractionem lycini, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur. secundum enim quā quantitatem mundiciem uel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycineo, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uero modus secum est, ut sumantur ferri squamæ. uel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniuunt. Huius autem uiam scit exercitatus solus.

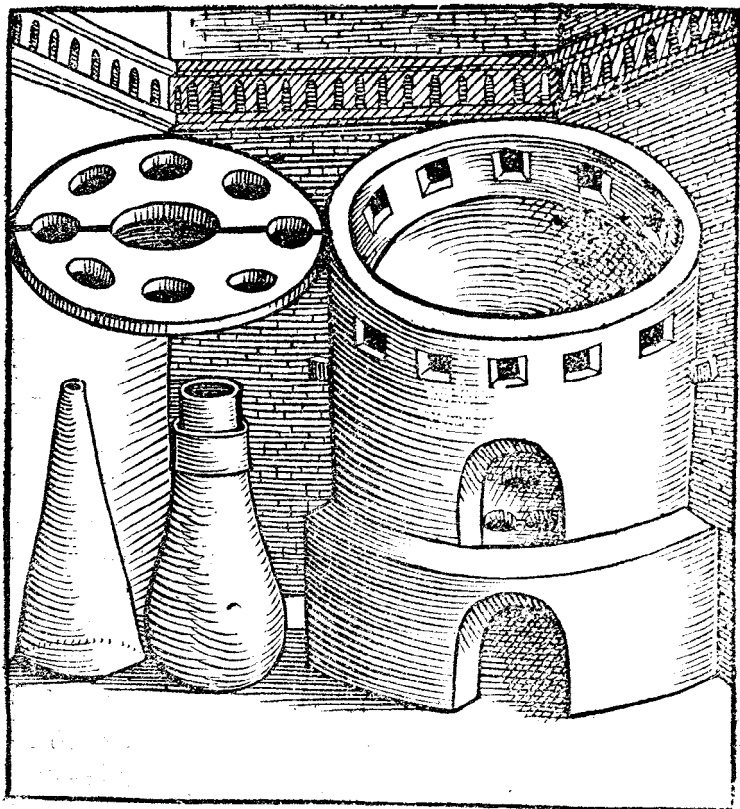
De erro.

De erroribus circa quantitatem fecum & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico uitandis. Item de Fornace construendo, & lignis eligendis. Caput XLIII.

EXpedit ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalē, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem, uel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem non inuenierit, ascendit sublimandū cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace uero similiter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uero parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandae quantitatem in paruam fornacem, ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si uero paucam quantitatem in magnam fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter uero spissa fornax condensatum & fortem dat ignem, tenuis uero rarum & debilem, in quibus similiter errare cōtingit. Similiter uero cum spaciosis auriculis furnus, & clarum & magnum dat ignem, cum strictis uero debilem. Item si maior fuerit uasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem, si uero minor, minorē. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit, spissus scilicet cum liberis auriculis, cū distantia uasis aludelis multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si uero mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem : si uero debilem,

debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportionem omnes docebimus te in uenire cū præparatione uera & experientia determinata. Si igitur uolueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem unius palmæ. Ad illud coaptas furnum ut suscipiat aludel in mediò sui cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto, facies illi decem aurículas æque distantes proportionem una, ut una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uero stipe ferro in mediò fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti, super eo firmetur uas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio. Tunc uero aduerte, si bene & libere se expediuerit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum transierit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si uero non, non. Et tunc dilata eius aurículas, & si emendatur, bene quidem, si uero non, tunc necessario relinquitur, quòd distantia aludelis à parietibus nimis parua est, radantur ergo tunc parietes, & ampliatur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq; libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per aurículas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius, & distantia aludelis à parietibus eius. Inuētio uero spissitudinis furni est, q̃ si quæsieris magnū ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensurā extensionis palmæ cū pollice suo. si uero mediocrem, ad mensuram unius palmæ. si uero minorem, ad spissitudinē duorum digitorum formetur.

i Similiter

Similiter uero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna solida fortem dant ignē, spongiosa uero debilem, sicca magnū & cito terminabilem. Viridia paruum & multum durantem. & similiter solida multum durantem. spongiosa uero de facili terminabilem dant ignem. Consideratione ergo distantiae aludelis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudinis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, accidet

S Y M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I. 67

cidet omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua uera. Ex conclusione uero maiore uel minore auricularū, uel fenestræ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantum unusquisque ignis in suo gradu perdurare poterit in equalitate. Et hæc inuestigatio est maxime tibi utilis & necessaria, quoniam per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exercite-
ris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissime determinatis, quia qui se exercuerit, inueniet, qui uero non, non.

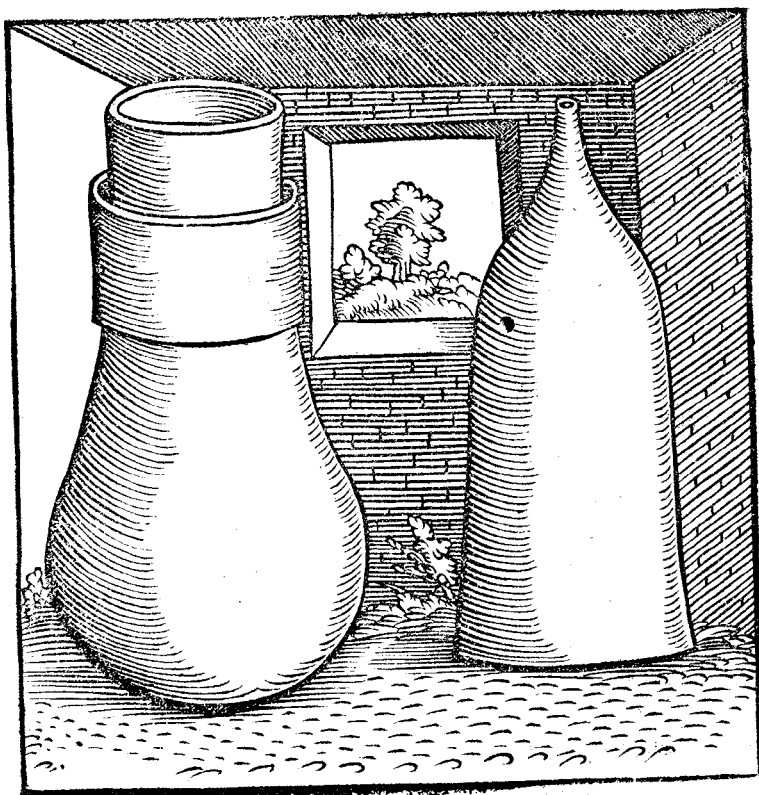
Ex qua materia & qua forma uas Aludel fit faciendum. Caput XLIIII.

INtentio uero uasis Aludelis est, ut fingatur uas de uitro spissum. de alia enim materia non ualet, nisi forte similis esset substantiæ cum uitro spissum. solum enim uitrum & ei simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successiue diminuuntur & euanescent spiritus. Nec metalla in hoc ualent, quoniam spiritus propter amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrant & cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes euanescent, quod per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessario & experientia repertum est, hoc nos uerū dixisse, ergo per aliquod non excusamur à susceptione uitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circundans eam, & super illam zonam fundetur paries
i n rotundus

rotundus equedistans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries cooperitorij large sine pressura. Altitudo uero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulo plus, aut paulo minus. Formentur uero duo coopertoria ad mensuram huius concavitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis, in quorū capitibus duo æqualia sint foramina. unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, ut hic paulo post clarius cernere licebit. Est ergo conchæ uasis intentio, ut possit moueri secundum artificis uoluntatem coopertorium illius, & quod iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usque ad medium subintret coopertorium suum. Cum enim fumorum sit ascendere & non descendere, per hoc inuenimus inuentione prima, spiritus non habere ad consumptionem exitū, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione nostra quasiuimus. Et hoc experiendo, uidebunt nos uerum æstimasse de illo. Intentio uero & una est, ut sæpissime euacuetur aludelis caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separatur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fustum & densum in frustis, & apud fundum illius, peruium, & clarum, cum adherentia ad uasis spondilia conscendisse inuenitur, quoniam hoc minus habet de:

S V M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I. 69

bet de adustione, ꝯ quòd prope foramen reperitur scandisse. hoc aut in superioribus aperta probatur ratione uidelicet, & experimento. Probatio uero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est, ut inueniatur clara & lucida, & non aduratur cū inflāatione. Hæc est ergo perfectio intentionū sublimationis, sulphuris uidelicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cū consideratione omnium suarum intentionum, quousq; sic inueniatur.

QVARTA PARS LIB. PRIM

De sublimatione Mercurij sue Argenti uiui.

Caput. XLV.

NVnc uero totam intentionem sublimationis argenti uiui determinemus. Est igitur completa, summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superflue terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quibus affinitatem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multoties. Et harum genus est talk, & calx corticum ouorum, & marmoris albi. Similiter & uitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparati. Ab istis enim mundatur, Ab alijs uero rebus habentibus affinitatem cum eo, nisi sint perfectionis corpora, corrumpitur potius, quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascēdens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam uides, quia si sublimas illud à stanno, uel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicias nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo à calce melior est sublimatio, quam à rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus uero remotionis aqueitatis ipsius superflue est, ut quando commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur & cōmisceatur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissimū aqueitas imbibitionis remoueatur, Qua recedente, etiam argenti uiui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam lenis, ut per eum argenti uiui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cū contritione, &
leni

leni affatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuū per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum uideris illud albissimum, excellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adhærere, tunc super ipsum reitera sublimationem eius sine fecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorū genus aliquod ab illis separari posset. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tētabis super ignē. Si fusionem bonā dederit, tunc sufficientem sublimationem illi administraſti. Si uero non, adde illi de argento uiuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quod si lucidum & albissimum habuerit colorem, & peruium, tunc bene mundaſti: si non, non. Igitur ne sis in præparatione illius quæ per sublimationem fit, negligens, quia qualis erit mūdatio, talis & perfectio per illud sequitur, in proiectione illius super unumquodq; imperfectorū corporum, & super ipsum uiuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit ferrum, quosdā uero plumbum, & quosdam per illud uenerē, & quosdā stannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius, quandoq; in sulphuris sibi admixti, uel eius cōparis. Si igitur directe sublimādo mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De sublimatione Marchesitæ.

Caput XLVI.

Sufficienter igitur sublimationis argenti uiui summa intentionis tradita, nunc ad ipsius Marchesitæ sublimationem accedamus, Duæ autem sunt illius sublimationes.

Prima

Prima quidem sine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo. habet enim duplicem substantiam. Vnam, scilicet sulphur purum in natura sua, aliam uero argentum uiuum mortificatū. Prima utilis est, sicut sulphur. Secūda uero utilis, ut argentū uiuū mortificatū, & mediocriter p̄paratū. Assumamus igit hanc ultimā, q̄a per illā excusamur a superiore argēto uiuo & a labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius, ut teratur, & in aludelē ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouēdo quod ex illo sublimatur, sēpissime, propter causam dictam, & augendo ignis uigorem usq; ad ignitionem aludelis. Et prima sublimatio marchesitæ debet fieri in uase sublimationis, quousq; sulphur recesserit, & postea in isto successiue & ordinate procedere, quousq; totū quod in ea de sulphure constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatū, uidebis colorem eius, quod post illud sublimabitur, mutari in albiſſimum, mixto cœlestino eīdem colore clarissimō & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammā dabit ut sulphur. Quod uero secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas, sed uiui argenti mortificati in sublimationis reiteratione.

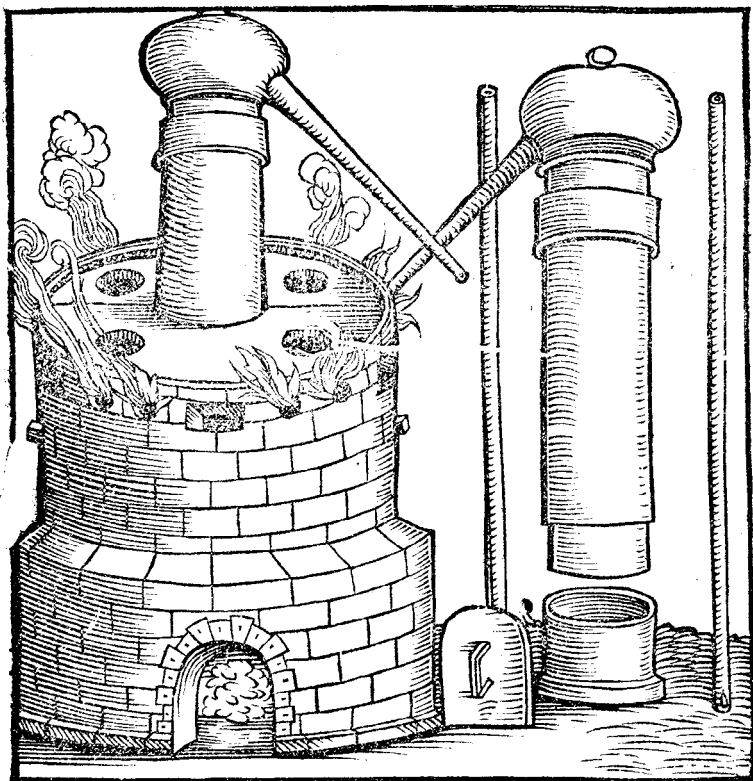
*De uase, in quo Marchasita recte posita
sit sublimari. Caput XLVII.*

Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum, qui est, ut fiat uas terreum solidissimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ stature uirilīs. Ad latitudinē uero, per quā manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & cōiungi possit, ad similitudinē unius planæ parapsidis profundæ

dæ multum. Et mensuretur ab orificio illius uasis, usq; prope fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis suis. Et de illo loco usq; ad caput eius uitrificetur interius uas uitrificatione spissa multū. Et super caput illius ponatur alem-
bicus cum laxo naso. In tali enim uase sublimatur illud. Con-
iungatur igitur fundus uasi suo per lutum firmæ tenacitatis,
& super ipsum fundum spargatur Marchesita, & super caput
uasis alembicus laxi nasi, & ponatur in furnum, de cuius pro-
prietate sit fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti,
uel ueneris, si artifex indiguerit, quem in summa nostri operis,
ubi diuersitates omnium instrumentorum narrabimus, tibi
sufficienter trademus, & caput furni circunda cum rota habē-
te foramen in medio sui, ad magnitudinem uasis, per quod il-
lud uas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu uasis & fur-
ni, ne ignis exiens impediatur te in sublimationis adhærentia, re-
lictis tantum quatuor fenestris paruis in rota, quæ claudi &
aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in
lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermediæ,
per quas & similiter carbones mittantur, & sex uel octo for-
aminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam clau-
dantur, ut per illa furnus à fumositatibus se libere possit expe-
dire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Fur-
nus uero magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitu-
dinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis &
creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa.
Capita foraminum superius sint stricta, inferius uero laxa, ut
cinis uel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat
ipsa continue ad susceptionem aëris liberius aperta. Nam aëris
libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa una
magnæ ignitionis per furnum, exerciteris ergo in eo, & ipsum
k inuenies.

inuenies. Causa uero longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæcant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit quoniam propter breuitatem aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhæsit, sed successiue per poros uasis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa uero uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludelis parietem, & illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut obseretur illis uia fugæ. fundus uero aludelis non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui uitrificationem ipsius funderet, qua fusa, & fundus eius, & similiter sublimandum funderetur, & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia uincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludele quousq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludelis sublimationis Marchesitæ ultimæ, & cum fornace & baculo suæ experientiæ hæc est.

De subli.

De sublimatione Magnesiae & Tutiae. item corporum
imperfectorum, & de additione materiae sub-
leuantis ea. Caput XLVIII

Sublimationis uero Magnesiae & Tutiae est eadem inten-
tio cum intentione ultimae sublimationis Marchesitae
Non enim possunt haec omnia sine ignitione sublimari, ideoque
omnia una intentione habent cum causis iisdem & experiencijs
k ij eisdem,

eisdem, & habet unum ordinem generalem. Quia sine fecibus sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessario contigerit. quia in seipsis feces habent sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorum. Sublimantur etiam similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis uehementior est in corporibus, quam in Magnesia, Marchesita, & Tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam uero non, ut facilius fiat eorum eleuatio. Sed una tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperta est bona, uidelicet ut in fundo aludelis nō sit multa corporis sublimant liquantitas, Quia multitudo sublimationem impedit. Et planities sit in fundo aludelis sublimationis, & non concauitas, ut possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter & multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora uero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; Tutia indiget, Mars uero Arsenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū considerationem sublimatio, ut in Tutia, & illi similibus in sublimatione, & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

De descensione, & modo purificandi per
pastillos. Caput XLIX.

NArratis itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus, restat nos Descensionis modum monstrare, cū causis suis similiter & suo ordine determinato, & completo.
Fuit

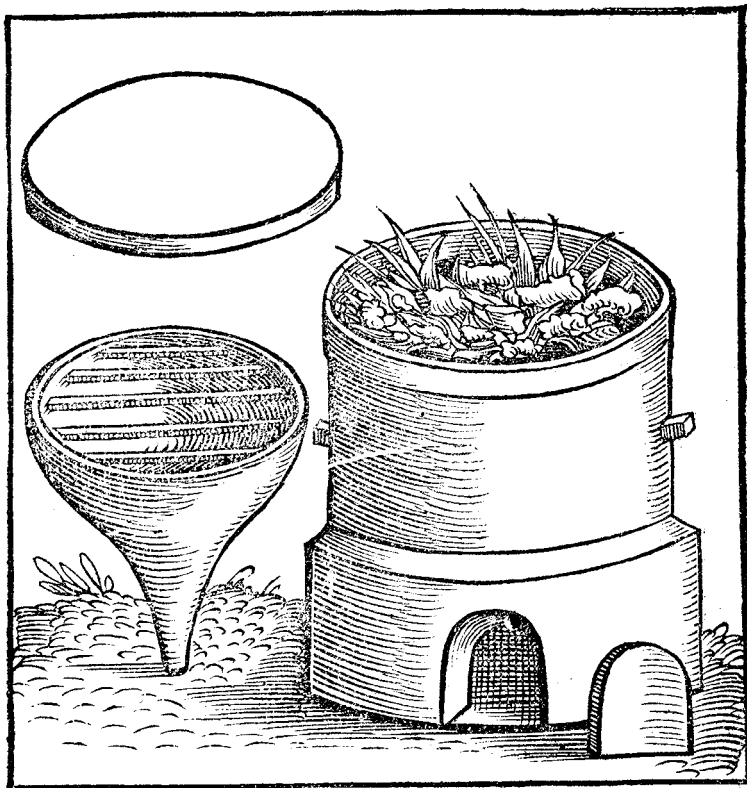
Fuit ergo inuentionis illius causa triplex. Vna scilicet ut cum materia aliqua inclusa est in illo uase quod uocatur descensorium Chemiæ, post fusionem suam descendat per foramē illius, & per eius descensionem simus certi, fusionem suscepisse. Alia, ut corpora debilia per eam à combustionē præseruentur post reductionē à calcibus eorū. Nā cū à calcibus corpora debilia tētamus reducere, nō omnē illorū partē tēpore uno reducere possumus. Si igitur pars illa, quæ primo in corpus reducta est, reductionē totius expectaret, per ignē euanesceret maior illius quātitas. Necesse igitur fuit ingeniari, ut statim cū reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autē per descensorium fit, Est & tertia causa inuentionis illius corporum depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fustum mundum, & omnē rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuēta descensione, determinetur modus illius cum instrumēto suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur, quòd forma eius talis erit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sūt terminantes in fundi acuitatem, ut possit unumquodq; fusibilem libere sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & coopertoriū eius (si necesse sit) ad similitudinē planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & nō de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximēt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in uas sibi suppositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusionis) poni super tabulam planam, uel paruæ concauitatis, à qua possit de facili descendere cū inclinationē capitis descensorij, si fusa fuerit.

Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum, ut descensorium, & melius, & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur, quod accipimus corpus, de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima, uel limaturam, uel in calcem (quod perfectius est) redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam de cuius intentione non sit fundi, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina perfectionis suscepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio precedens eam, omnem autem administrationem sufficienter insequentibus tibi narrabimus. Nunc uero Descensorij ponamus descriptionem.

*De Distillatione & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus,
scilicet, per alembicum, per descensorium, &
per filtrum. Caput L.*

Conueniens est igitur, ut sequentes propositum nostrum, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio uaporum aqueorum in suo uase eleuatio. Diuersificatur itaque distillatio. Nam quædam est per ignem, quædam uero sine igne. Quæ uero per ignem fit, duorum generum inuenitur. Quædam est per eleuationem in alembicum, quædam per descensum Chemiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosi à fece suæ turbulentiæ, & cōseruatio illius à putrefactione. Videmus enim

rem

rem distillatā quocunq; distillationis genere puriorem effici,
 & melius à putrefactione custodiri. Causa uero specialis inue-
 tionis illius, quæ per ascensum fit in alēbicū, est inquisitio aquæ
 puræ sine terra. Cuius experientia est, quod uidemus aquam
 sic distillatam, nullam fecem habere. Causa inuentionis aquæ
 puræ, fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarū, ut
 si quando scilicet indigemus imbibitione, aquā puram habea-
 mus, quæ fecem post ipsius resolutionem nō dimittat, qua fece
 medicinæ

medicina nostra & spiritus mundati possint infici & corrumpi. Causa uero inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit scilicet, ut color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis uero quæ per filtrum, sine ignitione perficitur, causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaque quæ per ascensum fit, est duplex modus, Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia autem cum aqua in uase suo cum graminibus uel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita uel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea uero quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua, mansueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terræ partes eleuari solent. Cum ea uero quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, quam per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit uerum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum uix alteratum suscepit in recipientem. Volens uero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, ut contingeret per aquam distillare. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, ut albißimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei uegetabilis, & eius quæ ex uegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad
 omnium

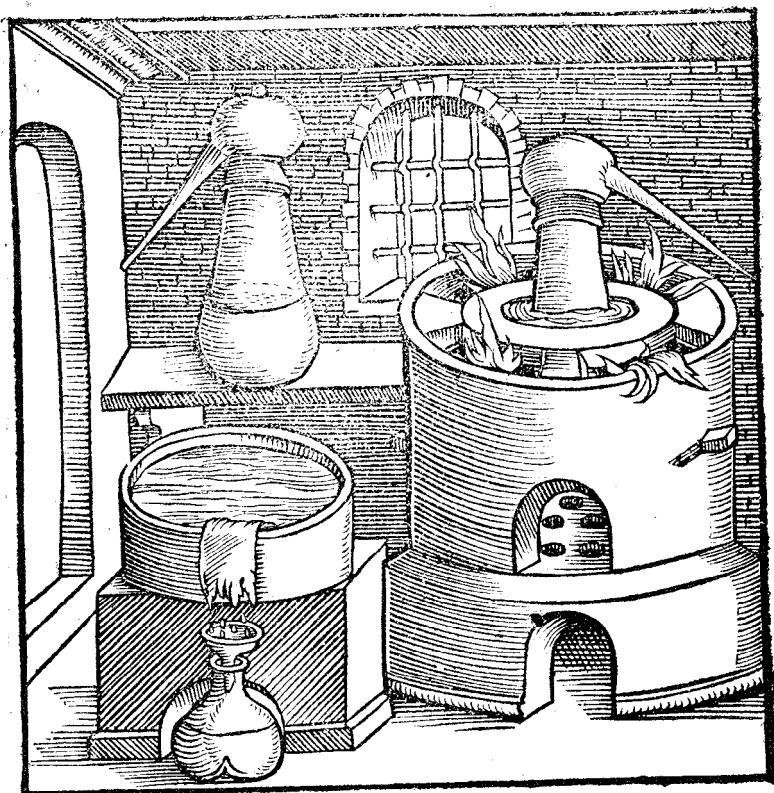
omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam uero quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet uegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam uero quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum uel minimum scientibus sunt manifesta & nota, qui uero hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est ut sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus, per eandem inuestigationem, & similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur uas distillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eisdem, usque prope collum alembici, postea uero infundatur in illud res, de cuius intentione sit sic distillari. Ultimo uero cooperiatur illud cum alembico, cuius collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, usque ad curuitatem cannalis ipsius alembici, ne uiam fugæ inueniat distillandum. Et postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum iunctura, & supponatur ignis quousque distillet. Alembicus uero & eius cucurbita de uitro sint. Ignis uero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis, quousque uideatur totum distillandum cum magna ignis expressione distillatum esse. Secundæ uero intentionis distillationis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in uase & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, quod in hac sumitur olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnum, ut dictum est. Postea super fundum illius ollæ stratum de graminibus, uel lana, uel re consimili construatur, ad spissitudinem trium digitorum, ne cucurbita fran-

1 gatur.

gatur, & eisdem graminibus, uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usq; prope collum alembici, & super ipsa sarmenta uirgæ subtilis superspargantur, & super uirgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam. & sit leuatio hæc causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. Postea uero super sarmenta fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousq; distilletur totum. Dispositio uero eius quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium uitreum, cum coopertorio eius, & lutetur utrunq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio uero eius quæ per filtrum fit, est, ut ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi. ponatur pars latior in dictū liquorē usq; ad fundum conchæ. Pendeat uero exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur uas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, qua madidum fuit. qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousq; serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoq; eorum probationem siluimus. Descriptio uero omnium ualorū distillationis cuiuslibet, à nobis nunc tradita, est hæc:

*De Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis
& modis suis. Caput LI.*

Post igitur distillationis narrationem, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio, per priuationem humiditatis partes cōsolida-
dantis,

dantis. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiua
 corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur
 uero secuundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calci-
 nantur igitur corpora, & calcinatur spiritus, & res aliæ extra-
 neæ à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur
 sunt corpora imperfecta, duorū scilicet generū, Dura uidelicet
 ut Venus & Mars. Mollia uero, ut Iuppiter & Saturnus, quæ
 omnia calcinatur. Necesse fuit illa diuersa intētionē calcinari;

I n generali

generalī scilicet, & specialī. Generalī attamen una intentionē calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defœdāns deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacūq; re sulphureitas adustīua, quæ sine calcinatione deleri nō potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate substantiæ argenti uiui defenditur per illud ab adustione. Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, ut ignis liberius ad quamcūq; minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti uiui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis uero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, De qua in sequenti traditione determināre nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius lupiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. Quoniam omne calcinati genus fixius est, quā non calcinati, & facilioris solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitæ per ignem facilius cum aquis commiscuntur, & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris sic inuenies se habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum, & corporum. De qua latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim cor-
pora

pōra aliter, quā spīritus uel aliā res, Et corpora à se inuicem diuerſa, ſimiliter diuerſimode calcinātur. Corpora enim molliā unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, ſcilicet, quòd ambo per ſolum poſſunt calcinari ignē, & per ſalis acuitatem, pręparati uel non pręparati ambo ſimiliter. Primus igitur modus per ignem ſolum ſic perficitur, ut ſumatur uas ferreū, uel terreum ad ſimilitudinē parapſidis formatum, cuius ſtrūctura ſit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis horum, taliter, quòd ſub illo poſſint carbones proijci & ſuſſilari. Proijciatur uero in fundum uas illius plumbum uel ſtannum, quòd ſuper tripodem ferreum, uel tres lapideas columnas ſedeat firmiter, & ad furni ſui parietes ſimiliter firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne uas moueri poſſit. Furni uero figura eadem ſit cum forma furni magnę ignitionis, de quo narratum eſt iam, & narrabitur ſimiliter ſermone completiori. Accendatur igitur in illo furno ignis ſub uaſe calcinationis, ad ipſius calcinandi corporis fuſionem potens. Et cum ipſum corpus cutem nigram ſuper ſe creauerit ignis calore, ſubtrahatur illa ab eo cum pala ferrea ue lapidea, quę ſe non permittit comburi ad infectionē calcis. Hęc autem exſcoriatio tam diu continuetur, quouſq; ipſum corpus in puluerem conuertatur. Quòd ſi Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quouſq; in citriniffimum mutetur colorem calx eius. Si uero Iuppiter, ſimiliter exponatur, & dimittatur, quouſq; in albedinē n̄ utetur completam. In hoc tamen ſollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de facili à calce ſua redit ad corpus. Iuppiter uero difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expoſitione Saturni, poſt primam eius pulueriſationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quā perficiatur. quoniam tem-

perantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousq; in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne cōtingat errare in Ioue, propter difficilem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei, quod non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in uitrum redactam, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quod si in Iouis reductione magnū non adhibuerit ignem, non reducet. Si uero magnum, nō necessario illū reducere contingit, sed possibile est illū in uitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturæ argēti uiui fugitiuam inclusam habet substantiā. Quæ si longam in igne traxerit morā, fugiet, & corpus priuatū humiditate relinquet, ita ut potius aptū ad uitrificationem, quā ad corporis metallici fusionem conuerti reperiat. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi uitrificationem dat fusionem. Ideoq; necessario relinquitur, ut cum ignis impetu maxime ueloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitur ergo ad illud, & sciet. Modus uero calcinationis horū duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est, ut proiciatur super faciem illorū salis quātitas, post quātitatē sæpissime in fusione sua, & permisceatur agitatione multa per baculū ferreū, super ignē, quousq; per salis mixtionē in cinerē uertantur. Et postea per eundē modū perfectionis perficiatur illorū calx, cū suis considerationibus. Sed in hoc est etiā differētia in horū duorū corporū calcinatione. Quia plumbū ex primis calcinatiōis laboribus ad puluerē conuertitur facilius quā Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quā Iouis. Depēdet autē huius causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis fixam habeat, quā Iupiter.

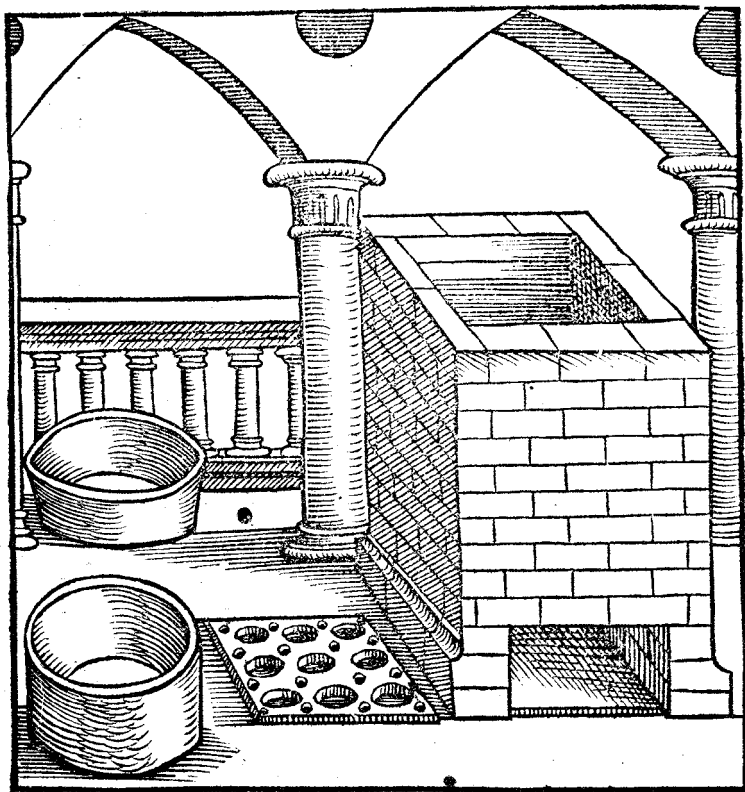
Veneris

Veneris uero & Martis est idem modus, diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatē. Et est, ut laminati ponantur ad fortē ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustiuae & fugientis mensuram, de facili per hunc modum adducuntur in calcem. Et illud ideo, quia ex multa terreitate argenti uiui substantiae intermixta, turbatur argenti uiui debita continuatio. Et ideo porositas in eis causatur, per quam & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens, comburere, & eā eleuare potest. Per hoc igitur relinquit, & partes rariiores fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuertere. Manifesta igitur experientia huius est, quia exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquieribus partibus necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus uero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis, nisi quod foramen solummodo unum magnum debet super caput suū habere, unde à fumositatibus se libere absoluat. Et situs calcinandum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas uero eius sit terreum, ad formam parapsidis factum.

Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus, administraretur ignis, successiue & paulatim, illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tollerare ignem contingat. Et uas eorum sit rotundum, undique clausum, & furnus idem cum nouissime dicto.

Cum consimili autem furno, & consimili uase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen à maiori labore, quam qui adhibetur in custodia fugae. Quoniam alia res non

99 Q. VARTA PARS LIBRI PRIMI
 non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximât.
 Descriptio uero omniū, quæ narrata sunt nouissime est hæc.

De Solutione. Caput LII.

DESolutione sermo noster ampliatus innuit, solutionem
 rei siccae in aquam esse redactionem. Dicimus igitur,
 quod omnis solutionis perfectio adducit cū aquis subtilibus,
 & maxime

& maxime acutis, & acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala Granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quæ nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum, quæ ipsorum naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, uel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant, ante illorum uitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua, corporibus & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc uero ut penetrent & transmutent, sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi uelociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à uitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est, non uitrificari, & à uitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus, magis à uitrificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quam purificatus, fixus, calcinatus, atque solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similia naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæcunque soluntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia uidemus omnia uere calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis,

Idcoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium uel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus uero solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per fimum est, ut ponatur calcinatum in ampullam uitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, uel consimilis, duplum eius, & obturetur caput ipsius bene, ne respiret, & sub fimo tepido solui dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. Nō solutum uero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluator, donec per reiterationē operis super illud, totum soluator. Modus uero qui per bullientem aquam fit, uelocior est. Et est ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne respiret. quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferueat. Post hoc uero solutum distilletur, & seorsum feruetur. Non solutum uero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluetur, donec per reiterationem totum soluator.

Descriptio uero eius, quod nunc dictum est, hæc est:

*De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis
coagulandi Mercurij, & medicinarum solutarum.
rum. Caput. LIII.*

COagulatio uero est rei liquorosæ ad solidam substantiam per humidi priuationem reductio. Est autē duplex causa inuentionis illius. Vna scilicet argenti uiui induratio. Altera uero inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum ipsorum.

ipforum coagulandorum multiplicitem. Alia enim argentum uiuum coagulatione indiget, alia uero solutæ medicinæ. Est tamen ipsius argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia uero per inspissationem ipsius humidi, quousq; induretur. Congelare at tamen illud difficillime atq; laboriose accidet, cum profunditate perspicacis industria, & nos narrabimus omne ingenium

m ij coa-

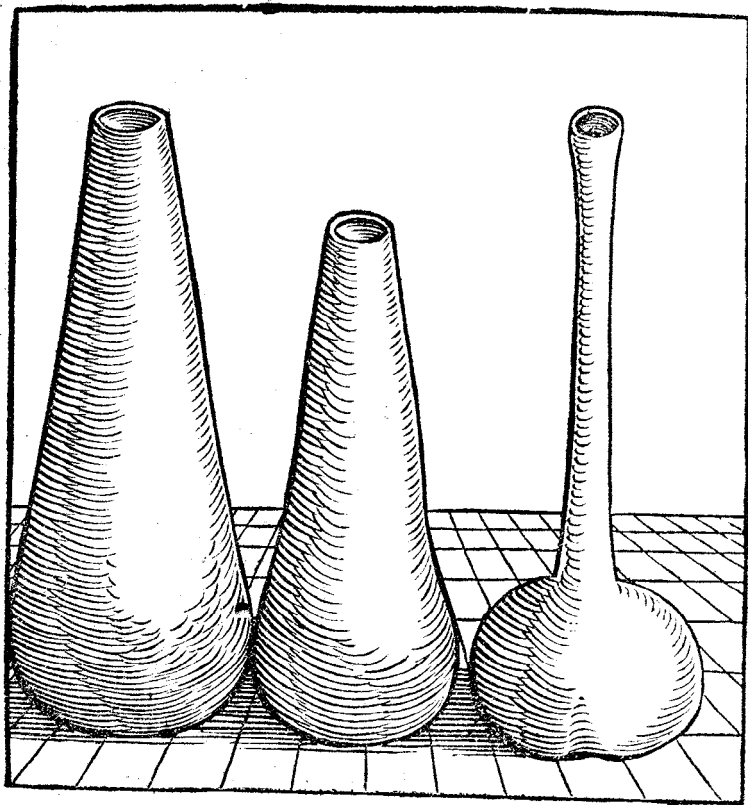
coagulationis illius. Ingenium uero coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, uehementer arguentes, ad hoc perueniri non posse. Alij uero, necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidũ quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuertri, conati sunt cũ perseverantie instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc deuenerunt, ut ex eis aliqui in album, aliqui uero in rubeum conuerterint lapidem, aliqui uero in citrinum, cui non fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt asstimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij uero cum medicinis illud coagulare conati sunt, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in projectione coagulauerunt, Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter uidere non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt aut iam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantia argenti uiui. Quare non est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris, Cum uero subtilis sit substantia, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchesita de facili, propter cõmunitatem
in natura

in natura sua. Ideoque per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc cū fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturam perueniat, Sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coagulant. Habet similiter argentum uiuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam uiolentiam, per conseruationem eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam uero minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argento uiuo rubeū uel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietas argenti uiui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa uarietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, qua quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina, uel illud, habuerint sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si uero fixū, necesse est durum. Et si album, album. Si uero rubeum rubeū. Et si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreum, imperfectum. Si uero non, non. Et omne

similiter non fixum, liuidum creat, fixum nero non, quantum in illo est. Pura uero illius substantia purum creat corpus, non pura uero è contra. Accidit autem & similiter in solo argento uiuo, absq; sulphuris commixtione, diuersitas eadem propter diuersitatem mundationis, & præparationis illius in medicinis. Ideoq; contingit ex parte medicinae diuersitatis illusio, ut quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; uero Iupiter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quandoq; uero Sol, quandoq; Luna, quod ex puritate uenire necesse est, & consideratione colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione cum uiolētia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis aqueitatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per uas, cuius figura sit multæ longitudinis, in quo inueniat locum refrigerij, adhaerentiæ, & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ uiam, quousq; iterata uice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, in uase uitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in uentre figuram ampullæ habeat, cum continua colli eius apertione, ut per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur uero per medicinam illi conuenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius. Hic uero similiter, ut intētionem nostram super illo narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quæ maxime illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere. Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicū. Sed quia non uidemus corporum aliquod in natura sua illud coagulare,

coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerint suæ cōueniētīæ, ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinā illā esse, quā ipsa corpora. Ex spiritibus etiā nō uidemus, illis in natura sua manentibus, firmā & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ in fectionis. Quod quidē contingit, alterū propter spiritū fugā, alterū uero ex terreæ & adustibilis substantiæ illorū cōmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinqtur, ex quacūq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimē, & purissimæ substantiæ, illi adherentis ex natura sua, & facillimæ liquefactionis, & tenuissimæ ad modū aquæ, & fixæ super ignis pugnā. Hæc em̄ ipsum coagulabit, & in naturā solarem uel lunarem conuertet. Modos ingeniorū medicinæ tibi dedimus, ad quā per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illā exerciteris, & eā inuenies. Sed ut nos nō increpare possis ex eius insufficientiā, dicimus q̄ ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure uel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sulphure, uel arsenico p̄paratis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo uero uiuo argēto facilius, & p̄pinquius, & perfectius inuenitur. Quoniā natura propriā naturā amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis, quā extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substantiæ subtilis, cū iā in actu subtilē habeat substantiā. Modi uero inuentionis huius medicinæ sunt per sublimationē, ut à nobis narratū est sufficiēter. Modus uero fixiōis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis uero solutorū modus est, per ampullā in cineribus usq; ad collū cū tēperato igne, quousq; aqueitas euanescat. Descriptio uero longorū uasorū, & eorū in qbus sit ois coagulatio hæc est:

De Fixione

De Fixione, & causis eius, deq; diuersis modis figendi
corpora, & spiritus. Caput LIIII.

Fixio uero, est rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiusdem adaptatio. Causa uero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura, omnisq; alteratio, perpetuetur in alterato, & non muteur. Diuersificatur uero & ipsa secundū rerum figendarū multipliciter, quæ sunt uidelicet corpora quædam

quædã à perfectione diminuta, Sicut Saturnus, Iupiter, Mars, & Venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu uno, & argentum uiuum in alio. in tertio uero marchesita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem, eo quod absoluuntur per eam à sulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter

in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur uero sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in uase aludela, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illorum, ut ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis sublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in uno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata uice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis spondilibus adherere, quin in continua sint ignis eleuatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore repoteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi præcipitationem, ad calorem, ut continuo in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum uas uitreum cuius fundus sit terreus, & non uitreus (quia scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per spatulam ferream, uel lapideam, cum ad spondilia eius adhererit, deiciatur ad ima, caloris continue, per alternas uices, quousque figatur. Fixationis uero modus argenti uiui, est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter se, nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimæ, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc ultimum fixationis modum, Argentum uero uiuum hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperatori calore, quam argentum uiuum indiget in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori figuntur tempore, quam argentum uiuum. In eo similiter, quoniam
altius

altius eleuatur propter suam tarditatem, quam argentū uiuū, Ideoq; longiori uase indigent quàm argentum uiuum ad suam fixationem. Fixio uero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est, ut cū post primam illorum sublimationem acquisiuerimus quod ex eis uolumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex unoquoq; illorū, quousq; figantur.

Horum uero descriptio uasorum iam tradita est.

De Ceratione, Caput LV.

Ceratio, est duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestū est, quòd causa inuentionis huius fuit, ut quod ingressionem ex priuatione suæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipsis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessario, ut citissime scilicet ignitione una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quam obrem imitantes naturæ opera in quantum possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilibus humiditate, quæ super omnes est humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis

n ij autem

autem rebus melius & possibilius, & propinquius hæc humiditas ceratiua inuenitur, quàm in his, uidelicet sulphure & arsenico propinque, propinquius autem & melius in argento uiuo. Horum igitur humiditatem non uidemus terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum in cerando, acceptione excusari possimus. Modus ergo Cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius uidetur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

Finis libri primi Summæ perfectionis
nis Gebri ῥοῦ Χημείας.

Summæ

SVMMAE PER- FECTIONIS GEBRI

Γ'ος' χυμείας Liber Secundus.

Præfatio, Diuidens hunc Secundum librum in
tres partes. Caput LVI.

P Rincipiorū itaq; huius magisterij discussione tra-
dita, necesse est ex promissione nostra intentum
huius artis complete prosequi, sermone illi conue-
niente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfe-
ctio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessi-
tatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discutiatur, ex qua re
melius uel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti
perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ
cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaq; tradi-
tis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ
artis indigentiam.

PRIMA PARS HUIUS

SECUNDI LIBRI DE COGNITIONE RE-

rum, ex qua perfectionis possibilitas,
& modus deprehendi potest.

Quod cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturæ spirituum,
& corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose
uelit tradere. Caput LVII.

Cognoscere uero non est possibile transmutationes cor-
porum, uel ipsius argenti uiui, nisi super mētem artificis
n in deueniat.

PRIMA PARS LIBRI SECVNDI

deueniat uera cognitio illorum naturæ, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni uel mali in se contineant. Postea uero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quæ uidelicet sint causæ corruptionis illorū, cum suis experientijs comprobātes.

De natura Sulphuris, & Arsenici

Caput LVIII.

ERgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum corporū sunt principia, afferentes, quæ sunt uidelicet Sulphur, & eius compar, & argentum uiuum. Dicimus quod Sulphur & arsenicum pinguedo sunt terræ, ut à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Nō enim inflammatur, nisi quod oleaginum est, nec liquefcit per calidum facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terream seculētiā. Causam uero perficientem habent mediam, inter hanc uidelicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quod neq; fusionem, neq; ingressionem habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatē non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum uel argenti uiui, nisi figatur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio nō remoueatur de facili.

de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitor illius mediocrem substantiam artificem diuidere, necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem uecesse est euenisse, quia sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, partem in ipso magis inflammabilem, à partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo perueniri, necesse est ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuisionem posse perueniri. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex præmissis in capitulo, quod non est sulphur de ueritate nostræ artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico uero, quia in radice suæ mineræ, per actionem naturæ resolutæ sunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur uero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

De natura Mercurij. siue Argenti uiui. Caput LIX.

IN Argento uiuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, uidelicet terream, & adustibilis absq; inflammatione aqueitatis substantiam, Putauerunt tamen aliqui illud non superfluum habere terram, uel

uel immundiciam. Sed uanum est quod cogitatur ab eisdem, Videmus enim ipsum multæ liuidatis, & non albedinis. Et similiter per leue artificium uidemus ex illo terram nigram & feculentam emanare, per lauationem uidelicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, medicinā scilicet ex eo facere, & illud perficere, ideoq; necesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, propterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariae. Una per sublimationem ad medicinam, & hæc hic innuitur. Alia per lauacrum ad coagulationē, & illa innuetur. Si enim uolumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à feculentia suæ terreitatis mundare per sublimationem, ne in proiectione creet colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totā medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & mediocrem illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est proprietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit, & fixum facit. Probamus itaq; perfectiūum esse illud manifestis experiētijs. Nam uidemus argentum uiuum, argento uiuo magis adhærere, & eidem magis amicari, post illud uero aurum, & post hæc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis. Alia uero corpora uidemus non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa ueridicè inuenimus minus de illius natura participare. Et quæcunq; uidemus plus ab adustione saluare, illa consideramus plus illius naturā possidere. Ideoq; relinquitur, ipsum argētum uiuum esse perfectiūum, & adustionis saluatiūum, quod est perfectionis ultimum. Secundus uero mundationis gradus est ad ipsius coagulationem. Et est ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per unam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argentum uiuū, super quod fundatur aceti

acetī fortīssimī pauca quantitas, uel alterius rei cōsimilis, quā sufficiat ad cooperiendū illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne ferueat, & agitetur continūe cum digitis super fundū patellæ, ut diuidatur argentum uiuum in similitudinē subtilissimī pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum argentum uiuum redeat. Postea uero quod feculentum & nigrum uideris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hæc iterata uice multiplica, quousq; uideris colorem suæ terreitatis in clarū, mixtum albo & cōlestīno colore perfecte mutari, quod perfecte lauationis est signum. Cū igitur peruenierit ad illud, proijciatur super ipsum medicina suæ coagulationis, & coagulabitur in solificum, & lunificum secundum quod ipsa præparata extiterit. Et ipsius narrationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet similiter argentum uiuum non esse perfectiū in natura sua, sed illud quod ex ipso produci-
tur per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius cōpari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

De natura Marchesitæ, Magnesiæ, & Tutia. Caput LX.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem, qui sunt scilicet Marchesita, Magnesia, & Tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo dicamus quid sint cū probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur, quod Marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti uiui scilicet mortificati, & ad fixationem approximantis, & sulphuris adurentis. Ipsam autem habere sulphureitatem comperimus manifesta experiētia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cōburens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas.

phureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uero argenti uiui substantiam manifestatur habere sensibilibiter. Nam albedinem præstat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum uiuum, & colorem in illius sublimatione cœlestinum præstare, & luciditatē manifestam metallicam habere uidemus, quæ certum reddunt artificem, illā has substantias continere in radice sua. Magnesia uero sulphur plus turbidum, & argentum uiuum magis terreum & feculentum & ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturæ Martis approximare. Tutia uero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandē impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non reddit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quam rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quam suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti uiui uirtutem, uel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura Solis, siue Auri. Caput L X I.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intīmā narremus essentiam. Et primo de Sole, postea de Luna, ultimo uero de alijs, secundū quod uidebitur expedire cū suis probatione.

probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti uiui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubeдинis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illā. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam uero minus in citrinitate intensum. Quod autem sit ex subtilissima argenti uiui substantia, perpenditur & ipsum, quia argentum uiuum de facili illud suscipit. Non enim argentū uiuum aliud quam suæ naturæ suscipit. Quod uero claram & mundam illius substantiā habuit, per splendentem eius fulgorem & radiantem manifestatur, nō solum in die, uerum etiam in nocte sese manifestantem. Quod uero fixam & sine sulphureitate comburentem habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quod uero ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quod admixtum argento uiuo, ipsum in colorē transformatur rubeum: & quod sublimatum fortī ignitione de corporibus, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum ea citrinissimū creat colorem. Patet igitur, quod cum pura eius substantia purum colorem generat, cum non pura non purū. Qui uero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per uisum percipitur. Subtilissima igitur argenti uiui substantia ad fixationem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior uero argenti uiui, quam sulphuris in illo probatur quantitas, ideo maiorem argentum uiuum habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; uolueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles

& fixas habuit partes, ideo potuerunt partes eius multum den-
fari. Et hæc fuit caufa ipsius magni ponderis. Per multam uero
operatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatim re-
folutio, & inspissatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione
liquefcatur. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quanti-
tas argenti uiui est caufa per perfectionis: multa uero sulphu-
ris caufa corruptionis. Et uniformitas in substantia, quæ per
mixturem fit in decoctione naturali. Diuerfitas uero in sub-
stantia, est caufa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quæ
per longam & temperatam perficitur decoctionem, est caufa
perfectionis, oppositum uero corruptionis. Igitur si ceciderit
super ipsum argentum uiuum sulphur non debite, necesse est
secundum diuerfitatem illius diuerfas corruptiones adduci.
Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adusti-
bile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sul-
phuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fu-
gientis, partem uero fixi tenere: sed in parte naturam sulphu-
ris tenere, in parte uero non: aut totum mundum, aut medium
immundum: aut multæ quantitatis, aut pauca, superans in cõ-
mixto: aut pauca quantitatis superatum in illo, aut nec supe-
rans nec superatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex
his itaq; omnibus diuerfitatibus necesse fuit in natura diuerfa
creari corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos
cum probationibus manifestis.

De natura Lune, siue Argenti.

Caput L XII.

IAm ergo patet ex præcedentibus, quod si ceciderit sulphur
mundum, fixum, rubeum, clarum, super substantiam argen-
ti uiui puram, non superans, imò pauca quantitatis, & supera-
tum, creatur ex hoc aurum purum. Si uero fuerit sulphur
mundum,

mundum, fixum, album, clarum, quod ceciderit super substantiam argenti uiui, fit argentum purum. si in quantitate non superet, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissitudinem grossiorem, quàm aurum. Cuius signū est, quod non densantur partes eius, in tantū ut auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incōbustibile, causa est illius. Et quod sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idē autem fixum & non fixum ad aliud quidem & ad aliud relatiū esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum uero sulphur corporum fixa, & non comburens.

*De natura Martis, siue Ferri. Item de effectibus Sulphuris,
& Mercurij, deq; causis corruptionis, et perfectionis.* Caput L XIII.

SI uero fuerit sulphur fixum terreum, argento uiuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non puræ, sed liuidæ albedinis fuerint, cuius superantiæ quantitas sit sulphuris fixi summe, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixationem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur uelocius liquefactionis festinantia per opus fixationis perdere, quàm argentum uiuum. Non fixum uero uidemus citius quàm argentum uiuum liquefcere. Ex his uero manifestatur causa uelocitatis fusionis & tarditatis in corporū unoquoq;. Nā quod plus de fixo habet sulphure, tardius, quod uero plus de adurente, facilius & citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur à nobis esse monstrandum. Quod uero ipsum fixum tardiores faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum
o iij nunquam,

nunquam, nisi calcinetur, figitur, & calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod uero si calcinetur non figatur, patet experimento illius, qui illud figit non calcinatū, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram uertatur. Cuius similitudo est calcis nature. Hoc autē minime in argēto uiuo cōtingit, quoniā figi potest absq; hoc, q; in terrā uertatur, & figi similiter cū conuersione illius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixationem, quę per præcipitationem perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per successiuam uero illius iterata uice sublimationem figitur similiter, & non in terram uertitur, imò fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est, & illi probatum, qui utraq; fixationes illius expertus est, usq; in illius consummationem per festinā præcipitationem, & tardā, per successiuas sublimationes. Vidit enim & inuenit sic, ut à nobis scriptum suscepit. Et illud ideo, quoniam uiscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius, cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeste uiscositas illius per multam adhærentiam. Densam autem substantiam illud habere, manifeste uidet monocus per illius aspectum, & per ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præponderat, cum in natura sua est, & est similiter fortissimę compositionis, ut narratum est. His igitur relinquitur, ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absq; in terram conuersione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinem suę mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, neq; per ingressionem furiosę flammę in illud se in fumū ulterius eleuari permittit: quoniā rarefactionē sui nō patitur, propter suam densitatē & carentiam adustionis, quę per sulphureitatem combustibilem.

stibilem, quam non habet, perficitur. Per hoc igitur inuentum est inuentione ueridica duorum secretorū genus mirabile duplex. Vnum scilicet, Causā corruptionis uniuscuiusq; metallorum per ignem: quarū una est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantiā profundo, per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumū ultima consumptione, quantumcunq; in illis argentum uiuū bonæ fixationis extiterit. Altera uero est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secū in fūmum resoluētis, cuiuscunq; fixationis in eis ipsum sit. Tertia uero est rarificatio ipsorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maxime corpora corrumpi necesse est. Si uero non omnes, remittitur corruptionis uelocitas uniuscuiusq; corporis secundum remissionem illarum. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum uiuū propter nullas causas exterminationis, se in partes compositionis suæ diuidi permittit (quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus: qui creauit illud: deditq; illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura possidere, ut in illa possit inueniri hæc perfectio, per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est, quod ignē superat, & ab igne nō superat: sed in illo amicabiliter requiescit, eo gaudēs.

De natura Veneris, siue aris. Caput LXIII.

REdeuntes igitur ad propositum, dicimus, quod si fuerit sulphur immundum, grossum, fixum, secundum sui maiorem

maïorem partem: secundum uero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatũ, & ceciderit super argentum uiuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere per data ex natura illorũ contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentem eius combustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea, fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatã, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quæ maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum pauca in Venere, minimæ uero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixationem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem acetĩ. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticũ, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris
horum

horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adhærere; quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam mutatur. Non enim ponticum, & facile solubile reperitur aliud quàm alumē, & quod illius naturæ est. Nigredo uero in utroq; horum duorum corporum ad ignem creatur propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum uero in Marte, & ad naturam fixi approximans, Ideoq; non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo uero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento uero uiuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessario uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cōseruare in fusionem post illius fixationem. Argentum uero uiuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti uiui sunt continentia: quæ uero minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum uiuum in commixtione superet. Et si per solum argentum uiuum perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ uincit opus. Mundare enim poteris intime, ad quod natura nō peruenit. Probatio uero eius, quod ea quæ maioris argenti uiui quantitatem sunt continētia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti uiui. Videmus enim corpora perfectionis amicabilem argentum uiuum suscipere. Ex præcedētibus itaq; sermonibus relinquatur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti uiui conclusam, in principio suæ

mixtionis, alteram uero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram uero nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congrue ac utiliter peruenire, cum iam cū eo ad eandem cerationem unitum factum est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem adustibilem uidemus per ignem deleri, sulphureitatē uero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea substantia, quæ non in radice suæ naturæ unita est. Quoniam unita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi adueniat argenti uiui medicina occultans & contemperans illā, aut illā de commixto separās. Separatio autem terreæ substantiæ in radice naturæ metallo unitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti uiui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, ut est Tutia & Marchesita, quoniam fumi sunt, quorum maior pars argēti uiui est quantitas, quàm sulphuris. Et huius experientiam uides, quoniam si forti & subita fusione hæc cōiunxeris cum corporibus, spiritus secum adducent corpora in fuga sua. Ideoq; cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti uiui commixtionem, quam narrauimus. Argentū enim uiuum tenet quod suæ naturæ est, alienum uero respuit.

De natura Iouis, siue Stanni. Caput. LXV.

HAc igitur inuestigatione proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quod si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixatione pauca participans, album albedine non putra, non superans, sed superatum, cum argento uiuo secundum partem fixo, secundum partem uero non fixo, albo non puro commixto,

commixto, sequetur ex eo stannum. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quia si stannū calcinaueris, senties ex illo sulphuris foetorem: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non propter fixationem, sed propter superantiam argenti uiui, in cōmixtione saluantis à combustionē flammam non dat. Probatur itaq; duplex in stanno sulphureitas: duplex item argenti uiui substantia. Vna quidem sulphureitas quæ est minus fixa, quia cū calcinatur foetet ut sulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce sua ad ignem, quam habet, quia magis fixa non foetet. Probatur uero duplex argenti uiui substantia in illo, quarum una est nō fixa, altera fixa: quia ante illius calcinationem stridet, post uero triplicem ipsius calcinationē non stridet, quod est, quia eius argenti uiui fugitiui substantia stridorem faciēs euolauit. Quod uero argenti uiui substantia fugitiua sit causa stridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento uiuo. Quia si cum argento uiuo plumbum lauetur, & post lauacrum eius illud fuderis cum igne, non superante suæ fusionis ignem, remanebit cum eo argenti uiui pars, quæ plumbo stridorem adducit, & illud in stannum conuertet. Econuerso uero, per mutationem stanni in plumbum illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur. maxime uero cum per subtractionem suæ scorix cum magno calcinatur igne. Et de harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instantia, & uidimus cum certificatione nostra, nos uerum per illud

æstimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non
 fixorum ex loue, scilicet sulphuris & argenti uiui remansit, te
 certum reddere nos expedit: ut complete cognoscas ipsius lo-
 uis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut
 plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est
 igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixationis
 duorum componentium, argenti uiui scilicet, & sulphuris.
 Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione
 vincit argentum uiuum: cuius signum est facilitas ingressio-
 nis in illud argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris ar-
 genti uiui in illo esset quantitas, non adhæreret illi in natura
 sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti, nisi subtilis-
 simo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti uiui in
 illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime
 Marti adhæret. Veneri uero facilius, propter maiorem copiã
 argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis
 uero difficillima. Fixio uero harum duarum substantiarum, ad
 firmam approximat fixationem: non autem fixa propterea est
 perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio: &
 post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per
 eum non fiet diuifio, sed tota ascendet substantia: purificata ta-
 men magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno
 adurentem facilius separari, quàm in plumbo. Et huius expe-
 rimentum uides per facilem louis indurationem, calcinatio-
 nem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; cõsiderauimus hæc
 corrumpentia in radice illius non fuisse, sed ei postea aduene-
 runt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum
 coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq; alterationes in
 eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, induratio, & il-
 lius fixio, Et harum causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt,
 manifeste

manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressionem, & uidimus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, aestimauimus aestimatione uera, in qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secum multam continere. Qui igitur uoluerit in hac nostra scientia uideri ueritatem, inuestigationem horum omnium perscudeant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum, & proprietatem spirituum inueniant in uentione certa non coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro uolumine sufficienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue Plumbi.

Caput LXVI.

Restat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et dicimus, quod non diuersificatur à Ioue post calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quod immundiorum habet substantiam à duabus substantiis commixta grossioribus, sulphure scilicet & argento uiuo. Et quod sulphur in illo comburens, est sui argenti uiui substantia magis adhæsiuum, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suam, quam Iupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum sit maioris terreæ feculentia, quam Iupiter, manifestatur per uisum, & per lauacrum eius ab argento uiuo, in hoc, quod plus per lauacrum emanat feculentia ab eo, quam à Ioue, & quod primum gradum calcinationis suscipit facilius quam Iupiter, quod est signum multe terreitatis, Nam corpora pluris terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis paucae difficilioris calcinationis. Et huius est probatio, difficillima

Solis calcinatio cōpleta. Et quod non rectificatur eius fœditas per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod est signum maioris fœditatis in principijs eius ex natura sua, quam Iouis. Quod uero sulphuris quantitas cōbustibilis magis sit argenti uiui substantiæ adhæsiua in eo q̃ in Ioue, significatur per hoc, quod non separatur de eo in fumū quātitas notanda, quā sit citrini coloris multæ citrinitatis, cuius similiter est quod in fundo inferiori ex eo remansit, id quod necessario unius triū horū esse signū relinquitur, aut nullius quātitatis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissime, aut multum coniuncte, in principiorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis, & non pauca, immo multæ, quia nō remouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certi sumus, sulphur comburens illius sulphuri non comburenti ad naturam fixi approximanti, in argenti uiui substantia uniformiter esse commixtum. Ideo cum scandit fumus eius, necessario cū sulphure non comburente scandit, de cuius proprietate est citrinitatem creare. Quod uero maior quantitas sulphuris non adurentis sit in ipso quam in Ioue, à nobis adductū est cum ueritate, per hoc q̃ uidemus totū colorē ipsius in citrinum mutari, Iouis uero in album, in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est uia inuestigationis causæ huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durū q̃ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis uelocius quā Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiei naturæ est sulphur, & argentū uiuū fixum. Causa uero liquefactionis est duplex, argentum uiuum scilicet, & sulphur combustibile. quorum alterum, quo ad fusionis perfectionem, sufficit in unoquoq̃ gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet

scilicet argentum uiuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti uiui quantitas non uere fixi, remanet in illo multa liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa uero mollificationis est duplex, argentum scilicet uiuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius quā ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus uero quia utriusq; molliciei causas fortiter habet coniunctas, non facile induritur. Est tamen diuersitas in mollicie per argentum uiuū, & mollicie per sulphur: quia mollicies per sulphur est cessiua, mollicies uero per argentum uiuum extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, qd' uidemus corpora multi argēti uiui multæ extensionis esse, corpora uero pauci, pauca. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur quā Saturnus. Saturnus facilius quā Venus, Venus quā Mars, Luna subtilius quā Iupiter, Sol uero quā Luna subtilius. Patet igitur, quod causa indurationis est argentum uiuum fixum, aut sulphur fixū. Causa uero molliciei est opposita. Causa uero fusionis est duplex, sulphur non fixum, & argentum uiuum cuiuscunq; generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste uides huius rei experientiam, per projectionem arsenici super corpora difficilis fusionis: facit enim ea facilis fusionis, & sine ignitione. Causa uero fusionis facilis est & similiter argentum uiuum. Causa uero fusionis cum ignitione est argentum uiuum fixum. Causa igitur impediementi fusionis cuiuscunq; est sulphur fixum. Per hoc itaq; maximum poteris elicere secretum. Quod cum plurimæ argenti uiui quantitatis corpora maximæ perfectionis sint inuenta, pluris utiq; quantitatis argenti uiui corpora à perfectione diminuta perfecto magis approximare necesse est.

Itaq;

Itaq; & multe sulphureitatis corpora plurime corruptionis esse contingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maxime perfecto approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum uero minus, minus uero ad huc Venerem, minime uero Martem, eo ex quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum supplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum spissitudinē, & sub splendentis fulgoris substantia eorundē palliante fuscadinem, se habere contingit. Ex hac enim maximā perfectibilis Venus existit, minus uero Mars, adhuc minus Iupiter, minime uero Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris inuestigatione ueridica, ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durū ignibile, alia uero molle & non ignibile corpus. Hoc quidē mollificante, & ad profundū attenuante, & in sua equante substantia. Illud uero indurāte & inspissante occultū eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, cū manifestis experientijs, ponentibus nobis causas inuentionis diuersarum medicinarū, & quod diminutum relinquunt, & quod ad complemētum deducant.

SECVNDA PARS HVIVS

SECVNDI LIBRI, DE MEDICINIS IN GENERE, ET DE

*necessitate perfectionis medicinae, omnia imperfecta perficiente, atq;
ex qua re melius & propinquius eliciatur.*

*Vniuscuiusq; corporis imperfecti, similiter & argenti uiui necessario fore
duplicem medicinam, unam scilicet ad album, alteram uero ad rubeū,
à quibus tamen omnibus excusamur per unicam perfectissimam.* Caput LXVII.

PRobamus igitur, spiritus corporibus magis assimilari, per hoc, quod magis corporibus uniūtur & amicabilius, quam

quam alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, hos esse corporum alterationes medicinam uerā. Ideoq; omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, ut per illos, imperfectorum unumquodq; corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ex eisdem medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum uiuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora, & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia uero mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, ut Mars & Venus. Mollia uero, ut Iupiter & Saturnus. Necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum uiuum medicina perficiente, alia uero corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars, alia uero mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Et hæc utraq; utriusq; generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessario accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa uero fusibilis: Ideoq; alia quidem Mars, alia uero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa uero non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa uero rubedine & uiriditate participat: quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter. Alterius etiam generis mollitie corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & similiter differant, diuersa medicina ea similiter egere necesse est. Est enim hic quidem mundus scilicet Iupiter: ille uero non. At uero & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq; necesse est uniuscuiusq;

duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinū
 mutātem solare corpus: alteram uero albam in album Lunare
 corpus mutantē similiter. Cum ex quatuor igitur imperfecto-
 rum corporum unicuiq; duplex materia adinueniatur, Solaris
 uidelicet & Lunarī, Octo in summa erunt medicinæ omnes
 corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & similiter ar-
 gentum uiuum in Solare & Lunare: ideoq; & medicinæ alte-
 rantis illud duplicē differentiam esse contingit. Decem igitur
 erunt omnes medicinæ, quas inuenimus cum totalitate sua ad
 cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utiq;
 cum diuturni laboris instantia, & magnæ indagationis indu-
 striā excusari uolumus ab inuentionis labore harū decem me-
 dicinarum per unius beneficiū medicinæ: & inuenimus in qui-
 sitione longa, necnon & laboriosa maxime, & cum experientia
 certa, medicinam unam, qua quidem durum mollescit, & mol-
 le induratur corpus, & fugitiuum figitur, & illustratur fœdū
 splendore inenarrabili, & eo qui supra naturam cōsistit. Ideoq;
 omnium harum medicinarum expedit singulum sermonem
 adducere, cum causis suis, & manifestis probationum experi-
 entijs. Primum igitur medicinarum decem seriem, & abhinc
 quidem corporum omnium, deinde uero argenti uiui, dehinc
 uero & ultimo ad perficientis magisterij medicinam transeun-
 dum, cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideo ne
 propter insufficientiam traditionis artis mordeamur ab inui-
 dis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum præ-
 parationibus, earum inuentionis causæ necessitatem ponētes,
 quibus quidem in nostro artificio efficiantur congrua, perfe-
 ctionis albedinis & rubedinis in unoquoq; gradu medicinam
 suscipere, & ab eadem perfici. Dehinc uero addendum medici-
 narum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Vnicuiq;

*Unicuique imperfectorum corporum suam præparationem
esse adhibendam. Caput LXVIII.*

EX iam ergo à nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in unoquoque eorum, quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem: secundum uero complementum quæ in superioribus obmisimus, hic complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis esse contingat, mollia scilicet, & ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, ut Mars & Venus: hic quidem non fusibilis, illa uero cum ignitione: necessario nos natura informando edocuit, ex illorum diuersitate essentiarum, in radice naturæ diuersas præparationes secundum exigentiam illis administrare. Sunt itaque unius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessario: plumbum scilicet, quod μέλαν id est nigrum dicitur, & per artem Saturnus: & plumbum stridens, quod λευκόν id est album dicitur. Et in hac sententia Iupiter, quæ à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice sue naturæ innata, & in manifesto similiter: quia Saturnus, fuscus, liuidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parum, multum uero stridens, & modico sono tinnitum adducens: quorum differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum præparationem narremus: postea uero & ipsius argenti uiui coagulabilis. Sed & primo unius generis, molliciei scilicet, post hoc

q η uero

uero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: postea uero & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporū nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

*Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum
uero præparatione tolli oportere. Caput LIX.*

Saturni uero præparatio multiplex adhibetur essentia, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corruptibilibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atque impuritas terræ argenti uiui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud uero superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti uiui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriæ medicinam, primi ordinis. Alterum uero paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ huius generis corporum in ueram essentiam commixta fuerunt, & uera essentia facta sunt. Ideoque cum non sit possibile ueram rei cuiusque in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit possibile ab eis hæc corrumpentia delere. Quãobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiam, peruenimus ad hoc idem, quod & similiter

similiter nullo ingeniorū præparationis modo potuimus corpora illustrare, cum completō sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur & nos similiter in stuporem adducti, multī temporis spacio sub desperationis umbraculo delituimus. Redeūtes tamen in nos ipsos, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora diminuta in profundo suæ naturæ foeda existere, & nihil ex eis fulgidum inueniri, cum in eis secundum naturam non sit. Non enim inuenitur in re quod in illa nō est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdem nihil superfluum inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatione in illis, & in profundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario accidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum completum. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argenti uiui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argenti uiui multiplicatio, & spissatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento uiuo sit in esse deducta, per beneficium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscēdinem palliando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem conuertit. Cum enim argentum uiuum in medicina præparatum per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam purissimam & fulgidissimam reductum, proiectum super diminuta à perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc uero medicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionē necessariam, unam quidem per materiam quæ de mixto substantiam foedam separat, alteram uero per medicinam quæ illā

sui fulgoris splendore palliādo tegat, & illustrādo decoret. Cū nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporis contingat reperiri: si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cū p̄parationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, ultimo uero & aliorum secundum ordinem.

De preparatione Saturni & Iouis.

Caput LXX.

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter præparationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali præparationis modo. Communis quidem est, per gradus approximationis ad perfectionem multiples. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgor ex substantia munda: alter uero durities, cum suæ fusionis ignitione: tertio uero fixio, per remotiōnem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiūt tripliciter: aut per res mundificantes, aut per calcinationis modū & reductionis, aut per solutionē. Per res igitur depurantes mūdantur dupliciter: aut in calcem redacta, aut in natura corporis. In calcem uero redacta purificantur in hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per uitrum. Et est, ut cum corpus calcinatū extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminū aut salium aqua, aut cōmisceatur cū ea uitrum, & reducat in corpus. Hoc igitur toties super hæc corpora alternata uice reiteretur, quousq; munda complete se ostendant. Nā cū sales & alumina & uitrū fundantur fusionē alia q̄ corpora, ideo ab illis separantur, & secum terreā substantiam ducunt, relictā sola corporum puritate. In natura uero corporum similiter, &
per

per eundem depurantur modū. Et est, ut limentur subtilissime hæc duo corpora: post hoc uero cum eisdem administrentur aluminibus, salibus, & uitro uidelicet, & postea in corpus reducuntur. Et sic alternata uice reiterentur, quousq; mundiora appareant. Mundatur & per argenti uiui lauacrum, cuius modū attulimus. Mundificatur & hæc similiter utriusq; generis corpora per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousq; mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, à duplici corruptente substantia, hac quidē inflābili & fugitiua, illa uero terrea feculentia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitiuam substantiā eleuat & consumit. Et idē ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cū proportionē sua. Et hanc proportionē in alio nostro uolumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulatur cōscripsimus: quod secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcunq; inuestigauimus, secundum nostrę mentis rationem scripsimus, hic uero quod uidimus & tetigimus complete, secundum scientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utiq; similiter per solutionem suæ substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius, quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius q̃ alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio illis, induratio suæ molli substantiæ, cum ignitione suæ fusionis. & est, ut ingeniemur illis permiscere argenti uiui substantiam fixam in profundo illoꝝ: aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut cum rebus duris, & non fusilibus. sicut est calx Marchasita & Tutia. Hæc etenim

etenim cum illis uniuntur & amiccantur, & illa indurant, quousq; non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem completur similiter, cuius narrationem ponemus. Et est similiter alius preparationis modus, per remotionem suæ fugitiuæ substantiæ. Et hic quidem perficitur per conseruationem illorum post primum calcinationis gradum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessario, ideo ponemus ordinem completum ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiuua corruptis. Dehinc uero terrea superfluitas deleatur. Post hoc soluantur & reducantur, aut per lauacrum argenti uiui lauentur complete. Et hic ordo utilis & necessarius est. Specialis attamen horum corporum preparatio, primum quidem Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationem: & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Etiam per alumina similiter: hæc enim proprie Iouem indurant. Altera uero per conseruationem eius in igne suæ calcinationis. Per hanc enim fridorem amittit, & corporum similiter fractionem: quod Saturno similiter non contingit, quia fridorem non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis fridorem amittit. Saturni uero secundo est preparatio specialis, scilicet per calcinationem à salis acuitate: per hanc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, & per Marchesitam & Tutiam. Modos uero omnes preparationum determinauimus completius, in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreviamus summas illarum.

De preparatione Veneris.

Caput LXXI.

Imitantes igitur præmissorum ordinem, durorum corporum preparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde
uero

uero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem: alius uero sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uero est modus, scilicet, ut accipiatut tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia uniatur. Deinde uero in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellētissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suum eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uero præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpore, uelut tutia, sales, & alumina: aut per argenti uiui lauacrum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, ut in alijs narratū est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturā corporis: aut per argenti uiui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis,

Caput LXXII.

MArtis uero præparatio est similiter multiplex. Quædam enim per sublimationem, quedam uero sine sublimatione completur, quæ uero per sublimationem fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quam profundius possimus eidem arsenicum non fixum unire, ut cum fusionem cum eo lique scat. Postea uero sublimetur in uase propriæ sublimationis. Et hæc præparatio melior & perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicum, sublimatum ab eo multoties, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundū præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia.

r

Ab his

Ab his enim fluít mundum & albū. Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse uideamur, cū nos determinaturos esse promissimus de duroꝝ corpoꝝ ingeniosa mollificatione, atq; molliū induratione, per calcinationis modum, ideo illum non omittamus: sed molliū quidem primo, duroꝝ uero postea. Et est scilicet, ut soluatur argentū uiuū precipitatum, & soluatur corpus calcinatū, de cuius intentione sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceātur, & ex eis alternata uice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinādo, & reducendo, quousq; durum fiat & cum ignitione fusibile. Hoc idē & cum corpoꝝ calce, & tutia & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici cōplete cōtingit. Et quādo quidē hæ mundiora, tāto & perfectius mutant. Mollificātur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, ut cum arsenico toties cōiungantur & sublimētur, & post arsenici sublimationē assentur cum proportione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacū. Et ultimo reducantur cū expressione sui ignis, in oratione sua dicti, quousq; in fusione mollescāt, secundum exigentiā duritiæ corporis. Et hæ quidē alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mundificatione Argenti uiui. Caput LXXIII.

IGitur ex præmissis necesse est argenti uiui mundificationē cōplete narrare. Dicimus igitur qđ Argentū uiuū mundat dupliciter, Aut per sublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrū, cuius modus hic est. Fundatur argētum uiuū in patella uitrea uel lapidea, & super ipsum acetī quantitas superfundatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc uero super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, ut digitis tractari patiatur. Deinde uero digitis agitetur, quousq;

quousq; in partes minutissimas diuidatur, in pulueris similiter dine: & tã diu agitur, quousq; aceti totũ q; in illo infusum est cõsumetur omnino. Deinde uero qd' in eo terreitatis inuentũ sit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur super illud opus reiteretur, quousq; terreitas illius in cœlestinum mutetur colorem perfectissimum, quod perfectæ lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transcendendum.

Quinq; differentes proprietates perfectionis necessario afferre medicinam perfectissimam scilicet mundiciem, colorem, fusionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura sumenda sit, ex quibus rebus eliciatur. Caput LXXIIII.

Afferamus igitur in primis sermonẽ uniuersalẽ de medicinis, cum causis suis, & experiẽtijs manifestis. Innuimus igitur, quod nisi qdẽ omne superfluum, siue per medicinã, siue per præparationis modum auferatur ab imperfectis, scilicet ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisq; terreitas immunda, non purificentur, ita scilicet, quod de commixto non separantur in fusione, post proiectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs, unam habes. Similiter utiq; nisi & medicina illustret, & alteret in colorem album aut citrinum, secundum intentionem quam quæris, quæ fulgoris splendorem, & amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfectione corpora diminuta in complemento totaliter. Amplius autem, nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinate adducat, non est in complemento alterabile, quia in iudicijs non quiescit, sed de commixto separatur omnino, & recedit. Hoc autem à nobis latius determinatum in sequentibus demonstratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & nisi

perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, nō ualeat ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impressio. Amplius autem, & nisi pondera perfectionis adducat, non mutat sub complemēto naturæ firmo & uero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unū ex perfectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differentia quinque sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in proiectione differentias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur, que maxime corporibus adiunguntur, & amicitabiliter eisdem in profundo adhærent alterantia. Ideoque cum in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quam argētum uiuum corporum naturis amitari, per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse uerā alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione uera, & non modice peculiosa.

De preparationibus medicine adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. Caput LXXV.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiæ differentias determinate adscribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum preparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo, absque illius preparationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, quod permisceatur in profundo, usque ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi subtilietur ualde cum preparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia,

stantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cū hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ queritur fusionis. Per hoc ergo patet, quod ipsius talis præparatur & administratur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde uero figatur, & cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, ut si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim levis humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiui. Si uero mollia indurare, ipsius componatur ignis uehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiæ corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes, ut nihil intercidat, & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum, scilicet quod quædam sunt primi ordinis, quædam secundi, quædam uero tertij. Caput LXXVI.

PAtet igitur, quod tam in corporum administrationis præparatione, quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit.

Quia quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectionis inuenta, inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicis, si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidē, quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit: quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnum cimenti positum, ut ziniar, & similium. Hoc enim mutat immutatione non stante, sed potius diminuente se per exhalationem. Secundi uero ordinis medicinā dicimus omnem præparationē, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino, uelut est calcinatio corporis, qua omne fugitiuum deletur. Et est huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut perpetue Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij uero ordinis medicinam appello, omnem præparationē, quæ quando corporibus aduenit, omnē corruptionē cū projectione sua tollit, & cū omnis complementi differentia perficit. Hæc autem est unica sola. Et ideo per illam excusamur à laboribus inuentionis decem medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: Secundi uero medium: tertij tandem maius: Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De medi-

De medicinis primi ordinis Venerem dealban-
tibus. Caput LXXVII.

EX ordinis igitur determinati promissione secuta (cū quidē alia sit medicina corporū, alia uero Argēti uiui, Et corporum quidem alia primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij, & Argenti uiui cōsimiliter) Narremus omnium medicinarū differentias, primo primi ordinis, deinde uero secundi, postremò tandem tertij: & corporū quidem primo, postea uero Argenti uiui medicinā, cum sermone completo & ordine cōgruo, narrationē tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporum, alia est durorū corporū, alia mollium. Durorum quidem corporū alia Veneris, alia Martis, alia uero Lunæ. Veneris quidem & Martis, est pura illorum substantiæ dealbatio, Lunæ uero rubificatio, cū citrinitate fulgoris amœni. Quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparationi, quia ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priusq̃ illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: postea uero Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbās, alia per argentum uiuum, alia per Arsenicum. Per Argentum uiuum quippe sic completur medicina dealbans illā. Soluitur etenim primo Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hæ ambæ solutiones commiscuntur in unum. De hinc uero coagulantur, & super ipsius corpus proijcitur eorum medicina, hæc enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter. Soluitur Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur litargirium, & hæ ambæ solutiones coniunguntur in unum, & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione

intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & deinde coagulantur: de hinc uero super illius corpus proijciuntur, dealbatur enim per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quantitas, quousq; cum illa permaneat Argenti uiui pars, cum ignitione completa. De hinc uero ex aceto distillato sæpissime imbibendo teritur, ut in profundo illius melius commisceatur, ab hinc uero affetur, & ultimo consimiliter ab eo Argentum uiuum sublimetur, & iterato imbibatur & affetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem, super argentum uiuum præcipitatum toties sublimetur argentum uiuum in natura propria, quousq; in illo figatur & fusionem præstet. De hinc uero super Veneris substantiam proijciatur, & dealbatur peculiöse. Aliter autem soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum uiuum. Dealbatur uero per arsenicum sublimatum: ut si accipiat calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris te ipsum cum modis sublimationum, non perseverabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur uero & aliter, ut sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: de hinc uero hoc totum super Venerem, dealbat enim peculiöse. Aut commisce prius litargirium, uel plumbum ustum solutum cum Luna: deinde uero super hoc arsenicum superiacies, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis

ordinis bona dealbatio. Aut solum super litargirium solum
& reductum, proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum
super Veneris fusionem, quoniam dealbat eam cum curialita-
tis aspectu. Aut commisceantur Luna & Venus, & super has
proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica
est arsenici magis quam corporum aliquod, & ideo fractionem
ab eo tollit. Secundario uero Saturnus, & ideo eum illis eum
commisces. Aliter aut Arsenicum fundimus sublimatum,
quosq; fiant frusta: deinde uero frustū post frustū super Venerē
proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quā in puluere
proijci, quoniam facilius inflammatur puluis quā frustum:
& ideo facilius euanescit quam frustum, & consumitur prius
quā super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter ru-
bedo illius cum tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutia
dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quāli-
bet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut soluatur
& calcinetur omne genus Tutia, deinde uero Venus: & hæ
ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Vene-
ris substantia, & cum Tutia si exercueris, proficuum inuenies.
Dealbatur uero per sublimatam Marchesitam, quemadmodū
cum sublimato Argento uiuo, & est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus. Caput LXXVIII.

Restat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi pro-
prijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam pri-
mi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam, ideo
expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur
omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cum
eiusdem ordinis præparatione. Sed fusiua illius specialis, est
Arsenicum cuiuscunq; generis. Cū quocunq; igitur dealbatur
s & funditur,

& funditur, expedit quòd cum Argento uiuò coniungatur &
 lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo; & fiat album
 & fusibile, aut calefiat cum ignitionis uehementia, & super ip-
 sum proficiatur Arsenicum, & cum fufum fuerit super illum
 profice Lunæ quantiratem. Quia quando cum eo unitur, non
 separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur
 omnis ex ipso solubilis aluminofitas, corruptionis infectionē
 adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc uero ab
 illo sublimetur Arsenicum mundatum per sublimationem
 aliquam, & reiteretur multoties, quousq; cum eo aliquid ex il-
 lo figatur. Dehinc uero cum solutione litargiriæ alterna uice
 imbibatur, commiscendo, & agitando, & affando alterna uice,
 & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis redu-
 ctione à calce sua. Ex hac enim exibat albus, mundus, & fusibi-
 lis. Aut solum cum Arsenico sublimato in calce sua reducatur
 & exibat albus, mundus, & fusibilis. Sed eandem artificem ex-
 pedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reitera-
 tione sublimationis ab ea Arsenici figentis se in illius profun-
 do docuimus. Dealbatur & similiter per Marchesitam & Tu-
 tiam, cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus, Sed he-
 rum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus. Caput LXXIX.

PROsequentes igitur præmissorum ordinem. Medicinam
 Lunæ substantiam citrinantem in ordine primi generis
 narremus cum ueritate certa. Et est scilicet medicina, quæ ei-
 dem in profundo adhæret, & adhærendo colorat, siue per na-
 turam propriam, siue per artificium huius magisterij. Nar-
 remus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi ad-
 hæret. Deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiusq; ge-
 neris

neris adhærere, cum ingressione firma. Elicimus aut illam aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminute quidem magis, per Argentum uero uiuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis, quemadmodum est Vitriolum & cuperosa, quod & guma Cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex Argento uiuo consurgunt. Deinde uero quæ ex Sulphure, aut ex amborum commixtione. Ultimo uero & eā quæ ex guma Cupri, aut similibus. Est igitur modus eius quæ per Argentū uiuū fit talis. Sumatur præcipitatum, per præcipitationem mortificatū & fixum. Deinde uero ponatur in furnū magnæ ignitionis, admodum conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem usifur. Si uero non rubuerit, tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cū Sulphure reitera sublimationē illius. Sit tamen Sulphur ab omni impuritate mundatū, & Argentū uiuū similiter. Et postquā uigiesies illius sublimationē reiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissoluēte, & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partē dissolue, & cū soluta fuerit, solutiones cōmisce & coagula, & super Lunæ fusionē proñcias. Citrinabit enim citrinitate peculiōsa multū. Si uero argentū uiuū in præcipitatione rubuerit, ad projectionē suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine cōmixtione rei tingētis illud. Per sulphur uero rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immēse. Citrinat uero & Luna cū Martis solutione similiter. Ad hoc autē nos inducit operis necessitas, ut prius calcinemus illum & figamus, qd' laboris est copia. Dehinc uero hac eadem præparatione administre-

mus, & eadem proiectione super Lunæ substantiam in fundamus. Et tamen non resultat eius citrinatio fulgens, imò fusca & liuens, citrinitate mortifera. Eius uero quæ per Vitriolum aut cuperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorum uniuscuiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cum expressione sublimetur totali. Post hoc uero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea uero calcinetur cum ignis cautelæ intentione, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc uero soluatur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc uero ingenieris, ut illi ingressum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profunde & amicabilem adhærere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæ utique sunt medicinae omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmentalium rerum in modorum uarietatis essentia. Argenti quippe uiui non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans unica differentia: imò in complemento totali omnino. Quidam uero plures inuenerunt medicinas, sed unum ex duobus necessario euenire contingit. Quod aut ex eisdem, aut ex eadem naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componunt, quæ ei quod non est, æqui pollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicine secundi ordinis. Cap. LXXX.

Restat.

Restat igitur adsecundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentię sufficientia uera, & manifestis probationibus, cum experientia uera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia uero argenti uiui perfecte coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uero ad ipsius eiusdem argenti uiui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumq; uerum. Est igitur secundi ordinis medicina, quę quidem imperfecta, sola perfectionis unica differentia complet. Verum cum multę sint corruptionis causę in unoquoq; imperfectorum corporum, uidelicet in Saturno quidem sulphureitas uolatiua, & argenti uiui fuga, per quę corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreatas. Fiat medicina, quę quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectio nis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina quę illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreatatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quę quidem innatū palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non Sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum uerum imperfectorum corporum, perfecte constituat. Cum pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non possibile liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radice innatam, necessario euenit medicinam

percunctari, quæ quidē in proiectione illorū tenuitatē inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret, in duris spissitudinē attenuet, & attenuando ad fusionis uelocitatē sufficientem cū proprietate ignitionis adducat, & utriusq; generis corporū fuscedinē palliādo decoret: & hoc in album, illud uero in citrinū transformet perfectissimū. Non autē diuersificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se, quod in diuersorū corporū proiectione & pigmentorū acceptatione constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum mollium medicina tenuitatem inspissans, alia uero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa uero humiditatis conseruationis administratione eget.

*De medicina Lunari & Solari pro corporibus
imperfectis. Caput LXXXI.*

Afferamus igitur sermonem uniuersalem de medicina huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & uera & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum, cum differentijs præparationis eorū. Dehinc uero Solares, cum proprijs similiter differentijs. Probauimus autē iā ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuū. Argētū quippe uiuū, perfectiuū est in operibus nature completis regiminibus. Igitur & naturā mutantes minime, sed imitantes, in quibus nos sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio uiuum assumimus, in cuiusq; perfectionis medicina, lunari scilicet & solari, tam quidem imperfectorum quam & ipsius argenti uiui coagulabilis. Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus

fermonibus duplicem medicinæ differentiã diximus: aliã quidẽ corporũ, aliã uero argenti uiui uere coagulabilis. Hinc quidẽ corporũ prius, deinde uero argenti uiui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis unica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si uis ad Lunarem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorũ intentio est, ut purã ex illo substantiam diuidas, & partem quidẽ figas, partem uero ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est: in mollibus uero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorum unumquodq; proiecta, in Lunare perfectum mutat corpus, si quidem præuenient huic medicinæ præparationes notæ. Si uero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum uero ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris uero huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atq; Sulphuris subtili præparationis regimine administrationi commixtione, cum materia modo nota additio. Et est regimen scilicet ipsius, purissimi Sulphuris fixio, & solutio eius per modũ. Cũ hoc enim tingitur medicina, & cũ hoc proiecta super unumquodq; à perfectione diminutorũ, cõplet in cõplemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota

& certa

& certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunā quoq; proiecta, perficit eam in complemento solari peculiōso multum.

De medicina coagulante Argentum uiuum. Cap. LXXXII.

Secundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinæ Argenti uiui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur, quod ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cum fugitiuum sit Argentum uiuum de facili, absq; inflammatione aliqua, medicina egat, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum uerum, secundū illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quàm ipsum, quod suæ naturæ est, ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina uero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, ut citrinum creet, sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. De hinc uero cum hac purissima Argenti uiui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs, medicina, quæ maxime Argento uiuo adhæreat, & fundatur facillime, & illud coagulet. Cōuertet enim
hoc

hoc in Solificum & Lunificum uerum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc Argenti uiui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quod in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilior: in uiuo argento propinquior, non autem perfectior. Igitur cuiuscunque generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substantia, lapidis preciosi indagatur medicina.

Quomodo medicinis ingressio per artificium concilietur.

Caput LXXXIII.

Sed quoniam contingit quâdoque medicinam commisceri, quandoque uero non, ideo modum permiscendi narrabimus scilicet qualiter unaquæque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut unaquæque medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressuum esse omne illud cuiusuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusilibus: & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet ut melius soluatur, & ob hoc soluntur, ut melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mudentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non permittuntur, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici uidelicet, & Argenti uiui non fixorum,

fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius, quod ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilibus dandum, ut solvatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & solvantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus uice post uicem. Per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario non autem in quocunque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia.

De medicina tertij ordinis in genere. Caput LXXXIII.

Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est aut huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunar. Et est tamen in essentia una, & agendi modo similiter: & ideo unica medicina nuncupatur à nostris ueteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui à Sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differencia inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem, hæc quidem id in se continet, illa uero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis preparatione est, & labore longiori ad ueritatis complementum indiget, Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secundi ordinis in essentia ullatenus, nisi per subtilissimos preparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum com.

complemento sermonis, & præparationis modum complete cum causis suis, & experiētijs manifestis: & modorum gradus administratiōis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum præparatione completa, alio uero Lunarīs. Hæc quidem Sulphuris administratiōe tingentis eam: illa uero non.

De medicina Lunari tertij ordinis. Caput LXXXV.

PRimo igitur administratiōis modum Lunarīs medicinæ narremus. Et est, ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modum illius purissimam partem diuidas, & seorsum ponas. Dehinc uero eius quæ purissima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquant: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod uero non fuerit solubile ad calcinationem mittas, & abhinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur, quousq; maior soluatur quantitas. Post hæc uero solutiones omnes simul commisce, & coagula. Dehinc uero leuiter assando, in ignis temperamento conserua, quousq; illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit. Post hoc uero primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totum soluatur quod ex eo est solubile, & iterato coagulo, & iterato in ignis temperamento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionē administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis super illa quater reitera, & ultimo calcina per modū suū: & sic preciosissimā lapidis terrā sufficienter administrando rexisti. Deinde uero seruata partis nō fixæ cum hac terræ partæ administratæ quantitatem per ingeniorum subtilem cōiunge modum per minima. Et sit ingeniu

t ij hoc in.

hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis dictum, quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eueniat, addatur illi iterato uicissim non fixæ partis quantitas, quousq; ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quousq; per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur totum fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate post quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quousq; totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quousq; fusione præstet facilem, cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneq; cuiuscunq; argentū uiuum generis, in Lunare perfectissimum trāsformat corpus.

De medicina Solari tertij ordinis. Caput LXXXVI.

Solaris igitur huius medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutia industria administrati perfecte, atq; solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungēdi quousq; eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur ut stet, & quanto huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas & multiplicatur illius augmentum perfectionis maxime. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis & illius additamentū: & ab

& ab hinc quidem cum ingeniorum modo uolatum ex eis
figatur . Dehinc uero fixum uolatile fiat , & iterato
uolatile fixum . Et in hoc ordine completur arcanum
preciosissimum , quod est super omne huius mundi scien-
tiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis . Et tu quidem
exerciteris ad illum, cum laboris instatia maxima, & cum diu-
turnitate meditationis immensa . Cum illa enim inuenies, &
sine illa non . Et huic quidem medicinae reiteratione bonitatis ad-
ministrationis, cum talis cautela industria potest in praepra-
tione lapidis euenire, quousque argentum uiuum muret in infi-
nitum Solificum uerum & Lunificum, & non dependet nisi in
multiplicatione illius . Iam igitur laudetur sublimis naturarū
Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarū
reuelauit seriem, cum illarum experientia, quam illius insti-
gationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuius, &
oculis uidimus, & manu tetigimus complementum illius no-
stro magisterio indagatum . Sed & si quidem hanc palliauius,
non miretur doctrinae filius . Non enim illi palliauius, sed
malis & improbis eam tali sermone tradidimus, quem latere
insipientem necessario accidit : & eodem ad illius inuentionis
perquisitionem prudentes allicio . Filij igitur doctrinae per-
quirite, & hoc excellentissimum Dei donum uobis solis serua-
tum inuenietis . Filij insipientes nequitiae & maliuolae prauit-
tatis, immense ab hac scientia fugite, quoniam est uobis inimi-
ca & aduersa, & uos in miseriam paupertatis constituet: quoni-
am uobis penitus hoc Dei donum diuinæ prouidentiae iudi-
cio est occultū, & denegatum omnino . Perquisitis ergo omni-
um medicinarum modis, nostri propositi prosequentes inten-
tum, ad eas quæ huius magisterij perfectionem notificant, cū
probationum causis ab hinc transeundum est.

TERTIA ET VLTIMA

PARS HVIVS SECVNDI LIBRI

de probationibus perfectionis.

Diuisio dicendorum. Caput LXXXVII.

PRætermiſſis igitur manifeſtis experiētijs, de quibus narrationem non facimus, cum omnibus ſint notæ & certæ abſq; ullius ſagacitatis ingenio, ponderis ſcilicet, & coloris, & extensionis per malleum: artificiorum experiēcias tentemus cum cautela, an ſit huius artis adminiſtrationis projectio, complementum cum ueritate adducens, quæ ſunt ſcilicet Cineritium, Cementum, Ignitio, Fuſio, Super uapores acutorū expoſitio, Adurentis Sulphuris mixtione probatæ, Extinctio, Calcinationis & reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut difficilis ſuſceptio. Primum igitur ſecundum ordinem inchoandum: dehinc uero ſecundum eundem ad alia, ſecundum promiſſionem perfecte curramus cum cauſis eorum notis.

*De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent,
quædam non.* Caput LXXXVIII.

Dicamus igitur ſermonem de Cineritio, cū ſuis omnibus cauſis manifeſtis, & ſuæ confectionis modo. Eſt autem ſola Solaris & Lunar ſubſtantia, in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras ſubſtantia differentias, & cauſas ſimiliter cineritij, quare quædam magis, quædam uero minus in huius magiſteriij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Eſt tamen à nobis ſufficienter narratum horum duorum ſecretum corporum in profundo illorum ſubſtantia. Et eſt ſcilicet, quod
illorum

illorum prima radix multa fuit Argenti uiui quantitas, & pur-
 rissima illius essentia, & subtilissima prius, postea uero inspif-
 sata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quęcunq; igitur
 à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc
 perdurant examine: quęcunq; uero minus, plus. Quoniam
 hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium subtili-
 tatem, maxime se permiscentem & unientem. Et similiter quę
 maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quidem, quę ma-
 ioris spissitudinis corpora, quam quę in perfectione consistunt,
 necesse est de commixto separari omnino, quia non sunt eius-
 dem fusionis, & ideo separantur. Et quidem quę minoris sunt
 Argenti uiui quantitate participantia, facilius de commixto
 separantur. Patet igitur, quod cum sit multæ terreitatis Sa-
 turnus, paucæq; Argenti uiui quantitatis, facilisq; tenuitatis
 liquefactionis, quę maxime perfectioni examinis cineritij
 sunt opposita, ideo inter cætera corpora minime in cineritij
 artificio in commixto perdurat, imò citissime separatur & ce-
 dit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora
 magis cedat, per hoc magis proprius est huius magisterij exa-
 mini, & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum
 unumquodq; secum de commixto trahit. Et propter hoc sal-
 uatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustio-
 ne fortī, quia non quiescit spacio temporis longo perfectum in
 consumptione examinis: & ideo ex eo per Plumbi examen
 minus comburitur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis sub-
 stantia, pluris Argenti uiui capax extitit, & minore terreita-
 tis quantitate, maioreq; puritate illius, atq; subtiliore substan-
 tia participans, ideo magis in commixto saluatur quàm Satur-
 nus & Venus, quia magis commixto in profundo adhæret. Et
 hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, priusq; a
 ab illa

ab illo separetur coniunctus. Venus uero fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quàm perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quam Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia uero minoris est Argenti uiui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreitatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quam Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quàm Venus adhæret. Mars uero fusionem non habet, & ideo non permiscetur, quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima unitur, ideo licet terreitatem multam, & Argenti uiui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationem ueram, si recte eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si uero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionem resultat, & illorum puram substantiam.

Cinericij examen, quomodo sit componendum & exercendum. Caput LXXXIX.

NArremus igitur modum illius. Et est ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaq; cum aqua madescat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundum spargatur uitri-
triti

triti quantitas aliqua. Deinde uero exsiccare permittatur, & cum sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione sit tollere huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendantur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem proijciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dum uideris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum. Quod si euauerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plumbum proijce, & super illius faciem iterato suffla, donec plumbum separetur. Quod si non quieuerit, iterato post plumbi proiectionem, sufflationem in illius faciem procura, quousque quiescat, & uideas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc uero carbones aperi, & ignem dissipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si quandoque in sufflatione huius examinis uirum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit, & illas infiscat. Potest tamen loco uitri sal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritij in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciem eius similiter, ut citius confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad cementi examen transeamus cum causis suis, & suis experientijs manifestis & notis.

De Cemento, quare quædam corpora plus, quædam uero minus illud perferant. Caput XC.

Diximus autem, quod corpora quædam magis, quædam uero minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: ut quæ pluris sunt Sulphuris quantitatem combustibilis continentia, magis: quæ uero minus, minus. Quia igitur Sol

u inter

inter cætera corpora minoris est Sulphuris quãtitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna uero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est Sulphuris quantitatatis participans, pluris autem quam Sol, Igitur minus potest secundũ hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturã. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tollerat. Iupiter uero minus Venere, plus uero Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus uero Sole & Luna. Saturnus uero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in cõmixtione seruauit, quam nũc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationẽ cõburitur uelocius, propter hoc, q̃ sulphureitatẽ maxime habet coniunctam & Ioue magis fixã. Mars uero non per se, sed per accidens non cõburitur. Cum enim cũ multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter sue humiditatis carentiã: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si uero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturã suã combustionis, necessario euenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit, ut omnia cõbustibilia adurerentur. Cũ igitur unũ solũ sit corpus incombustibile: solũ illud, aut ad illius naturã præparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quædã magis, quædã uero minus in cemento. Quæ uero magis, & quæ minus, nota sunt cũ causis dictis. Durat igitur plus Luna, minus uero Mars, adhuc uero

uero & minus Iupiter, minus uero & adhuc Venus, minime uero Saturnus.

*Cementi examen quomodo sit componendum &
exercendum. Caput XCI.*

NArremus igitur Cementi modum. Cunctis cognitu nobis sit maxime necessarius in perfectionis examine, dici mus quod illius compositio est cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est uitriolum, sal ammoniacum, & aeris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & uirilis urina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur haec omnia cum urina uirili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc uero tabulae conclusae in fictili uase extendantur super cratem ferream, ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis uirtus ad illas percurrat aequaliter, & sic triduo in igne forti conseruetur fictile, Cautela tamen adhibeatur, ut igniantur tabellae, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si uero non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absque compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si uero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quae cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem a Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neque separatio cor-

u n porum

porum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorū: quia ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo & raritas: quæ quidē separationis sunt causæ, quia fortē propter illorū compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de cōmixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentia. Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdē fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De Ignitione. Caput XCII.

Restat igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum in flammatione, cœlestini coloris amœnitatis, priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequaquam possit conspiciere. Patet igitur ignitionem illorum perfectā compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspiciere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si uero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio uera. Et hoc quidem in mollibus. Idem uero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem præparationis modo suscipiunt, neque non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitæ cœlestini coloris non prætendant administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similibus ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fusione. Caput XCIII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quod examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod unica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusque ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni adueniens, & in qua non subito post ignitionem fundatur, & liquefcat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse, unumquodque imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem in frigidari omittatur, & omnino subito in nigredinem illius uertatur ignitio, & ob hoc quidam prius quam durefcat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscumque generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressione fortis & uolentis fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inæstimabilis albescens omnino, iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne tollatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius

u iij ignitione

ignitione fulgida, iam non Lunarís aut Solarís perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & præparationis corpus fuerit administratum, sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusibilibus ignitionem ante liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fuscam, alteram uero rubeam & claram, albißimam uero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium: secunda perfectorum: tertia uero durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia confluet corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter uero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusionem dicta sufficiant.

De expositione corporum super uapores acutorum. Caput XCIIII.

PROsequentes igitur sermonis complemētum, de corporum expositione super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quod perfectionis uideamus corpora super acutorum uaporem exposita, acrium uidelicet, ponticorum & acetosorum, similiter omnino aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem purissimū non florere: Lunā uero aut Solem non purum, super acutorum uapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum amœnissimū, amœnius Solem q̃ Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in præparatis colorē cœlestinū creemus corporibus, q̃ per argēti uiui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est in præ-

in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur præparata corpora super uapores acutorum extiterint, & cœlestinum non creauerit amœnitatis colorem, non sunt in præparationis complemento totali. Itaq; est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum uiriditati admixtum colorem in examine ponticorum floret in superficie sua, ut huius generis est Mars. Quoddam uero uiride fuscum in superficie floret, cœlestino admixtum turbido, & huius generis est Venus. Quoddam uero album fuscum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam uero album clarum, & huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime floret, aut nihil: & si quid floret, tardissimo temporis floret spacio: Et Iupiter quidem omnium tardissime inter dimissa à perfectionis complemento corpora gummositatem suā floret. Ideo per huius magisterij examen consideramus Iouem, maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperamenti genere consistat corpus, si recte horum consideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autē non, tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

De Extinctione ignitorum. Caput XCV.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experiētia, in qua cognoscitur utrū in perfectione magisterium consistat. Primū igitur, si ignitū corpus in liquore extinguatūr, & Lunare quidē albū non fiat, & Solare citrinū fulgidum, sed in alienū mutetur colorē, nō est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione sue ignitionis & extinctionis in aq; salū aut aluminum

aluminum cuiuscunque generis administratione creatis, scoriâ nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in Sulphuribus, & ab extinctione, ignitionis reiteratione multa, euanuerit: aut nigredine fœda se in secerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificii. Aut si ex Salis ammoniaci, & uiridis aris, & puerilis urinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimiliū, & ad ignitionem positum, & post ignitionem & extinctionem sui, ad extensionem similiter Lunare uel Solare ex toto colorē amiserit proprium, aut scoriā creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere Sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quod tam in dictis quā à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis, uidelicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagauit artifex opus: quod non peculiosum, sed perditionis est potius.

De adurentis Sulphuris admixtione. Caput XCVI.

EX sulphuris igitur mixtione, utrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum, quædā magis, quædam uero minus comburere: & quædam à combustione illius redire: quædam uero non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiuscunque generis, Solem minime per Sulphur comburi. Abhinc uero & postea Iupiter, deinde uero Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus: facillime Mars per Sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod

quod minus naturæ perfecti approximât. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna uero nigrum coelestino admixtum, Iupiter uero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus uero nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum, Venus uero nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente combustionē Sulphuris, pauca uero præexistente combustionē nitidissime, & amœnum uiolaceum protendit ex Sulphuris commixtione colorem, Mars uero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorem creat. Ex reductione autem à Sulphuris combustionē notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam uero redeunt, quædam uero ignis expressione à reductione cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam uero in suæ naturæ corpora, quædam uero in aliud quam suæ naturæ redeunt à combustionē ad corpus. Redeunt ad proprij naturam corporis, à Sulphuris combustionē Sol & Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus uero non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; uero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere preparationis differentiam, quia scilicet ex subita ignis expressione de reductionē Iouem deleri contingit. Ex successiua uero & paulatiua, & Saturnū & Iouem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam proprij naturam uergit. In clarum quidem uidelicet antimonium Iouis, in fuscum uero Saturni conuerti reductionem repertum experientia nostra extitit. Venerem uero minui, in ignis

x

reductionis

reductionis impressione: Martē uero magis cōtingit. Sed Veneris quidē est reductio ponderosa, & citrina fusca, & mollis, nigredinē participans, cū sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorū natura corporū.

De Calcinatione & reductione. Caput XC VII.

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quod perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantūcūq; reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo, si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quamobrē igitur ad illas exerceriis, ut eas cognoscas.

De facili susceptione Argenti uiui Caput XC VIII.

IAm igitur uobis patuit ueridice, maximam argenti uiui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maxime argento uiuo amari. Quamobrem autumandū corpora magis perfectioni approximare, quā magis amicabiliter argentum uiuum combibunt. Et huius est signum argenti uiui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alteratum corpus de facili in sui substantiam Argentum uiuum non suscipiat, à perfectionis maxime complemento distare necesse est.

Recapitulu-

Recapitulatio totius artis. Caput XCIX.

QUia pertractauimus huius magisterij causarum sufficiētiae experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo uno, & in summā contrahere sermonis abbreviati in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, q̄ totius operis intentionis summa non est, nisi ut fumatur lapis, in Capitulis notus: deinde uero cū operis instātia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus: & per hoc mundatur à corrūpente impuritate, & est scilicet sublimationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ultimam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo uolatilis fiat. Ab hinc uero cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundi præparationis gradus meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo consistit præparationis complemento, scilicet ut iam fixū lapidem cum modis sublimationis uolatilē facias, & uolatilē fixum, & fixum solutum, & solutum iterato uolatilē, & iterato uolatilē fixum, quousq; fluēt & alteret in complemento Solifico & Lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam uero ducentuplum, quædam trecentuplum, quædam uero millecuplum, quædam uero infinitum Solificum & uerum perfectionis Lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & ultimo tentetur, utrum in perfectione consistat magisterium.

*Quem modum Author in arte tradenda
seruauerit. Caput C.*

Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quod non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quod eam tam probus quam improbus, si continue fuisset tradita, usurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus, ubi magis aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & tali sermonis modo eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi, benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ, qui illam scripsimus, menti recolligi accidet: aut diuinæ gratiæ bonitatis perfusi, quæ cui uult largitur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si illam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed proprii motus indagatione naturæ: Quia qui per suæ industriæ bonitatem quæret, scientiam inueniet. Qui uero per librorum insecutionem quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem preciosissimam. Quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs, uerissimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem allicuimus, & per ingenia à nobis tradita uiam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelssæ perquisitionem hæc dicta sufficiant.

Libri Secundi summæ perfectionis
Gebri, Finis.

Gebri

GE BRI A R A B I S P H I L O S O P H I S O L E R T I S

SI MI, R E R V M Q V E N A T V R A L I V M P E R I T I S S I M I

*Πρότ. Χρύσιππος liber. quem inscripsit De inuentione ueritatis siue
perfectionis. Incerto interprete.*

*De sex proprietatibus rerum, ex quibus medi-
cina elicitur. Caput I.*

Considerauimus in nostris uoluminibus, ex secretis principiorum naturalium proprietatibus, quin etiam per experientiam nostram & inuestigationem inuentionis nostrae omnimode certam, quod ea, ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatum proprietates. Primo, quod habeant terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamque ad figendum, omnimode fixam cum suo proprio radicali humore. Secundo, humiditatem aëream & igneam uniformiter illi terrae coniunctam sic: quod si unum fuerit uolatile, sit & reliquum. Et quod ipsa humiditas sit super omnes humiditates expectans ignis calorem, usque ad sui sufficientis inspissationis terminum completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terrae sibi annexae, sine euaporatione. Tertio, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quod per beneficium suae oleaginitatis in omnibus suarum proprietatum differentiis, terram sibi annexam, conuersione utriusque in alterum homogeneice, sic contemperet unctuose, & unione totali, & uinculo coniunctionis inseparabilitatis aequaliter, ut post finalis praeparationis gradum fusionem bonam

x iij praeliet.

preſſet. Quarto, quod hæc oleaginitas ſit tantę puritatis eſſentia, & ab omni re combuſtibili ſeu urente artificialiter emundata, quod omnia cum quibus per minima coniungitur, non comburat, ſed à combuſtione præſeruet. Quinto, quòd claram & ſplendidam habeat tincturam in ſe, albam uel rubeam, mundam & incombuſtibilem, ſtabilem & fixam, quod ignis nequaquã ualeat ipſam permutare, neq; ſulphurea aduſtura ſeu acuta corrodentia ipſa corpora corrumpere & deſœdare. Sexto, quòd totum compoſitum inceratum cum ſuo complemento finali, ſit tantę ſubtilitatis, materiæq; tenuitatis, quod poſt finalem ſuæ decoctionis terminum, in proiectione tenuiſſimæ maneat fuſionis admodum aquæ & penetrationis profundæ, uſq; ad ultimum rei permutabilis, cuiuſcunq; fixationis ipſum extiterit in complemento, & cum uicinitate ſua ſeu affinitate adhæreat ſuo ſimili naturaliter, cum inſeparabili conſolidatione contra impreſſionem ignis in ipſa hora, ſua ſpiritualitate corpora in uolitum reducens.

De ſeptem medicinæ proprietatibus: Caput II.

HIs conſideratis, inuenimus inueſtigatione noſtra, ſeptem proprietates rerum in noſtro lapide neceſſarias & oportunas, & ſunt hæc, oleaginitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritatis claritas, terra figens, & tinctura. Prima uero differentiarum proprietas, eſt ipſa oleaginitas, dans in proiectione uniuerſalem fuſionē, & apertionem materiæ. Nā primū quod neceſſariū eſt poſt medicinę proiectionē, eſt ipſius medicinæ ſubita & conueniens fuſio, que cū oleaginitate minerali perficitur ac inuiſceratur. Secūda eſt materię tenuitas, ſiue ipſius ſubtilitas ſpiritualis, tenuiſſime fluens, in fuſione ad inſtar aquæ penetrans in profundum rei alterabilis, quia ſecūdo poſt

post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediate. Tertia est affinitas siue uicinitas inter elixir & rem transmutandā, dans adhærentiam in obuiatione sui similis & retentione, quia tertio post medicinæ ingressionem immediate adhærentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis humiditas, ignea, congelans, & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, unione omniū partiū cōsimiliū inseparabiliter in æternum. quia quarto, post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio cum sua radicali humiditate uiscosa, & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans splendorē eminentem, in combustionē existentī, non adurētis. Nā post cōsolidationem partiū purificatarum relinquit, quod ignis actualis habet comburere omnes superfluitates extraneas, non consolidatas, quare sequitur purificatio immediate, & est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixationis permanentiam in solutione adhærentis cum eo, stans & perseverans contra ignem. quia sexto uecessaria est immediate fixio, post purificationē & oportuna. Septima est tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album, aut citrinum intensum, & lunificationem, seu solutionem rerū transmutabilium. quia septimo post fixationē necessaria est tinctura splendida, & ulterius color tingens, seu tinctura colorans materiam conuertibilem in uerum argentum, uel aurum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Diuisio totius libri in quatuor particulas. Caput III.

Sufficienter ad artis exigentiam disputauimus contra negantes artem, & de principijs naturalibus, que sunt de intentione naturæ in metallorū procreationib. & de corporibus, & eorum

& eorum procreationibus, & præparationibus, & ultimo de medicinis, & examinationibus eorum transmutatorum, utrū in perfectione steterit complementum, in Summa nostra perfecti magisterij, Et ibidem scripsimus modum inuentionis artis nostræ, & nostrorum ingenia, secundum ueritatem quam uidimus, & tetigimus. Hic uero nunc de perfectionis inuentione tractabimus, & declarabimus speciali modo ea quæ necessaria sunt in hoc nostro magisterio, & modum præparationis eorum pondere & mensura, & probatione certa non coniecturali. Volumus autem hunc librum nostrum in quatuor particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorum præparationibus tractare sufficiēter, ut sint apta in extractione spirituum, & corporum imperfectorum. In secunda de spirituum mundificationibus, & præparationibus integris eorūdem. In tertia de imperfectorum præparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore in Solē & Lunam transformandæ, cum projectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICULA

De mediorum Mineralium præparatione. Caput IIII.

SAL commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrū destillatur, & congeletur in uase terreo, uel plumbeo, uel alio metallo. Sal petra dissoluatur in aqua fontis, & per filtrū distilletur, congeletur in uase uitreo usq; ad ipsius fusionem cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrū. Sal gemmæ dissoluatur, ut prius, cōgeletur in terreo uase uitreato. Sal alkali uerum, fit de zozā dissoluta

dissoluta & per filtrum distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tempore ad fundum uasis ad modum cristalli, & est præparatū. Similiter fit Sal alkali apud aliquos. Accipiunt cinerem clauellatam, pondera quinq; & calcis uiuæ unum, & extrahunt totum lixiuū, & distillant & congelant, hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus fit ex quinq; partibus urinae humanæ, & parte una sudoris eiusdem, & parte una Salis communis, & parte semis fuliginis lignorum, his simul coctis usq; ad consummationem humiditatis, sublima Salem ammoniacum uerum & utilem, hunc iterum in sudore dissolue, & congela, & sublima à Sale communi semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fecibus uini distillati calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præparatum. Sal urinae, fit ex fecibus urinae distillatæ calcinatis, & iterum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, & magni iuuamenti. Multi diuersi mode tractant de Salium preparationibus, nos autem inuentione nostra inuenimus has præparationes Salium breuiores, subtiliores, & utiliores ad nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus uere calcinatis Sales per solutionem extrahantur, quæ per uia prælibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire cum his magis usitatis. Alumen glaciale uel rochæ, duplicem habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis abluendis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic præparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidibus uitreatis, & descendit circa latera uasis, & in profundo alumen præparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen in uase terreo coquatur, quousq; humiditas euanescat, & inuenies album spongiosum, & leue præparatum pro sublimationibus,

tionibus, & alijs diuersis operationibus. Alumen plumosum, dissoluitur & congelatur ut prius. & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessariū sit illud, qd' per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & aliorū quæ ad illud spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur, & congelatur, & est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus casibus tenetur in igne medio-cri & rubificatur. Amplius est certum, quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu, quæ indigēt præparatione, & primo de Cerussa plumbi, Cerussa plumbi diluēda est in aceto distillato, purificanda deinceps à grossioribus, & illud quod ut lac emanauit, congelandum in Sole, uel lento igne, & est præparatum. De albo hispanico, Stanni, minio, eodem modo fit, sunt enim in urina distillata diluenda, & admodum Cerussæ præparanda, & sunt præparata. Viride æris in aceto distillato, soluitur, & rubificatum limpide congelandum erit lentissimo ignis calore, & est præparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato, & clarificandus, hæc aqua rubicunda croci congelata, dat tibi Crocum aptum. Acs ustum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione Cerussæ, tibi subueniat. Litargirium in aceto distillato solutū, clarifica & congela, quia bene præparatū est, quod iteꝝ quemadmodū alia prænotata dissoluere poteris, & eis uti, dissolutis & cōgelatis, & in hoc est inuestigatio profunda. Antimonium calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & teritur, est præparatū. Lapis lazuli calcinat & abluitur tritus,

tritus, & est purificatus. Lapis Aemathites, ignitur, & extinguitur sæpius in felle taurino. Bolus armenus teritur & dissolvitur ut Cerussa, & congelatur. Cinnabari semel sublimandū est à Sale communi, & sic est præparatum. Tutia calcinatur & solvitur in aceto distillato, & est optime præparata.

SECUNDA PARTICULA

De spirituum mundificationibus. Caput V.

TRactauimus in prima particula, de eis, quæ nobis necessaria uidebantur in inuentione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hic nunc ampliare sermonem de spirituum sublimationibus seu præparationibus cuiusque speciei, quo ad nostri magisteris indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus uidimus maxime nobis necessariam, & omnino certam. Hic uero pondera & specialem modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus, cum experientia omnino certa, & primo de Sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

De Sulphuris præparatione. Caput VI.

Sulphur uiuum, clarum, & gumosum tere subtilissime, & coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis & calce uiua, colligendo superius combustibilitatem eius oleagineam extrahendo, quousque clarum uidetur: quo facto extrahe, & moue cum baculo, & caute extrahe illud, quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum, in frigida parum, & impone ei quartam eius

y q de

de aceto bono, & ecce totum congelabitur ut lac. Lixiuum extrahe clarum quo ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem & serua. De secum amministratione hunc modum serua. Ad librā unam Sulphuris huius præparati, accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram unam, Aluminis roche bene calcinati libram unam, & Salis communis præparati libram sem is. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, ut sit liquidum, quod coque, mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit, & desicca, tere optime, & pone in aludeli cū largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum conseruandam, sitq; aludel altitudinis pedis unius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonā attingat, & sic sublima, ut docuimus in summa perfectionis nostrę. Collige autem quod in zona collectum fuerit densum, quod uero ad latera uasis superius in alembico adhæret leue & puluerisabile, proijce, quia combustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum uero, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu donec humiditas combustiua paulatim deleatur, & serua munde, quia perfecte mundificatū est.

De Arsenici præparatione. Caput VII.

EIus compar Arsenicum, post contritionem buliendum est in aceto, & ibidem tota pinguedo combustibilis extrahenda & desiccanda. Sume deinde libram unam cupri calcinati, & semis aluminis calcinati, & salis communis præparati tantum ut aluminis, & tere cum aceto ut sit liquidum, & coque ut in sulphure, & sublima in aludeli sine alembico, & sit longitudinis unius pedis, collige album & densum clarum, & lucidum, & serua, quia satis est aptum.

De Argenti

De Argenti uiui præparatione. Caput VIII.

Argentum uiuum sic sublima. Sume de eo libram unam, uitrioli rubificati lib. duas, aluminis rochæ calcinati lib. unam, & salis communis lib. semis, & salis petraë quartam partem, & incorporatum sublima, & collige album densum clarū & ponderosum, quod circa uasis spondilia inuentum fuerit, & serua ut tibi de alijs scripsimus. Sed si in prima sublimatione inuentum fuerit turbidum uel immundum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligentiam illud cum eisdem fecibus noueris iterum sublimare & serua.

De Marchasita præparatione. Caput IX.

Marchasita trita ponatur in aludel magni fundi ad digitis spissitudinem, & primo Sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, uigora ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod Argenti uiui locum obtinet, ut tibi plenarie scripsimus in perfectionis nostræ summâ, completa.

De Tutia præparatione. Caput X.

Tutia puluerizata in aludele posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à Sale communi, ut in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum uiuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram unam Mercurij, & libras Vitrioli rubificati duas, & libram Salis petraë, simul mortificato, & sublima etiam ab alumine rochæ calcinato, & Sale petraë cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum, nec sit pretermittendum, quin consideratio feci sit notanda in Sulphuris sublimatione & sui comparis, quod Sulphur sublimatum à calce cupri, magis dealbatur, quam à calce ferri. Et sic inuesti-

y iij gandum

gandum est de Arsenico, nam à ferro sublimatur magis rubeū. Possunt etiam sublimari à Vitriolo & alumine calcinato, & cū Sale communi & Sale petraē commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiose non modice.

TERTIA PARTICULA

huius libri, quomodo corpora sint præparanda. Caput XI.

Tertiam nostram particulā ponimus imperfectorū corporum præparationem completam, & inuestigamus modū, qualiter præparari debeant ut perficiantur, quo ad complementum primī ordinis uel secundī per se, sine medicina. Secundo præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam, uel rubeam.

De præparatione Saturni. Caput XII.

Saturnum calcina cum sale communi præparato fustum, cū spatula ferrea agitando quousque in cinerem uertatur, coque per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non multum, ablue cū aqua dulci complete, deinde calcina per triduū, donec intīme rubificetur, & si uis ad album, cum aqua aluminis albi imbibe, & reduc cum oleo tartari, uel eius sale. Si uero ad rubeum, imbibe cum aqua croci ferri, & uiridis æris prædicto, & reduc cum sale tartari ut prius, & hoc itera quousque sufficiat.

De præparatione Iouis. Caput XIII.

Iouem calcina ut Saturnum. Et albifica eius calcem, per triduum ut in Saturno, nec errabis in eis reductione, quia difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cinericia uel cimenta

menta reducant, & sit ad libitum. Scias tu inuestigator huius operis, quod præparationes secum reductibilibus plenarie in hoc libro conscripsimus, cum totus iste liber sit practicus cum inuestigatione certa compilatus. Sed in summa nostra præseruauimus nobis alium stilum magis Philosophicum, cum ibidem ut Theoricus, hic uero ut Practicus purus, artem cõplete inscripsimus. Vt autem artifex errare non possit, subiunge illud, quod reducere quæris, scilicet tantum, quantum illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam codurnare. Sed in tincturis est alia consideratio. Nam tingens multiplicandum est super tinguendum, donec tinctura appareat, quod considerabis in corpore uel medicina: & hoc est unum de secretis nostris. Postquam reduxeris hæc duo plumba, & inuenieris splendorem & colorem, & omnia alia ad uoluitum tuum forte ignitione carebunt, & ut consequaris intentum, incipe sic. Dissolue tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbebe calcem stanni, uice post uicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & uide si ignitionem habuerit, bene quidem, si uero non reïtera, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum ponam in fine libri huius, & quodlibet eius pro suo genere: nec mireris quod dispersimus huius practicæ specialia in diuersis uoluminibus, cū ab improbis hanc artē fugare conamur. Cum talk uel Mercurio præcipitato, uel utilius cū Luna pura ad hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horum duorum corporum ignitionem & duritiã completam cū splendore inenarrabili. Scias tamen qd sola speculatio, quæ multū ualet in Summa nostra, in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, asfale, inhumare, calcinare, fundere, destruere, cõstruere, corpora emundare,

emundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non uocaberis. Destruere sine ira, & complebis cum laticia.

De præparatione Martis. Caput XLII.

MArtem sic præpara: Tere libram unam limaturæ eius, cum libra semis Arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua Salis petrae & alkali, ter reiterando, funde uiolenter, & habebis ferrum album, itera quousq; sufficienter lique scat, cum dealbatione peculiõsa.

De præparatione Veneris. Caput XV.

Veneris purgatio duplex est, una quidem ad album, alia uero ad rubeum. Ad album purgatur sic. Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram unam cum uncijis quatuor Arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter uel quater, & reduc cum Sale petrae ac oleo tartari, Et inuenies corpus eius album splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia præparatio eius ad rubeum. Tere libram unam limaturæ eius cum uncijis quatuor Sulphuris, uel laminas eius cum Sulphure cementando, & sic calcina & ablue cum Salis aqua & aluminis, & cum reducentibus reduc in corpus mundum, aptum ad tincturam rubeam. Est etiam tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantum Tutia calcinata dissolue, & cum dissolutione imbibe quater uel pluries residuum calcis. uel cum sola Tutia dissoluta, sic quod intret Tutia ultra calcis medium, & sic reduc cum reducentibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statum altiorẽ, si uerus inquisitor fueris ueritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata

nata rubea, solo dico igne, facias uiride intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem uiride dissolue cum aceto distillato, & congela, congelatum cum reducendis reduce, quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc uero librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, uel ea absente sit totius conclusio finalis, ad complementum utriusque medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic uero theoricam speculationis nostræ, modo magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam:

Q U A R T A P A R T I C U L A

huius libri de medicinis. Caput XVI.

Secundum ordinem præmissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, iterum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam uidelicet & rubeam secundum naturam & proprietatem corporis transmutandi, uel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et in secundo uel tertio ordine, nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de ueritatis inuentione intituletur. Quamobrem primo de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno. Caput XVII.

Medicina alba pro Ioue præparato. Sume Lunæ purissimæ libram unam, Mercurij uiui libras octo, & amalgama, quo facto, ablue cum aceto distillato & sale communi præparato usque ad colorem cælestinum, uel lazuri, quo abluto, extrahe de Mercurio quantum poteris, exprimendo per pannum spissum, & appone Mercurij sublimati duplum Lunæ, tere sufficienter, & coque in phiala uitrea cooperta per diem & noctem,

= extrahe,

extrahe, tere, & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, alias totum funderetur in massam nigram, puluerem pone super porphyritem, & adiunge ei duas partes Ammoniaci preparati, & partem unam Mercurij sublimati, tere trituratione bona, & imbibe cum aqua Salis alkali, uel aqua Salis petrae, si zozam non inueneris, & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit cum lento igne, & extrahe totam aquam, sic ut remaneat sicut pix fusa, redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato uel desiccato, uel cum oleo Salis alkali, uel petrae, uel tartari, donec fundatur cum ingressu, & projice unam partem super quinque Stanni preparati, & est Luna perfecta in secundo ordine, absque errore.

Item alia medicina super Iouem. Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter uel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, ut in prima medicina fecisti, tostes donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis predictis, & projice unam partem super decem partes Iouis preparati, & uidebis intentum. Tertia medicina Iouis fit cum una parte Lunae dissolutae in aqua sua, uidelicet stillicidij Cupri & Salis petrae, ut in fine habetur, cui ad iunge duas partes talk dissolutae, uel Tutiae calcinatae, & dissolutae. recipiendo aquam ter uel quater, congela, & incera cum Arsenico sublimato, quousque fundatur, & projice unam partem super octo partes Iouis preparati. Et si uis has medicinas projicere super Saturnum preparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo triduo, & fac ut in Ioue.

PRima igitur medicina Solaris sic fit: Calcina Solem, amalgamando prius cū Mercurio, uelut in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo salis communis præparati, pone super lentum ignem, ut recedat Mercurius, extrahe salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis ammoniaci, reddendo sibi quater, tunc dissolue in aqua uitrionis, & petrae, & iameni, ut in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, uel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distillationem, & redde sibi quater. Ultimo desicca, & imbebe cum oleo tartari rectificato, ut in fine libri huius, quousq; fluat ut cera, & tingit quatuor partes obrise. Secunda fit in sole soluto, ut in prima, & uiridi facto de cupro, calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure præparato, quousq; fundatur ut cera, & tingit octo partes Saturni splendide.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & uiridi dissoluto, mixtis & præparatis ut in secunda, & in fine inceratis cū oleo capillorum præparato, uel ouorum, quia una est uia, & cadit una pars super decem Saturni. Possunt etiam hæ medicinae profici super Iouem præparatum in rubeum, & erit ita splendidissima perseverans materia, ut opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinae alterant in secundo ordine, ut retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.

Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis, & primo de medicinis horæ ad albū Sume argenti, ut supra calcinati, partē unā, tere cum duabus partibus arsenici præparati,

z ij & una

& una parte Mercurij præcipitati, & imbebe cū aqua salis petræ, litargirij, ammoniaci, ana, quousq; pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo, ut in alijs, quousq; fluat, & cadit una pars super quatuor Veneris, uel Martis præparatorū. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera, cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, ut supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantū salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis, & proijce unam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte. Caput XX.

Solaris uero medicina fit, ut sumas thutiæ libram unam, calcina & dissolue in aqua uitrioli & petræ, tum cum ea aqua imbebe calcem Solis, ut bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Ultimo incera cum oleo capillorum, uel felle taurino, & uiridis æris præparato, & erit excellens, purum, & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta, aliter inuanum studes, & recipe in corde, in nostris uoluminibus intentionem nostram, & uidebis nos uerum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. Caput XXI.

Hinc uero ad tertij ordinis gradum ascendemus, Et primo de Medicina Lunari, tã pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in ueram Lunam coagulando. Primo dissolue Lunam calcinatam in aqua dissolutiua ut prius, quo facto, coque eam in phiala cum longo collo, non obturato ori per diem solum, usquequo consumetur ad eius tertiam partem aquæ, quo peracto, pone in loco frigido, & deuenient

nient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem, de quo recipe uncias quatuor, de arsenico albo præparato uncias sex, & de sulphure præparato uncias duas, & misce simul bene terendo cum eo salis petrae, & ammoniaci, & pone in phiala cū longo collo per septimanam, & indurabitur ut pix, extrahe, & iterum incera ut prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia uice, & inuenies illud oleum fustum infra tridū, & cum infrigidatum fuerit frange, & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem ut cera, & est primus gradus. Iterum appone tantum ut prius de noua materia, & iunge cum isto fermento, & fac ut prius, & sic tertio, & quarto. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens, cadit enim super decem cuiuslibet corporis, uel ipsius Mercurij in lunam ueram. Hunc autē lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus, cuncta in uno solo monstrare uolumine, cū liber librum exponat & declaret.

De medicina Solari tertij ordinis.

Caput XXII.

Medicina uero Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modū Lung, cui appone sulphuris soluti partes tres, arsenici partem unam, ut in fine habetur, per omnia faciendo ut in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in uerum solem, uel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostrā, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, ut in infinitum tingas, si ingenium acutum possideas, nec discurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis. Nam omnes ad unam tendunt perfectionem, tibi à nobis suf-

z iij ficienter

ficienter traditam. Experiri poteris, si tantum ualeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis.

Caput XXIII.

Elli doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere uolo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs, cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis inuentione. Et primo cū aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cum loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primo sume libram unam de Vitriolo, de Cypro, & libram semis Salis petræ, & unam quartam aluminis lameni, extrahe aquam cum rubigine alembici. nam dissolutiua est multum, & utere ea in capitulis prælibatis: fit autem multo acutior, si cum ea dissolueris quartam Salis ammoniaci, quia soluit Solem, Sulphur & Argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate Salis petræ, & Ammoniaci, ana, & fit optime, uel cum Sale alkali misce, & distilla ut prius, & in quantum hoc plus reiteraueris, tanto melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum prædictum, & distilla oleum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum. Sume oleum uitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantum Salis ammoniaci, & iterum distilla, & hoc ter, et erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum uiridis æris fit, cum uiride æris dissoluitur in aqua salis Ammoniaci, et cum illo congelato, admisce oleum uitellorum, et distilla, et hoc ter renouando,

falsum

*De falsis
Aq. soluti
inceratiuis
falsis*

renouando, & habebis oleum uiridis aris ad incerandum aptum & utile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, ut à capillis humanis, per omnia faciendo ut in alijs. Et non dico, quod ista dent humiditatem radicalem mineralem, ut probauimus in Sulphure & Arsenico, sed saluant tincturam à combustionem, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, ut à nobis alibi narratum est. Quicumq; artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfecte & studio

se fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos uerum inuestigasse, et in hoc liber noster terminatur, qui de inuentio ne ueritatis seu perfectionis intitulatur.

F I N I S.

GE BRI A R A B I S P H I L O S O P H I S O L E R T I S =

S I M I, R E R V M Q V E N A T V R A L I V M P E R I T I S S I M I

Liber Fornacum ad exercendam *χημείαν* pertinentium, Inter-
prete Rodogero Hispalensi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes. Caput 1.

Considerauimus consideratione non fantastica, nos totam artem tradidisse in uoluminibus nostris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacū præscripsimus, in quo tractabimus practicam manua-
lem, tam in spirituum quam corporum præparationibus, ut artifices leuius contingere ualeant ad operis complementū. Cum ergo ultima cōsideratio in rerum cognitione magis propinquarum consistat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi possunt. Et cum ad hanc rem peruenire nō possumus nisi separando superflua à contento desiderato, scilicet sulphuris combustibilitates & territates corpus quodlibet incoedantes. Hinc est quod primo singulos operandi modos tractabimus, utpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, usq; ad operis complementum cum regimine ignis illi appropriato, & qualia uasa pertineant ad propositum, ut artifex perficere possit suam operationem. Secundo, quæ res præparandæ sunt, ut ex simplicibus seu commixtis uerum Solem uel Lunam generare ualeat cum splendore. Tertio narrabimus illa quæ perfici possunt cum alteratiuis, & quæ naturaliter alterantur cum complemento totali, Et modum permiscendi cum proportionē debita, &
cum

cum medicinis longe tempore ad hæc præparatis. In fine autẽ pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum nostrorum, cum quibus peruenimus ad noticiam ueritatis huius.

PRIMA PARS HVIVS

libri de modis operandi.

De furno calcinatorio. Caput II.

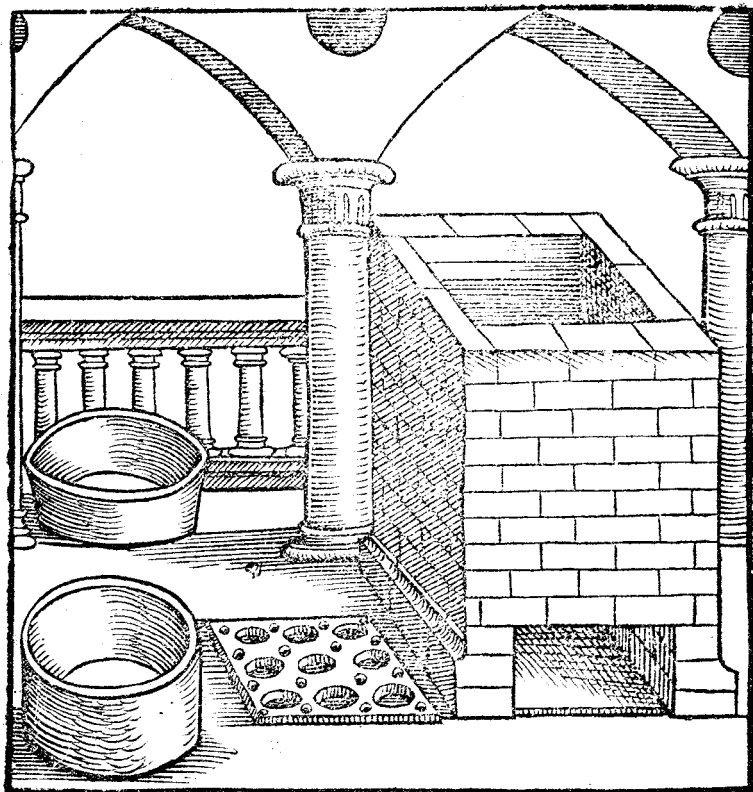
Fiat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum, in latitudine trium pedum, & sit spissitudo parietum dimidiij pedis in hunc modum. Ponantur ergo Luna Venus, Mars, uel aliæ res calcinandæ in patellis terreis de fortissimo luto, de quo crusibula fiunt, ut possint in ignis asperitate stare, usq; ad calcinandi totalem combustionem. Calcinatio thesaurus rei est, nec te tedeat calcinationis. Studeas autem in nostris uoluminibus quæ diximus. Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in solidam massam. Et tunc proijciatur medicina nostra super ea, & gaude.

De furno sublimatorio. Caput III.

Fiat furnus sublimatorius, uidelicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum complete secundum hanc formam.

In sublimatione sulphuris debes cooperculũ sublimatoriij facere cũ magno libero concauo cannali interius ad modũ alem-

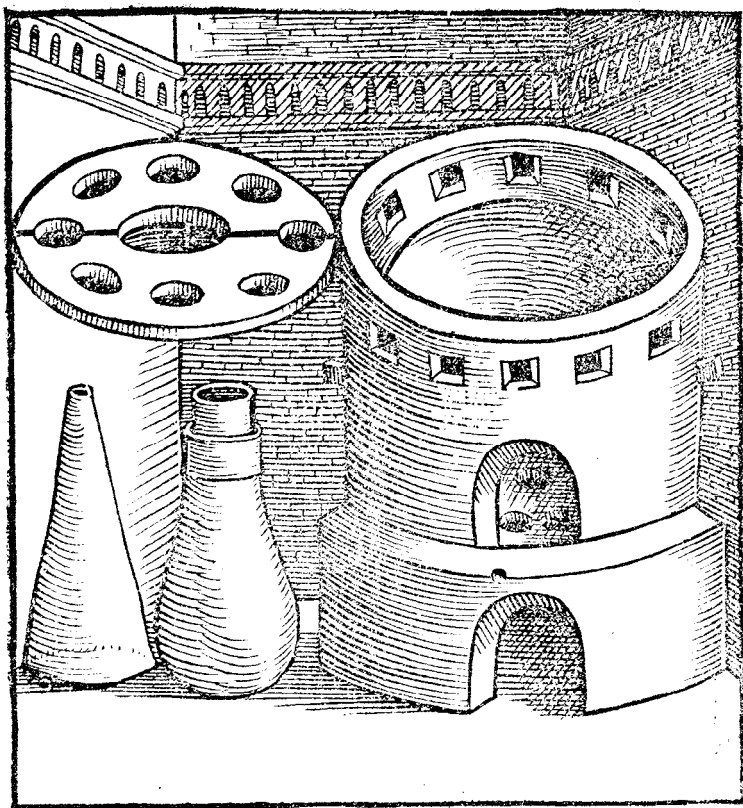
A bici

bici sine naso. Nam aliter descenderet totum sublimatum ad fundum uasis præ nimio calore. Nam in fine sublimationis nō ascendit sulphur, nisi cum expressione, usq; ad ignitionem aludelis, & nisi sublimatum in cannali retineretur superius cum leuiter fundatur, descenderet iterum per uasis latera, usq; ad fundū, & sic nihil inueniretur sublimatū, ut notū est expertis.

De furno

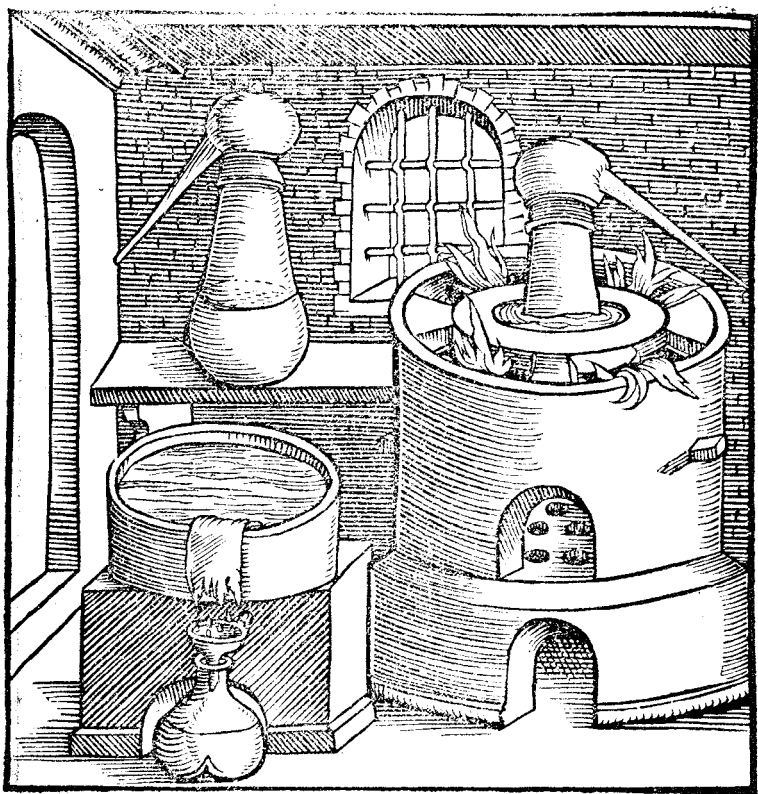
Furnus Sublimatorius.

De furno distillatorio. Caput IIII.

Furnus distillatorius est idem cum furno sublimatorio, fit autem vas distillatorium ad modum istius figura. Ignis autē administrandus est secundum exigentiam rei distillandæ. Modum autem sufficienter descripsimus distillatorium tam mineraliū, quām uegetabilum, in Summa nostra perfectionis.

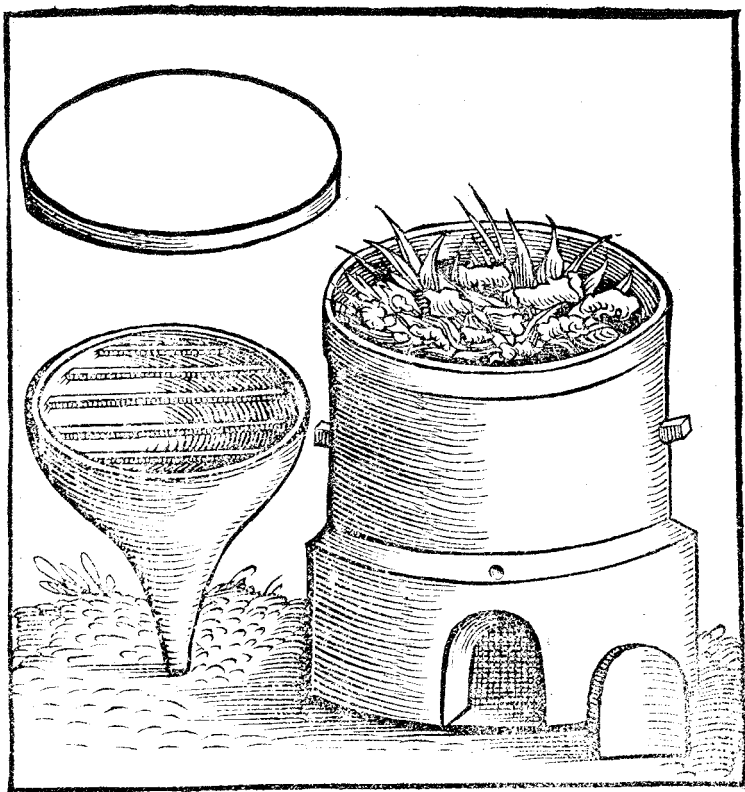
A ij De furno

De Furno descensorio. Caput V.

Furnus autem descensorius fit in hunc modum : Et est apud nos inter fusores cineritiorum, & cementorum mirabiliter usitatus. Reducuntur aut omnia corpora calcinata, cōbusta, soluta, & coagulata per hūc furnū in solidā massam. Imò cineritia & cemēta, & teste seu crusibula, in qbus sepius fustum est argentū ad recuperationē illius metalli imbibiti.

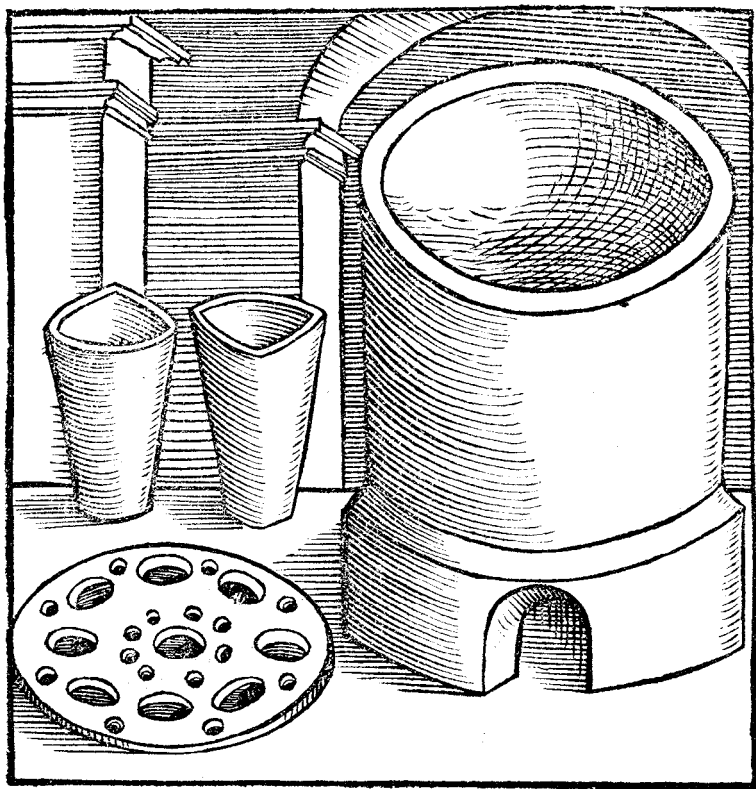
De

De furno fusorio. Caput VI.

Furnus fusorius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per se, & est furnus iste multum usitatus inter fusores monetarios, nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tinguatur cum Tutia uel Calamina, ut notum est expertis, & sic fit.

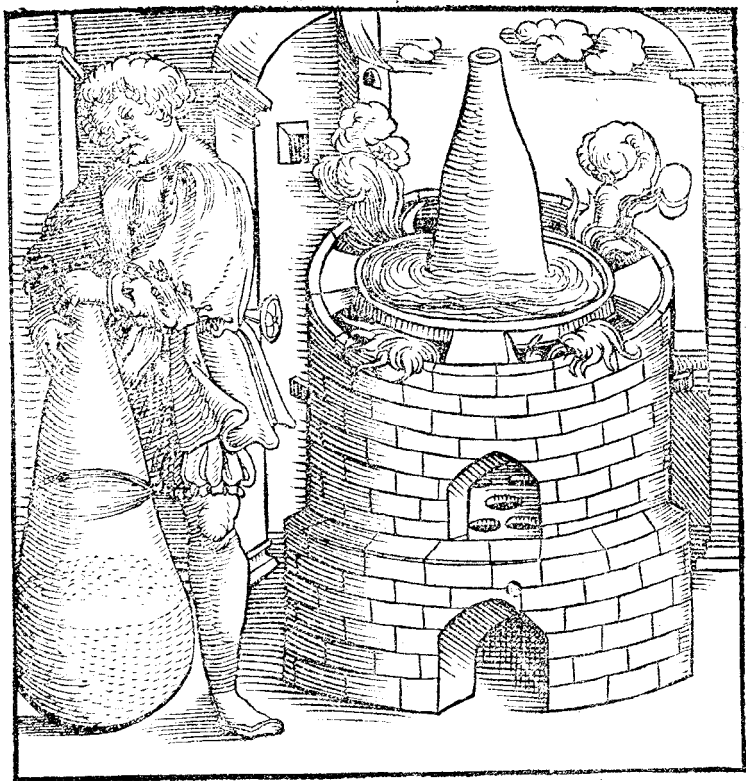
A in De fur-

De furno Solutorio. Caput VII.

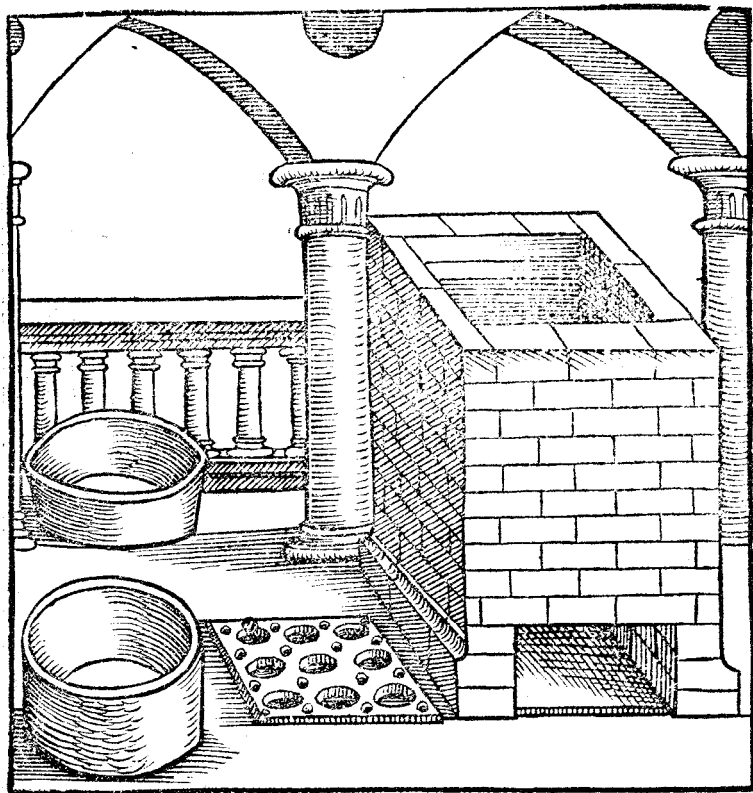
Furnus dissolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum instrumentis ferreis, in quibus artificiose tenentur alia instrumenta, ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio, & hæc est forma furni & uasorum, ut sequitur.

De

De furno fixatorio uel Athannor. Caput VIII.

Fiat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem uas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius & in circuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, uel secundum

secundū illud, q̄ fixare desideras, Quia maior ignis requiritur
 in uno q̄ in alio fixando, Per hunc furnū, & per hanc uīā perue
 nerunt antiqui philosophi ad opus magisterij, quod notū est ue
 re philosophantibus, quod per nos est satis monstratum suffi
 ciēter in libris nostris, illis qui fuerint ueritatis inuestigatores,
 Et hæc super est figura Athannor. Qui uero in huiusmodi po
 test magis ingeniari, nō excuset se ab hoc, per nrām traditionē.
 SECVN.

SECUNDA PARS DE

REBUS PRAEPARANDIS.

De præparationibus spirituum mediorum mineralium & aluminum. Caput IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primo Mercurij. Si autem perfecte desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libras duas & semis, & salis petraë libram semis, mortifica totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de uiuo aliquid, & sublima ut scis, quia utile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra una eius, ab una libra salis petre, & libra una uitrioli, cum quibus optime teritur, & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem Arsenicum, scilicet libra una, à libra una limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ unius. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousque totum denigretur, & iterum imbibe, desicca mouendo, & hoc ter. Sublima azymum, & utile. Sulphur autem decoctum in lixiuio & exsiccatum sublimatur cum eisdem fecibus, sicut arsenicum, excepto, quod loco limaturæ Veneris ponitur limatura Martis, uel batitura squamæ eius, in uase prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus impositis. Tutia uero, & Marchasita, atque corpora imperfecta sublimantur, ut narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales uero & alumina præparantur, & bauratia, & uitriola, ut in libro nostræ inuestigationis sufficienter scripsimus.

De Calcinatione Iouis.

Caput. X.

B

Iupiter

Iupiter specialiter calcinatur sic: Sit testia magna super furnum situata, & stanno imposito, cum tantumdem salis communis preparati, & aluminis roche calcinati. Moueas semper cum spatula ferrea perforata, quousq; totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & sit semper ignitum, quousq; optime dealbetur, & serua.

De calcinatione Saturni. Caput XI.

Saturnus eodem modo calcinatur ut Iupiter sed calx eius rubificatur ut minium, quam serua.

De calcinatione Veneris. Caput XII.

Venus sic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis predicto, uel in sua limatura, uel per se, uel cum arsenico puluerisato, uel cum sulphure, inungendo cum oleo communi, Et sic calcinatur per tres uel quatuor dies igne fortissimo. Calcinitum percutite, ut cadat à tabulis, residuum calcina, calcinatū & tritum recalcina, quousq; optime rubificetur, & serua.

De Calcinatione Martis. Caput XIII.

Mars quidem calcinatur per eius limaturam in predicto furno, quousq; optime rubificatus fuerit, ut puluis impalpabilis sine tactu. Et dicitur crocus Martis.

De calcinatione mediorum mineralium.

Caput. XIII.

Omnia atramenta, sales, alumina, & Thutia genera cum tartaro, & alijs diuersis calcinantur in furno dicto Calcinatorio, cum igne mediocri, uel forti, secundum exigentiam
rei

rei calcinanda, ut patet in libro De inuestigatione perfecti magisterij, sed omnia corpora calcinantur ut in testamento nostro.

De ablutionibus calcium, corporum combustorum.

Caput XV.

Ablutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primo uas terreum uitreum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcunque corporis calcinati, fricando sapius, ut totum sal & alumen dissoluatur, tunc cum residuum fecerit, euacua aquam caute, ne aliquid de corpore exeat lotionem. Calcinatū iterum impone in aquam calidam, & reiterna ut prius, quousque bene & perfecte ablutum fuerit, & serua.

De incerationibus calcium ablutorum. Caput XVI.

Incerationes Calcium ablutorum fiunt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceti distillati libris duabus, salis communis, aluminis glaciali, salis gemmae, ana, uncias duas, & quatuor libras calcis ablutae praedictae, desiccatae imbibe, quousque totam imbiberit aquam praedictam, desicca, & serua.

De reductione Calcium in solidam massam.

Caput XVII.

Reductio filius calcis ablutae & incratae sic fit: Calcem incratam ablue cum urina distillata, quousque extraxeris sales, & alumina cum spurcitia corporis calcinati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo tartari, in quo dissolue ad libram unam olei, uncias duas salis Ammoniaci, & unciam unam salis petrae. Sint autem calcis librae quatuor, & talis imbibitio fiat

B ij per uices

per uices desiccando & imbibendo, & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam, corpus purgatum, à sulphureitate combustibili, uirtute ignis calcinantis, Et à terrestitate foetida, uirtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ feculentiam, corpore purificato ab immundicijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quod autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitia, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti uiui substantiam in se contineat, ut à nobis monstratum est sapius, in summa nostra, ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportionem certam, ut meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones. Caput. XVIII.

CVM dupliciter corpora ad perfectionem reducuntur, aut per præparationis modum, & commixtione perfectorum cum imperfectis, aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic uero narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter. In primis narramus, quod corpus, ut prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, uel limari oportet, uel in granulas diuidi, ut notum est. Quoniam post fusionem projicitur super tabulam minute perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petrae & uitriolo, quantum eius medium, uel limaturam eius dissolue in aquam limpidam, Appone fermenti præparati tertiam eius partem, Extrahe aquam & redde, & hoc.

hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suū examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertractauimus de corporum imperfectorum administratione perfecta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus, ueriores & certas. Primo de Ioue incipientes dicimus. Postquam præparaueris Iouem & reduxeris eum, dissolue illum in aquarum acumine, quo dissoluto, ut prædiximus, ad eius nouem partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem unā, aquas claras commiscendo. Hoc autem rectifica, aquam per alembicum septies, extrahendo & reddendo. Et cum ultimo rectificatum fuerit, da ei de aqua salis petra imbibendo & desiccando, & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium expectans. Si enim Argentum uiuum præcipitatum & dissolutum, cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, ut diximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile pertractatum, sub proportionem prænominata. Saturni autem regimen, completur eo præparato & dissoluto, cum tertia eius fermenti rubei dissoluti, quibus ut prius præparatis, corpus quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem regimen specialius pertractantes, narrauimus quod eam præparatam & dissolutam rectificabis septies uel pluries, aquam ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde uiride nobilissimum, cum sale ammoniaco in aceto distillato. Illud autem uiride in uase Martis rubifica & dissolue iterum, cui ad iunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius, fermenti aquam post extrahendo & reddendo septies, hoc autem reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, ut Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in eo expectabis. Lunæ uero regimen est, quod eam dissoluas & coagules septies, uel ad minus quater. Et ad eam dissolutam,

B. iij. ad iunge

adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum solare, quia cum Sole conuenit, & remanet cum eo quiete. Et sit tuum adiutorum Venus optime purgata & dissoluta, cum ab ea extrahatur sulphur mundissimum, tingens & fixum. Et dico tibi quod Mercurius purificatus & fixus, habet palliare foeditatem corporum imperfectorum. Fixum uero Sulphur extractum à corporibus purum, colorare cum splendore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quod ipse Mercurius atque Sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quam imperfectis corporibus debite preparatis. Sunt enim ad hoc adminicula, spiritus purificati & media mineralia, ut opus ad perfectionem reducatur congrue, necnon & peculiiose multum.

TERTIA PARS DE COR-

poribus perficiendis & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis. Caput XIX.

Cum autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorum corporum cadentes in secundo ordine, nunc ad tertij ordinis metas est transeundum. Quæ autem sint medicinae, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratum est in libro nostro perfecti magisterij, ubi demonstrauimus demonstratione competenti & uera, lapidem nostrum de Argenti uiui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter ut theoreticus speculatiuus. Hic uero practicam manifeste referabimus enodatam, & est, ut studeas Lunam uel Solem resolueri in aquam suam siccam, quam uulgus Mercurium uocat. Et hoc, ut duodenaria proportio contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lento, hæc bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum.

conuersum. Signumqꝫ suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si uero utrunqꝫ opus album & rubeum perficere conaris, utrumque fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Et est nostrum Argentum uiuum de Argentoi uiuo extractum, quod uolumus pro fermento. Pastam uero fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quod pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno, Pasta uero rubea ex Venere & Saturno. Est autem ut in fermento corpus quodlibet per se dissoluendum,

De regimine Iouis & Saturni. Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo innuimus quod hoc caput est ad album, & est modus talis: Accipe libram unam Iouis mundissimi, & funde, quo fuso impone duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum ut commisceatur, quod pone in phialam cū collo unius pedis, in furno Athannor. Et aliam phialam Saturni sic præparati, & subiice ignem lentum per septimanam, Et habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis quatuor partes, Saturni tres, fermenti albi pars una, Ista dissoluta, ut diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime, quod uero remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athannor, sicut prius, per tempus prædictum, & sic ter quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in Chemiam.

Chemiam in furno fixationis per duodecim dies, tunc extrahe, & reduc cum reductentibus. Et illud inuenies, quod antecessores nostri maximo studio inuenerunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina. Et inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuo suum simile. Cuius expositionem unam cum cæteris meis antecessoribus, cum eo quod scripsimus, successoribus relinquo.

De regimine Veneris, & Saturni.

Caput XXI.

Sint pastæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti libra una, his optime dissolutis, fiat cōmixtio per minima, quam serua calore, ut in albo dictum est, extrahe aquam, & quod in panno remansit, pone in Chemiam optime sigillatam per tres septimanas. Extrahe reddendo sibi tertiam partem aquæ suæ referuatæ, & coque ut in capitulo præcedenti, Et sic ter. Cum autem biberit totam aquam suam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reductentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis.

Caput XXII.

Cvm Martis solutio nimium inueniatur difficilis, propter quam plures modos, & diuersa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri pertractabimus. Sint ergo Martis pastæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor. Saturni libræ quatuor, misceantur sine fermento, & coque per septem dies, & inuenies totum siccum. fige, & pone cum medietate eius *Litargirij triti*, & commixti simul in reductorio, & inuenies corpus minerale, & multum utile, si ea sapias, quæ pertractauimus saepe.

De regi-

De regimine *Lunæ*. Caput XXIII.

Regimen *Lunæ* est, ut reducatur de minera sua ad nobilitatem, & hoc ut dissoluas eam, de qua accipe libras tres, *Veneris* dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram unā, coniunge aquas, coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, ut in *Marte*, cum tota aqua sua, deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis. Sed per alios septem dies da illi parum fortiozem ignem, ut figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc, & si retinuerit secum partem *Mercurij*, (quod leuiter scire poteris, si calcinare sciueris) bene quidem. Si uero nō, iterum ad figendum impone, quousq; sufficiat, hoc autem reduc cum reducentibus rubeis. Et *Lunam* coloratam, transmutatam, & fixam inuenies, quam honora. Nam si bene studueris in nostris uoluminibus, inuenies per considerationem nostrā, super quæ actionem suam fundare debeat uerus inquisitor.

De regimine *Mercurij*. Caput XXIIII.

Regimen *Mercurij* sit duobus modis. Primo ipsum benelotum, & purificatum, amalgamabis cum nostra subscripta proportionē certa. Secundus modus est, ut ipsum distilles, & inde aquam uitæ facias. Quantum ad primum modum, hæc est proportio. Sint *Mercurij* uncia quadraginta octo, *Solis* uncia una, *Lunæ* uncia una, *Veneris* uncia una, *Saturni* uncia una. Funde hæc corpora, primo *Venerem* & *Lunam*. Secundo *Solem*. Tertio *Saturnum*. Extrahe ab igne, & sit in magno crucibulo, habeasq; dictum *Mercurium* bene calefactum in alio, & cum indurare ceperit, infunde paulatim *Mercurium*, mouendo cum baculo, & reimponendo super ignem, & mouendo quousq; bene fuerit amalgamatum cum *Mercurio* toto. Pone

C

ad dissol-

ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cū panno, residuum fac uolatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterū imbibere cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmētabilem, usq; in infinitum. Custodi ergo hunc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta, quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. Caput XXV.

FErmentum Lunæ ad azymum, fit, cum Luna dissoluta fuerit, in aqua sua corrosiua. Et si hanc aquā decoxeris ad tertiā, & in aëre posueris per se in balneo, uel in fimo per aliquot dies, erit oleum Lunæ, & ipsum fermentū, quod serua ad albū.

De fermento solis ad rubeum. Caput XXVI.

FErmentum Solis, fit cum Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus secundum capitulum prædictum fermenti Lunæ. Erit fermentū solis ad rubeum, qd serua.

De fermento Fermenti, tam albi, quàm rubei, super Mercurium. Caput XXVII.

Compositio medicinæ nostræ, quæ dicitur fermentū fermenti super Mercurium, fit per hunc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici, commisce aquas, easq; pone super ignem per diem ad incorporandum. deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies sic incerando, & erit currens, ut cera fusibilis. Tunc appone tantum ceræ uirginæ fusæ, & commisce, & projice super Mercurium.

curium lotum, secundum quod tibi uidebitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in uirtute & pondere. Si autem ad rubrum sit hoc fermentum fermenti, dissolue solē in aqua sua, (compositiones autem omnes aquarum illarum, & aliarū rerum, sufficienter sunt traditæ in libro nostro, De perfectionis inuentione, & dissoluēdi modus, quare hic omisimus) quo Sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes Sulphuris dissoluti, in eadem aqua simul, & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista ueraciter dissoluta in aquam clarissimam, quibus mixtis coque per diē, ut fermentetur, deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo, incera cum cera crocea uirginea. i. oleo sanguinis, uel oleo ouorum, ad medium, projice super Mercurium crudum, secundum quod uidebitur tibi expedire. Scias utiq; si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in tertio ordine Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod una pars tingit Mercurij infinitas partes, in Solem altissimum nobiliorem omni soli naturali.

Recapitulatio experimentorum authoris.

Caput XXVIII.

CVM intendamus in hoc nostro uolumine declarare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifici cōcludā librū meū, cū omnibus ueris experimentis per me probatis, & expertis. Et per has operationes ueras percipere poterit inuestigator nouus, ueritatē seu falsitatē receptorum diuersorū sophisticorum, ne tempus suum exponat uiliter, & bona similiter, in falsificorum receptionibus. Et primo de spiritibus solis postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus

C ij quā

quàm de spiritibus. Sed istud capitulum diuisum est in duo. Primo narramus experientiam antiquorum per nos expertā. Secundo rectificationes eorum omnium. Sed ad ea quæ sunt albedinis, est prius insistendum, pro ut nos incepimus. Bona dealbatio. Recipe Realgaris unciam unam, Argentii uiui sublimati uncias tres & semis, Tartari calcinati unciam unam, tere & incorpora, & pone in phialam cum longo collo unius pedis, sic quod duo digiti intrare possint, & sit lutata, & pone super ignem coopertam cum panno. Fac primo ignem lentum per quartā horæ, deinde subtus & incircuitu, augmenta ignē, quousque furnus ulterius ardeat cum ignitione, in frigidatū frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam. Quia iam dicam tibi modum, qualiter hæc medicina rectificetur utiliter. Dealbatio artificiosa. Super Tutiam sublimato unam partem Mercurij sublimati, & duas partes Arsenici sublimati, quousque habuerit ingressum. hoc Venerem dealbat clare, & speciose multum. Item alia. Cum litargirio dissoluto imbebe Mercurij sublimati partes tres, Arsenici sublimati partes duas, quousque fiant octo pondera. Cui adiunge Arsenici sublimati alia octo, tere simul, & funde cum oleo tartari & dealbabis Venerem præparatam ad libitum. Item alia. Arsenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbebe cum aqua salis ammoniaci, & desicca, & tere, & post dissolue salem tartari in aqua salis petrae, cum quo oleo imbebe medicinam, desicca eam ter incerando, & desiccando, & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia nostra. Iouem calcinatum, ablutum, & desiccatum, toties imbebe cum Arsenico metallino, cum medietate eius Mercurij sublimati, quousque fundatur, & intret Venerem. nam ipsam dealbat splendide, præparatā. Itē, Super Tutia calcinatā, dissolutā, & coagu-

& coagulata, sublima Arsenicum sublimatum album, sic qd' Arsenici sint tres partes, Tutix uero una, reiterando sublimationem super ipsum quater. nam habet ingressum cum illis. adiunge Mercurij sublimati medietatem totius, terendo & incutando quater cū aqua salis ammoniaci, petræ & tartari, ana, cum quo coagulato. Cementa laminas Veneris præparatas, & funde, & erit res ualde pulchra. Item alia. Venerem calcinatā & incutata tere, cui adiunge Arsenici sublimati, & dimidiā partem Mercurij sublimati, quibus bene tritis, & mixtis, adiunge parum de aqua Ammoniaci, incutando super marmore, post desicca & sublima. Sublimatum redde fecibus iterum imbibendo. Et sic ter, in quarta uice imbibe cum aqua petræ, & sublima id, quod sublimari patitur, reitera, donec fustum maneat in fundo, illud autem in cupro præparato, resplendet cū nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties sublima Arsenicum sublimatum, quoad aliqua pars Arsenici remaneat, cum eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cū aqua petræ, & ultimo incutatum cum aqua Lunæ & Mercurij præcipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousq; fluat, Martem dealbat mirifice. Et intrat secundum ordinem, si sagaciter ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi namq; alibi, quod si Mercurij ubique præcipitati obtineat in commixto, splendidius ambulabis, præcipue si fermentum album dissolutum, cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fixationem, adiunctum fuerit per medium incutationis, inuenies te iuxta uiam ambulasse. Et quia probauimus locum qualitercunq; præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem, qualecunq; sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnum & Martem: propter hoc in Summa nostra, dedimus eum medicinæ tertij ordinis subseruiturum, quia excellentissime ibi

decoratur, ut saepius est probatum in Summa perfectionis nostrae, & iam infinitos modos de facto probauimus, & sciuimus. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi Mercuriales. Caput XXIX.

Nunc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Facce-
mentum de litargirio argenteo, & sale alkali de zoza,
hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone
globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone resi-
duum cementi, ut sit globus in medio cementi. Desicca, luta,
& pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem ui-
gorando, sicq; de uespere, usq; ad crepusculum calere incipiat,
cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Lu-
na in pondere, & surditate, & fixatione multum melior. Item.
Lunam amalgama cum mercurio, cui adiunge tantum Satur-
ni, quantum est Lunæ. pone in crusibulo alio, sic, quod tres
quartæ sint uacuae, superpone oleum sulphuris, & coque usq;
ad olei consumptionem, post tene per duas horas in igne me-
diocri, & generabitur ibi lapis niger, cum paruo rubore, hunc
lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies aug-
mentatam in pondere, surditate & fixatione. Item aliud præ-
meditandum. Lunam amalgamatam cum Mercurio tere
cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amal-
gamatæ proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici, te-
re totum, & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit,

Citrinatio Lune. Caput XXX.

Postquam duximus in cognitionem illorum albantium
cum magisterio, Nunc ad citrinationem Lunæ accedamus,
specialius

specialius quā in Sūma nostra. Zyniar nostrum philosophicū ex Venere præparata deductum, dissolue cum aqua dissolutionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per sublimationē, & aliquantulū fixati & dissoluti, Lunæ autē dissolutæ quātū ipsum zyniar appone, quibus fermentatis per diē, extrahe aquam per distillationē & redde, & hoc decies. In fine coagula & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter. Solue ipsum zyniar & crocum nostrum præparatum cū Mercurij sublimatione, quousq; rubescat, adiunge tantum salis ammoniaci, & sublima ter ab illo croco, quod dissolue. Sint autē crocus & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna dissoluta, quantum de duobus, fac ut in præcedenti incendo, & reduc, quia leue. Item. Alium modum tibi tradimus leuiorem. Recipe croci & zyniar dissolutorum ana, adiunge tantum auri dissoluti, incera ut prius. In fine congela, & da illi quartam eius de oleo salis petreæ, & proijce tantum Lunæ, & erit tinctura cum citrinali aspectu. Aliter autem & optime. Fac aquam de zyniar nostro, & de illo croco nostro, & imbebe calcē Solis & Lunæ ana, quousq; biberint eorum pondus. In fine incera cū oleo ammoniaci & petreæ, & reduc in corpus nobile. Item, Sublima ammoniacum à uiridi nostro, cui tunc adiunge crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, sublima bis uel ter, ammoniacū extractum de prædicto, & in fine dissolue totum, cui adiunge tertiam auri dissoluti, incera ut prius, & congela. Et proijce supra Solem & Lunā, ita quod Lunæ sint duæ partes, Solis autem una, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.

Doctif.

DOCTISSIMI VIRI ROGERII BACHONIS

DE ALCHEMIA LIBELLVS,

cui titulum fecit, Speculum Alchemiæ.

P R A E F A T I O.

MULTIFARIAM, multisq; modis loquebantur olim philosophi per sua scripta, quum uelut in ænigmate, & quasi nebulosa uoce, scientiam quandā præ cæteris nobilem, nobis penitus obumbratam reliquerunt, & sub desperationis uelo negatam omnino, & hoc non sine causa. Quare ego præcipio, ut præ omnibus aliorum scriptis, super ista septem capitula, transformationem metallorum in se continentia, mentem tuam firmiter fundes, & eorum principium, medium, & finem sæpius in corde reuoluas, & subtilitatem occultam in eis inuenies, qua adimplebitur animus tuus.

De diffinitionibus Alchemiæ.

Caput 1.

IN pluribus antiquorum codicibus plures inueniuntur istius artis diffinitiones, quarum intentiones nos in hoc capitulo considerare oportet. Nam Hermes de hac scientia dicit: Alchemia est scientia corporea, ex uno & per unum simpliciter composita, preciosiora adinuicem per cognitionem & effectum coniungens, & eadem naturali commixtione in genus melioris conuertens. Alius quidam dicit. Alchemia est scientia docens transformare omne genus metalli in alterum. Et hoc per medicinam propriam, sicut patet in multis philosophorum libris. Quare Alchemia est scientia, docens facere, & generare quandam

quandam medicinam, quæ elixir nuncupatur, quæ quando projicitur super metalla, seu corpora imperfecta, perficit ipsa complete in momento projectionis.

*De principijs naturalibus, & procreationibus
mineralium. Caput II.*

Secundo principia naturalia, & procreationes mineralium perfecte declarabo. Vnde primo notandum est, quod principia mineralia in mineris sunt Argentum uiuum & sulphur. Ex istis procreantur cuncta metalla, & omnia mineralia, quorum multæ sunt species, & diuersæ. Sed dico quod uatura semper proposuit, & contendit ad perfectionem auri. Sed accidentia diuersa superuenientia transformant metalla, sicut in multis inuenitur philosophorum libris satis aperte. Nam secundum puritatem & impuritatem prædictorum duorum, scilicet Argenti uiui, & sulphuris, pura & impura metalla generantur, uidelicet: Aurum, argentum, stannum, plumbum, cuprum, ferrum. De quorum natura, uidelicet puritate & impuritate uel immunda superfluitate, & defectu talia accipe uera. De natura auri. Aurum quidem est corpus perfectum, ex Argento puro, fixo, claro, rubeo, & ex Sulphure mundo, fixo, rubeo, non adurente generatum, & nullum habet defectum. De natura Argenti. Argentum est corpus mundum, purum, ferè perfectum, ex Argento uiuo puro, ferè fixo, claro, & albo, & de tali Sulphure procreatum, & deficit ei pauca fixatio, & color cum pondere. De natura Stanni. Stannum est corpus mundum imperfectum, ex Argento uiuo puro, fixo, & non fixo, claro, albo in suo manifesto, & rubeo in suo occulto, & de tali sulphure procreatū, & deficit ei sola decoctio siue digestio. De natura plumbi. Plumbum est corpus immundum &
D imperfectum.

imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terreo, feculento, aliquantulū albo in manifesto, & rubeo in occulto, & ex tali sulphure adustibili ex aliqua parte procreatum. & deficit ei puritas, fixatio, cum colore & ignitione. De natura cupri. Cuprum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terrestri, adurente rubeo non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fixatio, & puritas cum pondere, habetq; nimis de colore impuro, & terrestreitate nō adurente. De natura Ferri. Ferrum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, nimis fixo, terrestri adurente, albo & rubeo, non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fusio, puritas, & pondus, & nimis habet de sulphure fixo immundo, & terrestreitate adurente. Hæc ergo iam dicta Alchemista quilibet notare debet.

*Ex quibus propinquius materia elixiris sit
elicienda. Caput 111.*

IN iam dictis, sufficienter determinata est procreatio, tam perfectorum quàm imperfectorum metallorum. Nunc ad materiam imperfectam perficiendam eligendamq; redeamus. Cum ex capitulis præcedentibus satis notum sit, quod ex Argento uiuo & Sulphure cuncta procreentur metalla, & quomodo ipsorum impuritas immundiciaq; corrumpit, & cum nulla res metallis adhiberi debeat, quæ non ex ipsis sit composita seu orta, satis nobis aperte relinquitur, quod nulla res extranea, quæ ex his duobus non sumpsit originem, potens est & sufficiens ipsa perficere, uel eorum transmutationem facere nouam. Quare admirandum est, quod aliquis prudens suam fundat intentionem super animalia, siue uegetabilia, quæ ualde sunt remota, cum inueniantur mineralia satis propinqua.

Nec

Nec credendum est omnino, quod aliquis philosophorū, posuerit artem in prædictis remotis, nisi similitudinariē. Sed ex prædictis duobus fiunt metalla cūcta, & nihil eis adhæret, nec eis coniungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est. Et sic de iure oportet nos accipere Argentum uiuū & sulphur, pro lapidis nostri materia. Nec Argentum uiuū per se solum, nec sulphur per se solum, aliquod generat metallum, sed ex amborum commixtione diuersa metalla diuersimode procreantur, & mineralia multa. Ergo ex amborum commixtione materia nostra constat eligenda. Sed finale nostrum secretum, est excellentissimum & maxime occultum. Ex qua re minerali debeat fieri propinquius & uicinius, Et hoc ipsum eligere sollicitè tenemur. Pono igitur, quod eligatur materia nostra, primo ex uetabilibus, ut sunt herbæ, arbores, siue omne progrediens ē terra, Tunc oportet inde prius fieri Argentū uiuū, & sulphur, per longā decoctionē, à quibus, & à quorū operatione excusamur. Cum nobis natura proponat Argentū uiuū & Sulphur. Et si eligeremus ex animalibus, ut sunt sanguis humanus, capilli, urina, egestio, oua gallinarum, & omnia quæ ex animalibus procedunt, oporteret etiam ex ipsis fieri Argentum uiuū & Sulphur decoquendo, à quibus excusamur, ut prius. Sin eligeremus ex medijs mineralibus, ut sunt omnia genera Magnesiæ, Marchasitæ, Tutiarum, Atramentorū, seu uitriolorum, aluminū, Baurach, salū, & aliorū multorū, oporteret similiter, ut ex prædictis, Argentū uiuū inde fieri & Sulphur decoquendo, à quibus, ut ab alijs præcedentibus excusamur. Et si eligeremus aliquē ex septem spiritibus per se, ut solum Argentum uiuum, aut Sulphur solummodo, aut Argentū uiuum, & unū ē duobus sulphuribus, aut sulphur uiuum, aut auripigmētum, aut Arsenicum citrinum, aut rubeū solum uel cōpar, nequaquā

D ij perface-

perficeremus, quia cum nunquam natura perficit aliquid, sine amborum commixtione æquali, nec nos, à quibus tunc, ut à prædictis Argento uiuo, & Sulphure, in sua natura excusamur Finaliter, si eligeremus ipsa, quodlibet sicut est, oporteret nos commiscere secundum debitam proportionem, quam humanam ignorat ingenium, & postmodum de coquere, ad coagulationem in solidam massam. Et ideo excusamur à receptione amborum in sua propria natura, uidelicet Argenti uiui & Sulphuris, cum ignoremus dictarum proportionem, & inueniamus corpora in quibus inuenimus prædicta proportionata, coagulata & coadunata debito modo. Hoc secretum tene secretius. Aurum est corpus perfectum & masculinum, sine superfluitate aliqua aut diminutione. Etsi imperfecta, sola liquefactione sibi commixta perficeret, esset elixir ad rubeum. Argentum est etiam corpus ferè perfectum & foemineum, quod si etiam imperfecta ferè perficeret sola fusione uulgaris, esset elixir ad album, quod non est, nec esse potest, quia solummodo perfecta sunt. Quod si illa perfectio esset commiscibilis imperfectis, non imperfectum cum perfectis perficeretur, sed potius illorum perfectio cum imperfectis diminueretur, & imperficeret. Sed si essent plusq; perfecta, uel in duplo, uel in quadruplo, centuplo, uel ultra, interimperficeret imperfecta. Et quia natura semper operatur simpliciter. Perfectio in eis simplex est, * & inseparabilis, & incommiscibilis, * nec arte ad opus abbreviandum ponerentur in lapide pro fermento, & reducerentur tunc in pristinum, quum summe uolatilis superat summam fixi. Et quia aurum est corpus perfectum, ex argento uiuo rubeo, clarioq; & ex tali sulphure, ideo non eligimus ipsum pro materia lapidis ad Elixir rubeum, eo quod ita simpliciter est perfectum, sine mundificatione ingeniosa, & tam fortiter digestum,

gestum, & coctum naturali caliditate, quod cum igne nostro artificiali uix in aurum & argentum operari ualemus. Et quāuis natura aliquid perficiat, tamē intime mundificare, seu perficere, ac purificare ignorat, quia simpliciter operatur super illud, quod habet. Quare si eligeremus aurum uel argentum pro materia lapidis, uix aut difficulter inueniremus ignem in eis agentem. Et licet non ignoremus ignem, tamē ad intimam sui mundificationem & perfectionem peruenire nō possemus, propter sui fortissimam compactionem, & compositionem naturalem, quare excusamur à receptione primi ad rubeum, seu secundi ad album, cum inueniamus rem, uel corpus aliquod, ex tam mundo, uel mundiore sulphure, & argento uiuo, super quod natura parum, uel minimum est operata, quod cum igne nostro artificiali, & experientia artis nostræ, ad congruam sui decoctionem, mundificationem, colorationem & fixationem cum ingenioso nostro opere, super hoc continuato, ualemus peruenire. Eligenda est ergo materia, in qua est argentum uiuum mundum, purum, clarum, album, & rubeum, non ad complementum perductum, sed commixtum æqualiter & proportionabiliter, per modum debitum cum sulphure tali, & in massam solidam congelata, ut cum ingenio & prudentia nostra, igneq; nostro artificiali ad mundiciam sui intimam, & ad ipsorum puritatem peruenire possimus, & talem efficere, quod ipsa post operis complementum sit millies millesies fortior & perfectior, quā ipsa corpora simplicia caliditate naturali decocta. Esto igitur prudens. Nam si in capitulis meis subtilis & ingeniosus fueris, in quibus manifesta probatione, & aperte materiam lapidis cognoscendam demonstraui, gustabis illud delectabile, super quod philosophorum intentio cadit tota.

D iij De

De modo agendi, & igne moderando, & continuan-
do. Caput 1111.

CRedo te inuenisse, si non es durissimæ ceruicis, & uelo
ignorantiæ totaliter perfusus, uel insipientiæ, per uerba
iam dicta, certam philosophorum materiam, lapidis benedicti
peritorum, super quam operatio Alchemiæ est adhibenda, cū
imperfecta conamur perficere, & hoc cū plusquàm perfectis.
Et cum nobis natura tradidit imperfecta solummodo cum per
fectis, oportet nos plusquam perficere, materiam in capitulis
notam cum nostro opere & labore artificiali. Et si ignoramus
agendi modum, quid est in causa, quòd non uideamus qualiter
natura, quæ olim metalla perfecit, frequenter operatur? Vide-
mus ne quod in minerais per continuatam caliditatem quæ in
montibus mineralium est, aquæ grossities in tantum decoquit-
tur & inspissatur, ut fiat per tempus argentum uiuum? Et ex-
pinguedine terre per eandem decoctionem & caliditatē gener-
atur sulphur? Et quod per illam caliditatem perseuerantur
super ipsa continuatam, ex prædictis secundum ipsorum puri-
tatem & impuritatem, cuncta generantur metalla? Et quod na-
tura tam perfecta quàm imperfecta cuncta, sola decoctione per-
ficit, siue facit metalla? O nimia dementia, quid uos, rogo, co-
git per aliena regimina melancholica & fantastica uelle perfi-
cere prædicta? Quemadmodum quidam dicit: Væ uobis qui
uultis superare naturam, & metalla plusquam perficere nouo
regimine seu opere orto ex capitositate uestra insensata. Et De-
us naturæ dedit uiam linearem, scilicet decoctionē continuā,
& uos insipiētes ipsam imitari spernitis. uel ignoratis. Itē. Ignis
& azot tibi sufficiunt, Alibiq;. Calor omnia perficit. Et alibi.
Coque, coque, coque, & non te tadeat. Et alibi, fiat ignis uester
blandus

blandus & mitis, qui per singulos dies semper æqualis ardēdo perduret, nec inualeſcat, ſin aliter, ſequetur maximum damnum. Et alibi. Patienter & continue. Et alibi: Tere ipſum ſeptem uicibus. Et alibi. Scias quod una re, uidelicet lapide, una uia, ſcilicet coquendo, & uno uafe totum magiſterium terminatur. Et alibi. Igne teritur. Et alibi. Hoc opus multum creationi hominis aſſimilatur. Sicut enim infans in principio leuioribus nutritur cibis, oſſibus aut confortatis, ſemper fortioribus. Sic & magiſterium iſtud, primo indiget igne lento, quo ſemper in decoctionis eſſentia qualibet eſt agendum. Et quamuis ſemper loquamur de igne lento, reuera tamen ſentimus, quod in operis regimine paulatim & uiciſſim uſq; ad finem augmentandus & maiorandus eſt ignis.

De qualitate uafis atq; fornacis. Caput V.

TErminum, modumq; agendi iam determinauimus, nunc de uafe ac fornace, qualiter & ex quibus fieri debeant, addere licet. Cum natura naturali igne in mineris metalla decoquat, decoctionem illam ſine uafe ad hoc apta denegat. Et ſi naturam ſectari proponimus in coquendo, quare uas eius eſſet reiſciendū. Videamus ergo primo, qualis locus ſit generationis metallorū. Maniſte percipitur in mineralium locis, quod in fundo montis eſt calor æqualiter perdurans, cuius natura eſt ſemper ascendere, qui in ascendendo ſemper deſiccatur ubiq; & coagulat aquā ſpiſſiorē, ſeu groſſiorē in uentre, ſeu uenis terre ſiue montis abſconditā in argentū uiuum. Et ſi illius loci pinguedo mineralis ex terra huiusmodi calefacta fuit congregata in uenis terræ, currit per montem, & eſt ſulphur. Et ut uidere licet in uenis prædictis illius loci, illud ſulphur ex pinguedine terre, ut prædictum eſt, generatum, obuiat etiam argento uiuo
(ut etiam

(ut etiam scriptum est) in uenis terræ, & aquæ spissitudinem mineralis procreat. Ibi per calorem in monte æqualiter perdurantem, longo generantur tempore diuersa metalla, secundū loci diuersitatem. In mineralius uero locis inuenitur caliditas semper durans. Ob hæc de iure nobis notandum constat, quòd mons mineralis externus est ubiq; clausus in se ipso & lapideus, quia si calor exire ualeret, nequaquam metalla procrearentur. Si ergo naturam imitari intendimus, habemus necesse tali modo furnum, ad instar montium, non magnitudine, sed caliditate continua prouidere, ita quòd ignis impositus cum ascendit exitum non inueniat, & reuerberet calor uas, materiā lapidis continens in se, firmiter clausum. Quod uas rotundum debet esse cum paruo collo, de uitro, uel de terra aliqua, naturam siue compactionem uitri representantem, cuius os cum tali coopertorio, & bitumine debet esse signatum uel sigillatum. Et sicut in mineris calor immediate non tangit materiam Sulphuris & Argenti uiui, quia terra montis inter est ubiq;. Sic immediate ignis tangere non debet uas in se materiam continens prædictorum, sed in alio uase similiter clauso, illud est ponendum, ut ita materiam superius & inferius, & ubicuncq; sit, melius & aptius, calor temperatus attingat, unde Aristoteles dicit in lumine luminum, quod Mercurius in triplici uase est coquendus, Et quod uas de uitro sit durissimo, uel, quod melius est, de terra naturam uitri possidente.

*De coloribus accidentibus & essentialibus in
opere apparentibus. Caput VI.*

EXquisita lapidis materia, modum agendi certum cognoscas, per quem modū, per quod regimen lapis decoquēdo
in colori-

in coloribus diuersis sapius transmutatur. Vnde quidam ait: Quot colores, tot nomina. Secundum diuersos colores in opere apparētes per philosophos eius nomina uariata sunt. Vnde in prima lapidis nostri operatione, est putrefactio appellata, & fit lapis noster niger. Vnde quidam dixit: Cū inueneris ipsum nigrum, scias quod in nigredine illa albedo occultata est, & tunc oportet illam extrahere à subtilissima illa nigredine eius. Post uero putrefactionem rubescit, non rubedine uera, de quo quidam ait: Sapius rubescit & sapius citrinescit, & sapius liquefcit, & sapius coagulatur, ante uerā albedinem. Et seipsum etiam dissoluit, seipsum coagulat, seipsum putrefacit, seipsum colorat, seipsum mortificat, seipsum uiuificat, seipsum denigrat, seipsum dealbat, seipsum rubore decorat cum alcedine. Fit etiam uiridis. unde alius ait: Coque cum donec natus uiridis tibi appareat, & est eius anima. Et alius. Scias quod in uiriditate anima illa dominatur. Apparet etiam ante albedinem color pauonis, unde quidam sic ait: Scias quod omnes colores qui in mundo sunt, aut excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur uera, unde quidam ait: Cum autem purus decoquatur donec ueluti oculi pisciū elucescat, eius utilitas expectanda erit, & tunc lapis in rotunditatem est congelatus. Alius autem ait: Cum inueneris albedinem supereminentem in uase, esto certus quod in albedine illa rubedo occultata est, & tunc oportet te illam extrahere: ueruntamen coque, donec rotum rubeum fiat. Est enim inter ueram albedinem & ueram rubedinem, quidam cineritius color, de quo dicitur: Post albedinem errare non potes, nam augmentando ignem ad cinericium peruenies, de quo alius dicit: Ne cinerem uilipendas, nam Deus reddet tibi liquefactum. Et tunc ultimo rex diademate rubeo coronatur, NVTV DEI.

De modo proijciendi medicinam super quodlibet
imperfectum. Caput VII.

REi promissæ finem perfecti compleui, uidelicet magisterij magni, ad elixir excellentissimum rubeum & album faciendum. Finaliter de modo projectionis, quæ operis est cōplementum, & læticia desiderata & expectata, tractare nos oportet. Et rubeum quidem elixir, citrinat in infinitum, ac omnia metalla transmutat in aurum purissimum. Album uero elixir dealbat usque in infinitum, & quodcunq; metallum ducit ad albedinem perfectam. Sed sciendum est, quod unum metallum magis est remotum à perfectione quam aliud. Et aliud propinquius alio, & uicinius. Et quamuis quodlibet metallū per elixir ad perfectionem reducatur, tamen leuius, citius, & melius, & perfectius propinqua reducuntur, quam multum remota. Et cum inueniamus metallum propinquum & uicinū perfectioni, excusamur per ipsum à multis remotis. Quæ uero metalla remota & propinqua, & quod propinquius & uicinius perfectioni sit, In capitulis meis, si sapiens & ingeniosus fueris, satis aperte inuenies, & ueraciter determinatum. Et procul dubio qui in hoc meo Speculo intantum est ingeniatus, quod sua industria inuenire scit materiam ueram, bene sapit super quod corpus ad perfectionem sit proijcienda medicina. Nam præcursores istius artis, qui eam per suam philosophiam inuenierunt, demonstrant digitis satis manifeste uiam linearem, & denudatam cum dicunt: Natura naturam continet: Natura naturam superat: Et natura obuians suæ nature lætatur, & in alienas transmutatur naturas. Et alibi. Omne simile applaudit suo simili, quia similitudo dicitur causa amicitiae, de quo multi philosophi

philosophi notabile secretum reliquerunt. Scias quòd anima corpus suum cito ingreditur, quæ cum corpore alieno, nullatenus coniungitur. Et alibi. Anima enim cito corpus ingreditur suum, quam si cum alieno corpore coniungere statueris, incassum laborabis. Nam & ipsa uicinitas magis est lucida. Quia enim corporea, in regimine fiunt incorporea, & econuerso, incorporea corporea, & in complemento totum corpus fit spirituale fixum, & quia elixir illud spirituale euidenter, siue album, siue rubrum ultra naturam suam tam multum est præparatum & deductum, non est mirum, quod incommiscibile est corpori, super quo solummodo præjicitur liquefacto. Graue est etiam proijcere super mille milia & ultra, & illa in continenti penetrare & transmutare. Quare uobis unum secretum magnum & occultum iam tradam. Commiscenda est pars una cum mille corporis uicinioris, & hoc totum includatur firmiter in uase apto, & pone in furno fixationis, primo cum igne lento, & semper augmentando ignem per tres dies, donec inseparabiliter sint coniuncta. Et hoc est opus trium dierum. Tunc iterum & finaliter proijcienda est pars quælibet istius una super alias mille partes cuiuslibet corporis uicinioris. Et istud est opus unius diei, seu unius horæ, uel momenti. De quo semper mirabilis est laudandus Deus noster in æternum.

F I N I S.

E ij Richardi

RICHARDI ANGLICI LIBELLVS VTI

libellus τοῦ ἡμετέρου, Cui titulum fecit, Correctorium.

Præfatio. Quomodo ars imitetur naturam. Caput I.

Cum omnis rerū emendatio illius rei naturam augmentet, cuius est. Ideo in multis philosophorum datis, per artem emendatur natura, ultra suum motū, quem habuit in prima forma. Et tamen nulla res laborare potest, nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte occulte & intrinsece laboret per artis administrationem, per hoc sequitur, emendationem naturæ uirtutis esse augmentationem, & artis laborem, illius rei emendationem. Quoniam natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere potest, & illum præterire nequit, nisi ipsa natura impedita fuerit per artis impedimentum. Quamuis enim ars naturam non transcendat, faciens nouam naturam, per simplicem laborem, tamen ars transcendit naturam, quo ad illam naturam, quam potest proprie subtiliare. Et ideo dicitur: Ars imitatur naturā, non quod nouam ædificet, sed quod illius naturæ uirtutē subtiliet. Ad hæc incipit ars proficere, ubi natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Cum natura generat metalla, tincturas generare nequit, quamuis bene tincturam in se plenam occulte contineat. Vnde philosophus: Natura continet in se, quibus indiget, & non perficitur, nisi moueatur arte & operatione. Quare in nostro opere ars non est aliud, quam adiuuamen naturæ. Quod patet in multis artium operibus laicorum. Vbi natura primum producit lignū. Secundo, usui ignis de ligno cinerem. Tertio, ars de cinere

uitrum.

uitrum. Et hoc taliter intelligendum est. Si in cineribus ista prima materia uitri occulta non fuisset, ars nequaquam uitrum inde produxisset, aut perfecisset, sine natura præhabita. Et sic perpendes, quod è nullis rebus aliquid elici potest, quod in ipsis non existit. Ideo omnis species, in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, naturaliter uirtutis affectat augmentum, & fructum affert iuxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria, cum omne seminatū suo semini correspondeat, hoc dicimus quo ad generationem. Non generatur ab homine, nisi homo, nec ab aliquo tali, nisi simile sibi, & quo ad naturam imitandam per artem, non facit hoc aliqua res simpliciter laborans per ministerium naturæ, nisi per naturæ illius complexionem, quoniam si aliena natura peior introducit, immediate ars simpliciter non imitatur naturam, sed ille peiores naturæ extraneæ inficiunt illam naturam, & statim non fit ex ea, quod fieri credebatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua re, nititur melius destruere, & omne melius laborans in aliqua re, nititur peius perficere. Et ideo unicuique artifici naturam imitari necesse est, & illius naturam cognoscere, cuius rei naturam ars sua imitatur, alioqui fatue per artem, ipse naturam dinoscitur emendare.

Studium philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. Caput 11.

STUDIVM secundum doctores amouet ignorantiam, & re-
ducit humanam intellectum ad ueram scientiā, & cogni-
tionem cuiuslibet rei. Ergo in primis necesse est, per studium
huius suauis operis scientiam acquirere, & per philosophica
dicta ingenium acuere, cum in ipsis sit cognita uia ueritatis. Si
ergo laborantes laborem non despexerint, fructum inde pro-
uenientē dulciter gustabunt. Qui uero studere adhorruerint,

E iij laborando

laborando perpendant in suis cogitationibus. Vtrum ars ipsorum sit naturæ imitatio, præcipue illius rei, cuius naturam ars illorum emendare debet. Nam præter naturæ imitationem impossibile est ipsis secreta philosophorum ad perfectum finem perpetrare. Sicut de his loquitur philosophus. Hi transeunt ad practicam, sicut Asinus ad fœnum, nesciens ad quid porrigat rostrum, nisi in quantum sensus exteriores, sine intellectu, per uisum & gustum ad pabula deducunt. Sic ipsi asini sine ueris principijs, & studijs fructuosis, ac naturarum cognitione, quarunt perficere opera naturæ, & secretum secretissimum totius naturalis philosophiæ, ac opus optimum, quod hominem ornatur moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & corpus humanum incolume conseruat præbens ei sanitatem. Et postea subditur, de illius occultæ naturæ medicina. Et ideo omnes huius artis beneficium diligentes, studijs insistere tenentur, & ex libris ueritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendosis, cum hæc ars nullatenus ueraciter inueniatur, (quamuis hominibus multæ sophisticationes appareant) nisi post terminum studiij, & philosophicorum dictorum cognitionem, seu per scientis fidelem informationem cū docetur. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. & ultra, Non bene potest de leui practicæ assuescere, cuius mens in studijs reuult desudare.

De principijs naturalibus.

Caput III.

Non est autem hæsitandum, hanc artem habere uera principia naturalia, cum ipsa natura corpora metallica format in minera, quod patet per Aristotelem quarto Metheoron, ubi distinguit corpora mineralia in quatuor species. In lapides,

lapides, in liquefactiva, in sulphura, & sales. Et horum quædam sunt raræ substantiæ, & compositionis debilis, & quædam fortis substantiæ, & quædam eorum ductilia, & quædam non. Et quæ illorum rationes generationis sint, patet ibidem, ergo hic non est necesse poni.

Quot sint partes mineralium. Caput IIII.

Distinguantur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet In partem metallicam, id est in metalla, quæ originem ex Mercurio ducunt, ut Aurum, Argentum, Cuprum, Stannum, Plumbum & Ferrum, & dicuntur mineralia maiora. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio non ducunt, ut sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum, sulphur, & similia, & dicuntur mineralia minora, sunt tamen corpora non metallica. Cum manifestum sit, quod maiora mineralia, id est, corpora metallica, originem habeant ex sulphure & Argento uiuo, secundum magis & minus depurato. Et nunc ponam differentiam eorum generationis, & dicam unde originem habeant, quod tamen sufficienter patet in multis philosophorum libris.

De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. Caput V.

Sunt autem ductibilia, omnia liquabilia metalla, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mixta cum substantia terræ, commixtione forti, & non potest unum ab altero separari, quare congelatur substantia aquea illius cum frigore magno post actionem caloris, & ideo ductibilia sunt, & fabricabilia. Sed non congelatur sola aqua, nisi siccitate, quæ alterauit aqueitatem & terrestre-

terrestreitatem, cum in ipsis humor non est nimis unctuosus, nam congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo non facili- ter soluitur, nisi per actionem caloris uehementem in ipsis, se- cundum quod sunt fortius ac fortius commixta.

Quomodo metalla ex Mercurio fiant, in specie. Caput VI.

Rerum natura omnium liquabilium genera, naturaliter operata est ex Mercurio, uel Argēto uiuo, & sui sulphu- ris substantia, eo quod proprium est Argenti uiui quod coa- gulatur ex uapore, siue ex calore sulphuris albi, uel rubei non urentis. Vnde Aristoteles in quarto Metheoron: Si sulphur album non urens fuerit, congelat Mercurium in Argentum bonum. Si sulphur purum cū rubore clarum, & in eo uis ignei- tatis simpliciter non urentis, congelat Mercurium in Aurum purissimum, quoniam omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, ut in suis partibus sit consummatum. Vapor ergo sul- phuris, Argentum uiuū coagulantis ex sua substantia, est ter- reus subtilis, aereus decoctus, & digestus à commixtione pri- ma sibi unita à coctione caloris. postea eleuata decocta & dige- sta, donec habeat uim sulphuream, coagulandi Mercurium in corpora metallica, secundum quod sulphur fuit simplex uel adurens, quod perfectionem uel imperfectionem in metallis causat, ut postea apparebit. Exemplum de his, quod ipsorum prima materia, sit Argentum uiuum, quoniam cum liquefit per calorem, conuertitur in ipsum. Certum quippe est, ipsa an- tea fuisse Argentum uiuum, quia omnis res, de eo, in quod re- soluitur, est. Nam glacies conuertitur in aquam calore medi- ante, necessarium est ergo, prius aquam glaciem fuisse.

De generatione Sulphuris, Mercurij, & quæ ex eis oriantur metalla, in genera- li, & quomodo perfecta ab imperfectis differant. Caput VII.

Hic

Hic notandum est, quod Sulphur prouenit ex pinguedine terræ, in minera per temperatam decoctionem inspissata quousque in duretur & sicca fiat. Et cum indurata fuerit Sulphur uocatur. Argentum uero uiuum in sua radice prima, est compositum ex terra alba, subtili, nimium Sulphurea, cum aqua clara fortiter admixta, & unita tali unione per minima, quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alterauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura, quia aut totum remanet in igne, & fixum, aut totum euolat in fumum, cum sit incombustibile & aereum, & hoc est signum perfectionis, & ideo cum postea de terra sulphurea decurrit, calefactum superius ascendit. Vnde in sua natura est, ut per calorem sublimetur. Veruntamen continua sublimatione nimium sublimando depuratur, decoquitur, & inspissatur, ac per sulphur album & rubeum gradatim congelatur, quod quidē sulphur dissoluitur multotiens, & postea congelat argentum uiuum, & illius sublimatione inceratur caloris actione, donec uix in millibus annorum successiue, & operatione naturæ in perfectum metallum congeletur. Et sic quidem ipsa natura in uasis mineralibus mediante calore operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet quicumque uult medicinā perficere ad imperfectorum perfectionem, licet ista corpora differant in compositione sua ab argento uiuo, quæ ab eo generantur eodem modo, quo ipsum fuerit purum uel impurum, & sulphure mundo uel immundo, sibi extraneo, ut dictum est. Si enim argentum uiuum coagulatur à sulphure albo, non urente, erit argentum. Si coagulatur ex sulphure puro, in quo est uis igneitatís, similiter nō urentis, erit aurum. Si uero sulphur

F fuerit

fuerit malū & debile, & Mercurius bonę substantiæ, conuertit ipsum in æs. Si uero argentum uiuum fuerit porosum, terreū, & immundum, & sulphur etiā immundū, fœtidū, & terreum, & fixæ substantiæ, fit ex ipso ferrum, quod postea non funditur. Stannum uero uidetur argentum uiuum bonum habere, sulphur uero malum, non bene mixtum, & quasi non bene congelatum. Plumbum uero habet argētum uiuum malum & grossum, mali saporis & fœditū, ac debilis uirtutis. Vnde assidue per ignis uiolentiā corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento uiuo, secundū quod ipsis inest sulphur extraneū, uel adurens, uel simplex. Et sic consideratur, quæ uirtus sit in ipsis. Cum enim multa quācitas sulphuris sit infectio, & multa quantitas argenti uiui in ipsis dinoscitur esse perfectio, cū sit incombuſtibile & aerium, quoniā sulphur comburit & comburitur, & perfectionem omni tempore impedit. Hæc de uerbo ad uerbū sunt philosophorū dicta super Aristotelem in quarto Metheoron. Credendum est autē, quod ipsorū philosophorū ueritas in aliquo mendacio nuncq̃ est reperta. Sic faciēs ars sequitur uiam naturæ, ex quibus elici ueritas potest, nec est credendum fabulis fictis, nec operibus mendosis, ab opere naturæ omnino extraneis, ut dicitur: Qui credit in mendacium, & nō secretis philosophorum, perdit tempus cum opere, & labores.

De formatione Mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. Caput VII.

SVnt autē media mineralia secundum quod dictū est, quæ originē ex Mercurio non ducunt, id est, ex Mercurio propinquo, & debilis substantiæ, & horū quædā sunt sales, q̃ liquefiunt humido facilliter, ut alumen & chalcantum, sal simplex, & sal ammoniacus, sal petre lapidis, & omnia genera salium. Et quædam

quędam sunt unctuoſa, nec liqueſiunt ſolo humore faciliter, ut auripigmentum, arſenicum, ſulphur, & alia ſulphurea. Nam aqueitas ſulphurorū eſt commixta cum terra fiſcoſa, cōmixtione forti, cum feruentia calōris, donec facta ſunt unctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta uero compoſita ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus. Creditur in eis eſſe uis mineralis aliquorū liquabilium, quę ex eis fiunt, ut chalcāthū & calcatar, quę generantur ex maioribus granis atramenti, & non ſoluūtur, niſi ſoluatur ſalsedo cum ipſis, quę eſt in ipſo ſulphure, & poſtea congelatur in frigore, & iſtud iam accipit uim mineralē, ab aliquibus corporibus naturaliter in terra, quod accipit uim ferream erit rubeum, uel terreū, & calcatar. Quod autem uim arēā accipit, hoc erit uiride aris, uel chalcanthum. Vnde eſt poſſibile iſta duo, ſcilicet calcatar & chalcanthum ab ipſo generari. Quamuis autem omnia prædicta participant in ui minerali cum metallis, tamen corpora metallica artificialiter ex ipſis fieri non poſſunt, cum alterius ſint naturę, & cum eis ex una materia propinqua originem non duxerint. Non tamen nego, quin cum ipſis poſſint metalla purgari aut diſſolui, ac ſophiſtica forma per ea introduci, ut in ipſis errent homines. Poſeſt quoq; plumbi nigredo ſiue immundicia abſtergi, uerum tamen plumbum ſemper manet plumbum, quamuis uideatur argentum, & introducant in eo nouas qualitates alias, ut appareat argentum. Sic artiſices etiam poſſunt facere congelationes per ea, id eſt, ex Mercurio humidum extrahere cū rebus ſiccis, ut uideatur Mercurius coagulatus, ſed iſta coagulatione eſt peſſima. Philoſophorum autem coagulatione, non humidum exiccat, ſed Mercurium ſuę radicalis humiditatis cōſumptione coagulat. Audi quid dicat Ariſtoteles. Sciāt artiſices Alchemiæ, ſpecies rerū tranſmutari non poſſe, ſed ſimilia illis

F ij facere

facere possunt, & tingere rubeum citrino, & album tingere colore rubeo, donec fiat multum simile auro, uel argento, ut hi qui coniungunt stannum, cuprum, & Mercurium, & inde faciunt aurum sophisticum. Sic expositio, per minora mineralia non est impossibilis, at uapor caloris, ponderis, etiam diminutio contra hæc non stant, sed contra uerum aurum & argentum, quæ nequaquam in natura & arte conceduntur fieri, nisi reductione corporum in primam materiam, sic species rerum transmutari possunt, ut postea Aristoteles subdit, & hoc non fit per solam liquefactionem, sed per congelati Mercurij resolutionem, cum admixtione sui spiritus, corpus in Mercurium transformatur.

*De generatione Sulphuris uulgi, & simplicis,
& Mercurij. Caput IX.*

CVm iam dictum sit, quod sulphur in metallis est impedimentum, nunc pono differentiam in Mercurij generatione & sulphuris, quæ utrisque ex utraque parte causent metallum, scilicet Mercurius essentialiter, & sulphur ex parte accidentali, tamen illud sulphur adhuc est duplex, uiuum, & adurens. Viuum causat metalla, quamuis unum differt ab alio secundum quod plus existit uiscositate terræ infectum, cum tamen Sulphur simplex uiuum, causans Aurum & Argentum, non est nisi uapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri, in quo omnibus modis prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris uulgi differt à generatione Mercurij, ut dictum est, quod aqueitas sulphuris uulgi est commixta cum terrestreitate uiscosissima, cum feruente calore, & facta sunt unctiuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione sulphuris.

phuris istius, cum sit generatus ex terra subtilissima, albiissima, sulphurea, cum limpidissima aqua, quam terra parit, admixtione fortissima, ita quod unum ab altero separari non possit, donec non quiescat in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterat aqueitatem ratione fortis admixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici, omnium ductibilem. Vel proprie, simile est aliquibus ductilibus, & ideo propter cōcordiam aliquam ipsorum generationum, commiscetur sulphur Mercurio, & unum alterat aliud in natura. Quare unumquodque corpus metallicum, in se sulphur expresse habere dinoscitur & Mercurium. Cum liquefcit calore mediante, apparet Mercurij substantia & sulphuris, maxime in colore, & cute rubea superius natante, Sed proprium naturæ unius est adhærentia alterius, cum unum sine alio, metallum generare non possit. Et in quantum sulphur fit magis simplex, intantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo, ut fortius unum cum alio coniungatur, & sic tunc perfectiora ex ipsis generantur metalla.

*Quod impossibile sit media mineralia artificialiter
fieri metalla. Caput X.*

SEd quia in præcedente capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter non posse fieri metalla. Ideo propter maiorem ueritatem, restat hoc fortius probandum. Primo sic: Quia minora mineralia de prima metallorum materia, que est Mercurius, non sunt generata. Cum autem generatio eorum cum generatione Mercurij in primo differat in forma, & materia & compositione, Ideo etiã metalla fieri non possunt. Quia unius speciei una est materia prima, & sperma ex quo generat. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia nō

F iij sunt.

sunt generata ex Mercurio, ut patet per Aristotelē, & Auicennā. Ideo si deberent fieri metalla, oporteret quod primo transirent in materiā primā metallorū. Sed quia artificialiter id fieri non potest. Ideo metalla minime erunt. Sic secunda pars antecedentis sufficienter patet, ut declaratū est in præcedēti capitulo. Secundo ad idē. Quia minora mineralia principium artis artificialiter fieri nō possunt, qd' est Mercurius, ideo etiā mediū & finē non pertingunt, q̄ sunt metallū & tinctura. Consequentia tenet. Quia nutrimentū in homine per generationē nō potest fieri homo, nisi prius conuertatur in sperma, & sic addito suo si milī nouus generatur homo. Sed q̄a minora mineralia à metallis extraneæ sunt naturæ, quāuis in aliqua ui minerali participēt tñ debiliōris sunt uirtutis, & adustibilia. Ideo natura metallica de ipsis non gaudet, sed ea respuit. Conseruat autē ea q̄ suæ naturæ sunt. Verbi gratia. Si miscerētur aqua & terra, tūc separātur ab inuicem, q̄a terra petit fundamentū, cum sit grauis & sicca, aqua uero superficiē. Et nequaquā artificialiter sic possunt coniungi, q̄ istæ duæ naturæ stēt in una natura coniūctim, quāuis aqua possit abluere & mūdare terrā. Sed qd' siccitas terræ artificialiter mutetur in humidū aqueū, credi impossibile est, licet terra madefiat aq̄. Sic minora mineralia possunt coniūgi cū metallis, & ea purgare, & aliq̄ modo nouā formā introducere, sed cū ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura nō cōcedit. Quare fatui sunt, q̄ tot & tā diuersa negocia, & sophisticationes ad decipiēdum hoīes adducunt. s. res impropportionabiles, q̄ nec naturā dant, nec eā recipiunt. s. secundinas, testas ouorū, crines, sanguinē ruffi hominis, basiliscum, & mes, herbas, stercur humanum, & sic de infinitis generibus stercore, uolētes cum pessimis optima pficere, & naturæ defectū cū his adimplere. Sed q̄a in his naturalibus, nec aliquatenus taliū unq̄ ueram materiā

materiã imaginãdo sunt perſcrutati, uolẽtes ſtercus ſeminare & metere triticũ, q̃ ſatis uidet̃ impoſſibile, ut dicĩt. Quæ ſeminauerit homo, hæc & metet. Ergo ſi ſtercus ſeminat, ſtercus inueniet. Quare non eſt mirũ, q̃ nullus in tali ſtercore perficit, cũ ſint deluſi, & oēs iſtis adhærẽtes. Semina igitur Aug̃ & Argẽtũ, ut afferant fructũ, cũ labore tuo, mediãte natura, quia ipſum habet, & eſt illud q̃ quæris, & nulla alia res mundi. Cum alia omnia ſint fœtida, & naturæ cadant per ignis aſſiduitatem & examen. Sunt & aliqui Alchemiſte in minoribus mineralibus laborantes, ſcilicet in quatuor ſpiritibus, ut in ſulphure vulgi & arſenico, auripigmento, & ſale ammoniaco, uolentes ex his tincturas perficere, ſed illud minime facere poſſunt, ut patet per diffinitionẽ naturę. Quia tingere non eſt aliud, quã tingẽs tinctũ in naturã ſuã transformare, & ſecũ ſine ulla ſeparatione permanere, docens naturã preliari cõtra ignẽ perſequentẽ, & ita, ut natura tingentis & tincti concordent, uerbi gratia: Si ex Auro uel Argento tinxeris plumbũ uel ſtannũ, uel aliqd̃ tale, qd̃ cõcordat in naturis, quia originem ex utraq̃ pte ex Mercurio duxerũt, & cũ maturæ immaturo cõiungitur, cum maturo perficietur in tali uia. Sed cũ iſti quatuor ſpiritus ſint alterius naturæ cũ metallis, ut ſufficienter prius dictũ eſt. Ideo ſi tingũt tũc quæro, utrũ debeãt conuertere, uel conuertĩ. Si conuertĩ, tunc tinctura non eſt, ut prius patuit per eius diffinitionem. Si aut̃ conuertere, tunc tingendũ conuertet in ſuã naturam, & hæc eſt terrena, naturæ metallicæ contraria, ideo tingendo, metallum facere nõ poteſt. Quod aut̃ tingẽs tingendũ conuertat in ſuã naturã, probatur, quia omne generãs naturalit̃ generat ſibi ſimile, ſed quia natura quatuor ſpirituum generans, eſt terrea, igitur generabit ſibi ſimile, quod etiam erit terrea materia ſicut ipſum. Sic etiam omnem aliam tincturam fatuam, q̃ non inuenitur

inuenitur in proprietate metallicæ naturæ, despicias cum uis alijs naturæ extraneis, quia in ipsis non est aliud, nisi rerum cōsumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia ista apparenter sint metalla, & non existentē, quæ per minora mineralia, uel consimilia sunt præparata. Et ergo stultum est, quærere in re, quod antea non fuit in illa, sicut uerum aurum & argentū in rebus foetidis & adustibilibus.

De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis, non adurentis. Caput XI.

Nunc quarendum est de differentia Sulphuris simplicis philosophorum non adurentis, & sulphuris uulgi. Cum philosophus generaliter loquat: Sulphur coagulat Mercuriū. Vtrum omne sulphur Mercurium coagulet? Dicendum est, quod non. Quia omne sulphur uulgi, secundum philosophū, metallis est contrarium. Item Auicenna: Non intrat in magisterium nostrum, quia non est ortum ab eo, cum semper inficiat, denigret, & corrumpat, quocumque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus. Ergo si figitur, fusionē impedit, nec est impossibile corpori coniungi. Cuius exemplum cernitur in ferro, quod sulphur fixum, grossum, immundum in se habere dinoscitur. Si uero calcinatur, in terream reddit substantiam, ut puluis mortuus, & quomodo posset alijs metallis uitam inspirare? Habet enim duplicem superfluitatē, inflammabilem substantiam, & terream seculentiam. Igitur per hoc considera sulphur uulgi, & non philosophorum, cum sit ignis simplex, uiuus uiuificans alia corpora mortua, & ea maturans, & ita, quod naturæ defectum supplet, cum ipsum sit per se superflue maturitatis, secundum quod in sua natura est perfectum, & per artificium magis ac magis depuratum. Vnde iterum

iterum Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi quantum existit in istis duobus corporibus Sole & Luna. In Sole autem perfectius, quia magis est digestum, & decoctum. Philosophi autem subtiliter sunt imaginati, quomodo ex istis corporibus perfectioribus sulphura illa elici possent, & ipsorum qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte, mediante natura, quod antea in ipsis non apparuit, quamuis plenarie occulte habuerint. Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione, & in primam materiam reductione, quod est argentum uiuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc sine ulla admixtione rerum extranearum, cum extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendent, quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquius est ei, cum sit medicina simplicis, ac mineralis nature, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius sunt soluta. Verbi gratia: Si in simplici aqua congelata glacies ex niue * creauit uirtus, in ea soluitur per calorem, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingitur ex uirtute, quæ occulta fuit in glaciæ. Si autem glacies non resoluitur per calorem, in aquam, non coniungitur aquæ, in qua iacet, nec illa aquam tingit sua uirtute, quæ in ea ante coagulata fuit ex parte specierum. Sic eodem modo, si corpus non resolveris in Mercurium per Mercurium, occultam uirtutem ex eo habere non potes, puta, sulphur digestum, & decoctum per opus naturæ in minera. Sic lapis est unus, una medicina, quæ secundum philosophos, dicitur Rebis, id est ex bina re, scilicet ex corpore & spiritu albo uel rubeo, in quo multi fatui errauerunt, diuersimode exponentes illud:

Est Rebis in dictis rectissima norma figuris.

Id est, duæ res, & hæ duæ res sunt una res, id est, aqua coniuncta corpori, quia corpus soluitur in spiritum, id est, in aquam Mineralē,

G

ex qua

ex qua factum est ab initio: & sic ex corpore & spiritu, fit una aqua Mineralis, quæ dicitur elixir, id est fermentum, quia tunc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum; quod multis fatuis uideatur impossibile. Igitur ex una re, quæ est aqua corporis, & spiritus, medicina perficitur. Vnde uersus.

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.

Ars unam poscit rem, quam quiuis bene noscit.

Hanc optant plura rem, res sic est tamen una.

Illi non similis præ est, precio quoque uilis.

Nec contemnenda, nam perficit illa stupenda.

Hanc tu fixare debes, & in igne domare.

Sic quod & ascendat, & rursus ad infima tendat.

Dissipa rem captam, per rem prius hanc satis aptam.

Leniter extractam, sic massam contere factam,

Hæc non festinet, sed temporis ordine fiat.

Item alij uersus, quod corpus grossum fiat spiritus subtilis, id est, fixum uolatile. Et conuerso, uolatile fit fixum.

Aspera res lenis quoque fit uasis in amœnis,

Quæ dum calcatur, tamen à doctis adamatur.

Alij uersus, quod uice uersa fit fixum.

Sed dum fixatur hæc res, & in igne domatur,

Hanc tegit umbra sua, rerum substantia quinta.

Id est fermentum secundum, qualiter incepisti, taliter finias cum fermento. Alij uersus de Inceratione, cum funditur, tunc omnia cum eo funduntur,

Omnia coniungit, si funditur, omnia fundit.

Et sequuntur plures uersus secundum Albertum, ad quos remitto studiosos. Et sic exposui tibi quid sit Rebis, & elixir, & medicina, & unde dicantur, & quæ sit aqua philosophorum, ex qua

qua tria fiunt elementa postea, & ecōuerso unum fiāt. Versus

Quatuor ex uno fiunt, & quatuor unum.

Hæc sunt secreta, sic gaudebis sine meta.

Et sic secundum philosophos, habemus naturam sulphuris & Mercurij super terram, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Ex his dictis uidetur quomodo ars imitatur naturam, & per nullum alium modum.

Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. Cap. XII.

CUm sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in Sole, per maiorem digestionem, & sulphur album in Luna per minorem digestionem. * Vnde philosophus: Citrinationem est aliud quā cōpleta digestio. Nam calor agens in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum generat albedinem, quam albedinem ignis transcendit, agens in eo purissimam citrinitatem causat. Et hæc omnia in plumbi calcinatione attendi possunt. Etiam dicit philosophus, quod iam actu unum quodq; perfectorum corporum suum sulphur bonum cum Mercurio contineat, scilicet, aurum aureum, & argentum argenteum. Ideo sulphur album, per citrinitatem fit aureum, eo qd sulphur rubeū, id est ignis substantia est ibi, qui hoc album plus digessit, & sic sulphur albū & rubeū ex utraq; parte existit in Sole. Quare ignis est summa eius perfectio, ut in igne generati. Et ideo amicabiliter congaudet natura suæ igneæ naturæ. Vnde queritur: Vtrū aliquæ res extraneæ hoc in corporibus possint causare? Cū ars nō sit aliud mediante natura, nisi coctio, & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia. De mane cum surrexi, & uideo urinam meam albam, iudico me nimis parum dormiuisse, repono igitur me ad dormiendum, & accepto somno, urina fit citrina, &

G ij hoc

hoc nullo alio modo fit, nisi per digestionem caloris, naturalis in me existentis. Sic sequere naturam per artem similiter de coquen- do, digerendo, & maturando, & subtiliando, cū iam actu contineat natura in se ignem naturalem, quo maturatur, hunc aliæ res non habent, & eum dare non possunt. In Luna uero nō est, nisi sulphur simplex album, non tantum digestum sicut rubeum, cum non sit nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet, sed ignis species est obiecta, & occulta, agens tam in arte quam in natura, & e conuerso. Et ideo non est impossibile, quod ars mediante natura, hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter natura appetat perficere: sed per se non potest, nisi iuuetur arte & operatione: quamuis isti labores, ut credo, non perueniant ad hominem duræ ceruicis. Quia boni laboratores raro inueniuntur. Et ideo non fit uerū Argentum & Aurū, nisi fiat ita digestum & decoctum, uel ut medicina, cum qua tingitur & in melius melioratur peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliori peius perficere. Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiori melius perficere nituntur, & hoc quærunt in re, quod nunquā fuit in illa, scilicet Aurum & Argeutum in stercorebus, & in rebus adustibilibus, & hoc faciunt sophisticæ, ut appareant hominibus uera, ut dictum est prius.

*Quod in alijs corporibus ægris, non est utile hoc sulphur
querere, cum in ipsis non sit. Caput XIII.*

Quari uero non immerito potest, utrum in alijs ægris corporibus, hoc sulphur, scilicet album & rubeum, ad Mercurium tingendum elici possit? Dico quod non. Quia prius dictum est, quod in ipsis non est aliqua materia maioris temperantiæ, & minoris fecis, quàm in istis duobus corporibus quibus

quibus insunt radij tingentes, quibus uti possis ad tingendum sed cum alijs non tinges, cum prius dictum sit, quod in se contineant sulphur foetidum & adustibile, & non uirtutis naturæ, sicut in istis, cum omnis ars non ualeat nisi præhabita natura quam sequatur: Posses tamen purgare metalla imperfecta cum minoribus mineralibus, & cum purgata essent, non haberent auream uel argenteam naturam in se, quia decoctio, uel digestio, aurea non fuit in eis, sicut in istis duobus corporibus, nec sulphur ita maturum, & ideo ipsis immaturis succurrendum est cum maturo, ut maturentur. Igitur non tingunt, sed tinguntur, quia tinctura auri uel argenti, in ipsis habet proportionabilem naturam, quia cum eis originem ex Mercurio duxerunt. Ex ijs manifeste patet, quod minora mineralia tingere non possunt. Quia si corpora imperfecta metallica, quæ conueniunt cum Auro & Argento ex parte Mercurij, tingere non possunt, nec naturam auream siue argenteam infundere, quomodo tandem illa facere possent, quæ non conueniunt in aliqua natura cum eis: & ideo non est tingendum, nisi cum illis quibus inest uirtus tingendi. Tinge ergo cum Auro & Argento, quia aurum aureum, & argentum argenteum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia despicias cum in ipsis nullus fructus sit, sed solum rerum perditio, nec non temporis & laboris.

*Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora
metallica. Caput XIII.*

Cum autem inter uulgares & dictos philosophos aurum famam teneat, quod in prima sua dispositione manens, lepram curet, & plures alias uirtutes habeat, hoc non est nisi propter completam eius digestionem, quia excellentia ignis in eo agens omnes malos humores consumit in corporibus

G iij ægris.

ægris existentes, tam in calidis quam in frigidis causis. Sed hoc
 Argentum facere non potest, quia tantâ superfluitatem ignis
 non habet, & tantû non est digestum & coctum naturali maturi-
 tate. Tamen isto non obstante igneitat in se occulte & uir-
 tualiter habet, sed non ita plene, quia adhuc ignis non uincit
 alias qualitates elementares sicut in auro. Et ideo Argentû in
 sua prima dispositione manens, non curat leprâ ita potenter, ni-
 si plus per artē digeratur, quousq; habeat summos gradus Auri,
 & omnem maturitatem. Quare alia ægra corpora metallica,
 minus curant infirmitates, secundû q; magis differunt in per-
 fectione & maturitate ab eis. Aliud minus, aliud magis differt,
 & secundû hoc minus curât, q; est ex defectu sulphuris infecti,
 foetidi & urentis, ex quo in genere coagulationis facta sunt ab
 initio, & ideo non curant, cum ignis in ipsis ita infectus sit, ele-
 mentaribus fecibus, & urens, cû admixtione aliarum elemen-
 tarium q; litatum. Nunc ad ppositionem primâ uirtutis auri cu-
 rantis. Cû aut tantî uigoris sit promulgatû, & hoc in prima sua
 dispositione manens. Quid est mirum, si in medicinam (sicut
 expertum est) per artis ministerium sequentis naturam, redi-
 gatur, & eius uirtus subtilietur per digestionem decoctionis,
 & qualitatû purgandarum, quod plures ac infinitas, seu om-
 nes ægritudines tunc habeat curare. Quod patet per Arnoldû
 de Noua uilla expertissimum medicum huius summi operis,
 qui Dominum Apostolicum, Dominum Innocentium à peste
 incurabili cum hac medicina * tinctum, & opere naturæ per
 artis ministerium, non est aurum, aut argentum uulgi, quoni-
 am additur eis additio magna, in prosperitatibus multarum
 utilitatû, ad omnem ægritudinem cuiuslibet generis expel-
 lendam. Et nominanter has assignauit uirtutes. De sene facit
 iuuenem, & senem reuiuiscere facit naturam, conseruat sanita-
 tem,

tem, roborat infirmitatem omnem corporis, expellit agritudinem, uenenum declinat à corde, arterias humectat, liuidam immundiciem à pulmone dissoluit, uulneratum cōsolidat, sanguinem mundifica, lapidem frangit, contenta in spiritalibus purgat, si caput reumaticum est, purgat à fluxu, stomachum in calore naturali confortat. Et si agritudo fuerit unius mensis, sanat eam in uno die, uel hora. Si uero agritudo fuerit unius anni, sanat eam in octo diebus. Si uero morbus fuerit antiquus longo tempore, cum alijs medicinis incurabilis, sanat eam in dimidio mense. O fœlix scientia cum sciente. Quare non immerito hæc medicina super omnes alias medicorū medicinas est quærenda, quia qui habet eam, incomparabilem habet thesaurum, & in salubri constellatione natus est, in hoc seculo diues, diuitijs infinitis sup reges & principes huius seculi. Quis non diligeret talia, quæ sanum & longæuum se utentem, supra omnes medicorum medicinas conseruant? cum ipsum ditent, & alios non depauperent. Hæc sunt bona iusta coram Deo & hominibus, nō per usuram acquisita, seu fraude & deceptione mendacium, ac per mercimonía in deceptionem plurimorum, ut in omnium aliorum bonorum acquisitione, quia hæc ars est speciale donum Dei, ut dicitur: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Sed e contrario ait beatus Augustinus ad omnes alios Alchemistas, qui homines sophisticationibus deludunt: Vos deceptores estis, & sententia excommunicationis aggrauati, cum uestra opera, elementa falsa sint, & mala. Et excludens seu saluans artifices naturam imitantes, quamuis pauci huius artis ueritatem summe cognoscere ualeant, ut supra ad propositum dictum est de uirtute huius medicinæ. Sic truffatores in stercore aurum & argentum quærentes in libris ipsorū proprijs, quos & ipsi pprie composuerunt.

composuerunt, & ipsos tamē composuisse philosophos testantur, quod ueritas non testatur, quoniam ueritatem posuerunt. Cum ueritas philosophorum (ut dictum est ab aliquo) in forma mendacij non cernitur unquam fuisse reperta, sed semper naturæ motum & modum imitantur. Sic enim in libris uestris scribitis in arte Alchemiæ. Caueas tibi ab odore eius, ne te interficiat. Ecce qualis medicina, quæ cum uiuificare deberet, mortem inducit. Quare hoc non est mirum, quod sit res toxicatiua, cum antea ex stercoreibus & uenenosis receptis sit composita. Videte fatui, quomodo uestra opera differant ab operibus naturæ. Quare tantum fatigamini in huiusmodi rebus altis, ad quæ peruenire non poteritis taliter laborando: nisi miraculose fieret contra naturam, ut accidit beato Ioanni, qui de uirgis fecit aurum & argentum, confusus in potentia Dei, & de arena maris lapides preciosos. Dico enim uobis, qualis est medicina, tale fit & aurum & argentum. Cum merdam seminaueritis, merdam metere uisi estis, & apparentias sophisticationū. Reuertamini fratres ad uiam ueritatis, qui eam ignoratis, quoniam propter uosmetipsos consulo studere & laborare, sapientum dicta reuoluendo, ex quibus ueritas elici potest, & non casualiter, aut temere opera accedite, per hoc quod scribitur. Recipe hoc uel illud, id est, merdā, & fac stercus. Scitote quod hæc ars à philosophis occulte tradita est, propter eius nobilitatem, & non æstimate eam in foro esse uenalem, aut uendendā & emendam, sicut libri uestri multarum falsitatum continent. Unus emit, alter uendit, discas mihi merdam, & ego te docebo stercus. Sic permerdatus aliū permerdat, & omnis mundus existit quasi permerdatus. Volentes ergo alios ditare, uos ipsi infinitis paupertatibus estis subiecti. Fratres reuertamini, cū sapientia cognoscat uos errare cum libris uestris. Philosophorū
uero

uero libros perlegite, & perfectos repetite. Si autem repetitos non intellexeritis, non doctores, seu philosophos reprehendatis, sed uestræ ignorantie calumniam reddatis.

Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. Caput XV.

Primum uniuersaliter omnibus intuentibus, ad quas præsententes peruenierint declaro, qd' in totius huius artis serie, non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum philosophos & naturam. Quamuis deceptores infinitas sophisticationes, dealbationes, & rubificationes faciant, quibus fideles deluduntur. Primum particulare, tam in albo, quam in rubeo, existit in Mercurio, sine administratione medicinae perfectæ, licet corpus, cum quo perficitur, in se ipsius tincturam contineat particulariter, si moueatur arte & operatione, ueluti natura requirit. Primum quod in natura particulariter ex utraq; specie perficitur est, cum Mercurius sit prima materia omnium metallorum, compositus ex terra alba nimium sulphurea, & aqua clara, & ideo albedo terræ transpareat limpiditatem aquæ, & sit color in eo albissimus, ut docet experientia, & hic sit immaturus, possibile est, ex eo fieri Solem & Lunā. Vnde philosophus: Admisceatur alijs corporibus metallicis, quia sunt de materia eius, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificium illud sibi potest mittere digestam naturā in eum, ut cum eis perficiatur. Et sic quibus complectitur metallis sit similis ipsis, sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura congaudeat suæ naturæ, & non per aliud medium extraneum, scilicet cum sole Sol, cum Luna; Luna, cum Venere Venus, & sic de alijs, quia unumquodq; mittit in illū uim suam, etiam, quia continet in se sulphur suum bonum im-

H maturum

maturum, quod per artē maturatur. Quare alia metalla sic coagulata & infecta per sulphur, particulariter, sicut ipsum Sol & Luna fieri non possunt. Prima ratio est, si enim corpora imperfecta metallica transformarentur & admiscerentur cū Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet illud in se præhabitu sulphur malū, & si purgarentur, adhuc in tantum purgari nō possent, quod reducerentur in Mercuriū, sicut ante talē superfluitatem, nec etiā posset corpus perfectum in eo dissolui. Et cū in eo dissolui non posset, naturis ex utraq; parte seratis, unū quodq; in examinatione ab altero seperaretur, ex quo nō haberet in se naturam perfectam occulte, cum qua solutiones proprie ipsorum perficere possent, mediante arte, ut alia corpora perfecta subuenirent cum natura sua, quæ naturaliter est perfecta. Secunda ratio. Si insoluta adiungerentur perfectis corporibus, minus Aurum & Argentum fieri possent, cum naturaliter per congelationem ex utraq; parte, naturæ eorum seratæ sint, & cum non sit medium aperiens illas naturas, & nec una uis in aliam coniungi possit naturali cōiunctione, nec mitti, ita ut redeant in Mercurium, ex quo ex utraq; parte originē duxerūt. Ideo per asperitatē ignis ab inuicem separantur, scilicet per combustionē naturæ imperfectæ, & per resistantiā naturæ perfectæ, ut bene cernitur. Sed cū cōiungere uolueris, facias medium per Mercuriū, qui dissoluit & aperit naturas, ut simpliciter unū possit transire in aliud, & perfectā uim mittere in imperfectū, ut secū perficiat. Et hi sunt labores uia particularis, quibus Aurum & Argentū fieri potest, sed uniuersaliter nō. Nota. Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primā materiā, sed Mercurius corporæ hoc facere nō potest. Est em̄ propter cruditatē sui sulphuris, q̄ in prima habuit alba terra, ex qua cū aqua clara factus est ab initio, q̄ illud crudū
semper

semper appetit corrodere, qđ suæ nature uicinius est. Primo aurū, secundo argentum, & sic de cæteris. Quare alter Mercurius corporū sic facere non potest, qā per congelationem illud crudū sulphur, qđ antea fuit in illo, est alteratum in natura, & ideo non corrodit sicut primū, nec seratum aperit, & ideo una uis non mittitur in aliā, sed unumquodq; manet per se, quāuis confluxualiter sint coniuncta, secundo naturaliter ex utraq; parte sunt serata. Quare in examinatione, & per asperitatem ignis imperfectū comburitur, cum una natura alteri succurrere non possit. Sed cū Argentum uiuū crudū hoc facere possit, scilicet naturas seratas aperire, ut unaquæq; res suæ naturæ uicinæ sit ad iuuamen. Ideo si dissoluerit argentum, inueniet argenteam naturam, Et si Aurū, inueniet auream naturā, Si plūbum, plumbeam, & sic de alijs, per ipsorum sulphur cōgelatur, ut dicit philosophus, & simile fit illis. Si uero ista corpora quæ suam naturam participant, scilicet imperfecta, non possunt ipsum perficere, minime ista quæ suæ naturæ non sunt, nec in ui minerali cum eo participant, sicut tu quaris in multis stercoreibus. Et ideo est particulariter possibile ex eo fieri argentum & aurum, & in alijs corporibus non, ut audiuiisti. Nota. Duplex est solutio corporum in Mercurium. Per Mercurium scilicet in Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima solutio requiritur ad particularia. Secunda ad uniuersalia. Prima solutio corporum in Mercurium, non est aliud, nisi congelati resolutio, id est, quod per solam solutionem seratum aperitur, propter ingressum unius naturæ in aliam, & ista resolutio est in particularibus. Secunda solutio est in aquam Mercurialem, & hæc est in uniuersalibus, & ista non fit per solam solutionem sulphuris immaturi in Mercurium, sed per putrefactionem corporis & spiritus in calido & humido. Cum

H ij putre-

putrefactio omnium rerum naturam, adinuicem ligatarum, fit solutio & separatio, & sic separentur partes adinuicem ligatæ, ut unaquæq; pars separetur ab alia. Et hoc fit per solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa. s. aquæ & terræ. Et eadem partes cum purgatæ fuerint in natura per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt, propter ipsorum mūdificationem quam antea. Quamuis ista separatio fieri non possit in corporibus, nisi per spiritum. Et sic ars transcendit naturam in una uia, quod artificialia subito fiunt, cum tamen naturalia antea prolixe facta fuerint. Non credas, quod sint elementa uulgaria, sicut aqua nubis, & consimilia, sed humidum aqua, frigidum terra, calidum aer, siccum ignis. Et sic sunt in naturis rerum elementatarum, cum nequaquam ars possit partes ita naturaliter separare, quod simpliciter in elementa, secundum quod fuerint, transmutentur, cum primo natura mutauit unam qualitatem in aliam. Taliter ars bene separare potest, ut humidum à sicco, frigidum à calido separetur. Sed tamen una qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturam alterius in aliqua parte, per hoc possunt per artē uiceuersa coniungi, sicut diuisa sunt. Si enim una qualitas non participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, & aer aquæ in humiditate, & sic de cæteris. Tunc sequeretur, quod naturale opus esset totaliter destructum, cū simplicia essent elementa, sicut antea fuerunt ante Mercurij generationem. Et ars destruxisset naturam, à capite incipiens, scilicet ab Auro & argento, usq; ad primum, id est Argentum uiuum, & ultra ista principia ad simplicia elementa, secundum quod antea fuerunt ante Mercurij generationem, quod tamen ita remote in arte est impossibile. Et si esset possibile, tūc sequeretur, quod de nouo extra primam materiam, Mercurij scilicet metallorum,

metallorum, ars componeret elementa, & uiceuerſa generaret Mercurium ſicut deſtruxiſſet, quod eſt impoſſibile artiſtialiter fieri. Sed bene ars deſtruit à capite, uſq; ad pedes, id eſt Mercurium, à pedibus ædificans uſq; ad caput, in ſubtiliori forma naturalis ſubſtantię, quam antea fuit. Sic diuiduntur ſpecies rerum cum in aliam formam tranſmutantur, quàm antea fuerunt, quod dicit Ariſtoteles. Sciant artiſces Alchemię ſpecies rerum tranſmutari non poſſe, quod uerum eſt, ut ipſe cõfirmat, niſi in primam materiam conuertantur, id eſt in argentum uiuum, & ultra hoc non conſulo, cum fieri ſit impoſſibile.

De ſecundo Particulari, quod eſt in Luna. Caput XVI.

CUm ſuperius dictũ ſit, quod Luna cõtineat in ſe ſulphur album, ſicut aurum, cum ignis ſpecies ſub albedine in eo obiecta ſit, ideo omne argentum eſt poſſibile fieri aurum, ut dicit philoſophus. Non eſt aurum, quod non prius fuerit argentum. Sic argẽtum continet in ſe aliquas qualitates indigeſtas, quę poſſunt ab eo purgari, ita quod per artem particulariter tranſeat in Mercurium fixum, id eſt, in uiciniffimam naturam auri, quia tunc omne illud continet in ſe, quod & aurum, per appoſitionem ſulphuris rubei philoſophorum, per hoc plus digeritur, & citrinatio in eo cauſatur in adiunctione corporis perfecti, cum fuerint ſimpliciter unius naturę. Hoc autem in alijs corporibus fieri eſt impoſſibile, cum tantam uicinitatem naturę perfecte non habeant, ſicut ipſum. Quia eſt impedimẽtum in generatione ipſorum per ſulphur aduſtibile & foetidũ, nec ipſa ſunt medium, de quo loquitur philoſophus: Non fit tranſitus ab extremo in extremum, niſi per medium, id eſt ex Mercurio non generatur aurum, niſi prius fuerit argentum, nec in ſe habent ſulphur ignis ſimpliciter non urentis, ſed ſul-

H ii phur

phur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, cum semper prædictum sulphur ea comburat per ignis examinationem. Et sic habes rationes, quomodo particulariter aurum & argentum fieri possunt.

De sophisticis particularibus. Caput XVII.

ARistoteles dicit: Sciant artifices Alchemiæ, species rerum transmutari non posse, sed similia illis facere possunt, & tingere rubeum citrino, ut uideatur aurum, & album tingere donec sit multum simile auro uel argento. possunt quoque plumbi immundicias abstergere, uel alterius corporis, ut uideatur aurum & argentum, uerumtamen plumbum semper manet plumbum cum in se non habeat aurum & argentum, sicut prius dictum est, ut hi qui accipiunt salem ammoniacum, uel alia minora mineralia, ut in ipsis errent homines, sed aurum & argentum sophisticum faciunt. Coniungunt enim stannum & cuprum cum Mercurio, ut appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile, secundum eos, qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc deluduntur, & in examinatione nature. Adustibile & foetidum, secundum quod est, ueram naturam argenteam non habet in se, sicut apparet in colore & in examinatione aliquo aliter. Prima ratio est Cuprum continet in se Mercurium mundum aliquo aliter, nisi in quantum in sulphure existit defectus, quia sulphur foetidum & adustibile habet, quod in quantum adustibile, comburit, & rubedinem non ratione digestionis habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, tamen Mercurius habet substantiam præ sulphure, & ideo tardius in igne deficit, quam plumbum uel stannum, quoniam Mercurius resistit, nisi in quantum uiolentiam patitur a sulphure sibi commixto. Et quod per plumbum citius comburitur,

buritur, hoc est ratione Mercurij plumbi imperfecti, quia infectus Mercurius cum infecto sulphure, sicut plumbum est, quærit aliquid uicinum suæ imperfectioni, & cum argentum & cuprum commixta sunt, in argento non inuenit aliquam rem infectam, sicut in cupro, ubi inuenit primo sulphur adurēs, cui citius commiscetur. Et in commixtione uniuersali Mercurius cupri magis inficitur, cum plumbū sit ex utraq; parte, scilicet Mercurij & sulphuris infectum, & plus malum, citius adhæreat malo, quam bono. Et in quantum maius malum malo coheret, intantum debilius & peius erit. Et ideo citius coadhæret cupro, quam argento, inficiens & comburēs illud, cum natura cupri & argenti, ut audiuiſti, ex utraq; parte sint seratæ, peiori subuenire non possunt. Et ideo comburitur cuprum ab argento, quæ fluctualiter coniuncta fuerunt. Naturaliter autem ex utraq; parte naturæ eorum sunt seratæ. Et sic bene plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plumbō, quā inquantū magis cōburit, in tantū debilius erit, & combustibile. Sed in cōiunctione stanni cū cupro & Mercurio, Mercurius aperit aliquo modo naturas seratas, & coniungit hæc duo, scilicet stannū & cuprū. Nā cū ex utraq; parte aliquo modo mundū habeant Mercuriū, & sulphur malū debiliter cōmixtū, coniungitur Mercurius Mercurio, sed quia habet potentiam sulphuris, uariando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quod noua forma appareat, & iam ita cito sulphur comburi nō possit, sicut ante ipsum Mercuriū, & Mercurius crudus coagulatur per ea, & alteratur cū ipsis in natura, sic ut aliquo modo appareat argentū, quāuis uerum argentum non est, cum in eo non fuerit debita digestio, & decoctio, & sulphur non sit ita simplicis & uirtualis naturæ, sicut ipsum argentum uiuum, cū aurum & argentum ex utraq; parte sui Mercurij & sulphuris, sufficienter

sufficiēter sint digesta, & bonę maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophisticum ex stanno, cupro, & Mercurio, & si tunc admiscerent aliquos pulveres minorū mineralium, tunc magis debilitarent sulphur, & sic non esset impossibile, quod Mercurius ageret super potentiam naturalem, sed semper in fine diminuitur, & comburitur in igne, cum sulphur non sit uirtualis naturæ, sicut ipse Mercurius, sed semper occulte comburens, & inficiēs Mercurium, quamuis Mercurius sit suppedtatus, & sic postmodum in stercus redeat, secundum quod stercus fuit. Sic intellige, quomodo uerum aurum & argentum differant ab auro & argento sophistico, quāuis plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla, in rubeo uel in albo, adiunctis medijs mineralibus, uel aliquot ipsorum. Sunt uero ipsi laborantes delusi, æstimantes bonum, secundum apparentiam, hoc facit ipsorum ignorantia, quod non cognoscunt naturas metallorum.

De uia uniuersali, sermo generalis. Caput XVIII.

DE terminato plogo huius artis, & pticularibus eius: nūc dicemus de uia uniuersali, in qua ars imitat naturā. Est autē uia uniuersalis, ut audiuiſti superius, possibilis in naturis metallorū, plantare ramos, in quibus crescūt flores miri odoris & rosulæ tā albæ, q̃ rubeæ. Primū autē incipere, est soluere lapidē in suā primā materiā, & est cōiunctio corporis & spiritus, ut ex eis fiat una aqua Mercurialis. Vnde Auicenna: Primumq̃ incipere, est soluere lapidem in suum Mercurium. Vnde Rasis philosophus: Nisi corpora soluas, in uanū laboras. f. Argentum & Mercuriū, ad elixir albū; & Aurum & Mercurium ad elixir rubeū. Et hoc in balneo rorido, ratione putrefactionis, ut corpora uiscositate aq̃ Mercurialis soluantur. Vnde Parmenides: Cum

Cū cōiuncta est in unū pmanens aqua, cū qua fuit ab initio, postea sequitur elementorū diuīsiō, & ipsorū purgatio. Vnde Albertus Magnus: Quatuor ex uno fiunt & quatuor unū: Id est, ex aqua Mercuriali. Tertiuū est terrę mundificatio, de quo dicit Morienus philosophus. Hac aqua cū terra sua putrescit, p hoc magisteriū totū dirigitur. Vnde Rasis philosophus, iūge siccū humidū, humidū est aq̄, siccū uero terra. Postea sequit̄ terrę sublimatio, de qua dicit Parmenides philosophus: Ipsum dealbatū cito igne sublimate, ut exeat ex eo sp̄ritus, quē in ipso inuenieris, & terra maneat calcinata, de qua terra dicit philosophus Parmenides, & Morienus: Sic cinerē q̄ est in fundo, ne uilipendas, q̄a est diadema corpis tui, & pmanētiū cinis. Sic sunt quatuor elemēta sic pparata, ut sup̄ius intellexisti. Nec cōiunxeris ea ante ipsorū mundificationē, cū ppter eorū immundiciā separēnt̄, q̄ dicit Ascanius: Sp̄ritus nō cōiunguntur corp̄i, donec a suis immundicijs pfecte fuerint denudati. Et fermentū albū & rubē cōiunguntur secundū q̄ elemēta sunt alba uel rubea. Si alba, tūc requiritur ignis. Si rubea, tunc elemēta p ignē rubificātur, ut ipsa digerant, maturent, consolident, & absorbeant sordes aquarū in cōiunctione. Habeat pportionabiles uirtutes quatuor elemētorū, terrę in frigiditate & siccitate, aq̄ in frigiditate & humiditate, aeris in humiditate & caliditate, ignis in caliditate & siccitate. Ignis & terra extrema sunt elemēta. Aqua & aer, sunt mediā elemēta, q̄ coniungunt per debita & uera pondera, ut plus diligāt se q̄ antea. Primo terrā cum aq̄. Secundo aerē cum igne. Et sic cōuertere naturas, & q̄ q̄ris, inuenies. Tunc terra habilis est ad soluedum aqua efficax ad mundādum, oleum uel aer in q̄ portat̄ sp̄ritus ad miscēdū. Ignis ad tingēdū. Sic corpus retinet sp̄ritum sicut sp̄ritus retinet animā, cum adiunctione fermenti.

F I N I S.

I SEQVI.

SEQVITVR LIBELLVS ALIVS PEP

*Χρησας utilissimus, et rerum metallicarum cognitione refertissimus, Rosari-
us Minor inscriptus. Incerti quidem, sed harum tamen rerum
non imperiti authoris.*

P R A E F A T I O.

Aenigma de arte Alchemiae, & de modo tractandi authoris. §. I.

Nquit author libri, qui Rosarius dicitur. Descen-
di in hortum meum, ut uiderem plātas diuerforum
nascentium, & inter flores ceteros Rosarij mei, in-
ueni rosam niueam seu albam, * itemq; sanguineam
seu rubedine decoratam, elegi pulcherrimam, & inspexi, quòd
paucæ & raræ, quia non germinauerant mala punica. Dixi
uoce non tacita: Reuertere, reuertere Hortulane, reuertere &
augmenta Rosarium meum, per totum horum multiplica, seu
de nouo construe & planta, ut decoretur hortus albis & rubeis
rosis splendidibus, superfluisq; abstractis & reiectis, utilibus
& necessarijs diligenter intende. Ipse autem Hortulanus rosa-
rum plantas separauit, & replantauit, augmentauitq; duplican-
do, triplicando, quadruplicando, & sic uicissim multiplicando,
usq; ad albedinem plenam, & deinde ad rubedinem perfectā.
Sed hoc totum per augmentationem plantarum, quod mihi
placuit. Innuebat autem adhuc non satisfecisse. Quicquid ta-
men circa hoc erat scibile, mihi plenarie demonstrauit. Posuitq;
idem

idem tempore debito rosas albas & rubeas in terra sua, dimisitq; eas increscere in terram suam, dico propriam, unde egrediebantur. Et in primo anno subsequenti, egressa est planta, quæ annuatim mille milia rosarum produxit. Et ecce hortus meus iam rosarijs impletus est, educētibus sufficienter pro merosis, & pro omnibus intrantibus annuatim. Deo itaq; reddo laudes, & gratias Hortulano gratas. Et in hoc codice, cæteris meliori, qui non sine causa Rosarius intitulatur, cuncta quæ uidi, & uera probaui, intelligentibus, sapientibus, & artificibus idoneo perfecte scribam, ut quicumq; per portas Hortulano mediante, ad hunc Rosarium ingressus fuerit, non solum de rosis partem habeat, sed uidebit etiam artes cunctorum operantium in Rosarium album uel rubeum, & per consequens acquirat discretionem discernendi circa hoc intentionem scripturarum omnium, ubicunq; magisterium obscurum uidebitur & manifestum. Nam in hoc est ueritas omnino nuda, & etiam uestita Nuda scientibus & discretis in propinquisioribus naturis minerarū. Vestita autem stultis, in remotioribus, imò impossibilibus naturis uegetabilium, & animalium, secundum solum textum magistrorum, artem inuide obscurantium laborantibus. Perfectam enim uobis scribo ueritatem, & operationes certas, & ueras & integras, sine deuiatione aliqua.

*Admonitio, Cauenda duo genera seductorum, & quod
ars consistat in Mercurio fixo. §. II*

Sed uere uere, multi uenient pseudophilosophi post me, qui seducent operantes, quorum in genere, tantummodo duos inuenio, scientiam istam cooperientes. Primus est ignorans artem, & sophisticus. Secundus uero sciens, & philosophus

inuidus. Primus componit libros deceptorios, deceptiones suas & sophistica testificantes, & scribit super capita ipsorum titulos philosophorum bonorum, ut uideantur habere bonam artem, & elixir perfectum. Et ut magis credatur ab hominibus, ferunt pulueres lapidum, albi uel rubei, & tractant aurum & argentum, sed sequentes deficiunt in operationibus, dum probant scripta illorum. Secundus est totus inuidus, & composuit libros de illis, quæ magis remota sunt à ueritate, ad prolongandum homines à uia uera, in quantum potest, studetque probare dicta sua per solas rationes, quæ uidentur insipientibus esse certissimæ. ille ponit artem in herbis, & plantarum fructibus, & in multis uegetabilibus extraneis & remotis. Vel ut uideatur nobis relinquere ueram artem, magis philosophice loquitur, accipiens fundamentum super quatuor elementa, quæ sunt materiæ philosophicæ, eaque à multis extrahit, uelut à uegetabilibus, & animalibus, & à multis alijs extraneis, uidelicet ab ouo, à capillis, à sanguine, à stercore, ab urina, à spermata, à bufonibus, & ab alijs multis, quemadmodum scripta illorum demonstrant, & declarant. Vel ponit unum pro alio, uel similitudinarie, uel ad planum, & ponit totam artem uel in principijs prædictis, uel in medijs mineralibus remotis, ut est atramentum, sal borax, alumen, Marcasita, Magnesia, Tutia, & alia mineralia multa. Et quamuis prædicta iuuant ad festinationem quandoque, & ad mundificationem, seu ad coloris augmentationem, tamen inuident, quia ea ponunt pro materia philosophica completa. Et sic detegunt artem, uel etiam operiunt, & seducunt insipientes, ut uilipendant artem, aut quamuis accipiant ueram materiam, & naturam mineralem, tamen per diuersas eorum operationes fictas & impossibiles, seu ineptas, prohibent insipientem peruenire ad complementum. Et o nouelli Alchemie
artem

artem comparantes per totum ut supra, Creditis expectandum bonum, & transmutationem bonam, & ueram, ab eo quod cito ab ignis combustione destruitur, & in cineres redigitur? An non dicitur, quòd sulphur & auripigmentum cito comburuntur? & ab ignis combustione cito consumuntur? Sed azot semper diutius manet incombustum. Perfectum in metallis est argentum uiuum fixum, ut supra.

*De eodem quòd Mercurius fixus perficiat, Et diuisio
operationum, & libelli in duas partes. §. III.*

IAm probaui aperte, & secundum rectam ueritatem, quòd defectus in metallis, est defectus argenti uiui, fixi, & puri, & quicquid eligitur in hac arte ad perficiendum, est causa illius, & ergo in ipso est perfectio, & non in aliquo alio. Scias hoc, ne tra de obliuioni, ubicunq; inueneris ipsum, tene pro lapide maiori, cui nulla res similis existit, nec potest facere quod facit. Si est correctum, corrigit: si fixum, figit: si liquidum, soluit: si spissum, coagulat: si tinctum, tingit. ipsum enim præcellit cuncta corpora in puritate. Et qui posset pœnam sustinere ignis, faceret ex eo cum sulphure suo congelato, elixir excellentissimum. Accipitur uiuum & mortuum, sed purum est semper eligendum, quod uiuum est. Multæ operationes ex eo fiunt, quæ diuiduntur per duo. Prima fit cum adiuuamine. Secunda ex se solo, sed natura procedit cum suo sulphure. In duobus uero capitulis binas operationes perfecte complebo. Et scribam quicquid probaui, uel feci, uel uidi. Ex dictis philosophorum nihil teneo ad præsens, nisi quòd affirmant dicta mea, quia ueritatē dicam, & liber factus sum ab inuidia, intelligat ergo qui uult dicta mea.

P R I M V M C A P V T.

Promissio & diuisio dicendorum de operationibus Alchemie. §. I.

IN primo capitulo dicam cunctas operationes, quæ egrediuntur de materia cum auxilio diuino &c. Nullum sophisticum hunc librum intrabit, ponam semper regimen, ad perfectionem perducens. Multa siquidem sunt coadiuuantia. Dico breuiter, quod adiuuamen calcinationis est hoc. (& primo dicam de corporibus)

De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.

Saturnus & Iupiter calcinantur cum adiutorio ignis primo, & cum industriis artificis, & hoc igne non superante suam fixationem, in uase terreo, forti, mouendo cum baculo ferreo, donec sint incinerata. Cineres imbibuntur cum aquis acutis mundantibus. Ad rubeum ualet urina humana purificata, aqua sanguinis, uel acetum rubeum. Ad album ualet acetum album, aqua salis communis, & aluminis, & alia acerba multa post imbibitionem desiccantur ad ignem uel Solem, donec peruenerint ad calcem albam uel rubeam. Item calcinantur cum adiutorio salium, & illa calcinatio bona est, & per adiutorium uitrioli & aliorum acutorum. Calcinantur etiam cum adiutorio sulphuris, seu auripigmenti, & illa est melior. Sed optime calcinantur cum Mercurio sic: Primo amalgamentur, & terantur, & abluantur cum acutis, usque ad emendationem perfectam, deinde misceantur cum salibus acutis terendo, & cum aluminibus & alijs acerbis, & exiccentur & erodantur, deinde deponatur falsedo, cum ablutione. Sit tamen Mercurius, priusquam desiccatur, cum sale per sublimationem extractus, & sic remanet calx

net calx alba, qua melior esse non potest. Et regulam tibi do generalem, quo. l. qualitercunq; calcinetur Iupiter cum igne, facit calcem albam, Saturnus semper rubeam, nisi cum acutis fuerit dealbata.

De calcinatione Veneris & Martis. § III.

Venus & Mars cum adiutorio ignis calcinantur, primo in furno reuerberationis, si ponatur intus limatura illorū, per flammæ reuerberationem calcinatur, & fit de Marte crocus ferri, quod dicitur ferri cementum. De Venere, æsustum simplex, uel *χάλκος πεκαυμένος*. Calcinantur etiam per ignitionem & extinctionem in acutis, donec totaliter conuertantur in squamas, quemadmodum Iupiter & Saturnus calcinantur per abstractionem suæ scorix, deinde imbibitur calx cum acutis & falsis, donec fuerit rubeum & murum. Potest etiam Veneris calx dealbari & Martis. Calcinati etiam cum sulphure & auripigmento, mixtis cum laminis, uel cum limatura illorū, quin etiam cum salibus aluminibus, & alijs corrosiuis. Et præparatur calx cum ablutione, & desiccatione, donec fuerit ad libitum. Calcinantur etiam multum bene per ignitionem & extinctionem in Mercurio, & quicquid in qualibet extinctione abradî potest, abraditur cum cultello, & iteratur opus, donec sit ad libitum. Et præparatur cum ablutione & desiccatione cū salibus, & abstrahendo Mercurium, & fiet calx optima. Et scias, quod calx corporis nō fitur, nisi calcinetur cū igne. Et hoc dico, q̃a omnia corpora possunt calcinari sup uapores acutorū, uel cū acutis. Sed melior calcinatio corporū fit cum Mercurio.

De calcinatione Solis & Lune. § IIII.

Sol & Luna calcinantur ad modum Veneris & Martis, sed quod melius est, & optimum, per amalgamationem
cum

cū Mercurio, & ablutionem, & desiccationem, uel per abfractionem Mercurij per sublimationem, sicut est narratum. Spiritus uero non possunt calcinari, nisi prius sint fixi.

De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. §. v.

Calcinantur & aliæ res multæ ad extrahendam tincturā ex illis, & ut subtilientur illarum partes & mudentur. Et scias quod quodlibet corpus per se calcinatur, & si aliqua coniungantur, & calcinentur simul, fit calx mirabilis in effectu. Ne obliuiscaris hoc, tenia, & optimum retine. Hoc de his sufficit.

De sublimatione spirituum. §. vi.

Sublimantur & spiritus & media mineralia, cum adiutamine. Spiritus sublimantur uel à salibus, uel ab atramentis, uel ab aluminibus, uel à corporibus, uel ab istis mixtis. Et nora, quod sublimatio fit causa purificationis tincturæ. Si sublimantur spiritus cum immundis, immundantur. Si cum adherentibus, remanent magis fixi cum tinctura inferius, quod querimus. Vnde de necessitate oportet ut mudentur prius per acuta, & per lauacrum, aut per unicam separationem impuri à puro. Cogitate diligenter super hoc. Nam illud medium est secretum. Spiritus mundificatos cum calcibus puris corporum sublimare, donec figantur, & uidebitis me uerum dixisse,

De sublimatione corporum imperfectorum. §. vii.

Sublimantur corpora cum adiutorio ignis, & hoc expresse ignis. Et hoc fit ad habendum materiam munde temperatam. Nam quod nimis est uolatile, & terrestreitas immunda, diuiduntur per sublimationem, & remanet substantia temperata, ut dixi, quam querimus. Sublimantur etiam cum rebus eleuantibus, cum sulphure, auripigmento, Mercurio, & alijs spiritibus.

spiritibus. Et illud dico cum corporibus non fixis, ut sunt Iupiter & Saturnus, qui sine fece, uel re aliqua possunt sublimari, & cum quolibet prædictorum. Et Venus & Mars quæ sublimantur cum prædictis.

De sublimatione corporum perfectorum. §. VIII.

Sed notandum præcipue, quod corpora fixa possunt etiam sublimari, scilicet Sol & Luna. Sed causa suæ eleuationis est, ut hæc purificemus, uel sulphure uel auripigmento, uel argento uiuo, quod ea facit ascendere citius per reiterationem, & uelocius figantur. Et hoc est secretum intimum, quod dico pro certo, & omnes ferè celant. Dico tamen: Corpora debent fieri incorporea in ascendendo, & incorporea corporea in descendendo. Maxima industria est, de corpore facere spiritum, & econuerso. Sed uerum est, quod si summa uolatilis superat summam fixi, finaliter reuertetur in corpus spirituale, uel album, uel rubeum. Vere non sum inuidus, nam denudaui omnino.

De fixatione. §. IX.

Figitur autem omne uolatile cum mundatur per iuuamentum ignis, uidelicet decoctione diurna, & hoc est meum secretum, aut per alicuius rei fixæ adiutorium, hoc est per imbibitionem, & reiterationem prædictorum, ut in sublimatione narraui satis aperte. Et hoc est unum de secretis meis magnis. Corpora etiam figuntur, ut præfiguraui calcinando uel coquendo solo igne.

De distillatione. §. X.

Distillantur autem multa pro adiuuamine operis istius. Distillatur aqua à Vitriolo uiridi uel Romano, à sale petrae, & alumine plumoso, quæ maxime ualet pro adiutorio istius operis, cū ipsa enim soluuntur mirabiliter omnia corpora

K

cruda

cruda & calcinata, & spiritus calcinati uel fixi, solutione mirabili & pulchra. Distillantur & aliæ aquæ multæ, & olea, de salibus, aramentis, aluminibus, & alijs rebus multis, mineralibus, vegetabilibus & animalibus, sicut inuenitur in libris philosophorum de hac arte tractantium.

De solutione. §. XI.

Soluntur omnia corpora & spiritus cum adiutorio aquæ corrosiuæ supradictæ, uel cum alijs aquis corrosiuis, quæ multis fiunt modis, & quia talia in multis inueniuntur philosophorum libris satis ueraciter & aperte, excusamur de illis in hoc nostro Rosario tractare. Sed hoc teneas amice mi, quod melior fit solutio in igne in fimi calore, & cum Mercurio uiuo, & aqua uitæ, dum ablutus est, sed in primo dicitur uenenum seu res mortifica.

De Ceratione. §. XII.

Cerantur corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo & cerando, & quamuis multæ sint imbibitiones corporum, tamen melior fit cum Mercurio, scilicet quando est aqua uiua depurata. Et melior inceratio fit cum azoto uiuo, & gutta saponis. Nam aqua corporis, cū corpus redactū fit in Mercurium, dicitur sanguis, & qualicunq; modo aliquid cum oleis inceratur, non ualet quicquam, nisi oleum prius sit fixum, & incombustibile factum, & istud oleum non habetur nisi ex metallis fixis, scias hoc excellentissimum secretum, & quod magis carum apud philosophos inuenitur.

De Coagulatione. §. XIII.

Coagulantur cuncta resoluta cum adiutorio ignis, & hoc in uasis firmiter clausis, sed tene à me hoc secretum, quod res perfecte coagulata est, quæ fluit cum ignitione conuenienti, & cum

& cum expectatione examinis ignis. Sin aut non, reitera opus, & peruenies per reiterationē ad propositū, Domino annuēte.

De particularibus ad album in genere. §. XIII.

ECce narraui tibi cunctas operationes ueras & necessarias in opere huius artis ad laborem abbreviandum, & adiuuandam naturam generaliter. Modo ut satisfaciam, specialia & particularia meliora enodabo in hoc capitulo. Primo ergo quo modo corpora augmentantur, & postea de abbreviatione temporis & laboris, & elixir. Et quia nullo modo potest fieri rubeum uerū, nisi præcedat albū, talia uero ad augmentandas rosas albas, ut fiat Luna perfecta, tibi dono. Primo desiccandum est corpus Lunæ, & hoc per calcinationē quam narraui. Et ista est causa, ut humiditas istius, cum quo proponimus augmentare ipsam, radicabilius & firmitus illi adhæreat sine separatione, deinde calcinandū est aliud corpus non fixum, cum quo proponis operari, & hoc ut per eam figatur. Nam uolatile in ipsis euolat per calcinationem ignis, & remanet terra azyma & munda. Per eandem etiam calcinationem deletur unctuositas glutinosa, & immunditia de corpore, & reducitur in statū pristinū, & remanet terra munda, nō adurens, nec denigrās corpora. Deinde resolue calcē Lunæ in aquam mundam & clarā, sicut demonstraui tibi in §. Dissolutionis. Secundo calcem azymam cuiusuis corporis similiter resolue, aquas coniunge, & illam bene commixtam congela in massam albam, & in fine congelationis descende per botum. Et melior modus est iste, quem unquam probaui. Accepi unam partem corporis fixi, & tres partes non fixi, Item resolutam calcem Lunæ, & aquam etiam corporis non fixi, iterum coniungebam istam aquam, coniunctam composui cum prima massa prædicta iterum calcinata, & resoluta, &

K ij erat

erat tunc augmentata prima pars, & tres sui partes, illud totū cōgelatum feci secundo descendere, illud opus reiteraui quindecim uicibus, nec meliorem Lunam Deus unquam creauit, tenui ipsam auro cariorem. Inueni etiam alium modum leuiorem multum, uidelicet imbibendo calcem corporis non fixi, cum aqua calcis Lunæ, terendo uel cerando super marmor, bene desiccando, & descendendo. Et iterum secunda uice nouam calcem non fixi, imbibendo, cum resoluta calcis nouæ Lunæ, apponendo calcem primæ massæ, uidelicet unam partem istius cum tribus partibus alterius, deinde desiccando & descendendo, & reiterando per quindecim uices. Sic enim perueni ad Lunam multo meliorem naturali. Propterea probaui & alium modum adhuc multo leuiorem, uidelicet resoluendo Lunam calcinatam in aquam, & imbibendo cum illa aqua calcem corporis non fixi, terendo & desiccando, & descendendo. Iterum reiteraui hoc opus de noua materia, & quādo desiccatum erat, posui super tres partes, de nouo desiccato, cum parte una massæ præcedentis generatæ, nihil tamen de reiterationibus obmisi, & inueni in decima quinta uice Lunam bonam, æquipolentem naturali. Homo etiam bene potest transire, si uult melius, cum decem reiterationibus, uel circiter, quanto plus tamen reiteratur opus metallicum, tanto melius. Et scias quod prædictæ resolutiones optime fieri possunt cum aquis corrosiuis, sed semper melior resolutio fit cum Mercurio, Scias hoc, O quā multa bona procedunt ex corporibus cum Mercurio amalgamatis. Hæc iam dixi in generali, nunc uero de quolibet corpore simpliciter tractabo.

De particularibus ad album in specie. §. xv.

Accipe unam partem Lunæ, & quinque partes uel sex Martis, & descende simul per botum, ut præactum est, & habebis

bebis bonam Lunam. Accipe unam partem Lune, & duas partes, uel tantundem de Venere, & descende per botum simul, ut prædictum est, & habebis bonam Lunam. Accipe partem unam Lunæ, & tres partes Saturni, & fac descendere per botū simul, per modum prædictum, & habebis meliorem Lunam. Accipe unā partē Lunæ, & tres partes Iouis, & fac descendere ista adinuicem per botum, sicut narratum est ante, & est Luna optima, æquipollens naturali in omni examine sine fine. Si fidelis est sermo meus, estote memores animæ meæ, propter ea, quæ dixi. Item, aliter etiam fieri potest optima operatio per amalgamationem Mercurij. Lunam desiccata amalgama cū Mercurio, ana. sed sint in duplo, Mercurij uel amalgamationis Martis, & pone sex partes istius cum una parte primæ, totum amalgamatum simul decoque, donec Mercurius sit separatus, & descende, & reiterra hoc opus quindecim uicibus, & erit Luna bona. Amalgamatur etiam Luna cum Mercurio, sicut prædixi, & Venus etiam amalgamari debet ad modum Martis. duæ partes istius, & una amalgamationis sublimetur, & descēdatur per modū iam dictū, & cum opus iam quindecies reiterationum est, erit Luna bona. Amalgamatur Luna præcipue cū Mercurio, & Saturnus cum eodem ana, & tres partes ipsius cū Luna pone, sublimādo & descendendo, & reiterando per præscriptum modum, & peruenies ad Lunam meliorem. Amalgamatur præcipue Luna cum Mercurio, & Iupiter cum eodem, ana, & sint de ipso tres partes, cum una parte Lunæ, & per reiterationem sublimationis, pro Mercurij separatione, & per reiterationem descensionis operis peruenies ad Lunam meliorem de mundo. Prædicta uero sufficiunt in albarum rosarum augmentatione.

De particularibus ad rubrum in genere. §. XVI.

K in

Ad

AD augmentandas rosas rubeas procedamus. Prima regula generalis est: pone in omni opere rubeo Solem, quem admodum Lunam in azymo. Sed notandum, quod calces quorundam corporum solo ignis adiutorio rubificantur, quorundam non. Quorum rubificantur, sunt hæc: calx Martis, Veneris, & Saturni. Calx uero Lunæ, Iouis, & Mercurij fixi, non rubificatur solo adiutorio ignis, in hoc capitulo primo. Sed in capitulo nostro secundo, & ultimo, in magno uidelicet magisterio, calx illorum rubificatur ad libitum, & tingunt sine mensura. Ecce thesaurus philosophorum. Rubificantur tamen in hoc capitulo primo, cum rebus tingentibus, sicut sunt sulphur, atramentum, aqua ferri, & oleum rubicundum philosophicum à mineralibus seu uegetabilibus, uel animalibus extractum. Et talis modus est operandi, sicut in albo Lunæ, sed in hoc opere Sol est calcinandus & dissoluendus. Soluantur & omnia corpora non fixa calcinata. Et per eandem calcinationem rubificata in aquis corrosiuis uel dissoluentibus, dico rubicundioribus, aquas coniunge, & congela, & descende in massam rubeam, ut de albo fecisti, & reïtera hoc opus, ut de azymo fecisti, per quindecim uices, & habebis operationem perfectam. In hoc enim opere seruare poteris omnem modum operandi, quæ in albo narraui, & istud est in his quæ rubificari possunt cum adiutorio ignis. Et quod omnes calces corporum rubificari possunt, cum adiuuamine multarum rerum tingentium, restat hic nobis declarare. Sed quia de talibus, quæ plurima bona & uera reperiuntur in libris philosophicis istius artis, & aquæ rubedine tingentes, pulueres, & olea, cum quibus calces tam sæpe imbibuntur, desiccantur, soluuntur, & congelantur, & descenduntur, usque ad rubedinem. Ergo uidetur nobis superfluum de illis tractare. Solis tamen tincturam specialem, ad satisfaciendum, a me accipiat. **Particu-**

Particulare ad rubeum in specie. §. XVII.

IN aquam falfam calidam, poſtea in dulcem calidam, finaliter in acetum multoties, puta uiginti uicibus limaturam Martis lauare, quouſq; ſit clara, bene munda, & ponite eam in uafe uitreo, uel uitreato, cum optimo aceto albo, per plures dies, quouſq; per hoc multum rubefcat, quod erit cito. Tunc totum ponitur in diſtillatorium uitreum, & diſtilletur ſæpius, quouſq; illa limatura totaliter euaneſcat. Nam ſublimabitur procul dubio cum aceto iam dicto, & tranſibit tota illa limatura in aquam rubeam, ſtetq; præterea in quiete per aliquot dies, hæc aqua Lunam præparatam & fuſam tingit mirabiliter in colorem rubeum, & in qualibet reiteratione operis, calces cum hac aqua imbibere, & exſicca, ſolue, congela, & deſcende, do nec tinctura ſit ſufficiens, & iſta aqua eſt mineralis & corporea.

Fi: & alia bona per hunc modum: Sumantur de uitellis ouorum libra una, & de ſanguine humano recenti libra una, & duæ libræ de capillis huminis bene mundis, permiſce iſta in uitreata rotunda. Deinde recipe ſalis ammoniaci bene triti, duas libras, & commiſce omnia ſimul, & illa uitreata ponantur in illa cum cinere cribellato, & accendatur ſub ea ignis lenis, & cum totum reſolutum fuerit in aquam, tunc proijce de ſulphure citrino ſuper illud, quantum eſt medietas omnium medicinarum, remoueat tunc uas ab igne uelociter, mouendo totum ſimul, poſtea proijce totum in cucurbitam ad diſtillandũ, & toties diſtilla ſuper fecibus, commiſcendo cum aqua, quæ ab eis diſtillatur, donec omnia remaneant in fundo ſicca. Iſtud mixtum & tritum cum calcibus diſſolutis congelatum, tingit peculioſe, & iſta eſt tinctura uegetabilis, ſeu animalis.

Apoſtrophe ad lectorcm, & oratio ad Deum. §. XVIII.

Ecce

ECce amice mi dilecte, ecce quàm multa bona iam narraui, ex his quæ in Rosario meo continentur. Non uales tamen adhuc per prædicta, ex illo aliquas accipere rosas. Nam fossatis profundissimis, murisq; fortissimis, ac propugnaculis multis Rosarius meus tam fortiter est firmatus, quòd nemo per aliquod ingenium intrare ualet, nisi per septem portas firmissimas & metallicas, multis clauibus mirabiliter clausas. O clementissime Deus ac misericors, si iam aliquid peccauit, respice super me oculis benignitatis tuæ, quia tu solus cognoscis corda hominum, & me iam istud dixisse ex fonte misericordiæ solo. Et deprecor te humiliter & deuote cœlestis pater, ut non intret in corda iniquorum, sciant autem filij sapientiæ & intellectus, quod Hortulanus meus, gratia Spiritus sancti paracleti infusus & repletus, solam mihi clauem demonstrauit, per quã cunctæ portæ in ictu oculi mirabiliter, & quasi miraculose aperiuntur, in mei Rosarii capitulo primo. Et gratiam, quam mihi Hortulanus meus fecit sua benignitate, pie & amicabiliter scribam omnibus doctis & intelligentibus.

Compositio aquæ fortis, quæ est clauis Rosarii. §. XIX.

ACcepit enim Hortulanus tres herbas, quas generatas inuenit in loco Rosarii ex eadem terra, de qua Rosarius est egressus, & erant Chelidonia, Portulaca marina, & Mercurialis. Ex his tribus composuit clauem prædictam quem modum componendi uobis perfectissime enodabo, Recipe duas libras uitrioli uiridis, & duas salis petrae, & unam libram aluminis plumosi, terendo quodlibet per se. Deinde coniunge. Postea habeas aludel uitreum bene lutatum, exterius circumquaque luto sapientiæ, & pone in eo puluerem prædictorum, & alembicum desuper uitreum, iuncturas firmiter cum bono luto sigilla,

gilla, ut respirare non ualeat, & pone super furnum distillationis dando illi lentum ignem. Distillatur enim prima aqua primo, quam recipias in phialam uitream cum longo collo, sitq; phiala cum alembico sigillata cum luto prædicto, continua ignem lentum, donec alembicus intus colore citrino sit coloratus, & istud est signum aquæ secundæ. Primam deinde aquam cum sua phiala depone, & obstrue cum cera, & appone nouam phialam, quam firmiter sigillabis augmentando ignem, donec alembicus intus rubescat, quod signum est aquæ tertiæ fortissimæ. Depone phialam cum aqua secunda, & sigilla, & appone nouam phialam spissam cum collo multum longo, sigillando firmissime cum luto optimo, & augmentando ignem semper, donec tota aqua fuerit egressa, quam depone, & sigilla firmiter os cum luto figulorum, & usui referua.

Laudes Aquæ fortis prædictæ. §. XX.

Ista est aqua fortis præciosissima, uirtuosa, quæ dicitur aqua corrosiua, & uere clauis est, per quam solam cunctæ septem portæ metallinæ, uidelicet Rosarij mei aperiuntur in momento. Cum ista clauē minerali potes referare septem portas prædictas, & intrare Rosarium, & accipere rosas albas uel rubeas de quacuncq; plâta uolueris, secundū uelle tuū. Et indubitanter qui clauem istam secum habuerit, cuncta in Rosario existentia, ipsi cognita erunt. Intellige quod dico, & præpara ei hospitium in medio cordis tui, ut intus per æuum hospitetur. Cum ista aqua laudabili corrosiua potes in momento resolvere cuncta corpora, tam cruda quàm calcinata, omnes spiritus, & omnia mineralia, necnon lapides preciosos, & congelare quando uolueris, ut prædictum est, in una hora. Ista enim aqua tales habet effectus mirabiles & laudabiles, quod resoluit solidum, &

L reddit

reddat liquidū, mundat immundū, corrodit superflū, figit fugitiuū, cōsolidat disgregatum, augmentat tincturam azymam optime, & rubeā, omnia penetrat, durū mollificat, & molle indurat, & discordantes concordat, & est clauis totius huius artis, in hoc capitulo nostro. Quid dicam de ipsa? Eius laudes inueniuntur interminabiles. Valet & aqua prima & secunda ad multa in hac arte, Coniunge ambas simul, nec meliorem rem habere potes in mundo, ad abludum calces corporum quascunq;. Quia omnis immunditia, nigredo, corruptio, & sulphureitas adurens, per eam tollitur. In fecibus uero est maxima tinctura, studeas in ipsis, nam in eis est magnum arcanum. Imbi-be feces cum tota aqua, prima & secunda, & dimitte stare, & incorporari per quatuor dies, & iterum distilla per præscriptum modum, & habebis plus de aqua forti corrosiua, quam prius habuisti, & hoc est finale secretum. In hac enim aqua resoluuntur cunctæ tincturæ coadunandæ, earum enim aqua tunc admisceri potest cum aquis corporum calcinatorum & resolutorum. In ea enim resoluuntur Saturnus & Iupiter, Mars, & Venus, Mercurius, Luna, & Sol. Per ipsam etiam melioratur zinniar, & multa alia, cum quibus opus abbreviatur, coloratur, augmentatur. Et hac de prima parte primi capituli sufficiunt, Ad ipsam tamen complendam, de secunda ipsius parte, & ultima tractabo. Nam bene sequitur Elixir cum iuuamine, post omnium corporum perfectam augmentationem.

Reclusio Rosarij per eandem aquam. §. XXI.

Corpus putrefactum, & deinde cum calore temperato, cumq; retentione seu reservatione suæ humiditatis radicalis philosophice calcinatum, dissolue. Sitq; tamen prius mundatū ab omni re corruptente, & hoc erit in principio operis, & istud

& istud est de azymo, sitq; calx alba corporis uicinioris imperfecti, fermentum quoq; azymum bene mundatū, & calcinatū azymum resolue ut primum. Aquæ mundādæ sunt ab immūda fece, tūc coniungendo in phyalam uitream cum stricto collo & alto, cuius os firmissime sigilletur. Ponderus etiam est notandum, suntq; semper partes quatuor imperfecti, & una perfecti Ponenda est autem phyla cum aqua in furno coagulationis, donec totum coaguletur in lapidem coagulatione bona, & fixa. Et habes tunc plantas Rosarij tui unius anni. Item secunda uice resolue nouam materiam, ut prius in eadem proportionē, lapidemq; coagulatum iterum resolue, sitq; ana de istis. Aquas resolutas coaduna, & unitas congela per præactum modum, & habebis plantas duorum annorum. Tertiō resolue de materia noua, ut prius in pondere lapidis anni primi, & coniunge cum lapide duorum resolutō, congela ut prius, & habebis Rosarium tenerrime florentem, & decem rosas producentem. Quarto nouam resolue materiam, ut prius, semper in proportionē aquali lapidis primi anni, & coniunge aquas anni tertij lapidis, & congela ut prius, & habebis lapidem quadriennij uiginti flores rosarum producentem, & hoc fac quinto, & Rosarius quinquennis triginta producit rosas. Sexto & producet centum rosas. Septimo, ducentas rosas. Octauo, trecentas rosas. Nono, mille. Decimo, duo milia. Vndecimo, tria milia. Duodecimo centum milia, Decimo tertio, ducenta milia. Decimoquarto, trecenta milia. Decimo quinto, mille milia. Et sic in die decima quinta, habebis opus Lunæ perfectum. In rubeo, siue ad rubeum, semper operaberis in calcibus corporum rubificatis, & resolutis, & cum resolutione Solis. Sed tene hoc meum finale secretum. In quantum plus tinctura cū adiutorijs augmentatur, tanto altius tingit. Stude & proba

in arte prædicta, & eris breuiter fortunatus. De cunctis autem iurātibus & auxilijs huius artis, manifeste satis in prima parte istius capituli primi dictū est, ideo mei Rosarij capitulū finio.

SECVNDVM CAPVT.

Perfectionis causam solum Mercurium esse. §. 1.

Dictum est superius, quod huius artis præciosissime finalis intentio est, meliorare metalla imperfecta, & ad gradum perducere supremum. Et imperfectio & corruptio eorū progreditur ex defectu boni & puri argēti uiui fixi, sicut multoties dixi, & omnes dicunt philosophi periti. Relinquitur itaq; ipsum solum esse perfectiū. Eligamus ergo ipsum, & perficiamus, quemadmodū tunc fecerunt philosophi, qui perfectionem habebant. Ipsum solum, quicquid scribitur, est lapis quem philosophi laudant ubiq; quē occultant in infinitis parabolis, & scripturis fictis & similitudinibus, & detegunt eum cū magnis suis philosophijs. Et iam talem inspirauit mihi spiritus Dei gratiā, q̄ cum duobus uerbis eius, omnes libros philosophicos, de hac arte exponam. Ecce uerbum Spiritus sancti: MERCVRIVS, EST LAPIS QVEM HONORANT PHILOSOPHI, Diuisum est cor meum, & sicut librum aperiens legat quilibet & intendat. Solum Argentum uiuum quærimus. In ipso enim totum est quod desideramus, ergo suam in se cōtinet tincturā. O quam preciosa creatura est illa, & delectabilis, Deus enim meliorem non creauit, præter animam rationalem. Habet in se corpus, animam, & spiritum. Corpus stat, anima uiuificat, spiritus tingit. Ista sunt in Mercurio solo, ex aquæ grossitie ui sulphuris puri nō urentis congelato. Mercurius ergo lapis noster est, nec alia res esse potest, quem aquam siccam nominamus, eo quod in sulphuris a zymī, uel rubri uniformiter est inspissatus, à quo

à quo cuncta corpora trahunt originem, ex ipso enim fiunt, & in ipsum reuertuntur. Verbi gratia: Sol ex Mercurio uiuo purorofit, & iterum reuertitur in Argentum uiuum per ingenium, & sic de cunctis corporibus habet fieri.

De differentia Mercuriorum. §. II.

Sed dico uobis istud, quòd Argentum uiuum ex Sole factum maioris est uirtutis incomparabiliter, & uelociorem dat fixationem, quàm illud quod non erat corpus, semper tamen est Argentum uiuum de argento uiuo, & est calidum & humidum, & masculinum. Argentum uero uiuum ex Luna factum, dat fixationem uelocem, quod est frigidum, siccum, & foemineum. Argentum uero uiuum quod non erat corpus, ex quo tamen generantur corpora, non differt ab alio argento uiuo, nisi in sola digestionem, & per ipsum solum, non aliter, omnia corpora in Argentum uiuum reuertuntur.

Similitudo uiam uniuersalem insinuans. §. III.

Cuncta nascentia seu plantæ ex terra egressæ, nonne semper ad terram reuertuntur? & he postquam in eadem terra fuerint iterum per tempus putrefactæ, tunc totum est terra. Sed non qualem uirtutem illa terra habet. Videmus enim quod ex terra frumentum nascitur, habens stipulam & grana multa, & si tunc artificialiter stipulæ in terram reponuntur cum fimus factæ fuerint, uidemus quòd totus fimus reuertitur in terram per putrefactionem. Sed grana reseruata, si iterum ponantur in eadem terra stipulæ suarum predictæ, multo magis augmentantur, quod expertis agricolis constat. Sic corpora submersa in Mercurium per convenientem putrefactionem reuertuntur in Argentum uiuum, quod prius fuerunt, & postea grana metallica, in eadem terra putrida proiecta, multiplicantur, & innumerabiliter crescunt.

L iij Practic

Modus uero agendi talis, est admodum naturę. Argentũ uiuum nostrum uel sulphuris azymi uel rubei non urẽtis congelatum seu inspissatum, in primis est mundandum ab omni forde & superfluitate, quę per ingenium deleri potest, & illud ingenium est sublimatio, quę sic fit. Ponatur lapis in uase aperto super mediocrẽ ignem, agitando ipsum Mercuriũ, ut tota humiditas superflua euolet, quę est in eo accidentalıs, ex qua opus corrumpetur, & hoc non obmittas, & tunc remanebit (Postquam totum aquosum & indigestum, quod nimis erat uolatile, erit depositum, cũ igne non superante suã radicalem fixationẽ) substantia temperata inter fixum & non fixũ, apta, p opere isto cõplendo. Sitq; semen seu fermentũ mundissime purgatũ, cuius una pars, sufficit ad duodecim lapidis purgati, fiat amborum ingeniosa amalgamatio, deinde totum amalgamatum ponatur in uase fortissimo, uitreo, cũ collo firicto, aut in terreo, uitro densitatem seu compactionem sustinẽs, quod melius est, sitq; os firmiter sigillatum. Fiatq; furnus magnus philosophicus, & spissus, in cuius medio ponatur uas fortissimum, amplum, terreum, potens in igne durare, in illo sunt locanda cuncta uasa, materiam continentia, & tunc cooperiatur furnus, sitq; superius cum spisso cooperculo clausus, sintq; in illius summitate foramina tria, uel quatuor ad fumum delegandum, subiiciatur ignis lentus perseveranter. Ignis lentus dicitur, qui lapidis fixationẽ nequit superare, & ignis regimẽ tale debet esse, quod plumbum in ipso continue remaneret fustum. Et hoc solus manifesto. Per tale nanq; regimen habebis in centũ uiginti quatuor diebus completã putrefactionẽ. Nigredo quoq; est signũ putrefactionis approbatũ. Adhuc per prædictũ regimen, habebis secundũ signum, qd erit rubedo duras
per

per triginta dies , in illis uero diebus complebitur perfecte. Tertium autem signum, est uiriditas, quod in caliditate complebitur prædicto regimine, in septuaginta diebus, inter tertium uero signum & inter quartū, apparebunt omnes colores, qui excogitari possunt, tunc fit ibi matrimoniū, copulatio, & spiritus & animæ coniunctio, tunc enim dominantur simul, & quodlibet prius per se, sub suo signo, scilicet in primo signo dominabatur corpus, in secundo signo spiritus, in tertio anima. Tempus coniunctionis regimine modicum augmentato, erit completum in septuaginta diebus omnino, & superueniet signum quartum, quod erit azymatio utilis, transibuntq; cum augmentato regimine, centum quadraginta dies, & erit completum albedinis signum quod diximus. Si postea continuaueris regimen cum augmento, uidebis inter quartum & quintū cineres discoloratos, sint tamen chari apud te, nam Deus reddet eis liquefactionem, infundendo spiritum suum igneum, & uidebis cum Deus uoluerit, signum quintum, claritate & rubedine splendida inenarrabiliter decoratum. Time Deum, & honora eum de tua substantia.

De tincturæ perfectæ proprietatibus. §. v.

MUIta quidem in hoc Rosario meo narrata sunt, ad operis cognitionem habendam, & ignorantes ad magisterium ueritatis introducendos. Et quia nihil in eo ponitur superfluum, nec ipsum uolo mittere diminutum *

Respice rubeum completum, & rubeum à sua rubedine diminutum, & omnem rubedinem fixi & non fixi, mortui, & uiui, mineralium, uegetabilium & animalium, respice uiuum uiuificantem, & mortuum mortificantem, album albificantē, & rubeum rubificantem, atq; imperfectum perficientem. In quantum autem albedo perfecti augmentatur, in tantū tingit
in albedi-

in albedinem, & sic de rubeo. Sed nota, & considera qualia sint corpora, & quid eis in sua liquefactione adhiberi possit, & secū perscueret, & permaneat in *examine*, neq; enim omne azymū, nec rubeum tingit corpora in Lunam & Solem. Tinctura corporis talis esse debet, quod ipsa cum corpore liquefacto commisceatur, & ipsum liquefactum ingrediatur, quemadmodum ipsum met corpus faceret cum eodem. Tinctura ergo debet esse substantia corporea, ex corporibus extracta, uel per beneficium mediōꝝ mineralium uegetabilium, seu animalium augmentata, in re semper corporea. Verissima ergo tinctura albedinis est sulphur, ex Luna uera albissimū & pfectissima tinctura rubedinis, est sulphur: ex Sole uero rubicundissimū. Est ergo unū possibile, sicut & aliud. Hoc scit artifex prudēs & discretus.

Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. §. VI.

SI per iuuamen argenti uiui crudi frigidi, & humidi, & per ipsius beneficium extrahitur sulphureitas calida, sicca & munda, comburens omnia causa suæ uirtutis adurentis, remanet argentum uiuum purum, & coctum in corporibus, uel sulphuris congelatum. Sic per iuuamem alicuius argenti uiui, extrahitur à Luna uel Sole sulphur purissimum, & remanet sulphur azymum uel rubeum, tingens nigredines & fixum. Cuius una pars tingit duas, uel tres, uel quatuor uel sex partes cū iuuamine primæ partis in Lunam. Pars uero una rubei tingit argenti uiui cocti in primo capitulo secundum puritatem ipsius argenti uiui partes duas uel tres, uel quatuor, uel sex, ut de albo. In secūdo uero capitulo & ultimo tingit una pars sulphuris Lunæ uel Solis partes mille corporis, id est argenti uiui cocti, & uis istius sulphuris per artificis industriam intantum augmentatur cū igne uel cum iuuamine, quod post cōplementū tingit

tingit super mille, uel mille milia & ultra, tamen solo igne cuncta perficiantur. Nam omnis tinctura alba uel rubea debet recipere colorem ab igne, aliter non ualet. Iuuamenta autē sunt lapides tales, cum quibus tincturæ puritas, & fixio augmentatur uidelicet oua, capilli, sanguis, argentum uiuum, sulphur, auripigmentum, sal ammoniacus, atramentum, alumen, sal nitrī, tinkar, tutia, marcasita, magnesia, & cætera. Non tamen putet aliquod istorum sufficiens pro opere per se solum complendo. Sunt enim adminicula, & quasi adiutores, cum quibus, & cum quorum iuuamine, corpora mundantur & rectificantur, tinguntur & complentur, & sunt quasi coadiutores & mediautores corporum coniungendorum, quorum preciosiora & meliora apud nos semper sunt inuenta, oua & capilli, & sanguis iuuenis masculi, ex quibus quatuor extrahuntur elementa, quæ postquam rectificata sunt, suppleant defectum elixiris ex metallis præparati, nec metalla per se, nec lapides perficiuntur. Sed ex his quatuor elementa extracta pro oleo ponuntur in lapide, aut pro anima tincta. Calx uero corporum metallorum præparata, pro corpore azymo uel rubeo. Spiritus uero albus uel rubeus ex corporibus extrahitur, uel figitur & præparatur ab ipsis met spiritibus. Si cæteris autem lapidibus abluatur lapis & mundatur, figitur & tingitur, & rectificatur, in operis festinatione. In commixtione uero proportionata prædictorum præparatorum resultat noua forma, & sic fit elixir, in quantum materia plus quam Sol naturalis est digesta & tincta.

Finis Rosarij minoris, in-
certo authore.

M LIBER

LIBER SECRETO RVM ALCHEMIAE COM

POSITVS PER CALID, FILIVM IAZICHI,

*translatvs ex Hebreo in Arabicum, & ex Arabico
in Latinum, incerto interprete.*

Prefatio de difficultate artis.

GRATIAE sint Deo omnium creatori, qui nos cōduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & scientiam nobis dedit. Nisi Dominus nos custodiret, & conduceret, essemus sine custodia, & sine doctore tanquam erronei, imò huius mundi nihil sciremus, nisi ipse nos doceret, qui principium est, & scientia omnium, sua potētia & bonitate super populum. Qui dirigit & erudit quem vult, & reducit sua misericordia ad viam iusticiæ. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & vias explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligentes. Scias frater, quod hoc nostrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretum secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec voluit ullis reuelare, nisi illis, qui fideliter tanquam filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei hoc secretum magisterij plus quam aliud. Et sapientes qui illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerunt, & aliqua reuelauerunt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes, in suis libris honoratis. Vnde scias, quod discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum

tum studuit, & in opere magisterij laborauit, unde aggrauauit ipsum eiusdem compositio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit similiter rerum compositionis naturas. Et supplex ac humilis pro ipsa, à me explanationem petijt, & directionem eiusdem. Ego autem eidem nihil in ea respondi. Nec uolui discernere, sed præcepi ei, ut libros philosophorum legeret, & in eis quodà me petierat, indagaret. Ipse uero abiens, legijt plusquam centum libros, pro ut inuenire potuit, libros uidelicet ueridicos, secretos, nobilium philosophorū, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remansit ideo stupefactus, & quasi extra mentē positus, etiam per annū continue in ea perferutando. Ex quo igitur discipulus meus Musa, qui inter philosophos, in gradum & modum sapientiæ meruerat computari, sic in compositione eius dubitauit, & hoc ei contigit in ea, quid faciet ignarus, uel insipiens, rerum naturas non intelligens, neq; rerum complexiones cognoscens? Cum autem hoc uiderem de meo discipulo præelecto, & charissimo, motus pietate, & dilectione eiusdem, quin etiam nutu & uoluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo prætermisi dicere quædā, quæ antecessores philosophi retulerūt in suis libris. Et dixi quædā quæ ipsi cælauerūt, & nullo modo dicere, aut referare in scriptis suis uoluerunt. Et explanauī, & exposui quædam, quæ ipsi cooperuerunt, suis dictis obscuris & figuratis: Et uocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominaui quicquid necesse est inquisitori huius scientiæ, siue magisterij, iuxta linguā, eius intellectui conuenientem, atq; sensui inquirentis. Et nominaui in hoc libro, quatuor magisteria magis alta, & meliora, quàm sapientes fecerunt. Quorum sunt Elixir, unum minerale, & aliud animale, alia uero duo residua sunt mineralia, & non sunt elixir vnum,

M ij quorum

quorum est artificium lauandi, quod uocant corpora. Alterū quidem est, facere aurum ex azot uiuo, cuius factura & generatio, est secundum generationem siue ordinem generationis in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere, uel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusq; factum. Qui ergo hūc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius mensuras addiscat, ut clibanorum fabricam recte componat, nec modum eorum excedat, per augmentum uel diminutionem, & quantitatem ignium sciāt, & modum siue etiam gradum uasis operis. Similiter uideat & cognoscat, quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem, tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum est. Nisi res magisterij inueniat libi idoneum, destruetur factum atq; opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa res proderit in effectum generationis, quia cum non inuenierit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem, continget in operationibus casus destructionis. Hoc idem in quantitate ponderum est contingens, quæ cum disconuenit in composito, partibus quidem eiusdem naturæ terminum transcendentes, per augmentum uel diminutionem, destruitur cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi cassus atq; uacuuus. Et ego ostendo tibi unum exemplum: Nonne uides quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificantur, & fiunt albi, generatur in sui recta compositione, hæc proprietas, propter equalitatē, & rectas compositiones, & debitas compositi,

compositi, quæ participant in longitudine & latitudine, unde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit, quod erat in ea de ueritate ad factum. & nota fuit inde uirtus quæ prius latebat, quam uocant proprietatem, & est uirtus ablutiois, in composito generata. Cum uero quantitas ipsius compositi transcendit suum terminum, & per additionem uel diminutionem, transgreditur ipsa uirtus æqualitatis terminū, & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi. Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis, scilicet, solutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. Caput I.

ET incipio dicere artificium maius, quod uocant Alchemiam, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec est nominare. Dicimus igitur, quod artificium maius, sunt quatuor magisteria, prout dixerunt sapientes, uidelicet, Soluere, Cōgelare, Albificare, & Rubificare. Et hæc quatuor quantitates sunt participes, quarum duæ similiter sunt in se participes, similiter & alie duæ. Et utraq; harum duplicium quantitatū habet aliam quantitatē participē, quæ est maior quantitas particeps post has duas. Et uolo dicere, pro his quantitatibus, quantitatem naturarum, & pondus medicinarum, quæ soluntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæc ambæ, scilicet solutio & congelatio, erunt in una operatione, & unum factum meruerunt, & hoc ante compositionem: Sed post compositionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & congelatio, quas nominauī, sunt solutio corporis & congelatio spiritus, & sunt duo, & habent unam operationem. Quia spiritus non congelatur, nisi cū solutione corporis, & similiter corpus

M iij non

non soluitur, nisi cū congelatione spiritus. Et corpus et anima, quando coniunguntur in simul, agit uterq̃ eorum in suum locum, factum sibi similem. Et exemplum est huius, aqua & terra, quia aqua cum terræ coniungitur, conatur ad soluendū eam cum sua humiditate, & sua uirtute & proprietate, quæ in ea sunt, & facit eam subtiliorem, quàm prius erat, & reddit eā sibi consimilem, nam erat aqua subtilior terra. Et similiter facit anima in corpore, & eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit consimilis terræ in densitate, quia terra spissior est aqua. Et scias, quòd inter solutionem corporis, & congelationem spiritus, nō est differentia temporis, neq̃ opus diuersum, ita quòd sit unum sine alio, sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione pars temporis diuersa, quòd cognoscatur, uel uesperetur una ab alia, in eorum operationibus, sed eorum est unus terminus, & unum factum, & una & eadem operatio circuit super ipsa duo, & simul, ante compositionem. Et ideo dixi ante compositionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit solutionem & congelationem, ut dixi, q̃ sit compositio quam nominauerunt Philosophi, quia sic esset in errore sui facti, & suæ scientiæ. Quia compositio in hoc artificio seu magisterio, est coniunctio siue matrimonium congelati spiritus cum corpore soluto, & eorum coniunctio, & eorū passio est super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem utriusq̃ à sua uirtute & proprietate, & post conuersionem suarum naturarum. Et hæc est solutio & congelatio, quam prius philosophi uocauerunt. Et scias, quòd hanc solutionem & congelationem iam cælauerunt sapientes, & loquuti fuerunt in ea subtili ratione, ex dictis obscuris & coopertis, ut sensus inquisitoris ab ipsorum intellectibus

tellectibus elongaretur. Et hoc esto exemplum dicti philosophorum cooperti & obscuri in eis. Vngite folium cum toxico, & uerificabitur in eo uobis principium officij, siue magisterij eiusdem. Et, Operamini corpora fortia cum iure soluto, quousque utrumque eorum conuertatur ad suam subtilitatem. Similiter & dictum sapientis in eisdem est. Nisi conuerteritis corpora in subtilitatem, ut sint subtilia, & tactu impalpabilia, non dirigetur uobis, quod queritis. Et si trita non fuerint, reuertamini ad operationem, quousque terantur, & fiant subtilia, quod si hoc feceritis, uobis quod cupitis dirigetur. Et hoc modo plura uerba talia de eis posuerunt. Nec ullus probantium potuit attingere ullatenus hoc factum talis calamenti, quousque apparuit ei bona aperitio documenti ostensua, remoto dubio praecedenti. Et similiter nominauerunt compositionem, post solutionem atque congelationem. Postea etiam dixerunt, quod compositio non completur, nisi cum matrimonio & putrefactione. Et iterum ipsorum dictum postea docuit pro solutione & congelatione & diuisione, & pro matrimonio & putrefactione & compositione. Et hoc est, quia compositio rei est origo & uita. Nisi enim esset compositio, non produceretur res in esse. Et diuisio est separare partes compositi. Et sic separatio fuit sua coniunctio. Et dico quod in corpore non morabitur spiritus, nec in eo erit, nec cum eo ullatenus remanebit, quousque ipsum corpus habeat ex subtilitate & tenuatione, ut habet spiritus. Et cum iam ipsum attenuatum fuerit & subtiliatum, & exierit a sua densitate, & spissitudine ad tenuitatem, & a grossitie & corporeitate, ad spiritualitatem, commiscebitur tunc spiritibus subtilibus, & imbibetur in eis, & sic uterque euadent unum & idem, & non separabuntur, sicut nec aqua mixta aqua, Ponatur quod duae quantitates participes,
quae

quæ sunt in solutione, & congelatione, maior sit anima, & minor sit corpus, postea adde quantitati, quæ est anima, quantitatē, quæ est in corpore, & participabit quantitati primæ, & erūt in uirtute participes solummodo, & operare eas, sicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & uerificabitur tibi linea, sicut dixit Euclides. Postea accipe eius quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum possit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatū. Postea operare eas operatione dissimili, primouidelicet imbibendo & sublimando, & hæc operatio est illa, quam uocant albificationem, & uocāt eam Yharit, id est argentum, & plumbum album. Et cum iam albificabitur hoc compositum, adde ei de spiritu quantum est medium totius, & reduc ad operationem, quousq; rubefiat, & erit tunc de colore alufur, quod est nimis rubeum, & assimulauerunt eum sapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Aristotelis, qui dixit suo discipulo Arda. Lutum quando albificatur, nominamus ipsum Yharit, id est, argentum, & quando rubificatur, nominamus ipsum Temeynchum, quod est aurum. Et albedo est, quæ tingit cuprum, & facit eum Yharit. Et illa rubedo est, quæ tingit Yharit, id est argentum, & facit eum Temeynchum, id est, aurum. Vnde qui poterit soluere illa corpora, & subtiliare, & albificare, & rubificare, & ut tibi dixi, componere imbibendo, & ad idem cōuertere, consequetur magisterium, & faciet factum, quod dixi, sine dubio.

De rebus, & instrumentis huic operi necessarijs, & oportunis, Caput II.

ET oportet te scire uasa in hoc magisterio, scilicet Aludela, & sapientes uocant cœmeteria, seu cribratoria, quia in eis diuiduntur

diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magisterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum sibi conuenientem, & utrumq; eorum habeat similitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures philosophorum in libris suis. Et scias quod sapientes in hoc conuenerunt in suis dictis, & celauerunt per signa, & fecerunt inde plures libros, & instrumenta, quæ sunt necessaria, in his quatuor prædictis. Et sunt duo. Vnum est cucurbita cum suo alembico: & alterum est aludel, quod est bene factum. Et similiter quæ sunt eis necessaria, sunt quatuor. Et sunt corpora & anime, & spiritus, & aquæ. Et ex his quatuor, est magisterium, & factum minerale. Et sunt explanata in libris sapientum, & abstuli ab hoc meo libro, & nominaui in eo, quod non nominauerunt philosophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit, sciet quæ sunt illa. Et non feci hunc librum ignaro, & nescienti, sed composui ipsum prudentibus, & sensum & sapientiam habentibus & scientibus.

De naturis rerum ad hoc magisterium pertinentium. Capitulum III.

ET scias quod philosophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc est naturale. Alij quidam uocauerunt ea quibusdam nominibus ad libitum, secundum quod eis uidebatur. Etiam scias, quod earum medicinæ sunt naturis propinquæ, pro ut dixerunt philosophi in libris suis, quod natura propinquit naturæ, & natura assimilatur naturæ, & natura coniungitur naturæ, & natura submergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cum

N genera-

generatione retinetur, & generatio cum generatione uiuincit.

De decoctione & eius effectu. Caput IIII.

ET scias, q̃ philosophi nominauerūt in suis libris decoctio-
nem. Et dixerunt, q̃ faciāt decoctionem in rebus. Et illud
est, q̃ eas generat, & mutat à suis substantijs & coloribus ad ali-
as substantias, & ad alios colores. Et non transgrediaris, quod
dico tibi in hoc libro, & procedes recte. Respice frater semen,
quod est in uita hominū, qualiter in ipsum operatur Solis cali-
ditas, quousq̃ exit ex eo granum, & comedunt homines, & a-
lia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine uatura
cum sua caliditate, & reddit carnem & sanguinē. Et nostra o-
peratio magisterij est sic. Vnde nostrum semen, quod à sapien-
tibus est sic, quod sua perfectio, suusq̃ processus est ignis, qui
est causa uitæ & mortis, qui non tribuit ei uitam, nisi cum in-
termedio, & sua spiritualitate, quæ non commilcentur nisi cū
igne, iam uerificaui tibi ueritatem, quam uidi atq̃ feci.

*De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione
lapidis, & eorum causa, atq̃ fine. Caput V.*

ET scias, quod nisi subtiliaueris corpus, quousq̃ fiat aqua
totū, non rubiginabitur, nec putrefiet, & nō poterit con-
gelare animas fugaces, cū tetigerit eas ignis, quia ignis est qui
eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præcepe-
runt philosophi soluere corpora, & soluimus, ut adhæreat cali-
ditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad soluendum
ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re
quæ ei appropinquauit, quousq̃ coniungamus omnia commi-
xta bona & idonea, commixtione, quæ est quantitas tempera-
ta, Vnde confuximus ignem & aquam, & terram, & aerem, &
qñ commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, re-
mansit

mansit alia cum alijs, & conuersæ fuerunt suæ naturæ pares, cū prius essent simplices, quia pars quæ est generatiua, addit & tribuit suam uirtutem in subtili, quod est aer, quia adhæsit cū suo consimili, & est pars generationis, Vnde accepit potestatem ad mouendum & ascendendum. Et potuit frigiditas in spisso, quia amisit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res super ipsum. Et exiuit humiditas ascendendo, & subtile aeris, & commiscuit se cum eo, quia est suum consimile, & suæ naturæ. Et quando corpus spissum amisit caliditatem & humiditatem, & potuit super ipsum frigiditas & siccitas, & comminuerunt se suæ partes, & diuisæ fuerunt, & non fuit humiditas, quæ coniungeret ipsas partes diuisas, elongauerunt se partes. Et postea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immisit suam caliditatem & suam decoctionem ipsis partibus, quæ sunt terræ, & in eis ipsius posse ualuit, siue potuit, & habuit dominium & uictoriam super frigiditatem, & latuit frigiditas, quæ prius erat in corpore spisso per uictoriam caliditatis super eam, conuersa fuit pars suæ generationis, & facta fuit subtilis & calida, & conata fuit siccare cum sua caliditate. Et postea subtile, ascensor naturarum, cum amisit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuersæ fuerunt, & inspissauerunt se, & descenderunt ad centrum, & coniunctæ sunt naturæ terrestres, quæ se subtiliauerunt, & conuersæ fuerunt in suam generationem, & imbibenterunt se in eis, & coniunxit humiditas illas partes diuisas, & conata est terra siccare illam humiditatem, & obsedit eam, & prohibuit ne exiret ab ea, & apparuit quod erat abscondum super eum. Et non potuit humiditas separari retentione siccitatis. Et similiter inuenimus, quod quicquid est in mundo, retinetur per suum contrarium, uel cū suo contrario, s. caliditas cum frigiditate, & siccitas cum humiditate.

N ij Postea

Postea cum quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res una substantia, scilicet sua anima calida & humida, & suum corpus frigidum & siccum. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua caliditate, & sua humiditate, quæ est sua anima. Et conata fuit claudere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccum. Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam asserui tibi ueritatem, quam uidi & feci, & præcepi tibi, ut conuertas naturas, à sua subtilitate, & suis substantijs cum caliditate & humiditate, quousq; conuertantur ad aliam substantiam, & ad alios colores. Et non transgrediaris quod in hoc libro dicitur, & procedas recte in magisterio prout cupis.

De fixatione spiritus. Caput VI.

ET scias, quod corpus cum comiscet se cum humiditate, & ipsum inuenit ignis caliditas, cōuertitur humiditas super corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire, quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousq; corpora cum eis commisc entur, & conantur pugnare cū igne, & eius flamma. Et parum tamen conueniunt istæ partes, nisi cum operatione bona, & continuo & longo labore, quia naturæ animæ est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis est ille ex probatoribus, qui ualeat duo, uel diuersa coniungere, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quod est graue querere. Ergo qui potuit conuvertere animam in corpus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus subtiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis.

Caput VII.

Et scias,

ET scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atq; magisterio, est decoctio, contritio, atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mūdicet ab eo nigredinē, & tenebras quæ apparent super ipsum in eius operatione. Et corpus subtiliet, quanto plus poterit, postea miscebit cum eo animas solutas, & spiritus mundos, quousq; sibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. Caput VIII.

ET cognoscat similiter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiusdem, prouenit à commodo ignis. Vnde dixit Plato in suis sermonibus, in libro suo. Ignis addit perfectio commodum seu profectum, & corrupto incommodum seu corruptionem. Vnde cum fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cum multiplicauerit in rebus, ultra modum corrumpet ambo, scilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de causa oportuit sapientes mittere medicinas suas super Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combustionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri suo. Pater timeo ab inimico in mea mansione. Et dixit: Fili, accipe canem masculum Corascenen, & caniculam Armeniæ, & iunge in simul, & pariet canem coloris cœli, & imbebe ipsum uno siti ex aqua maris, quia ipse custodiet tuum amicum, & custodiet te ab inimico tuo, & adiuuabit te ubicunq; sis, semper tecum existendo, in hoc mundo & in alio. Et uoluit dicere Hermes, pro cane & canicula, res quæ conseruant corpora à combustionem ignis, & eius caliditate. Et sunt illæ res aquæ ex calcibus & salibus, quarum facturæ inueniuntur in libris sapientum de hoc magisterio. Et aliqui ex sapientibus nomina-

N iij uerunt

285 LIBER SECRETORVM ALCHEMIAE
uerunt eas aquas marinas, & lac uolatiliū, & his similia.

De separatione elementorum lapidis. Caput IX.

INde oportet ò frater, quem Deus honoret, ut accipias lapidem honoratum, uel preciosum quem nominauerunt sapientes, & magnificauerunt, & absconderūt & celauerūt. Et ponas ipsum in cucurbita cū suo alēbico, & separa eius naturas, hoc est, quatuor elementa, terrā, aquā, aerem, & ignem. Et sunt ea, corpus & anima, spiritus & tinctura. Et cū separaueris aquā à terra, & aërem ab igne, serua utrumq; duorum per se, & accipe qđ descendit ad fundū uasis, & illud est fex, & ablue ipsam cum igne calido, quousq; auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo, & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea euolare additiones humiditatū, & tunc conuertetur, & deueniet calx alba, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immundicia, nec contrarium. Postea redi ad naturas primas, quę ascēderunt ab ea, & mundifica eas similiter ab immundicia & nigredine atq; contrarietate, & reitēra super eas multotiēs, quousq; subtilientur, & purificentur & attenuentur. Et cū hoc feceris, iam misertus est tibi Deus. Et scias frater, quòd hoc officium est unus lapis, super quem nō intret Garib, id est, aliquid aliud. Cum eo operantur sapientes, & de eo exit, cum quo medicatur, quousq; compleatur. Non cōmiscetur cum eo aliquid, nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tēpore, & in omni loco, & apud omnem hominem, cuius inuētio non aggrauat inquirentē, ubicunq; sit. Et est lapis utilis, niger & foetens, non emptus precio, & sine aliquo, non existit leuis in pondere, & uocant eum Origo mundi, quia oritur sicut germinantia. Et hæc est eius reuelatio, atq; apparitio inquirenti.

De na-

De natura Lapidis & eius origine. Caput X.

Accipe ergo ipsum, & opare ipsum, ut dixit philosophus in suo libro, quando nominauit eum sic: Accipe lapidē non lapidem, uel qui non est lapis, nec est de natura lapidis. Et est lapis, cuius minera generatur in capite montium, & philosophus uoluit dicere montes pro animali. Vnde dixit, Fili uade ad montes Indig, & ad suas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos, qui liquefiunt in aqua, quando comiscuntur ei. Et illa aqua est ipsa uidelicet, quæ sumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et sunt filii lapides, & non sunt lapides, sed nominamus eos per similitudinem, quam habent ad eos. Et scias quod radices minerarum ipsorum sunt in aëre, & eorum capita in terra, & quando euelluntur à suis locis, audietur, & erit rumor magnus, & uade filii cum eis, quia cito euanescent.

De commixtione elementorum separatorum. Caput XI.

ET incipe compositionem, quæ est circuitio totius facti, nā compositio non erit, nisi cum matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium est, commiscere subtile cum spisso. Et putrefactio est assare, terere, & rigare, quousq; commisceantur in simul, & fiant unum, ita quod non sit in eis diuersitas, nec separatio, de aqua mixta aquæ. Et tunc conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cū igne, & pati ipsum. Et conabitur spiritus submergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc esse, quia corpus solutum, cum commiscuit se cum anima, commiscuit se cū ea, cū omnibus suis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum sua similitudine, & cōuersa fuerūt unum

unum & idem. Et ideo oportuit, quod accidat animæ de commoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu uel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidisse. Quia spiritus cum commiscetur cum ea, cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, quæ sunt, uidelicet anima & corpus, tunc conuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, unum quid, & indissolubile, secundum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt sue nature, & conuenerunt suæ partes, unde cum obuiauerit illud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciem eius, quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & commiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis cum eo. Vnde cum tunc ignis uoluerit cum eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se, id est, adhærere cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adhærebit ei, quousque sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quādo ipsam cōsequitur ignis, & uult eam auolare, & sic fuit corpus causa retinendi aquam, & aqua causa retinendi oleum, quod non comburetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendi tincturam, & fuit tinctura causa faciendi apparere colorem, & causa demonstrandi tincturam, in qua non est lumen, nec uita. Vnde hæc est uita recta & rei perfectio, & Magisterij, & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi. Caput XII.

Sed postea philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, ut bene se commiscerent, corpus & anima. Nam omnia
quæ

quæ simul sunt in contritione & affatione, & rigatione, habēt uicinatam & colligationem adinuicem, ideoq; potest ignis assumere naturam à debiliore, quousq; deficiat & euanesat, & similiter reuertitur super partes fortiores, quousq; remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluuntur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes suas magnas uidelicet atq; paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo unum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantum assumit à corpore, nec addit nec diminit, unde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabūt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atq; retinendi, & commiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quòd solutio non transcendit hos duos modos, aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quòd Argentum est frigidū & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, est solutum, quia est calidum & humidum. Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalem, quam non habebat, & addit suam humiditatem cum ea, & ideo soluunt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De coagulatione lapidis soluti. Caput XIII.

ET dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est Hiacythus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & est elixir, quod super nullum remanet. Et leo uictor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, uel sa-

O

nans

nans omnē infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, ut est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est pprie corporis & eius subtrahatio. Et dealbare est fundere cito corpus pprie. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum, fugare cadit super spiritum & animam, & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus. Et congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. Caput XIIII.

Dixit Bauzan philosophus Græcus, cum interrogauerūt eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duo scilicet primi lapides, Lapis alkali, & lapis noster, qui est uita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nesciuit & non fecit, & non certificabitur, quomodo nascatur, aut putabit lapidem, aut qui non compræhendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniam suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non consurget alius suo loco, & non uincet naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam docuit ipsum, & qui ipsum ignorauerit, non docuit ipsum. Habet autem proprietates & uirtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinum, & conseruat substantias saluas, ita quod non appareāt, neq; uideantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui uinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima, quando commiscetur cum eis, soluit
ea sine

ea sine detrimento. Hic est uita mortuorum, & eorum resurrectio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem. Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius officium non consurgit precio, nec associatur uenditioni, seu emptioni. Intellige eius uirtutem & ualorem atq; honorem, & operare. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & calliditate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis uoluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album.

Caput XV.

Cum ergo uolueris hoc magisterium honoratum facere, accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto sapientiae, & dimitte exsiccari, quod sic facies, quotiescunq; claudes cum luto sapientiae, postea mitte in stercore calidissimo, deinde distillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur aqua, & dimittes sic, quousq; tota aqua distilletur, & exsiccabitur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousq; tibi sit necessaria. Accipiesq; corpus siccum, quod remansit in fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in uase Chalcofolario, cuius quantitas sit secundum quantitatem medicinæ, & subhumabis eam in stercore equino humido excellentissime calido, prout potest, & sit ipsum uas clausum bene cū pila & luto sapientiae, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cum noueris quod uoluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidissimū, & in eo pones dictū uas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouando

O ij sape

sæpe sterco calidum, cum necesse fuerit, & soluetur medicina in se, & fiet, aqua spissa alba, & cum sic eam uideris, scias eius pondus, & adde eidem quantum est medietas ponderis ipsius de aqua, quam prius seruasti, & claude tunc ipsum uas cum luto sapientiæ, & iterum reduc ad sterco equinum calidum, quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (ut prius diximus) renouare sterco, cum infrigidari inceperit, quousq; compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit prius. Postea accipe eam, & scias pondus eius integre, & accipe quantitatem eius de aqua, quam prius formasti, & tere corpus, & subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in stercore equino calido, per unam septimanam & dimidiã, & sunt decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse aquam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua, quantum prædictum est. Et subhumam eum in stercore, & dimitte ibi per alios decem dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum corpus, quod iam biberit aquam. Postea, ut prius, tere, & pone super ipsum de prædicta aqua, iuxta quantitatem prædictam, & iterum subhumabis in stercore prædicto, & dimittes ibi per decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta uice, tunc cum iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere, & subhumabis eum in stercore, quousq; soluatur, deinde extrahe, & reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam compleuit suum factum. Tunc uero cum sic fuerit, & adduxeris rem o frater, ad hunc statum honoratum. Accipe ducentas quinquaginta drachmas plumbi uel stanni, & funde ipsum. Deinde cum liquefacta fuerit, proijce super ipsum unã drachmam de Cinnabari, id est de hac medicina, quam adduxisti ad hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum. & retinebit ipsum

ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuo. Deinde accipe unam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & proijce super ducentas quinquaginta, stagni aut latonis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quam de minera, & hoc est maius quod facere potest, & ultimum, si Deus uoluerit.

Conuersio Prædicti lapidis in rubeum. Caput XVI.

ET si uolueris hoc magisterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina, quam (ut dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus unius drachmæ, & hoc secundum modum exempli tui superius dicti. Et pone eam in uase chalcosolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies, quia soluetur, postea dabis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primo quantum est medietas sui ponderis, postea usquequo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo, ut prius dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superius in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus uoluerit. Custodi fili hunc librum secretissimum, & non ponas ipsum in manus ignorantium secretum secretorum Dei, quia perficies quod uolueris. Amen.

F I N I S.

O iij

Tabula

TABVLA SMA- RAGDINA HERMETIS

trismegisti. Πόσι χημείας. Incerto interprete.

Erba Secretorum Hermetis, quæ scripta erant in tabula Smaragdi, inter manus eius inuenta, in obscuro antro, in quo humatum corpus eius repertū est. Verum sine mendacio, certum, & uerissimum. Quod est inferius, est sicut quod est superius. Et quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei uini. Et sicut omnes res fuerunt ab uno, meditatione unius. Sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius est Sol, mater eius Luna. Portauit illud uentus in uentre suo. Nutrix eius terra est. Pater omnis telesmi totius mundi est hic. Vis eius integra est, si uersa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, subtile à spisso, suauiter cum magno ingenio. Ascendit à terra in cœlum, iterumq; descendit in terram, & recipit uim superiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia uincet omnem rem subtilē, omnemq; solidam penetrabit. Sic mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus hic est. Itaq; uocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi. Completum est quod dixi de operatione Solis.

HOR.

HORTULANI PHILOSOPH

*ab hortis Maritimis, Commentariolus in Tabulam Smaragdinam
Hermetis Trismegisti Ἡμετέρας.*

Precatio Hortulani.

LA V S, honor, uirtus, & gloria, sit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto paracleto. Trinitas sancta, qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua summa misericordia sustulisti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus, ut de scientia quam mihi tradidisti, charos meos ab hoc errore diuertam, ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & gloriosum, quod est benedictum in æternum, Amen.

P R A E F A T I O.

EGo dictus Hortulanus, ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus, indignus uocari discipulus philosophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certissimam Sermonis patris philosophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quanquam sit occultus, tamen exercitium ueris operis in fatigatione meorum digitorum totam expositionem declarauit uerissime. Nihil enim prodest occultatio philosophorum in sermonibus, ubi doctrina Spiritus sancti operatur.

Quod

Quòd ars Alchemiæ sit uera & certa. Caput I.

Dicit autem philosophus: VERVM, scilicet est, quod nobis data est ars Alchemiæ. SINE MENDACIO. Hoc dicit ad detestationem illorum, qui dicunt artem esse mendacem, id est falsam. CERTVM, id est expertum. Nam quicquid est expertum, certissimum est, ET VERISSIMVM. Quia uerissimus Sol per artem procreatur. Et dicit uerissimū in superlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem excedit omnem Solem naturalem, in omnibus proprietatibus medicinalibus & alijs.

Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. Caput II.

Consequenter tangit operationē lapidis dicēs: QVOD EST INFERIVS, EST SICVT QVOD EST SVPERIVS. Et hoc ideo dicit: Quòd iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordāt in uirtute. Et ideo dicit: QVOD EST SVPERIVS, EST SICVT QVOD EST INFERIVS. Illa autem diuisio necessaria est. AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima, que totum lapidem uiuificat, & resuscitat, & ideo facta separatione & celebratione & celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. Caput III.

ET SICVT OMNES RES FVERVNT AB VNO MEDITATIONE VNIVS. Hic dat exemplū dicēs: Sicut

Sicut omnes res fuerunt ab uno, scilicet globo confuso, siue massa confusa, meditatione, id est cogitatione & creatione. Vnius, id est omnipotentis Dei. SIC OMNES RES NATÆ FVERVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA RE, id est, ex una massa confusa. ADAPTATIONE, id est solo precepto Dei & miraculo. Ita lapis noster est natus, & exiuit ab una massa confusa, in se continens omnia elemēta, quæ à Deo creata est, & suo solo miraculo lapis noster est inde natus.

Quòd lapis habeat patrem & matrem, scilicet Solem & Lunā. Cap. III.

ET sicut uidemus quòd naturaliter unum animal generat plura animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum philosophorū. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculū idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio. Cap. V.

QVæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in uentre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT ILLVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum est, quod uentus est aer, & aer est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, & pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est à terra.

P Et ideo

Et ideo dicit philosophus: NVTRIX EIVS TERRA EST. Quia sicut infans sine alimento nutritis nunquā ad aetate perueniret. Ita lapis noster sine fermentatione suae terrae nunquam perueniret ad effectum. Quod quidē fermentū alimētum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cū coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione caruerint, erūt matri similes in albedine, & patris pōdus retinebūt.

Quod Lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. Caput VI.

POSTEA SEQUITUR: PATER OMNIS TELESMITIVS MVNDI EST HIC, hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrē omnis telesmi, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. Est hic. Quasi dicat ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa: quādo scilicet fuerit in suam terram uersa. Et ideo dicit: VIS EIVS INTEGRA EST, id est, perfecta & completa. SI VERSA FVERIT IN TERRAM, id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est mentio (quod anima dicatur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram scilicet lapidis, & fixetur, ita quod tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quod totus lapis ueretur in fermentum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastae, & ita totam substantiam pastae conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quod lapis noster sic sit fermentatus, quod ad multiplicationem lapidis, sit fermentum:

De mun-

vis lapis rotatur
in fermentum
n. uerendum
anima quae
mentis est
terra, fer-
mentum est
uicenda

De mundificatione lapidis. Caput VII.

Consequenter ponit, quomodo debeat multiplicari. Sed primo ponit lapidis mundificationem, & partium separationem, dicēs: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SVBTILE A' SPISSO, SVAVITER CVM MAGNO INGENIO. Srauitur, id est paulatim, non per uiolētiā, sed cū ingenio, scilicet in fimo philosophico. Separabis, id est, dissolues. Quia dissolutio est separatio partium. Terram ab igne, subtile à spisso. Id est, feces & immundicias, ab igne, aere & aqua, & à tota substantia lapidis, ita quòd lapis ibi remaneat mundissimus sine sorde.

Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem fixam, eamq; eleuare. Caput VIII.

ET lapis sic præparatus, est idoneus ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingressibili, tam in duris corporibus, quàm mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentū, quæ totum lapidē nutrit & fermentat, ut dictū est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnā quantitātē, & dare lapidi, qui factus est mūdissimus absq; sorde, toties per magisteriū, donec totus lapis uirtute spiritus

P ij defera-

deferatur superius, sublimando & subtiliādo. Et hoc est, quod philosophus dicit, ascendit à terra in cœlum.

Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. Caput IX.

*græcè
et aqua
et liquida
et aqua*
Postmodum, hunc ipsum lapidē sic exaltatum oportet incerari cum oleo ab ipso lapide in prima operatione extracto, quod dicitur aqua lapidis, & toties affare sublimando, donec uirtute fermentationis terræ cum ipso exaltatæ, totus lapis iterato descendat de cœlo in terram, & remaneat fixus & fluens. Et hoc est quod dicit philosophus: **ITERVM QVE DESCENDIT IN TERRAM**, ET sic RECIPIT **VIM SUPERIORVM** sublimando, ET **INFERIORVM** descendendo, id est, quod corporeum est, fiet spirituale sublimando, & quod spirituale est, fiet corporeū descendendo.

De fructu artis, et efficacia lapidis. Caput X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS MVNDI, *Id est, hoc lapide sic composito, gloriam huius mundi possidebis.* IDEO FUGIET A TE OMNIS OBSCURITAS. *Id est, omnis inopia, & ægritudo.* Quia lapis sic factus, omnis ægritudinis est curatiuus. **HIC EST TOTIVS FORTITVDINIS FORTITVDO FORTIS.** Quia nulla est comparatio aliarum fortitudinum huius mundi, ad fortitudinem huius lapidis. **QVIA VINCET OMNEM REM SVBTILEM**, ET OMNEM REM **SOLIDVM PENETRABIT**, Vincet, id est uincendo conuertet Mercurium uiuum congelando, qui subtilis est, & alia corpora dura, solida, & firma penetrabit.

Quod Magisterium imitetur creationem uniuersi. Caput XI.

Postea

Postea dat exemplum philosophus de Compositione lapidis sui, dicens: SIC MVNDVS CREATVS EST, hoc est, Sicut mundus creatus est, ita & lapis noster factus est. Quia primitus totus mundus, & omne quod fuit in mundo, fuit una massa confusa, seu chaos confusum, ut superius dictum est, & postea per artificium summi creatoris, diuisa est ista massa in quatuor elementa, mirabiliter separata & rectificata, propter quam separationem diuersa fiunt. Ita possunt fieri diuersa, aptatione nostri operis per separationem diuersorum elementorum à diuersis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id est, si separaueris elementa, fient mirabilia composita, apta nostro operi in nostri lapidis compositione, per coniunctionem elementorum rectorum. QVAVM, id est, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, scilicet operandi datus, EST HIC.

Insinuatio enigmatica, quæ sit materia lapidis. Caput XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Postquam philosophus docuit compositionem lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noster. Prænomina seipsum, ut discipuli sui ad hanc scientiam peruenirent, de eius nomine perpetuo recordarentur. tunc tangit, de quo sit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIAE TOTI VS MVNDI, Quia quicquid est in mundo, habens materiam & formam compositum est ex quatuor elementis. Vnde infinitæ sunt partes mundi, quas omnes philosophus in tres partes principales diuidit, scilicet in partem Mineralem, Vegetabilem, & Animalem, de quibus con-

functum uel diuifum, philofophus habuit ſcientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philoſophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, ſcilicet Mercurio philoſophorum.

Quare lapis dicatur perfectus. Caput XIII.

ⁿ **E**T ideo uocatur lapis iſte perfectus, quia in ſe habet naturam mineralium, uegetabilium, & animalium. Eſt enim lapis trinus & unus, quatuor habens naturas, ſcilicet quatuor elementa, & tres colores, ſcilicet nigrum, album & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod niſi mortuum fuerit, ipſum ſolum manet. Et ſi mortuum fuerit, ut dictum eſt ſuperius, cum coniungitur in coniunctione multum fructum affert, uidelicet completis operationibus ſupra dictis. O lector chare, Si ſcis operationem lapidis, tibi dixi ueritatem, & ſi ne ſcis nihil tibi dixi. COMPLETVM EST QVOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS, id eſt, completum eſt, quod dictum eſt de operatione lapidis, trium colorum, & quatuor naturarum exiſtentium, ut dictum eſt, in unica re, ſcilicet in ſolo Mercurio philoſophico.

F I N I S.

E X C V S V M B E R N A E H E L

ueticæ per Mathiam Apiarium, Sumptu & expenſis Honeſti uiri, Ioannis Petrei, Norinbergensis Typographi. Anno M. D. XLV.
Mense Auguſti.

IOH. PETREIVS TYPOGRA-

PHVS STUDIOSO LECTORI. S.

HAbes in presentiarum pauca quidē, sed minime uulgaria de *χρυσότροις*, studiose lector, opuscula, quæ si grata fuisse intellexero, plura & præcipua ex ijs, quæ penes me sunt, huius generis, paulo post in lucē edā. Verū cū exemplaria partim uetustate & situ corrupta, partim incitia libroriorū deprauata sint, ut sine multorū exēplariū collatione, corrigi & emendari non possint, Rogo, ut si quis aliqd horum habeat, siue Latine, siue Germanice, mihi liberaliter impartiri uellit, quod col- latis multis exemplaribus, emendatiora in studiosorum manus perueniant. Quod qui faciet, gratiam apud huius artis candidatos, non uulgarem inibit, & à me exemplaria aliquot typis excusa, unā cū suo archetypo illibato, pro munere accipiet. Sunt aut hæc quæ penes nos habemus, quorum optimum quodq; asterisco notauimus.

* Septē tractatus Hermetis Trismegisti.	Nouum testamentum eiusdem.
* Dialogus Mariæ propheticæ.	Lilium Magistri Blasij de Parma.
* Turba philosophorum.	Lilium aliud incerti authoris.
* Morienus.	* Margarita nouella.
Liber d'functionum.	Liber radi-um.
* Alpidius. Auicenna de mineralibus.	Rosa aurea.
Lumen luminum.	Iohannes de Rupe sciffa.
* Lambardus Philosophus.	* Dialogus de libello aureo.
* Lilium intelligentiæ.	Petrus de Zeluco.
Liber Saturni.	Practica philosophorum.
Rogertij Bachonis alius liber ad Cardina-	Scotus Subtilis.
lem quendam.	Thomas Aquinas ad fratrem Reinaldum.
Speculum Alchemiæ fratris Helie Ordini-	Iohannes Tecenensis.
nis Minorum.	Dicta Alani.
Eiusdem Epistola Solis ad Lunam.	Liber Trinitatis.
* Ibcosophiæ palmarium.	Speculum clementorum Iohannis Vuie-
Rosarius Arnoldi de Noua uilla.	nensis.
Quæstiones eiusdem.	* Raimundi Lullij pleraq; quem in pri-
Vetus testamentum eiusdem.	mis cuperemus integrum dare.

F I N I S.